

Edicija
Savremena biblioteka
Knjiga 15

Redakcija

Vesna Injac
Ljiljana Kovačević
Svetlana Jančić
mr Dobrila Begenišić
Nebojša Kovačević
Slobodanka Komnenić
Gordana Ljubanović

Naslov originala

International Standard Bibliographic Description (ISBD)
Preliminary Consolidated Edition

© IFLA / K. G. SAUR 2007

Autorska prava za prevod na srpski jezik, ljubaznošću IFLA-e, dobijena su bez nadoknade 2008.
godine

INTERNATIONAL FEDERATION OF LIBRARY ASSOCIATIONS AND
INSTITUTIONS

MEĐUNARODNA FEDERACIJA BIBLIOTEČKIH
UDRUŽENJA I INSTITUCIJA

MEĐUNARODNI STANDARDNI BIBLIOGRAFSKI OPIS (ISBD)

Uvodno objedinjeno izdanje

Po preporukama Radne grupe za ISBD
odobrio Stalni odbor Sekcije IFLA-e za katalogizaciju

Prevela sa engleskog
Ana Savić

Redakcija prevoda
Vesna Injac

Narodna biblioteka Srbije
Beograd
2009.

SADRŽAJ

Uvod	V
Uvodne napomene	0-1
Opseg, svrha, upotreba	0-1
Postupanje sa izvorima	0-2
Pregled ISBD-a i interpunkcija	0-10
Izvori podataka	0-15
Jezik i pismo opisa	0-20
Skraćivanja i skraćenice	0-21
Velika slova	0-22
Primeri	0-23
Štamparske greške	0-23
Simboli i slično	0-25
Greške	0-25
SPECIFIKACIJA ELEMENATA	1-1
1 Područje stvarnih naslova i podataka o odgovornosti	1-1
2 Područje izdanja	2-1
3 Područje podataka specifičnih za građu ili vrstu izvora	3-1
4 Područje izdavanja, proizvodnje, distribucije i tako dalje	4-1
5 Područje materijalnog opisa	5-1
6 Područje izdavačke celine	6-1
7 Područje napomena	7-1
8 Područje identifikatora izvora i podataka o dostupnosti	8-1
DODACI	
A: Opis na više nivoa	A-1
B: Dvosmerni zapisi	B-1
C: Preporučene opšte oznake građe i posebne oznake građe	C-1
D: Skraćenice	D-1
E: Rečnik	E-1
Registar	Registar-1

Članovi radne grupe za unapređenje ISBD-a (u novembru 2006. godine)

Fransoaz Burdon (Françoise Bourdon)	Francuska nacionalna biblioteka
Elena Eskolano Rodrigez (Elena Escolano Rodriguez)	Nacionalna biblioteka, Španija
Renate Gempel (Renate Gömpel)	Nemačka nacionalna biblioteka
Lin S. Hauart (Lynne C. Howarth)	Univerzitet u Torontu, Kanada
Anjes Manei (Agnès Manneheut)	Bibliografska agencija visokog obrazovanja, Francuska
Doroti Mekgeri (Dorothy McGarry) - predsedavajuća	Univerzitet Kalifornija, Los Anđeles, SAD (penzionisana)
Iva Murtoma (Eeva Murtomea)	Nacionalna biblioteka Finske
Mirna Viler (Mirna Willer)	Nacionalna i univerzitetska biblioteka, Zagreb, Hrvatska
Džon Hostidž (John Hostage) konsultant od avgusta 2006. godine	Harvardska pravna škola, SAD

Članovi Grupe za reviziju ISBD-a (u maju 2006. godine)

Fransoaz Burdon (Françoise Bourdon)	Francuska nacionalna biblioteka
Džon D. Bajram, ml. (John D. Byrum) (tokom marta 2006. g. predsednik; od aprila 2006. g. dopisni član)	Kongresna biblioteka, SAD (penzionisan)
Elena Eskolano Rodrigez (Elena Escolano Rodriguez) (od aprila 2006. g. predsedavajuća)	Nacionalna biblioteka, Španija
Vilijam Gerison (William Garrison)	Univerzitet u Sirakuzi, SAD
Renate Gempel (Renate Gömpel)	Nemačka nacionalna biblioteka
Mauro Gerini (Mauro Guerrini)	Univerzitet u Firenci, Italija
Ton Hejligers (Ton Heijligers) (dopisni član)	Amsterdam, Holandija
Lin S. Hauart (Lynne C. Howarth)	Univerzitet u Torontu, Kanada
Filip-Korentin Le Pap (Philippe-Corentin Le Pape)	Servis za dokumentacionu saradnju Univerziteta u Tuluzu, Francuska
Krisitna Maljano (Cristina Magliano)	Centralni institut za uzajamnu katalogizaciju italijanskih biblioteka, Rim, Italija
Doroti Mekgeri (Dorothy McGarry) (Predsedavajuća)	Univerzitet Kalifornija, Los Anđeles, SAD (penzionisana)
Iva Murtoma (Eeva Murtomea)	Nacionalna biblioteka Finske
Glen Paton (Glenn Patton)	OCLC, Online Computer Library Center, SAD

Uvod

Međunarodni standardni bibliografski opis (ISBD) (International Standard Bibliographic Description) treba da bude glavni standard za promovisanje univerzalne bibliografske kontrole i ostvarivanja univerzalne i brze dostupnosti osnovnih bibliografskih podataka svih objavljenih izvora u svim zemljama, koji su u međunarodno prihvatljivom obliku. Od samog nastanka, osnovni cilj ISBD-a je da omogući konzistentnost pri razmeni bibliografskih informacija.

ISBD je standard kojim su utvrđeni elementi podataka koje treba zabeležiti ili prepisati određenim redosledom kao osnovu za opis izvora koji se katalogizuje. Isto tako, primenjuje se propisana interpunkcija kao instrument za prepoznavanje i prikazivanje elemenata podataka, čineći ih tako razumljivim bez obzira na jezik opisa.

Kao rezultat niza regionalnih IFLA-inih sastanaka stručnjaka za izradu međunarodnog kataloškog pravilnika, trenutno je u razvoju nova Izjava o međunarodnim kataloškim načelima (Statement of International Cataloguing Principles) – s namerom da ta načela budu usvojena u celom svetu. Četvrti odeljak ovih načela koja zamenjuju i proširuju Pariska načela iz 1961. godine je posvećen bibliografskom opisu i u njemu se kaže: „Deo bibliografskog zapisa koji čini bibliografski opis treba da se zasniva na međunarodno priznatom standardu“.¹ U skladu s tim, ISBD je usvojen kao standard bibliotečke zajednice koji ne treba da bude izjava o načelima namenjena samo bibliotekama, već i arhivima, muzejima i drugim zajednicama.

Iako je razvoj ovog standarda u početku bio podstaknut automatizacijom bibliografske kontrole, kao i uzajamnom katalogizacijom kao ekonomskom potrebom, ISBD je koristan i primenljiv na bibliografske opise svih vrsta bibliografskih izvora u svim katalozima, bilo da je reč o OPAC-u (Online Public Access Catalogues – Onlajn javnim katalozima) ili katalozima manjih tehnoloških mogućnosti. Ovaj međunarodno priznat standard je pogodan za kataloge agencija koje koriste nacionalne kataloške pravilnike, kao i kataloge onih koje koriste međunarodne kataloške pravilnike.

Grupa za reviziju ISBD-a pokušava da reši probleme s kojima se katalogizatori danas suočavaju. Ovaj ISBD treba da služi kao standard za opis svih vrsta objavljene građe do danas i treba da olakša opis izvora koji poseduju karakteristike više različitih formata. Uz to će biti moguće njegovo ažuriranje i usklađivanje.

Imajući u vidu ove ciljeve, Grupa za reviziju ISBD-a je odlučila da formira Studijsku grupu za razvoj ISBD-a. Studijska grupa je došla do zaključka da je integrisanje svih ISBD-ova izvodljivo. Grupa za reviziju ISBD-a je od Studijske grupe za razvoj ISBD-a zahtevala da pripremi konačan tekst – što je rezultiralo ovim dokumentom. Njihov rad se zasnivao na sledećim ciljevima i principima.

1 IFLA cataloguing principles : steps towards an international cataloguing code : report from the 1st IFLA Meeting of Experts on an International Cataloguing Code, Frankfurt, 2003. – München : Saur, 2004.
IFLA cataloguing principles : steps towards an international cataloguing code, 2 : report from the 2nd IFLA Meeting of Experts on an International Cataloguing Code, Buenos Aires, Argentina, 2004. – München : Saur, 2005.
IFLA cataloguing principles : steps towards an international cataloguing code : report from the 3rd IFLA Meeting of Experts on an International Cataloguing Code, Cairo, Egypt, 2005. – München : Saur, 2006.
Dostupno i na: http://www.d-nb.de/standardisierung/afs/imeicc_index.htm; <http://www.loc.gov/loc/ifla/imeicc/imeicc2/>;
<http://www.loc.gov/loc/ifla/imeicc/> i <http://www.nl.go.kr/icc/icc/information.php>

Ciljevi

- Na osnovu pojedinačnih ISBD-ova pripremiti integrisan i ažuriran ISBD koji će zadovoljiti potrebe katalogizatora i drugih korisnika bibliografskih informacija.
- Utvrditi usaglašene odredbe opisa svih vrsta izvora, nivo moguće jednoobraznosti i specifične odredbe koje će biti neophodne za opis specifičnih vrsta izvora.

Principi

- Osnovna svrha ISBD-a je da se donesu osnovne odredbe kompatibilne deskriptivne katalogizacije u celom svetu, kako bi se olakšala međunarodna razmena bibliografskih zapisa između nacionalnih bibliografskih agencija i u okviru međunarodne bibliotečko-informacione zajednice (na primer, uključujući i proizvođače i izdavače).
- Biće usklađeni različiti nivoi opisa, što podrazumeva one nivoe koji su neophodni za nacionalne bibliografske agencije, nacionalne bibliografije, univerzitetske i druge kolekcije.
- Moraju se precizirati opisni elementi neophodni za identifikaciju i selekciju izvora.
- Pažnja će biti usredsređena na skup elemenata informacije, a ne na prikaz ili korišćenje tih elemenata u određenom automatizovanom sistemu.
- Pri utvrđivanju odredbi mora se uzeti u obzir i rentabilnost.

Ovaj tekst je nastao spajanjem srodnih odredbi svih ISBD-ova u novu strukturu, sjedinjavanjem objavljenih verzija tekstova za različite vrste građe, što je bila osnova na kojoj se dalje radilo, koja se ažurirala u skladu s prerađenim verzijama ISBD-a u poslednjih nekoliko godina, kao i sa uopštavanjem izraza. U tekstu su odredbe organizovane tako što su prvo navedene opšte odredbe koje se odnose na sve vrste izvora, zatim slede specifične odredbe koje sadrže informaciju neophodnu za određenu vrstu izvora ili su izuzetak opšteg pravila.

Uopšteno, ISBD se primenjuje pri opisu manifestacija tako što se opisuje jedinica u ruci koja predstavlja manifestaciju u celini, rečeno jezikom *Funkcionalnih zahteva za bibliografske zapise* (FRBR) (*Functional Requirements for Bibliographic Records*). Time ISBD primenjuje Izjavu o međunarodnim kataloškim načelima, kojom je utvrđeno: „Bibliografski zapisi treba da odražavaju manifestacije“.²

U skladu sa četvrtim principom ISBD-a i nastojanjima da se poboljša interoperabilnost bibliografskih sistema za pretraživanje i ispisnih formata, propisana interpunkcija je neznatno izmenjena. Na primer, ponavljanje je moguće u slučaju kada se jedno područje završava tačkom, a sledeće počinje tačkom. Isto tako, ako se u okviru istog područja dodaju različiti elementi, svaki od njih se stavlja u zasebnu uglastu zagradu. To će obezbediti konzistenciju ISBD ispisa sa drugim ispisima koji se razlikuju od njega. Opšta oznaka građe se i u ovom izdanju, kao i u prethodnim posebnim ISBD-ovima, tretira isto – mada će se ovaj element promeniti u pogledu strukture i lokacije. S namerom poboljšanja smernica, imajući u vidu korišćenje ISBD-a za bibliografski opis izvora raznorodnog oblika i uvidevši porast broja izvora objavljenih na više različitih fizičkih nosilaca, kao i to da i oni treba da podležu bibliografskoj kontroli, jedan od postavljenih zadataka Grupe za reviziju je razmatranje opšte oznake građe. Radna grupa za materijalne oznake se saglasila da je opšta oznaka građe važna i da joj treba dati prioritet kao „početnom upozoravajućem sredstvu“ korisnicima kataloga – i za beleženje ovog podatka je preporučila uvođenje posebne, jedinstvene komponente koja će biti jedna od osnovnih komponenti bibliografskog zapisa. Pošto rad na tome još nije okončan, a kako bi se izbeglo kašnjenje u objavljivanju ovog ISBD-a koga

² Ibid.

mnogi očekuju, Grupa za reviziju je odlučila da će se po završetku rada Radne grupe za materijalne oznake ISBD ažurirati.

U skladu sa ISBD-om, od nacionalnih bibliografskih agencija je zahteva da „izrade konačan opis koji sadrži sve obavezne elemente propisane ISBD-om u onoj meri u kojoj je to moguće primeniti na izvor koji se opisuje“ (videti 0.1.3). Ovakva praksa se preporučuje i bibliotekama koje međusobno razmenjuju bibliografske podatke. Za određene elemente je unos elemenata podataka „obavezan“ u svim slučajevima, dok se u drugim slučajevima unos smatra „obaveznim“ ukoliko je to neophodno za identifikaciju izvora koji se opisuje ili se smatra važnim za korisnike bibliografije ili kataloga. U drugim slučajevima, uključivanje ili isključivanje elemenata vrši se u skladu sa specifičnim uslovima utvrđenim pravilima ISBD-a. Radi lakše primene u praksi određeni elementi podataka označeni su kao izborni, to jest kataloška agencija po slobodnom izboru može da odluči da li će te elemente uneti u opis ili ne. Pregled Opšteg prikaza ISBD-a (dat u odeljku 0.3) ukazuje na to koji su elementi obavezni, uslovni i izborni.

ISBD pokazuje da je uloženi napor da se omogući opis svih vrsta građe koji će biti saobrazan sa FRBR-om. Taj aspekt je zahtevao temeljno istraživanje ISBD elemenata podataka kako bi postali izborni oni elementi koji su izborni i u FRBR-u. Ni u jednom slučaju podatak koji je u FRBR-u obavezan ne može da bude izborni u ISBD-u.

Odnos između FRBR-a i ISBD-a

Grupa za reviziju ISBD-a je smatrala ključnim da IFLA objasni odnos između ISBD-a i FRBR modela. Pokušavajući da uskladi ISBD terminologiju sa FRBR terminima „delo“, „ekspresija“, „manifestacija“ i „jedinica“ – koje je trebalo uvesti umesto termina kao što je „publikacija“ – Grupa je naišla na probleme u velikoj meri sadržane u činjenici da su termini upotrebljeni u FRBR-u definisani u kontekstu entitet-odnos modela koji podrazumeva mnogo viši nivo apstrakcije od uputstava ISBD-a. Uzimajući u obzir preporuku frankfurtskog IFLA-inog sastanka stručnjaka za izradu Međunarodnog kataloškog pravilnika (IME-ICC) (Frankfurt IFLA Meeting of Experts on an International Cataloguing Code), rečeno je da „FRBR terminologija ne mora doslovno da se inkorporira u ISBD i kataloška pravila, već da oni moraju da zadrže sopstvenu specifičnu terminologiju i da donesu precizne definicije kojima će se pokazati kako je svaki specifičan termin konceptualno povezan sa FRBR terminologijom“.³ Grupa za reviziju je prihvatila preporuku IME-ICC-a i 2003. godine odlučila da izbegne upotrebu FRBR terminologije u ISBD-u. Međutim, odlučila je i da uvede izvesne terminološke izmene. Među njima su upotreba termina „izvor“, umesto „jedinica“ ili „publikacija“. Ova izmena je uvedena kako bi se otklonila mogućnost zabune, jer se upotreba termina „jedinica“ u prethodnim ISBD-ovima razlikovala od upotrebe tog termina u FRBR-u.

Grupa za reviziju je bila mišljenja da bi trebalo napraviti tabelu detaljnih odnosa svih elemenata preciziranih u ISBD-u s njima odgovarajućim entitetima-atributima, ili odnosima definisanim FRBR modelom, kako bi se jasno pokazalo da je odnos između ISBD-a i FRBR-a harmonizovan. Dokument u kome je ona sadržana, pod naslovom „Uporedna tabela ISBD elemenata i FRBR entiteta, atributa i odnosa“, je odobrio Stalni odbor Sekcije za katalogizaciju 9. jula 2004. godine.⁴

3 Patrick Le Boeuf, „Brave new FRBR world“. In IFLA cataloguing principles : steps towards an international cataloguing code: report from the 1st IFLA Meeting of Experts on an International Cataloguing Code, Frankfurt, 2003. Dostupno i na: http://www.d-nb.de/standardisierung/pdf/papers_leboeuf.pdf

4 Ova uporedna tabela je izrađena na osnovu ISBD-ova objavljenih u to vreme. Dostupno i na: <http://www.ifla.org/VII/s13/pubs/ISBD-FRBR-mappingFinal.pdf>

Želja i namera Grupe za reviziju ISBD-a je da se u ovoj novoj verziji ISBD-a uvaži celokupan prethodni rad na reviziji i objavljivanju ISBD-ova, kako bi se u najvećoj mogućoj meri poštovale različite odredbe pojedinačnih ISBD-ova, u cilju ostvarivanja drugog od dva navedena cilja. Sledi kratak pregled dosadašnjeg rada.⁵

Istorijat

Međunarodni standardni bibliografski opis datira iz 1969. godine, kada je IFLA-in Odbor za katalogizaciju sponzoriseo održavanje Međunarodnog sastanka stručnjaka za katalogizaciju. Na ovom sastanku usvojena je rezolucija kojom se predlaže stvaranje standarda kojim će se utvrditi oblik i sadržaj bibliografskog opisa. Nakon toga je Odbor za katalogizaciju odmah započeo rad na pronalaženju načina kojima će se unaprediti zajedničko korišćenje i razmena bibliografskih podataka. Kao rezultat ovog rada nastao je koncept Međunarodnog standardnog bibliografskog opisa (ISBD).

Prvi ISBD je bio Međunarodni standardni bibliografski opis monografskih publikacija (ISBD(M))⁶ koji se pojavio 1971. godine. Do 1973. godine tekst su usvojile brojne nacionalne bibliografske agencije, a kada je preveden s originalnog engleskog jezika na nekoliko drugih jezika⁷ mnoge kataloške komisije su ga uzele u obzir pri redefinisavanju nacionalnih i međunarodnih pravila opisa. Zahvaljujući sugestijama korisnika ISBD(M)-a odlučeno je da se izradi prerađeni tekst, koji je objavljen 1974. godine kao „prvo standardno izdanje“. Međunarodni standardni bibliografski opis serijskih publikacija (ISBD(S))⁸ je takođe objavljen 1974. godine. Upravni odbor Komisije za reviziju anglo-američkih kataloških pravila je 1975. godine IFLA-inom Odboru za katalogizaciju predložio da bi trebalo razviti međunarodni standard za bibliografski opis, koji će biti primenljiv na sve vrste bibliotečke građe. Kao rezultat, 1977. godine je objavljen ISBD(G).⁹ Tada je ISBD(M) revidiran kako bi se uskladio sa ISBD(G)-om i „prvo standardno revidirano izdanje“ je objavljeno 1978. godine.

Nakon toga su se pojavljivali ISBD-ovi za specifične vrste građe: ISBD(CM)¹⁰ za kartografsku građu, ISBD(NBM)¹¹ za neknjižnu građu i revidirani ISBD(S) za serijske publikacije i oni su Objavljeni 1977. godine, a 1980. godine i ISBD(A)¹² za staru knjigu (antikvarnu) i ISBD(PM)¹³ za štampane muzikalije.

5 Za potpuniji uvod u ISBD pogledati: John Byram, „The birth and re-birth of the ISBDs: process and procedures for creating and revising the International Standard Bibliographic Descriptions“, 66th IFLA Council and General Conference, Jerusalem, Israel, 2000. Dostupno i na: <http://www.ifla.org/IV/ifla66/papers/118-164e.htm>.

6 ISBD(M) - International Standard Bibliographic Description for Monographic Publications – Međunarodni standardni bibliografski opis monografskih publikacija. – *Prim. prev.*

7 Kompletan popis ISBD-ova na engleskom videti: <http://www.ifla.org/VI/3/nd1/isbdlist.htm>; popis uautorizovanih prevoda videti: <http://www.ifla.org/VI/3/nd1/isbdltran.htm>

8 ISBD(S) -International Standard Bibliographic Description for Serials - Međunarodni standardni bibliografski opis serijskih publikacija. – *Prim. prev.*

9 ISBD(G) – General International Standard Bibliographic Description - Opšti međunarodni standardni bibliografski opis. – *Prim. prev.*

10 ISBD(CM) - International Standard Bibliographic Description for Cartographic Material - Međunarodni standardni bibliografski opis kartografske građe. – *Prim. prev.*

11 ISBD(NBM) - International Standard Bibliographic Description for Non Book Material - Međunarodni standardni bibliografski opis neknjižne građe. – *Prim. prev.*

12 ISBD(A) - International Standard Bibliographic Description – Antiquarian - Međunarodni standardni bibliografski opis antikvarne građe. – *Prim. prev.*

13 ISBD(PM) - International Standard Bibliographic Description for Printed Music - Međunarodni standardni bibliografski opis štampanih muzikalija. – *Prim. prev.*

Revizije 1980-2000.

Na IFLA-inom Svetskom kongresu, održanom u Briselu 1977. godine, Stalni odbor IFLA-ine Sekcije za katalogizaciju je doneo novu važnu odluku koja se odnosila na IFLA-in program ISBD-a. Odlučeno je da tekstovi svih ISBD-ova traju pet godina, posle čega će biti obavezno revidirati sve tekstove ili tekstove određenih ISBD-ova. Prema toj odluci, Stalni odbor je oformio Odbor za reviziju ISBD-a, koji se prvi put sastao 1981. godine da bi izradio plan za pregledanje i reviziju ISBD-a. ISBD-ovi su ponovo objavljeni sledećim redom: ISBD(M), ISBD(CM) i ISBD(NBM) 1987. godine; ISBD(S) 1988. godine; ISBD(CF)¹⁴ za kompjuterske fajlove je objavljen 1990. godine; ISBD(A) i ISBD(PM) 1991. godine i ISBD(G) 1992. godine. Prvi projekat opšte revizije je bio završen do kraja osamdesetih godina prošlog veka. Nakon toga je ISBD(CF) postao ISBD(ER)¹⁵ za elektronske izvore i objavljen 1997. godine.

Početak devedesetih godina prošlog veka IFLA-ina Sekcija za katalogizaciju je, u saradnji sa Sekcijom za klasifikaciju i indeksiranje, formirala radnu grupu za Funkcionalne zahteve za bibliografske zapise (FRBR). Ono što je odmah proisteklo iz toga je odluka o obustavljanju velikog dela posla na reviziji ISBD-a, dok FRBR radna grupa preuzima na sebe donošenje „predloga osnovnog nivoa funkcionalnosti i zahteva za bibliografske zapise koje kreiraju nacionalne bibliografske agencije“. FRBR radna grupa objavljuje konačnu verziju svojih preporuka, nakon što ih je odobrio Stalni odbor IFLA-ine Sekcije za katalogizaciju.¹⁶ Tada je rekonstituisana Grupa za reviziju ISBD-a kako bi nastavila svoj dotadašnji rad. Kao što je i bilo očekivano, Stalni odbor IFLA-ine Sekcije za katalogizaciju je od Grupe za reviziju ISBD-a zatražio da inicira kompletno revidiranje ISBD-ova. Cilj ovog „drugog projekta opšte revizije“ je bio da se osigura potpuna saglasnost između odredbi ISBD-a i FRBR zahteva koji se odnose na podatke za „osnovni nivo nacionalnog bibliografskog zapisa“.

Revizije 2000-2006.

Do sada je u okviru projekta opšte revizije ISBD(S) prerađen u ISBD(CR)¹⁷ za serijske publikacije i kontinuirane izvore, koji je objavljen 2002. godine, pri čemu se vodilo računa o harmonizaciji ISBD(S) sa ISSN¹⁸ preporukama i drugim izdanjem *Anglo-američkih kataloških pravila*. Revidirani ISBD(M) je takođe objavljen 2002. godine, a revidiran ISBD(G) 2004. godine. ISBD(CM) i ISBD(ER) su u okviru procesa revizije na svetskom planu takođe revidirani, ali revizija nije završena na vreme pošto je započet rad na integrisanom ISBD-u. To je proizašlo iz odluke Grupe za reviziju na IFLA-inoj konferenciji u Berlinu 2003. godine, da se formira Studijska grupa za razvoj ISBD-a.

U novom izdanju ISBD-a je uzeta u obzir svaka od poslednjih revizija, a pored njega je u okviru procesa revizije na svetskom planu 2006. godine revidiran i ISBD(A).

Bez obzira na promene koje su doneli gore opisani projekti revizije, osnovna struktura i sastavni delovi podataka ISBD-a su se tokom godina pokazali kao relativno postojani i kreatori kataloških pravilnika ili shema metapodataka ih i dalje koriste u celini ili delimično. Međutim, s obzirom na promenljivu

14 ISBD(CF) - International Standard Bibliographic Description for Computer Files - Međunarodni standardni bibliografski opis računarskih datoteka. – *Prim. prev.*

15 ISBD(ER) - International Standard Bibliographic Description for Electronic Resources - Međunarodni standardni bibliografski opis elektronskih izvora. – *Prim. prev.*

16 Functional Requirements for Bibliographic Records : Final Report / IFLA Study Group on the Functional Requirements for Bibliographic Records, International Federation of Library Associations and Institutions. – München : K.G. Saur, 1998. Dostupno i na: <http://www.ifla.org/VII/s13/frbr/frbr.htm>

17 ISBD(CR) - International Standard Bibliographic Description for Serials and Other Continuing Resources - Međunarodni standardni bibliografski opis serijskih publikacija i drugih kontinuiranih izvora. – *Prim. prev.*

18 ISSN – International Standard Serial Number – Međunarodni standardni broj serijske publikacije. – *Prim. prev.*

prirodu izvora i uticaj koji je najnoviji tehnološki razvoj imao na bibliografski pristup, Grupa za reviziju će podržati integrirano izdanje koje će zameniti sve pojedinačne ISBD-ove, uzimajući u obzir i promene nacionalnih i međunarodnih kataloških pravilnika.

Ovim tekstom se neće prevazići svi problemi prisutni u današnjem procesu katalogizacije. Svesna toga da je moguće postići još veću konzistentnost i jednoobraznost, Grupa za reviziju predviđa za dve godine novu reviziju kako bi se taj cilj postigao, kao i da bi se rešili preostali problemi i razmotrili predlozi IME-ICC.

Zahvaljujemo se svim članovima Radne grupe koji su učestvovali u reviziji pojedinačnih ISBD-ova i prethodnom predsedniku Džonu D. Bajramu (John D. Byrum) koji je sproveo većinu projekata revizije. Posebnu zahvalnost dugujemo Doroti Makgari (Dorothy McGarry), predsednici Studijske grupe za razvoj ISBD-a, što je kao redaktor učestvovala u stvaranju nekoliko nacрта i konačne verzije ovog dokumenta.

Madrid, Španija
februar 2007.

Elena Eskolano Rodriguez
(Elena Escolano Rodriguez)
Predsedavajuća Radne grupe
za reviziju ISBD-a

0 UVODNE NAPOMENE

0.1 Opseg, svrha i upotreba

0.1.1 Opseg

Međunaradni standardni bibliografski opis (ISBD) propisuje uslove za opis i identifikaciju većine uobičajenih vrsta objavljenih izvora za koje se pretpostavlja da će se naći u bibliotečkim kolekcijama. ISBD takođe propisuje i redosled elemenata opisa i utvrđuje sistem interpunkcije opisa.

Odredbes ISBD-a se prvenstveno odnose na bibliografske zapise koje izrađuju nacionalne bibliografske agencije, a zatim i na bibliografske zapise drugih kataloških agencija.

Vrste izvora koje ISBD pokriva su sledeće:

Štampani tekstovi
Kartografska građa
Elektronski izvori
Pokretne slike
Štampane muzikalije
Viševrsni izvori
Zvučni zapisi
Nepokretne slike (na primer gravire, fotografije).

Predviđeno je da nacionalni ili međunarodni odbori odgovorni za izradu kataloških pravilnika koriste ISBD kao osnovu svojih pravila opisa bibliotečke građe, kako bi se opisali svi aspekti izvora, uključujući njihov sadržaj, nosioca i način izdavanja.

ISBD se takođe odnosi i na izvore koje koriste osobe s oštećenim vidom (na primer u taktilnom obliku), kao i izvore čija je distribucija limitirana ili se prodaje na zahtev. Definicije izvora se nalaze u Rečniku.

0.1.2 Svrha

Osnovna svrha ISBD-a je obezbeđivanje propisa za kompatibilnu deskriptivnu katalogizaciju u celom svetu, kako bi se unapredila razmena bibliografskih zapisa između nacionalnih bibliografskih agencija na međunarodnom nivou i u okviru čitave bibliotečke i informacione zajednice.

Utvrđivanjem elemenata koje sadrži bibliografski opis i propisivanjem redosleda navođenja tih elemenata, kao i interpunkcije kojom se oni razdvajaju, postavljeni su sledeći ciljevi:

- da se omogući razmena zapisa iz različitih izvora, tako da zapisi nastali u jednoj zemlji mogu lako da budu inkorporirani u bibliotečke kataloge ili druge bibliografske popise u nekoj drugoj zemlji;
- da se unapredi interpretacija zapisa bez obzira na jezičke barijere, kako bi zapise kreirane za korisnike koji koriste jedan jezik mogli lako da razumeju i korisnici koji koriste neki drugi jezik;
- da se olakša konverzija bibliografskih zapisa u elektronski oblik;
- da se poveća kompatibilnost s drugim standardima.

0.1.3 Upotreba

ISBD sadrži odredbe koje se odnose na najveći deo opisnih podataka koji mogu da budu potrebni za različite bibliografske aktivnosti. Stoga su elementi koje sadrži neophodni za jednu ili većinu tih aktivnosti, ali ne nužno i za sve.

Elementi ISBD-a su označeni kao obavezni, uslovni ili izborni.

- **Obavezni:** element je neophodan u svim situacijama ukoliko ga je moguće upotrebiti; na takav element se u tekstu ukazuje sa „unosi se“ ili „unose se“.
- **Uslovni:** element je neophodan pod određenim uslovima kao što je „kada je neophodan za identifikaciju ili se iz nekog razloga smatra važnim za korisnike kataloga“. Ako takav uslov ne postoji, upotreba elementa je izborna.
- **Izborni:** element se može uneti u opis ili izostaviti iz njega prema nahodjenju agencije; na takav element se u tekstu ukazuje sa „izborno“ ili „može“.

Od nacionalnih bibliografskih agencija se zahteva da preuzmu odgovornost za kreiranje konačnog zapisa za svaki izvor objavljen u toj zemlji. Stoga se preporučuje da opis koji su one izradile sadrži sve elemente koji su prema ISBD-u obavezni, uvek kada takva informacija može da se odnosi na izvor koji se opisuje. Ovakva praksa se preporučuje i bibliotekama koje međusobno razmenjuju bibliografske podatke.

Druge kataloške agencije imaju mogućnost većeg izbora, s obzirom na to da ne kreiraju konačne zapise koji se razmenjuju na međunarodnom nivou. One mogu da izaberu obavezne, uslovne i izborne ISBD elemente koje će uključiti u sopstvene zapise, pod uslovom da su izabrani elementi navedeni propisanim redosledom i da se poštuje propisana interpunkcija.

Odgovornost za kreiranje bibliografskog opisa biblioteke mogu da podele s drugim institucijama, kao što su, na primer, kulturne institucije, izdavači, samostalni naučnici i različite onlajn zajednice.

Opis ISBD-a čini deo potpunog bibliografskog zapisa i obično se ne koristi samostalno. Ostali elementi koji čine potpun bibliografski zapis, kao što su odrednice i predmetne odrednice, nisu uključeni u odredbe ISBD-a. Pravila za takve elemente se obično daju u kataloškim pravilnicima ili drugim standardima.

Uputnice od varijantnih oblika glavnog stvarnog naslova ili druge uputnice koje se mogu naći u nacionalnom kataloškom pravilniku nisu deo bibliografskog opisa i nisu date u ISBD-u. One, međutim, mogu da budu neophodne u katalozima i bibliografijama.

ISBD ne obezbeđuje elemente informacija koje se odnose na određenu zbirku (lokacija građe, podaci o fondu i tako dalje); to su lokalni elementi koji se mogu dodati opštem opisu.

Za opisivanje izvora s takvim karakteristikama da se za njihov opis mora primeniti više od jednog ISBD-a (na primer, elektronski kontinuirani izvor, digitalna geografska karta koja izlazi periodično) katalogizator može da kombinuje odredbe koje se odnose na različite vrste građe koji su neophodni za opis svih aspekata izvora, uključujući njegov sadržaj, nosioca i oblik izdavanja.

0.2 Postupanje sa izvorima

0.2.1 Posebne vrste izvora

Stariji monografski izvori

ISBD se odnosi na opis kompletnih primeraka bibliotečke građe i ne postoji odredba koja se odnosi na situacije nepotpune evidencije kao što je namerno izostavljanje postojećeg primerka ili kada se defektan primerak katalogizuje bez pomoći bibliografskog opisa tog izvora. Opis kompletnog primerka mora postojati kad god je to moguće. Ukoliko kompletan primerak ne postoji, opis se može izraditi na osnovu defektnog primerka ukoliko priroda nedostataka to dozvoljava i ako se nedostaci i druge karakteristike primerka koji je u ruci opišu u području 7 (videti 7.11). Međutim, kada ne postoji opis kompletnog primerka, mora se opisati defektan primerak (videti 0.11). U tom slučaju je jasno da se opis neće odnositi na sve primerke istog izdanja, tiraža ili otiska.

Kontinuirani izvori

Kontinuirani izvori se u kataloške svrhe u ISBD-u tretiraju na dva načina, u zavisnosti od načina izdavanja: kao serijske publikacije ili kao integrativni izvori.

Odredbe koje se odnose na kontinuirane izvore takođe se primenjuju i pri katalogizaciji onih izvora koji su objavljeni kao uzastopni niz ili delovi koji imaju numeraciju ili druge karakteristike serijske publikacije (na primer, učestalost u naslovu), ali čije je trajanje ograničeno (na primer, bilten događaja). Pored toga, ove odredbe se primenjuju i pri katalogizaciji zaključenih integrativnih izvora (kao što je Web prezentacija političke kampanje).

Elektronski izvori

Elektronski izvori se u kataloške svrhe u ISBD-u tretiraju na dva načina, u zavisnosti od toga da li im se pristupa lokalno ili daljinski. Lokalni pristup podrazumeva mogućnost opisa fizičkog nosioca. Takav nosilac (na primer disk, kasete, kartridž) se mora staviti u računar ili periferni računarski uređaj. Daljinski pristup ne dozvoljava rukovanje fizičkim nosiocem; njemu je moguće pristupiti samo uz pomoć ulazno-izlaznih jedinica (na primer terminala), povezivanjem na računarski sistem (na primer, izvor na mreži) ili se može koristiti izvor pohranjen na hard disk ili drugi smeštajni medijum.

Elektronski izvori se sve više proizvode kao različita izdanja. Novim izdanjem se smatra ono za koje se utvrdi da u njemu postoje bitne razlike u intelektualnom ili umetničkom sadržaju od prethodnog. U tom slučaju se kreiraju zasebne bibliografske jedinice. Kreiranje zasebne bibliografske jedinice nije opravdano ukoliko razlike nisu značajne, mada bibliografska agencija može da se opredeli za izradu duplih bibliografskih jedinica. Kada su u pitanju izvori sa daljinskim pristupom koji se često ažuriraju (na primer, onlajn servisi) bibliografskim agencijama se preporučuje da izostave podatak o izdanju u 2. području i navedu samo odgovarajuću napomenu u 7. području (videti 7.2). (Za dodatne informacije koje se odnose na izdanje pogledati 2.1.1)

0.2.2 Izvori objavljeni u više oblika

Ako su nosioci objavljenih izvora različitog oblika i/ili veličine ili u različitom izlaznom mediju, upotrebljava se jedan od dva moguća metoda:

1. Za svaki fizički odvojen nosilac ili različit izlazni medij se može izraditi zasebna bibliografska jedinica.
2. Za sve fizički odvojene nosioce ili različite izlazne medije se može izraditi jedna bibliografska jedinica tako što će se podatak o svakom nosiocu/mediju naći u posebnom redu ili će se podaci o njima grupisati na drugi način u posebnim kontinuiranim redovima (videti 5. područje).

Nacionalnim bibliografskim agencijama i kataloškim agencijama koje učestvuju u umreženom zajedničkom korišćenju bibliografskih izvora se preporučuje da kreiraju po jedan bibliografski zapis za svaki fizički oblik ili različit izlazni medij izvora. Odvojeni opis olakšava kasnije manipulisanje takvim bibliografskim zapisima pri spajanju informacija u ispisu ili za razlikovanje odvojenih izvora. Druge kataloške agencije mogu da opišu takav izvor koristeći jedan ili više bibliografskih opisa, u zavisnosti od lokalnih zahteva i od potreba korisnika kataloga, pružajući pri tom adekvatnu informaciju za identifikovanje svega sadržanog u izvoru.

0.2.3 Viševrsni izvori u više delova

Viševrsni izvori na dva ili više različitih fizičkih nosilaca se opisuju tako što se svaki nosilac opisuje u odvojenom redu u jednom bibliografskom zapisu (videti 5. područje).

0.2.4 Promene koje zahtevaju izradu novog opisa: za kontinuirane izvore

0.2.4.1 Bitne promene u glavnom stvarnom naslovu serijske publikacije

Za serijske publikacije je potreban novi opis u slučaju bitnih promena u glavnom stvarnom naslovu. Sledeće promene se smatraju bitnim:

0.2.4.1.1 Dodavanje, izbacivanje, promena ili promena redosleda unutar prvih pet reči stranog naslova (prvih šest ako naslov počinje članom), osim u slučajevima na koje je ukazano dole u tekstu (videti 0.2.5).

Primeri:

Energy policy and conservation biennial report

postaje Energy policy and conservation report

Металлургия и технология

postaje Металлургия и машиностроение

New notes

postaje Upstream journal

La recherche aéronautique

postaje La recherche aérospatiale

Scene

postaje TV 2

IFLANET unplugged

postaje IFLA CD ...

0.2.4.1.2 Dodavanje, izbacivanje, promena ili promena redosleda unutar prvih pet reči stranog naslova (prvih šest ako naslov počinje članom) ako menjaju značenje naslova ili ukazuju na različit sadržaj.

Primeri:

The best bed & breakfasts in the world
postaje The best bed & breakfasts in England, Scotland & Wales
Urednička napomena: Ukazuje na različit sadržaj,

ali ne

Report on the high-level radioactive waste activities conducted under MS 1990,
116C.712, subd. 5A
postaje Report on the high-level radioactive waste activities conducted under Minnesota
Statutes 116C.712.

0.2.4.1.3 Promena naziva kolektivnog tela bilo gde u naslovu, osim u slučajevima navedenim dole u tekstu (videti 0.2.5.1.5).

Primeri:

The register of Kentucky State Historical Society
postaje The register of Kontucky Historical Society
NFCR Cancer Research Association sympsia
postaje Association for International Cancer Research sympsia.

0.2.4.2 Druge bitne promene kod serijskih publikacija

Za serijske publikacije novi opis je potreban u sledećim slučajevima:

0.2.4.2.1 Kada je glavni stvarni naslov generički izraz i kada telo koje izdaje publikaciju promeni svoj naziv (osim u slučajevima naznačenim dole u tekstu; videti 0.2.5.1.5 za *manje* promene u nazivu kolektivnog tela koje ne zahtevaju novi opis) ili kada serijsku publikaciju izdaje drugo telo.

Primeri:

Symposium series / Society for Applied Bacteriology
postaje Symposium series / Society for Applied Microbiology.

0.2.4.2.2 Promena podataka o izdanju koja ukazuje na značajnu promenu sadržaja ili teritorijalnog područja kojem je namenjena publikacija.

Primeri:

Transportation directory. – New England edition
postaje Transportation directory. – Eastern edition.

0.2.4.2.3 Promena fizičkog medijuma serijske publikacije.

Primeri:

New Zeland national bibliography
Urednička napomena: objavljeno samo u štampanom obliku
postaje New Zeland national bibliography
Urednička napomena: objavljeno samo na mikrofisu
MacInTax deluxe
Urednička napomena: objavljeno na 3 ½ in. disketi

postaje MacInTax deluxe
Urednička napomena: objavljeno na CD-ROM-u.

0.2.4.2.4 Do tada podređeni stvarni naslovi postaju samostalni.

Primeri:

Fauna Norvegica. Series B, Norwegian journal of etnomology
postaje Norwegian journal of etnomology.

0.2.4.2.5 Kada je serijska publikacije kumulativna i kumulacije nose isti naslov kao osnovne sveske i na istom su jeziku, ali su sadržaji kumulacija značajno različiti (na primer, kada se sadržaji tromesečnih izdanja indeksa spoje u jedan alfabetski indeks za godišnje izdanje).

Primer:

Reader's guide to periodical literature
Urednička napomena: Izdaje se u godišnjim ili ređim kumulacijama, sa numeracijom odvojenom od one u dvonedeljnim ili drugačijim izdanjima.

0.2.4.2.6 Kada je serijska publikacija nastala spajanjem dve ili više serijskih publikacija (videti 7.2.4.5).

Primer:

Archivio di ottalmologia
i Rassegna italiana di ottalmologia
spojili su se u Archivio e Rassegna italiana di ottalmologia.

0.2.4.2.7 Kada su dve ili više serijskih publikacija nastale podelom jedne serijske publikacije (videti 7.2.4.6).

Primer:

Geografi i Bergen
postaje Geografi i Bergen. Serie A
i Geografi i Bergen. Serie B.

0.2.4.3 Bitne promene kod integrativnih izvora

Za integrativne izvore novi zapis je potreban u sledećim slučajevima:

0.2.4.3.1 Promena podataka o izdanju koja ukazuje na značajnu promenu sadržaja ili teritorijalnog područja kojem je namenjena publikacija;

Primer:

Manual of forestry management practices. Canadian edition
postaje Manual of forestry management practices. North American edition

0.2.4.3.2 Promena fizičkog medijuma;

Primer:

Cuadernos de historia medieval
(štampana verzija)

postaje Cuadernos de historia medieval
(onlajn verzija)

0.2.4.3.3 Kada je izvor nastao spajanjem dva ili više drugih izvora (videti 7.2.4.5);

Primer:

USMARC format for bibliographic data
i Canadian MARC communication format for bibliographic data
spojili su se u MARC 21 format for bibliographic data

0.2.4.3.4 Kada dva ili više izvora nastanu podelom izvora (videti 7.2.4.6).

0.2.5 Promene koje ne zahtevaju novi opis

0.2.5.1 Manje promene u glavnom stvarnom naslovu serijskih publikacija

Za serijske publikacije novi opis nije potreban u slučaju manjih promena u glavnom stvarnom naslovu. Uopšte, ukoliko se pojavi manja promena u glavnom stvarnom naslovu, kasniji nalov se navodi u 7. području (videti 7.1.1.6.1). Sledeće promene treba smatrati manjim:

0.2.5.1.1 Promena je u prikazivanju jedne ili više reči, na primer,

jedan način pisanja u odnosu na drugi.

Primeri:

Statistik aarbog for kongeriget Norge
postaje Statistik årbog for kongeriget Norge
Labour history
postaje Labor history.

Skraćena reč ili znak ili simbol (na primer "&") u odnosu na potpuni oblik.

Primeri:

Accommodations and travel services
postaje Accommodations & travel services
Ga. peach statistics
postaje Georgia peach statistics
Oxf. Hist. Soc.
postaje Oxford Historical Society.
Arapski broj u odnosu na rimski.

Primeri:

XXe siècle
postaje 20e siècle.

Broj ili datum u odnosu na oblik napisan rečima.

Primeri:

Four wheel fun
postaje 4 wheel fun

XX century
postaje Twentieth century.

Reč sa crticom u odnosu na reč bez crtice.

Primeri:

Year-book of the ...
postaje Year book of the ...

Složenica od jedne reči u odnosu na složenicu od dve reči, sa crticom ili bez nje.

Primeri:

Openhouse
postaje Open house.

0.2.5.1.2 Promena uvodi akronim ili inicijale umesto razvijenog oblika (videti i 1.1.3.3).

Primer:

Research in technological adaptation
postaje RITA.

0.2.5.1.3 Promena je u tome što se menja oblik reči, na primer iz jednine u množinu.

Primeri:

Fishera report
postaje Fisheries report

Research studies
postaje Research study.

0.2.5.1.4 Promena je dodavanje, brisanje ili promena članova, predloga i veznika bilo gde u naslovu.

Primeri:

Fiscal survey of the states
postaje Fiscal survey of states.

0.2.5.1.5 Promena se odnosi na ime postojećeg kolektivnog tela i elemente njegove hijerarhije ili njegov gramatički povezan oblik, bilo gde u naslovu (na primer: dodavanje, brisanje, preuređenje naziva kolektivnog tela ili zamena varijantnim oblikom, uključujući i skraćenicu).

Primeri:

Rapport de la Société canadienne de l'Eglise catholique
postaje Rapport / Société canadienne de l'Eglise catholique

Views / Goodridge Area Historical Society
postaje Views from the Goodridge Area Historical Society

postaje Views from the GAHS

Berichte der Deutschen Gesellschaft für Mathematik und Datenverarbeitung

postaje GMD-Berichte

AAPG continuing education course notes series

postaje American Association of Petroleum Geologists continuing education course notes series

Boletín de la Sociedad Española para la Defensa del Patrimonio Geológico y Minero

postaje Boletín S.E.D.P.G.M.

0.2.5.1.6 Promena je dodavanje, brisanje ili promena interpunkcije, uključujući inicijale i slova, sa interpunkcijom koja ih razdvaja u odnosu na slova koja nisu razdvojena interpunkcijom, bilo gde u naslovu.

Primer:

GBB

postaje G.B.B.

0.2.5.1.7 Promena redosleda naslova, ako je naslov naveden na više jezika u glavnom izvoru podataka, pod uslovom da se naslov izabran za glavni stvarni naslov i dalje pojavljuje kao uporedni stvarni naslov.

Primer:

South African medical journal = Suid Afrikaanse tydskrif vir geneeskunde

postaje Suid Afrikaanse tydskrif vir geneeskunde = South African medical journal.

0.2.5.1.8 Promena je dodavanje, brisanje ili promena reči koje povezuju naslov sa numeracijom, bilo gde u naslovu.

Primer:

Tin

postaje Tin in ...

0.2.5.1.9 Dva ili više glavnih stvarnih naslova se koriste na različitim sveskama serijske publikacije prema utvrđenom obrascu.

Primeri:

Weekly labor market report

Napomena: Poslednja sveska u mesecu ima naslov Monthly labor market report.

Minneapolis morning tribune

Napomena: nedeljna izdanja imaju naslov Minneapolis Sunday tribune

Urednička napomena: Dnevna i nedeljna izdanja imaju konsektivnu numeraciju.

Annual Report / Medical Association of South Africa

Napomena: Izveštaji za svaku drugu godinu imaju naslov: Jaarverslag / Die Mediese Vereniging van Suid-Africa.

0.2.5.1.10 Dodavanje, brisanje ili promena redosleda reči koje se nabrajaju bilo gde u naslovu, pod uslovom da nema značajnije promene sadržaja.

Primer:

Kartboken for Oslo, Bærum, Lørenskog, Nesodden, Oppegård, Ski
postaje Kartboken for Oslo, Bærum, Asker, Lørenskog, Nesodden, Oppegård, Ski.

0.2.5.1.11 Dodavanje ili brisanje reči koje označavaju tip izvora, bilo gde u naslovu, kao što su „magazin“, „časopis“ ili „bilten“, ili njihovih ekvivalenata na drugim jezicima.

Primeri:

Fussball-Jahrbuch
postaje Fussball
Handel und Industrie
postaje Revue Handel und Industrie
Minnesota history bulletin
postaje Minnesota history

Trade and industry
postaje Trade and industry review

Colección Ciencias y técnicas
postaje Ciencias y técnicas

Baubetrieb, Bauökonomie, Baurecht
postaje Schriftenreihe Baubetrieb, Bauökonomie, Baurecht

Relatórios de pesquisa
postaje Série Relatórios de pesquisa

ali

Link magazine
ne postaje Link journal.
Urednička napomena: Promena jedne reči koja označava tip izvora u drugu je bitna promena ukoliko se pojavi u prvih pet reči stvarnoj naslova (videti 0.2.4.1.1).

0.2.5.1.12 Ako postoje nedoumice, smatra se da se stvarni naslov nije promenio.

0.2.5.2 Manje promene kod integrativnih izvora

Bilo koja promena podataka zabeleženih u opisu za isti integrativni izvor, osim onih navedenih u 0.2.4.3 i 0.2.4.3.2, ne zahteva novi opis. Umesto toga opis se menja tako da prikaže novi podatak.

Primer:

Hirnet
postaje Terminál
Urednička napomena: Jedina promena je u glavnom stvarnom naslovu Web prezentacije.

0.3 Pregled ISBD-a i interpunkcije

0.3.1 Pregled ISBD-a

Opšte napomene o pregledu ISBD-a

- A. U pregledu, izrazi „prvi podatak ...“, „sledeći podatak ...“ i slični, označavaju redosled u kome se ti podaci unose u opis i nemaju drugo značenje.
- B. Kad god se podatak koji normalno spada u jedno područje ili element pojavljuje u izvoru jezički povezan kao integralni deo drugog područja ili elementa, preuzima se kao takav.
- C. Za starije monografske izvore 4. područje se naziva Područje izdavanja, štampanja, distribucije i tako dalje.

<i>Područje</i>	<i>Propisana interpunkcija (prethodi elementu ili ga sledi)</i>	<i>Element</i>	<i>Upotreba (O=obavezni)¹⁹ (U=uslovni) (I=izborni)</i>	<i>Ponovljivost</i>
1. Područje stvarnih naslova i podataka o odgovornosti	[] = : / ;	1.1 Glavni stvarni naslov	O	
		1.2 Opšta oznaka građe	I	
		1.3 Uporedni stvarni naslov	U	P
		1.4 Podaci uz naslov	U	P
		1.5 Podaci o odgovornosti		
2. Područje izdanja	/ ; = / ; , / ;	Prvi podatak	O	
		Sledeći podatak	U	
		2.1 Podatak o izdanju	O	
		2.2 Uporedni podatak o izdanju	I	P
		2.3 Podaci o odgovornosti koji se odnose na izdanje		
		Prvi podatak	O	
		Sledeći podatak	U	P
3. Područje podataka specifičnih za vrstu građe ili izvora	/ ;	2.4 Dodatni podatak o izdanju	O	P
		2.5 Podaci o odgovornosti uz dodatni podatak o izdanju		
		Prvi podatak	O	
4. Područje izdavanja, proizvodnje, distribucije i tako dalje	/ ; : [] , (: ,)	Sledeći podatak	U	P
		3.1 Matematički podaci (Kartografska građa)	O	P
		3.2 Podatak o muzičkom formatu (Muzikalije)	O	
		3.3 Numeracija (Serijske publikacije)	O	
		4.1 Mesto izdavanja, proizvodnje i/ili distribucije		
		Prvo mesto	O	
		Sledeće mesto	U	
4.2 Naziv izdavača, producenta i/ili distributera	O	P		
[]	4.3 Podatak o funkciji distributera	I		
,	4.4 Datum izdavanja, produkcije i/ili distribucije	O		
(4.5 Mesto štampanja, proizvodnje ili graviranja	U	P	
:	4.6 Naziv štampara, proizvođača ili gravera	U	P	
,)	4.7 Datum štampanja ili proizvodnje	U		

¹⁹ Pod "obavezim" elementima podataka se za većinu elemenata smatra ukoliko su ti elementi primenljivi na izvor.

5. Područje materijalnog opisa	:	5.1	Posebna oznaka građe i opseg	O		
		5.2	Ostali materijalni podaci	U		
		5.3	Dimenzije			
6. Područje izdavačke celine	;		Format (za starije monografske izvore)	U		
		+	5.4	Podatak o propratnoj građi	I	P
		6.1	Glavni stvarni naslov izdavačke celine, kola ili monografskog izvora u više delova	O		
<i>Napomena:</i> Izdavačka celina je omeđena okruglim zagradama (). Kada postoje podaci o dve ili više izdavačkih celina svaka se navodi u okruglim zagradama.	=	6.2	Uporedni stvarni naslov izdavačke celine, kola ili monografskog izvora u više delova	U	P	
		6.3	Podaci uz naslov izdavačke celine, kola ili monografskog izvora u više delova	U	P	
		6.4	Podaci o odgovornosti koji se odnose na izdavačku celinu, kolo ili monografski izvor u više delova			
		/	Prvi podatak	U		
		;	Sledeći podatak	U	P	
		,	6.5	Međunarodni standardni broj izdavačke celine ili kola	O	
		;	6.6	Numeracija u okviru izdavačke celine, kola ili monografskog izvora u više delova	U	
7. Područje napomena			U	P		
8. Područje identifikatora izvora i podataka o dostupnosti	=	8.1	Identifikator izvora	O		
			Otisak prsta (za starije monografske izvore)	I		
		8.2	Ključni naslov (za kontinuirane izvore)	U		
		:	8.3	Podaci o dostupnosti i/ili cena	I	P
()	8.4	Objašnjenja	I	P		

0.3.2 Interpunkcija

0.3.2.1 Svakom elementu opisa, osim prvom elementu u području 1, prethodi ili sledi propisana interpunkcija. Propisanoj interpunkciji prethodi i sledi razmak (jedan razmak na tastaturi ili em razmak u štampi), sa izuzetkom zareza (,) i tačke (.) kojima samo sledi razmak. Uključivanje drugih znakova interpunkcije se ostavlja na volju nacionalnim bibliografskim ili kataloškim agencijama, kao i razmaci koji im prethode ili slede iza njih. ISBD interpunkcija je obavezna čak i kada rezultuje duplom interpunkcijom (videti 0.3.2.7). Za interpunkciju pri opisu građe pisane zdesna nalevo videti 0.3.2.11 i Dodatak B.

Stariji monografski izvori:

Kataloške agencije, posebno one koje kreiraju konačne zapise, mogu po sopstvenom izboru u opisu da nedvosmisleno ukažu na tačno onakvu interpunkciju koja se nalazi na izvoru. Crtica upotrebljena na kraju reda samo da bi se podelila reč čiji deo prelazi u drugi red se ne uzima u obzir. Ako postoji nedoumica, crtica se unosi u opis.

Kraj reda se može naznačiti standardnom oznakom koju je izabrala kataloška agencija (na primer, kosom crtom “/” ili dvostrukom kosom crtom “//”, vertikalnom crtom “|” ili dvostrukom vertikalnom crtom “||”) ukoliko se to smatra neophodnim za identifikaciju ili ukoliko se kao naslov preuzimaju početni redovi pesme (videti primere 1.1.5.1).

0.3.2.2 Okrugle zagrade (()) i uglaste zagrade ([]), se u paru tretiraju kao jedan znak interpunkcije, a razmak koji prethodi dolazi pre prve (otvorene) okrugle ili uglaste zagrade, dok razmak koji sledi dolazi posle druge (zatvorene) okrugle ili uglaste zagrade (ali videti 0.9 za izuzetke). Ako ovim zgradama prethodi ili sledi propisana interpunkcija koja počinje ili se završava sa razmakom, navodi se samo jedan razmak. Ako okruglim ili uglastim zgradama prethode ili ih prati zarez ili tačka kao propisana interpunkcija, ili bilo koji znak interpunkcije preuzet sa izvora, razmak se ne unosi.

. -#[S. l.]#: Izdavač

ne . -## [S. l.]##: Izdavač

Urednička napomena: Znak “#” je u ovom primeru upotrebljen samo da bi se njime prikazao razmak i zapravo se ne pojavljuje u bibliografskom zapisu.

0.3.2.3 Svakom području ISBD-a, osim prvom, prethode tačka, razmak, povlaka, razmak (. -), osim ako je jedno područje jasno odvojeno od sledećeg novim redom, štamparski, ili uvlačenjem reda, i u tim slučajevima se tačka, razmak, povlaka, razmak mogu izostaviti ili zameniti tačkom (.) na kraju prethodnog područja.

0.3.2.4 Kada prvi element područja nije prisutan u opisu, propisana interpunkcija za prvi element koji jeste prisutan zamenjuje se znacima tačka, razmak, povlaka, razmak (. -) koji prethode području.

0.3.2.5 Kada se područje ponavlja, svakom ponavljanju prethode tačka, razmak, crta, razmak (. -), osim u slučaju opisanom u 0.3.2.3.

0.3.2.6 Kada se element ponavlja, svakom ponavljanju prethodi propisana interpunkcija odgovarajuća za taj element.

0.3.2.7 Kada se element ili područje završava tačkom, a propisana interpunkcija za element ili područje koji sledi počinje sa tačkom, unose se obe tačke kako bi se uzela u obzir interpunkcija skraćena i propisana interpunkcija.

Primeri:

3rd ed. –

ne 3rd ed. –

a zatim i ... – 4th ed.

ne a zatim i ... – 4th ed.

by J. Smith, Esq. –

ne by J. Smith, Esq. –

National flight [Electronic resource] / by Air Flight Inc.. Navigator advisor / Interactive Mapping Corporation

ne National flight [Electronic resource] / by Air Flight Inc. Navigator advisor / Interactive Mapping Corporation

Primeri za starije monografske izvore:

by J. Smith, Esq.. –

by J. Smith, ... G. Brown, and others –

by J. Smith, Esq. –

Histoire et pédagogie de la mécanique [Printed text] / Jean Rosmorduc, Réflexion sur une première approche du mouvement en mécanique avec des élèves de quatrième / Jacques Charlemagne

ne Histoire et pédagogie de la mécanique [Printed text] / Jean Rosmorduc, ... Réflexion sur une première approche du mouvement en mécanique avec des élèves de quatrième / Jacques Charlemagne

0.3.2.8 Dva znaka interpunkcije se mogu koristiti u svim ili većini područja:

- 1) Uglaste zagrade ograđuju informacije nađene izvan glavnih izvora podataka i interpolacije u opisu.

Kada se elementi koji slede jedan za drugim unutar istog područja preuzimaju izvan glavnih izvora podataka, oni se ograđuju jednim parom uglastih zagrada.

Primeri:

. - [S. l.] : [s. n.]

ne . - [S. l. : s. n.]

. - [2nd ed.]. - [S. l.] : [s. n.]

ne . - [2nd ed.]. - [S. l. : s. n.]

- 2) Znak za izostavljanje, to jest tri tačke (...), označava izostavljanje nekog dela elementa. Znak za izostavljanje prethodi i prati ga razmak.

Kontinuirani izvori:

Kada se informacija razlikuje od sveske do sveske, na primer, godina u naslovu godišnjaka, redni broj kongresa, ova informacija se zamenjuje znakom za izostavljanje kada se javi u sredini ili na kraju naslova.

0.3.2.9 Kada se u području ili elementu isti podatak pojavljuje na dva ili više jezika i/ili pisama, primenjuju se sledeća pravila:

Kada je jedan element zabeležen na dva ili više jezika i/ili pisama, podacima na svakom jeziku i/ili pismu, posle prvog, prethodi razmak, znak jednakosti, razmak (=).

Kada su u jednom području dva ili više elementa zabeleženi na dva ili više jezika i/ili pisama, elementi na svakom od jezika i/ili pisama se unose zajedno, s odgovarajućom interpunkcijom koja prethodi svakom elementu. Čitavoj grupi elemenata za prvi zabeležen jezik i/ili pismo prethodi interpunkcija koja odgovara prvom elementu, a svakoj grupi posle prve prethode razmak, znak jednakosti, razmak (=).

Kada je jedan podatak (na primer podatak o odgovornosti, videti 5.1) jednim delom naveden na jednom jeziku i/ili pismu, a jednim delom na više jezika i/ili pisama, lingvistički različiti oblici se unose zajedno. Znaci jednakosti ili drugi znaci interpunkcije se koriste na odgovarajući način.

0.3.2.10 Područje ili element koji se ne primenjuje na određeni izvor ne uključuje se u opis. Propisana interpunkcija koja prethodi ili ograđuje ovakvo područje ili element takođe se izostavlja.

0.3.2.11 Kada su podaci navedeni pismom koje se piše zdesna nalevo znaci zarez i tačka zarez, koji su upotrebljeni kao propisana interpunkcija, pišu se obrnuto kada je takav stil pisma. U skladu s tim, kombinacija znakova propisane interpunkcije, tačka, razmak, povlaka, razmak, čita se zdesna nalevo, a takođe su obrnuta i značenja otvorenih i zatvorenih okruglih i uglastih zagrada. Kosa crta i grupe arapskih brojeva, koji se pišu obrnuto u takvim pismima, kada postoje, nisu obrnuti.

Primer:

– סונטינה לכנור ופסנתר (או להליל ופסנתר) / ירדנה אלותין.
תל אביב : מכון למוסיקה ישראלית, 1982 .cop.

Za obradu podataka koji su navedeni i na pismima koja se pišu sleva nadesno i na pismima koja se pišu zdesna nalevo videti Dodatak B.

0.3.3 Potpuna šema interpunkcije za svako područje utvrđena je na početku područja.

0.4 Izvori podataka

0.4.1 Osnova za opis

Osnovu za opis bilo koje vrste građe čini sam izvor. Podaci uneti u opis izvora se preuzimaju iz glavnog izvora. Za svako područje postoji tačno određen redosled utvrđenih glavnih izvora (videti 0.4.2).

Serijske publikacije ili monografski izvori u više delova:

Osnova za opis je prva sveska ili tom, a u nedostatku ovih najranija dostupna sveska ili tom. Uopšte, trebalo bi dati prednost prvoj (ili najranijoj) svesci ili tomu, u odnosu na izvor koji je u vezi s celokupnim izvorom ili s nizom od više svezaka ili tomova.

<i>Područje</i>	<i>Osnova za opis</i>
1. Stvarni naslovi i podaci o odgovornosti	Prva ili najranija sveska ili tom
2. Izdanje	Prva ili najranija sveska ili tom
3. Podaci specifični za građu ili vrstu izvora	Sve sveske ili tomovi
4. Izdavanje, produkcija, distribucija, itd. Mesto i izdavač, producent, distributer, itd. Mesto i proizvođač Godina	Prva ili najranija sveska ili tom Prva ili najranija sveska ili tom Prva i/ili poslednja sveska ili tom
5. Materijalni opis	Sve sveske ili tomovi
6. Izdavačka celina	Sve sveske ili tomovi
7. Napomene	Sve sveske ili tomovi i bilo koji drugi izvor
8. Identifikator izvora i podaci o dostupnosti	Sve sveske ili tomovi i bilo koji drugi izvor

Integrativni izvori:

Osnova za opis je tekuća iteracija integrativnog izvora, osim za početni datum izdavanja.

<i>Područje</i>	<i>Osnova za opis</i>
1. Stvarni naslovi i podaci o odgovornosti	Tekuća iteracija
2. Izdanje	Tekuća iteracija
3. Podaci specifični za građu ili vrstu izvora	Sve iteracije Numeracija (serijske publikacije) se ne koristi
4. Izdavanje, produkcija, distribucija, itd. Mesto i izdavač, producent, distributer, itd. Mesto i proizvođač Datumi	Tekuća iteracija Tekuća iteracija Prva i/ili poslednja iteracija
5. Materijalni opis	Tekuća iteracija
6. Izdavačka celina	Tekuća iteracija
7. Napomene	Sve iteracije i bilo koji drugi izvor
8. Identifikator izvora i podaci o dostupnosti	Sve iteracije i bilo koji drugi izvor

0.4.2 Određivanje glavnih izvora podataka**0.4.2.1 Štampani izvori:****Izvori na latiničnom pismu:****Monografski izvori:**

Glavni izvor podataka je naslovna strana ili, za izvore koji nemaju naslovnu stranu, zamena za nju.

Kada jednodimenzionalni monografski izvor ima više naslovnih strana, uzima se ona strana koja je specifična za izvor koji se opisuje (na primer, za monografske publikacije u okviru izdavačke celine uzima se naslovna strana koja, za faksimilno izdanje uzima se naslovna strana s detaljima vezanim za to reprint izdanje) (videti i 1.1.4.2).

Kada jednodimenzionalni monografski izvor nema naslovnu stranu koja se odnosi na ceo izvor, već svako delo sadržano u tom izvoru ima sopstvenu naslovnu stranu, onda se više naslovnih strana, uključujući i naslovne strane tet-beš izvora koje sadrže različita dela, mogu smatrati pojedinačnim izvorom podataka.

Kada se monografski izvor u više delova katalogizuje kao celina, kao osnova za opis se uzima zajednička naslovna strana koja se odnosi na sve tomove. Naslovi pojedinačnih tomova mogu da se navedu u napomeni o sadržaju (videti 7.7) ili se mogu tretirati u skladu s pravilima za opis na više nivoa (videti Dodatak A).

Naslovne strane koje nisu izabrane kao naslovna strana pri opisu – ili kao deo jedinstvenog zajedničkog izvora podataka – smatraju se preliminarnim stranama.

Kada izvor nema naslovnu stranu, izabrani alternativni izvor podataka je zamenjuje. Izbor izvora koji će se smatrati zamenom za naslovnu stranu se vrši na osnovu potpunosti podataka koje sadrži, pri čemu se prednost daje izvoru koji je deo same publikacije u odnosu na izvore van publikacije.

Kada se podatak koji se uobičajeno pojavljuje na naslovnoj strani pojavi na sporednoj naslovnoj strani, ponovljen i na naslovnoj ili ne, dve strane se smatraju naslovnom stranom.

Stariji monografski izvori

Kada svaki deo monografskog izvora u više delova ima svoju naslovnu stranu, uzima se naslovna strana dela sa najnižom numeričkom oznakom dela, a ako tomovi nisu numerisani, uzima se naslovna strana dela koje je prvo objavljeno.

Ako postoji nedoumica, redosled po kome se vrši izbor zamene za naslovnu stranu čine kolofon, prednaslov, druge preliminarne strane, naslov nad tekstem, omotni naslov, tekući naslov, incipit, eksplicit, početne reči glavnog teksta, početne reči izvora. Zamena za naslovnu stranu se ne može smatrati izvorom zajedno s naslovnom stranom. Pri svakom opisu samo jedna strana, nekoliko strana ili deo izvora se može odrediti kao zamena za naslovnu stranu.

Kontinuirani izvori

Glavni izvor podataka je naslovna strana ili zamena za nju. Kao zamena za naslovnu stranu za kontinuirane izvore koji nemaju naslovnu stranu uzimaju se utvrđeni izvori to prema sledećem redosledu:

- 1) analitička naslovna strana, korice, naslov nad tekstem, uredničke strane, kolofon;
- 2) preliminarne strane i podaci sa omota, kao i podaci koji se mogu naći na vrhu i na dnu stranica s tekstem (kao što je tekući naslov);
- 3) ostatak kontinuiranog izvora: predgovori, pogovori, sadržaji, prilozi i tako dalje;
- 4) izvori podataka van kontinuiranog izvora koji nisu s njim povezani (na primer, bibliografije, izdavački popisi).

Izvori štampani nelatiničnim pismom

U slučaju da je izvor na nelatiničnom pismu, gde su potpuni bibliografski podaci navedeni u kolofonu, list koji se nalazi na mestu naslovne strane i na kome se nalazi glavni stvarni naslov ne smatra se naslovnom stranom pod sledećim uslovima:

- 1) kada se na listu nalazi samo glavni stvarni naslov, kao što je slučaj s prednaslovnom stranom;
- 2) kada se na listu nalazi glavni stvarni naslov, sa ili bez drugih bibliografskih podataka, ispisan kaligrafskim slovima (a pri tom su potpuni bibliografski podaci u kolofonu navedeni u konvencionalnom obliku kineskih znakova, onako kako se koriste u modernim kineskim, japanskim i korejskim štampanim izvorima);
- 3) kada se na listu nalazi samo prevedena verzija naslova i/ili podataka o publikaciji na neki od jezika na latiničnom pismu.

U svakom od ovih slučajeva kao zamena za naslovnu stranu prvo se bira kolofon.

0.4.2.2 Kartografska građa i nepokretne slike

Pri opisu kartografskih izvora, podaci se preuzimaju iz utvrđenih izvora sledećim redosledom:

- 1) Ceo izvor koji podrazumeva:
 - a) sam izvor
 - b) kontejner (portfolio, omot, koverat, i tako dalje) ili kutija, držač ili stalak globusa, i tako dalje, koji je izdao izdavač ili proizvođač izvora
 - c) prpratni tekst ili brošura.
- 2) Izvori van samog izvora, poput kataloga, bibliografije i tako dalje.

0.4.2.3 Zvučni snimci i pokretne slike

Mnogi viševrni izvori, zvučni zapisi, video snimci i nepokretne i pokretne slike nemaju jedan izvor podataka za bibliografski opis. Stoga može biti neophodno izabrati koji će od različitih izvora činiti sam izvor podataka (gde se podaci mogu naći u audio ili vizuelnom obliku, ili u oba). To može biti zalepljena nalepnica, kontejner, ili prilog i druga prpratna tekstualna građa, na primer uputstvo. Pri odlučivanju kojem od ovih izvora podataka dati prednost, treba poštovati sledeće principe:

- 1) Prednost se, naravno, daje izvorima koji su neodvojivo povezani s izvorom. Tako će naslovni ekran filma, nalepnica na disku ili središnji deo stereografskog koluta imati prednost u odnosu na prpratnu tekstualnu građu koja prati bilo koji od ovih izvora.
- 2) Međutim, prednost bi trebalo dati izvoru koji najadekvatnije identifikuje delo ili dela:
 - a) kada izvor kome bi prema prvom principu trebalo dati prednost ne sadrži dovoljno podataka za potrebe katalogizacije (zato što je informacija koju sadrži dvosmislena ili nepotpuna); i
 - b) kada nijedan izvor nije neodvojivo povezan s izvorom.

Ukoliko je opisni umetak objavljen s kasetom ili kompaktnom diskom, njemu se kao izvoru podataka može dati prednost u odnosu na nalepnicu na kaseti ili disku, naročito kada izvor sadrži dva ili više delova i kada je opisni umetak jedini izvor za zajednički naslov. Slično tome, zajedničkom kontejneru izvora u više delova će se svakako dati prednost u odnosu na nalepnice, i tako dalje, ili pojedinačne delove, naročito kada je zajednički kontejner jedini izvor za zajednički naslov.

- 3) Tekstualnim izvorima će se svakako dati prednost u odnosu na zvučne izvore. Međutim, ukoliko je tekstualni podatak nedovoljan ili potpuno netačan, a integralni zvučni izvor adekvatniji, ovom drugom se može dati prednost.

0.4.2.4 Elektronski izvori

Pri opisu elektronskih izvora, podaci se preuzimaju iz utvrđenih izvora sledećim redosledom.

- 1) Glavni izvor podataka je ceo izvor i on podrazumeva:
 - a) Sam izvor prema sledećem redosledu izvora:
 - i) Izvori unutar samog izvora. Takva informacija se uzima iz formalno predstavljenog podatka, na primer, s naslovnog ekrana, iz glavnog menija, programskih podataka, podataka s prvog ekrana, zaglavlja dokumenta koji sadrži „predmet“: trake, pristupna

- stranica, kodirani podaci (na primer, TEI²⁰ zaglavlje, HTML²¹ naslov);
- ii) Fizički nosilac ili nalepnice na njemu.

Kodirani podaci mogu da budu deo sadržaja samog izvora, ali mogu da se opišu za potrebe opisa izvora i ako ih on ne uključuje.

Kada je nemoguće pročitati izvor bez obrade (na primer komprimovan je), podatke treba preuzeti iz izvora kada se on obradi za korišćenje.

Kada se potpunost podataka u ovim izvorima razlikuje, prednost se daje izvoru koji sadrži najpotpuniji podatak.

- b) Kada su nedovoljni ili nedostupni podaci iz samog izvora (bilo zato što nedostaje izvor ili zato što nedostaje oprema za korišćenje izvora), prednost se može dati drugim izvorima sledećim redosledom:
 - i) Štampana ili onlajn dokumenta ili druga propratna građa (na primer dopis izdavača). Pri korišćenju propratne građe preporučljivo je iskustvo u razlikovanju podataka koji se odnose na dokumentaciju i onih koji se odnose na sam izvor;
 - ii) Podatak koji je dao izdavač, producent ili distributer odštampan na kontejneru.

Kada se elektronski izvor sastoji od dva ili više fizički odvojenih delova (na primer, interaktivni multimedijalni izvor koji se sastoji od elektronskog optičkog diska i video diska), od kojih svaki ima svoj izvor podataka, prednost će se dati izvoru koji sadrži podatke koji se odnose na izvor u celini i koji uključuje i zajednički naslov.

2) U slučaju da neophodni podaci ne postoje ni u jednom od gore navedenih izvora, prednost se daje izvorima sledećim redosledom:

- a) drugim štampanim opisima izvora (na primer, bibliografske baze podataka, časopisi);
- b) drugim izvorima.

0.4.2.5 Izvori koji sadrže različita dela

Jednotomni monografski izvori

Ukoliko ne postoji glavni izvor podataka koji se odnosi na izvor u celini, već svako delo ima glavni izvor podataka, nekoliko izvora podataka se zajedno može smatrati jedinstvenim izvorom podataka.

Kontinuirani izvori

Kada izvor sadrži više dela od kojih svako ima svoj propisani izvor podataka i numeraciju, za svako delo se izrađuje poseban opis. Dodatno objašnjenje koje se odnosi na izradu odvojenog opisa se navodi u 7. području.

Monografski izvori u više delova

Ukoliko ne postoji glavni izvor podataka koji se odnosi na izvor u celini, već svako delo ima svoj propisani izvor podataka, uzima se glavni izvor prvog dostupnog dela.

20 TEI – Text Encoding Initiative – Inicijativa za kodiranje teksta. – *Prim. prev.*

21 HTML - HyperText Markup Language – Jezik za označavanje hiperteksta. – *Prim. prev.*

0.4.3 Glavni izvori i njihov redosled po područjima

Za svako područje su određeni izvori označeni kao „glavni izvori podataka“ i navedeni su prema redosledu prvenstva.

Ako se elementi podataka iz 1. i 2. područja nalaze u različitim izvorima (naslovna strana + korice, ili korice + kolofon, i tako dalje), izvor treba da se izabere prema redosledu prvenstva izvora (videti ispod) i da se preuzme oblik koji se tamo nalazi. Ukoliko je moguće, prati se redosled pojavljivanja podataka pronađenih u izvoru.

Za 3. i 4. područje ima više glavnih izvora, tako da kombinacija izvora čini „glavni izvor“. Ako se elementi podataka za ova područja nalaze u različitim izvorima, izvor treba da se izabere prema redosledu prvenstva izvora (videti ispod) i da se preuzme oblik koji se tamo nalazi. Ukoliko je moguće, prati se redosled pojavljivanja podataka pronađenih u izvoru.

Podaci koji su preuzeti iz izvora koji nije glavni za područja 1– 6 navode se u uglastim zagradama ([]), ako se preuzimaju kao deo područja. Kao alternativa, takvi podaci se bez zagrada mogu navesti u 7. području. Podaci koji se nalaze izvan izvora mogu se navesti u 7. području.

Stariji monografski izvori

Izvor se opisuje onako kako ga je objavio izdavač, štampar, distributer, i tako dalje. Nijedan deo izvora se ne može smatrati glavnim izvorom podataka ako nije deo tog izvora onako kako je on objavljen. Na primer, korice ili hrbat se koriste kao glavni izvor podataka samo ako je potpuno jasno da je izvor objavljen u takvom povezu.

Kada je podatak za područja 1, 2, 4 ili 6 preuzet iz izvora koji nije glavni izvor podataka za to područje, na izvor iz koga je preuzet taj podatak se ukazuje u 7. području. Kada izvor nema naslovnu stranu, a kao alternativni izvor podataka je izabrana zamena za naslovnu stranu, na to se ukazuje u 7. području, kao i na bilo koji podatak u područjima 1, 2, 4 i 6 koji je preuzet s nje.

0.5 Jezik i pismo opisa

Elementi u područjima 1, 2, 4 i 6 se obično preuzimaju iz izvora i zbog toga se, kad god je to izvodljivo, unose na jeziku i/ili pismu na kome se pojavljuju. Interpolacije u ovim područjima se stavljaju u uglaste zagrade i navode se na jeziku i/ili pismu konteksta tog dela opisa, osim:

- propisanih skraćenica (videti 0.6) i propisanih interpolacija (videti 0.10, 0.11);
- opšte oznake građe (videti 1.2) i podatka o funkciji distributera (videti 4.3) i dodacima uz datum štampanja (videti 4.7.3) koji se unose na jeziku i /ili pismu koji je izabrala nacionalna kataloška agencija ili druge kataloške agencije;

Izrazi koji se koriste u područjima 3, 5, 7 i 8, a koji se obično ne preuzimaju iz izvora i stoga i ne stavljaju u uglaste zagrade za interpolacije, i tako dalje; isti se unose na jeziku i/ili pismu koji je izabrala nacionalna kataloška agencija ili druge kataloške agencije, osim:

- kada se reprezentativni razlomak za razmeru ne pojavljuje u izvoru nego je naveden u području 3;
- kada je izvorni ili varijantni naslov naveden u području 7;
- kada su u područje 7 uneti citati;
- kada je ključni naslov naveden u području 8.

Opis izvora koji se pojavljuje na pismima²² različitim od onoga koji je izabrala nacionalna ili druge kataloške agencije, ako je potrebno može se transliterisati ili transkribovati bez zagrada na pismo koje je izabrala nacionalna agencija.

Stariji monografski izvori

Pravopis reči koje su preuzete iz izvora se zadržava, ali se ligature i druga slova drugačijih oblika i dijakritički znaci korišćeni u određeno vreme prevode u savremeni oblik, kada kataloška agencija nije u mogućnosti da koristi nekadašnje oblike. Ako nema ortografskih razlika pri današnjoj upotrebi, ne pridaje se važnost različitim oblicima slova. Akcenti i drugi dijakritički znaci koji nisu prikazani u izvoru se ne dodaju. Za unošenje majuskule i minuskule videti 0.7. Umeci koje je unela kataloška agencija, treba da budu u skladu sa savremenom pravopisnom praksom. Za umetanja kod latiničnog pisma videti 0.6.6.

0.6 Skraćivanja i skraćenice

Uopšteno, u propisanim područjima se skraćivanja i skraćenice ne koriste ukoliko se ne nalaze na izvoru.

0.6.1 U izuzetnim slučajevima dozvoljeno je skraćivanje nekih elemenata u opisu, pod uslovom da izostavljanje dolazi na kraju ili u sredini elementa (na primer, dugačak glavni stvarni naslov (videti 1.1.5.1), ili kod serijskih publikacija kada glavni stvarni naslov sadrži datum ili broj koji se razlikuje od sveske do sveske). U takvim slučajevima se na izostavljanje ukazuje znacima izostavljanja.

0.6.2 U slučaju skraćivanja pojedinačnog podatka o odgovornosti, koji se sastoji od imena nekoliko osoba ili naziva nekoliko kolektivnih tela (videti 1.5.4.1), izostavljanje se označava znakovima izostavljanja i umetanjem propisane skraćenice "et al." (=et alii, i drugi), a za opise koji nisu na latinici koristi se ekvivalent na drugom pismu. Skraćenica se stavlja u uglaste zagrade.

0.6.3 Ostale skraćenice su propisane posebnim odredbama (videti 4.1.16, 4.2.14, 5.3.1).

0.6.4 U različitim pravilima date su odredbe za upotrebu „standardnih skraćenica“ (na primer, u podacima o izdanju videti 2.1.2), bez određivanja oblika skraćenica koji bi trebalo poštovati. Ove skraćenice nisu propisane, ali se preporučuje korišćenje standarda ISO 832, *Informacije i dokumentacija – Bibliografski opis i uputnice – Pravila za skraćivanje bibliografskih termina*, ISO 31-1:1992, *Mere i jedinice. Deo 1, Prostor i vreme*²³ ili sličnih nacionalnih standarda.

Skraćenice koje se koriste u primerima, a nisu propisane gore u tačkama 0.6.2 i 0.6.3, ilustrativne su i ne obavezuju (videti i Dodatak D).

0.6.5 Inicijali i skraćenice se navode bez unutrašnjih razmaka bez obzira na to kako su navedeni u izvoru.

Primeri:

Pel batesimo di S.A.R. Ludovico ...
 KL Ianuarius habet dies xxxi
 Secundum usum S.R.E.
 Prediche del M.R.P.C.M

²² Kada pismo trenutno nije u upotrebi ili se iz drugih razloga ne može koristiti, može da se upotrebi odgovarajuće alternativno pismo, na primer, savremena ćirilica može da zameni crkvenoslovensku

²³ ISO 832, Information and Documentation - Bibliographic Description and References - Rules for the Abbreviation of Bibliographic Terms, ISO 31-1:1992, Quantities and units. Part 1, Space and time. - *Prim. prev.*

Skraćenice koje se sastoje od više slova se tretiraju kao odvojena reč i odvajaju se razmakom od reči ili inicijala koji im prethode ili ih prate.

Primer:

Ph. D.

Mr. J.P.Rousseau

Kada se dve ili više različitih skraćenice, inicijale i slično pojavljuju jedne pored druge svaka se odvoja razmakom.

Primer:

par R.F.s.d.C

M. J.P.Rabaut

0.6.6 Skraćenice koje se nalaze u starijim monografskim izvorima

Ako postoje sažimanja ili skraćeni oblici reči, što je posledica zadržavanja rukopisne tradicije skraćivanja dugačkih i/ili često korišćenih reči, mogu se kao takvi i zadržati ili dopuniti kad god je to moguće. Svaka takva dopuna se navodi u uglastim zagradama ili se navodi u području 7.

Primeri:

Boetij viri celeberrimi de [con]solatio[n]e phylosophie liber : cu[m] optimo [com]me[n]to beati Thome

Dialogus beati Gregorij Pape : eiusq[ue] diaconi Petri in quattuor libros diuisus : de vita [et] miraculis patru[m] italicor[um] : [et] de eternitate a[n]imarum

Kada se samo pretpostavlja značenje skraćenice ili sažimanja, nakon pretpostavljene dopune se stavlja znak pitanja, na primer amico[rum?], a kada se značenje ne može utvrditi, znak pitanja se unosi u uglastoj zagradi za svako neutvrđeno značenje skraćenice ili sažimanja, na primer amico[?], [?]s ili se skraćenice i sažimanja ostavljaju kao takvi.

0.7 Velika slova

Uopšteno, u pismima u kojima se koriste velika slova, prvo slovo prve reči u svakom području treba da bude veliko. I prvo slovo prve reči nekog elementa (na primer, opšta oznaka građe, uporedni stvarni naslov, alternativni stvarni naslov, naslov sekcije) treba takođe da bude veliko. Ostala velika slova treba da prate odgovarajuće korišćenje velikih slova u različitim jezicima ili pismima koji se koriste u opisu (videti 0.5).²⁴ Ako se u opisu koristi više od jednog jezika i/ili pisma, za svaki element bi trebalo da se stavljaju velika slova u skladu s korišćenjem velikih slova u tom jeziku i/ili pismu, čak i kada to dovodi do nedoslednosti u upotrebi velikih slova u opisu kao celini.

Stariji monografski izvori

Slova koja imaju brojčanu vrednost u naslovu hronograma ili području izdavanja, štampanja, distribucije, i tako dalje, ili akrostihu teksta pesme, unose se velikim slovom. Interpolacije koje koristi kataloška agencija treba da budu u skladu s današnjom praksom.

Primer:

Anno Vt steraMUs, pace CoronanDo [1610]

Veliko slovo „I“ kao poslednje slovo latinskih reči je ligatura slova „ii“ ili „ij“. Ono se može uneti u širem obliku (videti 0.6.6) ili u obliku u kome jeste.

²⁴ Za transkripciju treba koristiti odredbe pravila 0.5 koje se odnose na jezik, pismo i oblik slova i dijakritičke znake.

U starom tipografskom pismu postojalo je samo jedno slovo za veliko „I“ i veliko „J“, kao i za veliko „U“ i veliko „V“ (za malo slovo „i“ i „j“, kao i „u“ i „v“ se takođe koristio samo jedan znak). Distinkcija između velikih slova „U“ i „V“ je napravljena u ranom šesnaestom veku, a između „I“ i „J“, kao i između „i“ i „j“, i „u“ i „v“ tek kasnije u istom veku.

U međunarodnoj kataloškoj zajednici se upotrebljava nekoliko neznatno različitih dogovora za transkripciju slova „I“ i „J“, i „U“ i „V“. Razlike se kreću od unosa velikih slova onako kako je to u originalu do unošenja „u“ umesto „V“, što je uglavnom slučaj. Izabrani metod treba koristiti dosledno.

Na primer, ukoliko se velika slova koja se nalaze u originalu ne unose u opis, transkripciju alternativnih „I“ i „J“, „U“ i „V“ i „UU“ ili „VV“ koji zamenjuju „W“ treba vršiti na sledeći način:

„I“ ili „J“ kao i „i“ ili „j“, na kraju reči „IJ“ kao „ij“, „U“ i „V“ kao „u“ i „v“, „VV“ kao „vv“
ili

„I“ ili „J“ konvertovati u „i“ ili „j“, „U“ i „V“ u „u“ ili „v“ i „VV“ u „w“, poštujući pravila savremenog pravopisa.

Kada nije moguće identifikovati veliko slovo kao jedno ili drugo (na primer, I/J ili U/V u gotici), trebalo bi postupiti u skladu sa savremenom ortografijom jezika izvora.

Primeri:

JOHANNES kao Johannes
JSAK kao Isak

U zavisnosti od izabranog metoda konverzije, kataloška agencija obavezno mora da izradi komplementarne pristupne tačke.

0.8 Primeri

Primeri navedeni u ISBD-u ne predstavljaju pravila već su ilustrativni, izuzev kada odredbe nalažu da se oblik dat u primeru mora poštovati. Većina primera je zasnovana na opisu postojećih izvora.

0.9 Štamparske greške

Nepravilnosti ili pogrešno napisane reči prenose se onako kako se nalaze na izvoru. Mogu se propratiti sa „sic“ u uglastim zagradama. I pre i posle zagrada stavlja se razmak ([sic]). Alternativno, može da se doda i tačna verzija u uglastim zagradama. Ispred nje se stavlja skraćenica „i.e.“ (*id est*) ili njen ekvivalent na drugom jeziku i/ili pismu. Slova ili brojevi koji su izostavljeni u pogrešno napisanoj reči mogu se umetnuti u uglastim zagradama (u ovom slučaju razmak im ne prethodi niti sledi iza njih).

Primeri:

Chansons créés et interprétés [sic]
The world in [d]anger
Looser [i.e. Loser] takes all
The notted [i.e. noted] history of Mother Grim
Barcelonette [i.e. Barcelonnette]
Golden Vienese [sic] waltzes
Compuesto por Luis de Bricñeo [i.e. Briceño]
Small business [sic] encyclopedias

An hnuble [sic] address
 To my loaing [sic] friend
 Antiqvtates [i.e. Antiquitates] Alstetenses et Palatinatvs Saxonici

ili

Antiqv[i]tates Alstetenses et Palatinates Saxonici

Stariji monografski izvori

Ako je štampar ostavio prazan prostor da bi se prvo slovo unelo rukom, slovo se unosi u uglastim zagradaama, a objašnjenje za interpolaciju se navodi u području 7.

Primer:

[T]he true history of recent events

Napomena: Štampar je ostavio prazno mesto za početno slovo.

Beline koje su namerno ostavljene kako bi se napravio prostor za datume ili imena, i tako dalje, a koje su popunjene rukom, unose se u uglastim zagradaama. Navodi se termin „blank space“ ili adekvatan ekvivalent na jeziku koji je izabrala katalogska agencija. Dodaci uneti rukom u takve beline se navode u području 7 ili u području 1 u uglastim zagradaama, uz objašnjenje u području 7.

Primer:

Kungörelse, Angående Någon tilärnad Entreprenade, af tändningen och underhållandet af Stadsens enskilte Lycktor. Gifwen Stockholms Rådhus den [blank space] Junii 176[blank space]

Napomena: Datum „19 Junii 1767“ je unet rukom na naslovnoj strani i na poslednjoj strani primerka x u kolekciji y.

ili

Kungörelse, Angående Någon tilärnad Entreprenade, af tändningen och underhållandet af Stadsens enskilte Lycktor. Gifwen Stockholms Rådhus den [19] Junii 176[7]

Napomena: Datum „19 Junii 1767“ je unet rukom na naslovnoj strani i na poslednjoj strani primerka x u kolekciji y.

Kada su poznati primerci s ispravljenom štamparskom greškom i obe varijante unete u jedan zapis, kasnija varijanta se uzima kao osnova za opis. Informacija o štamaprskoj grešci se navodi u području 7.

Primeri:

Den sluga och förståndiga gubben, som lærer de oförfarna både i städerna och på landet, at igenom hwarjehanda hus-curer, hela och bota mångfaldiga sjukdomar, så wäl hos människor som fänad; jämte mycket annat, som kan tjena til förmon och nytta i åtskilliga haushållsstycken.

Napomena: Varijantni oblik ima štamparsku grešku u naslovu.

„sjukdo-“/„domar“

. – Stockholm : gedruckt bey Henr. C. Merckell, königl. Buchdr. im Grosz-Fürstenthum Finland., Anno 1721.

Napomena: Podatak o izdavanju preuzet iz kolofona. Varijantni oblik ima štamparsku grešku u kolofonu: „Stocholm“

Obrnuta slova se unose kao takva i u napomeni se daje objašnjenje.

Primer:

... virtue ...

Napomena: slovo „r“ u reči „virtue“ je okrenuto naopako.

Kontinuirani izvori

Nepravilnosti ili pogrešno napisane reči u glavnom stvarnom naslovu se ne unose u opis (videti 1.1.5.1).

0.10 Simboli i slično

Simboli ili drugi elementi koji ne mogu da se prenesu raspoloživim tehničkim sredstvima (obično su to znakovi koji nisu ni numerički ni alfabetski) zamenjuju se njihovim opisom ili njihovim ekvivalentima u slovima ili rečima na odgovarajući način. Zamena se stavlja u uglaste zagrade, a ako se smatra važnom za korisnike kataloga, u napomeni se daje objašnjenje.

Primeri:

/ by [E. B. C]

Napomena: Inicijali autora su predstavljeni muzičkim notama.

I [love] Paris

Napomena: Reč „love“ u naslovu je predstavljena simbolom srca.

Splinters, historical, sacred and profane, partly from off that standard [oak], our blessed constitution.

Napomena: Reč „oak“²⁵ predstavljena je drvorezom tog drveta.

[3rd ed.]

Napomena: Podatak o izdanju je predstavljen sa tri zvezdice.

0.11 Greške

Stariji monografski izvori

ISBD se odnosi na obradu primeraka bibliotečke građe onako kako je ona objavljena i ne sadrži propise koji se odnose na slučajeve postojanja nepotpunog primerka ili situacije kada treba obraditi defektan primerak, a da pri tom kao pomoć ne koristimo primer bibliografskog zapisa potpunog primerka.

Što se tiče prvog slučaja, sastavljači i korisnici baza podataka, bez obzira na to da li se one formiraju manuelno ili uz pomoć mašine, moraju da imaju na umu da se zbog izmena tokom štampanja, štampanja primeraka posebnim povodom, postojanja praznih listova, i tako dalje, opis ne mora odnositi na sve primerke istog izdanja.

U drugom slučaju, prvo treba pronaći zapis za potpuni primerak i sve greške i druge posebnosti primerka opisati u području 7; ali kada se podaci o potpunom primerku ne mogu pronaći, informaciju daje katalogizator u uglastoj zagradi, uz objašnjenje u napomeni, na osnovu onoga što zaključi iz područja naslova i podataka o odgovornosti.

Alternativne mogućnosti se povezuju sa »ili«. Kada do takvog podatka ne može da se dođe, ta praznina se označava znacima za izostavljanje, uz objašnjenje u napomeni. Kada se na osnovu potpunog primerka ne može doći do podatka o opsegu defektnog primerka, opseg se navodi u skladu s pravilima 5.1.4.1.5.

25 hrast. – *Prim. prev.*

Specifikacija elemenata

1. PODRUČJE STVARNIH NASLOVA I PODATAKA O ODGOVORNOSTI

Uvodna napomena

Područje stvarnih naslova i podataka o odgovornosti sadrži i odredbe koje se odnose na opštu oznaku građe, uporedni naslov i podatke uz naslov. Ispred svakog elementa područja nalazi se više informacija o njemu.

Sadržaj

- 1.1 Glavni stvarni naslov
- 1.2 Opšta oznaka građe
- 1.3 Uporedni stvarni naslovi
- 1.4 Podaci uz naslov
- 1.5 Podaci o odgovornosti

Propisana interpunkcija

- A. Opšta oznaka građe se navodi u uglastim zagradama, a pre prve i nakon druge uglaste zagrade stavlja se razmak ([]).
- B. Svakom uporednom stvarnom naslovu ili drugom uporednom podatku prethodi razmak, zatim se stavlja znak jednakosti, pa opet razmak (=).
- C. Svakoј jedinici podatka uz naslov prethodi razmak, dvotačka, razmak (:), osim ako je reč ili fraza u izvoru data tako da povezuje drugu ili sledeću jedinicu s prethodnom.
- D. Prvom podatku o odgovornosti koji se nalazi posle bilo kog stvarnog naslova prethodi razmak, kosa crta, razmak (/).
- E. Svakom sledećem podatku o odgovornosti prethodi razmak, tačka-zarez, razmak (;), osim ako podaci čine jedinstvenu frazu.
- F. Stvarni naslovi pojedinačnih dela različitih autora, kompozitora, umetnika, i tako dalje, koji se nalaze u izvoru, odvajaju se tačkom i razmakom (.).
- G. Stvarni naslovi pojedinačnih dela istog autora kompozitora, umetnika, i tako dalje, koji se nalaze u izvoru, odvajaju se razmakom, tačkom-zarezom, razmakom (;).
- H. U slučaju da se naslov sastoji od zajedničkog stvarnog naslova i podređenog stvarnog naslova, svakom podređenom stvarnom naslovu, ako postoji, ili svakom podređenom stvarnom naslovu koji prati zajednički stvarni naslov, prethode tačka i razmak (.).
- I. Svakom podređenom stvarnom naslovu koji dolazi posle podređenog stvarnog naslova prethodi zarez i razmak (,).
- J. Svakom podređenom naslovu, ili podređenom stvarnog naslovu koji dolazi posle podatka uz naslov ili podatka o odgovornosti, prethode tačka i razmak (.).

Primeri:

Glavni stvarni naslov [Opšta oznaka građe]

Glavni stvarni naslov [Opšta oznaka građe] : podaci uz naslov

Glavni stvarni naslov [Opšta oznaka građe] = Uporedni stvarni naslov

Glavni stvarni naslov [Opšta oznaka građe] = Uporedni stvarni naslov : podaci uz naslov

- Glavni stvarni naslov [Opšta oznaka građe] : podaci uz naslov = Uporedni stvarni naslov : podaci uz naslov
- Glavni stvarni naslov [Opšta oznaka građe] : podaci uz naslov = uporedni podaci uz naslov
- Glavni stvarni naslov [Opšta oznaka građe] / podatak o odgovornosti
- Glavni stvarni naslov [Opšta oznaka građe] = Uporedni stvarni naslov / podatak o odgovornosti
- Glavni stvarni naslov [Opšta oznaka građe] = Uporedni stvarni naslov = Uporedni stvarni naslov / podatak o odgovornosti
- Glavni stvarni naslov [Opšta oznaka građe] : podaci uz naslov : podaci uz naslov / podatak o odgovornosti
- Glavni stvarni naslov [Opšta oznaka građe] / podatak o odgovornosti = uporedni podatak o odgovornosti
- Glavni stvarni naslov [Opšta oznaka građe] / podatak o odgovornosti = Uporedni stvarni naslov / uporedni podatak o odgovornosti
- Glavni stvarni naslov [Opšta oznaka građe] / podatak o odgovornosti ; drugi podatak o odgovornosti ; treći podatak o odgovornosti
- Stvarni naslov [Opšta oznaka građe] / podatak o odgovornosti. Stvarni naslov / podatak o odgovornosti
- Stvarni naslov [Opšta oznaka građe] ; Stvarni naslov / podatak o odgovornosti
- Stvarni naslov [Opšta oznaka građe] : podaci uz naslov ; Stvarni naslov : podaci uz naslov / podatak o odgovornosti
- Stvarni naslov [Opšta oznaka građe] = Uporedni stvarni naslov ; Stvarni naslov = Uporedni stvarni naslov / podatak o odgovornosti
- Zajednički stvarni naslov. Podređeni stvarni naslov [Opšta oznaka građe]
- Zajednički stvarni naslov. Oznaka podređenog stvarnog naslova, Podređeni stvarni naslov [Opšta oznaka građe]
- Zajednički stvarni naslov. Oznaka podređenog stvarnog naslova [Opšta oznaka građe]
- Zajednički stvarni naslov. Podređeni stvarni naslov [Opšta oznaka građe] = Uporedni zajednički stvarni naslov. Uporedni podređeni stvarni naslov
- Zajednički stvarni naslov. Podređeni stvarni naslov [Opšta oznaka građe] / podatak o odgovornosti
- Zajednički stvarni naslov : podaci uz naslov. Podređeni stvarni naslov [Opšta oznaka građe] : podaci uz naslov
- Zajednički stvarni naslov / podatak o odgovornosti. Podređeni stvarni naslov [Opšta oznaka građe] : podaci uz naslov / podatak o odgovornosti = Uporedni zajednički stvarni naslov / uporedni podatak o odgovornosti. Uporedni podređeni stvarni naslov : uporedni podaci uz naslov / uporedni podatak o odgovornosti

Glavni izvori podataka

Podaci koji se nalaze u izvoru, ali ne na propisanom izvoru, unose se u područje 1 u uglastim zagradama ili u područje 7. Posebne odredbe (na primer, 1.1.3.3, 1.1.4.3) su ograničavajuće za podatak koji se nalazi u izvoru i koji se unosi u područje 1.

Štampani tekstualni izvori i muzikalije

Naslovna strana ili zamena za nju.

Štampana kartografska građa i viševrsni izvori, zvučni zapisi, video zapisi i nepokretne i pokretne slike

Sam izvor, kontejner, propratna građa.

Elektronski izvori

Sam izvor, dokumentacija, ostala propratna građa, kontejner.

Izvori koji sadrže različita dela

Monografske publikacije

Kada ne postoji glavni izvor podataka koji se odnosi na čitav izvor već svako delo ima sopstveni glavni izvor podataka, onda se više izvora podataka zajedno, uključujući i tet-beš izvore koji sadrže različita dela, mogu smatrati pojedinačnim izvorom podataka.

Kontinuirani izvori

Kada izvor sadrži više dela, od kojih svako delo ima sopstveni glavni izvor podataka i numeraciju, onda se za svako delo izrađuje poseban opis. Prikladna napomena koja objašnjava posebne opise se navodi u području 7.

Monografski izvori u više delova

Kada ne postoji glavni izvor podataka koji se odnosi na čitav izvor, već svaki deo ima sopstveni glavni izvor podataka, onda se kao glavni izvor podataka uzima glavni izvor podataka prvog dostupnog dela.

Sve vrste izvora

Podatak koji se nalazi van izvora se može navesti u području 7.

1.1 Glavni stvarni naslov

Uvodna napomena

Glavni stvarni naslov čini naslov izvora u obliku u kome se on nalazi u propisanom izvoru podataka za područje glavnog stvarnog naslova i podataka o odgovornosti. Uključuje alternativne naslove i vezu koja povezuje alternativni naslov s prvim delom glavnog stvarnog naslova.

Može da se sastoji od zajedničkog stvarnog naslova i podređenog stvarnog naslova kada su stvarni naslovi ili oznake sekcije, dopune, dela, i tako dalje, nedovoljni za njihovu identifikaciju bez uključivanja zajedničkog stvarnog naslova ili stvarnog naslova glavnog izvora.

Glavni stvarni naslov ne uključuje uporedne stvarne naslove (videti 1.3) niti podatke uz naslov (videti 1.4).

Za izvore bez zajedničkog stvarnog naslova smatra se da nemaju glavni stvarni naslov (za postupak s ovakvim izvorima videti 1.1.4.4).

Za izbor glavnog stvarnog naslova u slučaju kada se naslov javlja na više jezika i/ili pisama (na istom izvoru ili različitim izvorima) videti 1.1.4.1, 1.11.4.22.

Za izvore koji nisu elektronski izvor glavnog stvarnog naslova navodi se u području 7 (videti 7.1.1.2) ako a) se on preuzima sa zamene za naslovnu stranu štampanih tekstualnih izvora ili b) se preuzima s izvora koji nije glavni izvor podataka za kartografsku građu i audiovizuelne izvore, zvučne zapise, videozapise i nepokretne i pokretne slike.

Za elektronske izvore, izvor glavnog stvarnog naslova se u svakom slučaju navodi u području 7.

1.1.1 Naziv datoteke elektronskog izvora se ne tretira kao glavni stvarni naslov, osim ako to nije jedini naziv dat unutar dokumenta i spolja na izvoru, njegovom kontejneru, dokumentaciji i drugoj prapratnoj građi (videti i 1.1.6).

Primeri glavnog stvarnog naslova

<i>Vrsta izvora</i>	<i>Naslov na izvoru</i>	<i>Glavni stvarni naslov</i>
film	„Non-destructive inspection – a dollar saving diagnostic tool“	Non-destructive inspection
Zvučni zapis	„L'Ascension, hymne pour grand orchestre“	L'Ascension
Model	„Muscular dynamism or Unique forms of continuity in space“	Muscular dynamism, or, Unique forms of continuity in space
Knjiga	„Don Juan oder die Liebe zur Geometrie“	Don Juan oder Die Liebe zur Geometrie
Knjiga	„Julie ou La nouvelle Héloïse“	Julie ou La nouvelle Héloïse
Knjiga	“音乐圣殿 古典音乐欣赏”	音乐圣殿
Muzikalija	„Symphony no. 16 in G major (Oxford)“	Symphony no. 16 in G major
Odrezak filma	„French colonies in America. Colonies françaises d'Amérique“	French colonies in America
Serijska publikacija	„Willing's press guide“	Willing's press guide

Novine	„Le Monde“	Le monde
Periodična publikacija	„Cartactual“	Cartactual
Godišnjak	„Farm & home almanac“	Farm & home almanac
Podserija	„Kulturwissenschaften“	Kulturwissenschaften
Integrativni izvor	„Amazon.com“	Amazon.com
Integrativni izvor	„A century of lawmaking for a new nation“	A century of lawmaking for a new nation
Integrativni izvor	„www.opatija.hr“	WWW.opatija.hr
Integrativni izvor	„dubrovnikportal“	Dubrovnikportal
Elektronski izvor	„Mix and match games, Module 1 - Letters“	Mix and match games. Module 1, Letters

1.1.2 Glavni stvarni naslov je prvi element opisa, čak i kada mu u glavnom izvoru podataka prethode podatak o odgovornosti, podatak o izdanju, podatak o izdavačkoj celini, podatak o izdavanju/distribuciji, godina izdavanja, cena, ili drugi podaci koji ne daju informaciju o naslovu.

1.1.3 Oblici glavnog stvarnog naslova

Glavni stvarni naslov može da bude različitih oblika.

1.1.3.1 Glavni stvarni naslov može da se sastoji samo od termina koji ukazuju na vrstu dela ili njegov intelektualni ili umetnički sadržaj, ili ga može činiti generički izraz.

Primeri:

Proceedings
Plays
Collected works
Journal
Textes et documents
Concerto
Drawings
Survey data
Software
Graphics
会议文集

1.1.3.2 Glavni stvarni naslov može da se sastoji od imena osobe ili naziva kolektivnog tela kada se u glavnom izvoru podataka ne nalazi drugi naslov osim ovog imena.

Primeri:

Sophocles
The British Museum
Kongres geografa Jugoslavije, Rijeka-Pula-Gorica, 3–8. X. 1949

Museum diluvianum quod possidet Joh. Jacobus Scheuchzer
Arthur Sallivan
The Beatles
Michigan Institute on the Teaching of Librarianship
Dian Fossey
International Summer School on Computational and Mathematical Linguistics
徐悲鸿
三郎龍梅原
김수근

1.1.3.3 Glavni stvarni naslov može da se sastoji ili da uključuje niz inicijala, akronim ili logo.

Primeri:

ISBD(M)
IFLA journal
Collection CAP
MM 51
BASIC
P.M.S.

Razvijeni oblik, ako je dat u glavnom izvoru podataka, ali nije odabran kao glavni stvarni naslov (videti 1.1.4.), unosi se kao podatak uz naslov (videti 1.4.3) ili kao podatak o odgovornosti (videti 1.5.5.1).

Kada se ne nalazi u glavnom izvoru podataka, razvijeni oblik se može navesti u području 7 (videti 7.1.1.4).

1.1.3.4 Glavni stvarni naslov može da se sastoji od dva dela (a svaki od njih može se smatrati stvarnim naslovom) povezana rečju „ili“, i tako dalje (ili njenim ekvivalentom na nekom drugom jeziku). Drugi deo je definisan kao alternativni stvarni naslov.

Primeri:

Eric, or, Little by little
„Le tiers des étoiles“ ou On ne sait pas quel ange
Don Juan oder Die Liebe zur Geometrie
Moriae encomium, or, A panegyrick upon folly
Rechtschaffener Tantzmeister oder Gründliche Erklärung der frantzösischen Tantz-Kunst
Lutèce ou Premier plan de la Ville de Paris
The West India atlas, or, A compendious description of the West Indies
Un giorno di regno ossia II finto Stanislao
Nina ou La folle par amour
Belmont und Constanze oder Die Entführung ans dem Serail
Dr. Strangelove, or, How I learned to stop worrying and love the bomb

Marcel Marceau ou L'art du mime

En liten catechismus eller Kort summe på then rette christelighe och catholiske troo

袖珍神学, 或, 简明基督教词典

ジュリエット物語, あるいは, 悪徳の栄え

아라비안나이트, 일명, 千日夜話

Primeri za starije monografske izvore:

Collegium institutionum juris, sive Controversiae, antinomiae et difficultates librorum quatuor institutionum juris; ...

Wunder-Spiegel, oder Göttliche Wunder-Werck, ...

Evangelistische Kirchen Harmonie, das ist: Der hoch-heiligen Skrift unterschiedene Texte, und Worte: ...

Le mystère d'iniquité, c'est à dire L'histoire de la Papauté par quels progresz elle est montée à ce comble

Some considerations about the case of scandal, or Giving offence to weak brethren

ISBD ne propisuje interpunkciju ispred i iza reči koja povezuje dva dela. Korišćenje interpunkcije bira kataloška agencija.

1.1.3.5 Glavni stvarni naslov može da sadrži brojeve ili slova.

Primeri:

Analytic theory of continued fractions II

Knox County, Kentucky, marriage book BB & C

Knitting I

Knitting II

International map of the world 1:1 000 000

World 1:5 000 000 series 1106

Le 01

37 design and environment projects

L unf E

Urednička napomena: Podatak uz naslov glasi: Österreichisches Zentralorgan für Lebensmittel und Ernährung

Dossiers CH+6

In Caii Plinii Secundi Naturalis Historiae I. & II. cap. Libri xxx. Commentarius

Evangelischer Gnaden-Strom, das ist: Sechs evangelische Historien, begrieffen im 2.3. und 4. Cap. Johannis. ...

LXX. disputationes theologicæ; ...

中国国界线画法标准样图(1:400万)

900句开口篇

한글 dBASE III plus 1.1H

Štampane muzikalije i zvučni zapisi

Glavni stvarni naslov može da sadrži podatak o tonalitetu, numeraciju, datum nastanka kompozicije i sredstvo umetničkog izražavanja, ako stvarni naslov, isključujući ove podatke, čini vrsta kompozicije.

Primeri:

String quintet no. 1, A major, op. 18
Klavierkonzert Nr. 5, Es-Dur
Sinfonia 1 (1970)
Sonate en ré majeur, opus 3, pour violon
Scherzo for two pianos, four hands
降B作品第, 大调第一弦乐五重奏K174号

U ostalim slučajevima ovakvi podaci se smatraju podacima uz naslov.

1.1.3.6 Glavni stvarni naslov može da obuhvata i podatak o odgovornosti, naziv izdavača ili detalje koji se odnose na druge elemente opisa (na primer podatak o izdanju), ako su takvi podaci lingvistički integralni deo naslova.

Primeri:

Marlowe's plays
Revai Nagy lexicon
Newcomb-Engelmann's Populäre Astronomie
Report of the Epert Group on Special Care for Babies
Lettres inédites d'Anatole France à Paul Grunebaum-Ballin
Lettere edite ed inedite di Felice Orsini, G. Mazzini, G. Garibaldi e F. D. Guerrazzi intorno alle cose d'Italia
Pocket volume of selections from the poetical works of Robert Browning
The post-humous works of Robert Hooke
Lucidario in musica di alcune oppenioni antiche, et moderne con le loro oppositioni, & resolutioni
Le premier volume de messire Jehan Froissart lequel traicte des choses dignes de memoire aduenues tant es pays de France
Cinema-Ed Bureau films for the year
University of California publications in classical archeology
Willing's press guide
Rapport de gestion de la Banque nationale suisse
La Route Shell
Mundy's map of the twin cities Edmonton & Strathcona
Mozarts Klavierkonzerte
Fantasien über Gedichte von Richard Dehmel für Klavier op. 9
Charles Aznavour présente ses plus grands succès
The Penguin book of Italian madrigals

The vocal score and libretto of The merry window
 The Esso student's business game
 The Sunday Times guide to the modern movement in the arts
 Adventure games of Derek Tyne
 Galaxy Inc.'s guide to spreadsheets
 Joe Lynn's payroll system
 Bruce Mitchell on dimensional analysis
 Monsieur Bossu's treatise of the epicke poem
 朗文常用英文词根词典
 鲁迅全集

Pokretne slike

Čak i kada su odgovornosti lingvistički povezane sa stvarnim naslovom, odgovornost koja prethodi glavnom stvarnom naslovu ili ga prati, a odnosi se na izvođača, režisera, producenta, prezentera i tako dalje, ne smatra se delom glavnog stvarnog naslova.

Primeri:

Star wars

Urednička napomena: Naslov sa naslovnog kadra glasi: Twentieth Century Fox presents Star wars

Thief

Urednička napomena: Naslov sa naslovnog kadra glasi:
 Thief, with James Caan

1.1.3.7 Glavni stvarni naslov može da se sastoji od zajedničkog stvarnog naslova i podređenog stvarnog naslova, sa ili bez oznake podređenog naslova.

Primeri:

Internationale Quartär-Karte von Europa. Blatt 8, Magnitogorsk

Crecer como hijos de Dios. Libro del catequista

Nueva enciclopedia Larousse. Suplemento

Primer za starije monografske izvore:

Föreläsningar i fortification, / af Mårten Sturtzenbecher ... Första delen. 1. om fältverk

1.1.4 Izbor glavnog stvarnog naslova

1.1.4.1 Izvor s jednim glavnim izvorom podataka

1.1.4.1.1 Kada se u glavnom izvoru podataka nalaze dva ili više stvarnih naslova na istom jeziku i/ili pismu, glavni stvarni naslov se bira u skladu sa grafičkim karakteristikama naslova u glavnom izvoru podataka ili, ako među naslovima nema razlike u grafičkom smislu, prema redosledu naslova u glavnom izvoru podataka. Kada ni grafičke karakteristike niti redosled pojavljivanja ne pružaju mogućnost sigurnog izbora, kao glavni stvarni naslov se bira najrazumljiviji naslov.

Stariji monografski izvori

Stvarni naslov koji se prvi pojavljuje u glavnom izvoru podataka se bira kao glavni stvarni naslov.

Kontinuirani izvori

Ako se stvarni naslov pojavljuje u punom obliku i u obliku grupe inicijala ili kao akronim, pun oblik stvarnog naslova se bira kao glavni stvarni naslov, a inicijali ili akronim se navode kao podatak uz naslov (videti 1.4.3).

1.1.4.1.2 Kada su stvarni naslovi na različitim jezicima i/ili pismima (to jest uporedni stvarni naslovi, videti 1.3), kao glavni stvarni naslov se bira onaj koji je na jeziku i/ili pismu na kome je i sadržaj ili glavni deo izvora. Ako ovaj kriterijum ne može da se primeni, glavni stvarni naslov se bira u skladu s grafičkim karakteristikama naslova u glavnom izvoru podataka, ili ako među naslovima nema razlike u grafičkom smislu, prema redosledu naslova u glavnom izvoru podataka.

1.1.4.2 Izvor s više glavnih izvora podataka

1.1.4.2.1 Kada publikacija ima više glavnih izvora podataka, kao što je slučaj s izvorima na više jezika ili na više pisama, koji imaju glavni izvor podataka na svakom od tih jezika ili pisama, kao glavni stvarni naslov se bira naslov iz glavnog izvora podataka pisanog na jeziku i/ili pismu na kome je i sadržaj ili glavni deo izvora.

1.1.4.2.2 Ako ovaj kriterijum ne može da se primeni (bilo da veći deo izvora nije na jednom jeziku ili zato što je njegov sadržaj dat podjednako na dva ili više jezika ili pisama), kao glavni stvarni naslov se bira:

Štampani izvori ili izvori koji imaju karakteristike štampanih izvora (uključujući i mikroreprodukcije)

Naslov s desne naslovne strane (recto) od dve uporedne naslovne strane, ili s prve od dve ili više naslovnih strana s desnih (recto) naslovnih strana.

U slučaju tet-beš publikacija u kojima su tekst i/ili glavni izvor podataka na dva različita jezika i/ili pisama s ravnopravnim statusom, izbor glavnog stvarnog naslova prepušten je kataloškoj agenciji. Naslov koji nije izabran kao glavni stvarni naslov navodi se kao uporedni stvarni naslov (videti 1.3.2). Napomena o tet-beš publikaciji se navodi u području 7.

Stariji monografski izvori

Naslov s desne naslovne strane (recto) od dve uporedne naslovne strane ili s prve od dve ili više naslovnih strana s desnih (recto) naslovnih strana, osim ako nije očigledno da prva strana treba da bude odstranjena. Štampana naslovna strana ima prednost u odnosu na graviranu naslovnu stranu.

Kartografska građa, viševrnsni izvori, zvučni zapisi, video zapisi i nepokretne i pokretne slike i elektronski izvori

Naslov iz prvog od dva ili više izvora podataka koji se pojavljuju uzastopno.

1.1.4.3 Izvori koji sadrže dva ili više dela sa zajedničkim stvarnim naslovom

Kada izvor sadrži dva ili više sadržajno samostalnih radova sa zajedničkim stvarnim naslovom, kao i stvarne naslove sadržajno samostalnih radova u glavnom izvoru podataka, zajednički naslov se bira kao glavni stvarni naslov. Naslovi pojedinačnih dela se mogu navesti u području 7.

Primeri:

Three notable stories

Napomena: Sadržaj: Love and peril / the Marquis of Lorne. To be or not to be / Mrs. Alexander. The melancholy hussar / Thomas Hardy

Musik aus Frankreich

Napomena: Sadržaj: Hirtenweise ; Sarabande / Jean François Dandrieu. Der Kuckuck ; Rigaudon / Louis-Claude Daquin. Minuetto / François-Joseph Darcis. Allegro ; Siciliano / Antoine Dauvergne

Songs of Beatles

Napomena: Sadržaj: Yellow submarine ; Yesterday ; Maxwell's silver hammer

Disneyland

Napomena: Sadržaj: Tomorrowland ; Fantasyland ; Frontierland ; Adventureland ; Main Street, USA

Dansons avec le Ry-Co jazz

Napomena: Sadržaj: Bolingo habiba : cara cara (24 min, 45 s). Liwa ya tata: boléro (3 min, 30 s). Bina charanga : charanga (3 min, 10 s). M'paugi ya munu : cha cha cha (3 min)

Urednička napomena: Minuti i sekunde su navedeni u skladu sa ISO 31-1:1992, Mere i jedinice. Deo 1, Prostor i vreme²⁶

Winter games

Napomena: Sadržaj: Hit the slopes ; Hit the ice

Finance directions

Napomena: Sadržaj: Mortgages / B. Hardy. Loans / A. Martin-Smith. Retirement / R. T. Couts

조정래 문학상 수상 작품집

Napomena: Sadržaj: 유형의 땅 ; 인간의 문 ; 메아리 메아리

Stariji monografski izvori

Glavni stvarni naslov može da sadrži naslove pojedinačnih dela ili se stvarni naslovi pojedinačnih dela mogu navesti u području 7, pri čemu će se njihovo izostavljanje u glavnom stvarnom naslovu naznačiti znakom za izostavljanje.

Primeri:

The spinning wheel's garland, containing several excellent new songs ...

Napomena: Sadržaj sa naslovne strane: I. The good housewife's coat of arms. II. The spinning wheel's glory. III. The taylor disappointed of his bride. IV. The changeable world.

²⁶ ISO 31-1:1992, *Quantities and units. Part 1, Space and time.* – Prim. prev.

P. Virgilii Maronis Opera omnia ...

Napomena: Sadržaj: Sadržaj s naslovne strane: Bucolica, Georgica, Aeneis; Ciris et culex

ili

P. Virgilii Maronis Opera omnia: Bucolica, Georgica, Aeneis; Ciris et culex; / ...

Tractatus sex ...

Napomena: Sadržaj s naslovne strane: 1. De electione Romani regis. 2. Paratitla recessuum imperii. 3. Comment: ad L. 5. §. 14. D. commodati. 4. De origine solduriorum. 5. De fundamentis juris publ. & politicae. 6. Apologia pro orthodoxis Germaniae Jctis contra D. Casparum Manzum

ili

Tractatus sex. 1. De electione Romani regis. 2. Paratitla recessuum imperii. 3. Comment: ad L. 5. §. 14. D. commodati. 4. De origine solduriorum. 5. De fundamentis juris publ. & politicae. 6. Apologia pro orthodoxis Germaniae Jctis contra D. Casparum Manzum. / ...

Heures chrétiennes, ou Occupations saintes, ...

Napomena: Sadržaj s naslovne strane: I. Les veritez chretiennes dans les Epitres & les Evangiles dominicales, plusieurs passages de l'Ecriture sainte, et l'Histoire de la passion. II. Les loüanges chretiennes dans les cantiques spiritüels, les hymnes & les psaumes de l'eglise. III. Les instructions chretiennes dans le Petit catechime de feu Martin Luther, les symboles de la foi, & la confession d'Augsbourg. IV. Les prieres chretiennes tant publiques que particulieres. V. Les psaumes de David, nouvellement traduits selon la version allemande

1.1.4.4 Izvor koji sadrži dva ili više dela bez zajedničkog stvarnog naslova

Ako izvor nema zajednički stvarni naslov, a jedno delo je dominantni deo izvora, njegov stvarni naslov se smatra glavnim stvarnim naslovom dok se stvarni naslovi ostalih dela navode u području 7 (videti 7.7.1). Ako nijedno delo nije dominantni deo izvora, videti 1.1.5.2.1 za navođenje stvarnih naslova dela.

1.1.4.5 Izvori bez naslova

1.1.4.5.1 Kada izvor nema naslov, naslov se navodi proizvoljno, u uglastim zagradama. Takav naslov treba da bude koncizan, treba da se odnosi na oblast i/ili temu izvora i treba da je na jeziku i pismu izvora ili, ako izvor nema određeni jezik, jezik i pismo bira kataloška agencija.

Primeri:

[Phantom jet fighter landing at R.A.F. Leuchars, July 1971]

[Computer and information science technical reports, University of Florida]

[Mining claims in parts of Gloucester and Restigouche counties, New Brunswick, Canada]

[Coast of Maine from Owls Head to Penmaquid Point]

[Carte de la lune]

[北陵志略]

[日記]

U području 7 se navodi napomena da je naslov dao katalogizator.

1.1.4.6 Izvor koji je deo drugog izvora ili njegov dodatak

1.1.4.6.1 Kada su stvarni naslovi ili oznake sekcije, dopune, dela, i tako dalje, nedovoljni za njihovu identifikaciju bez uključivanja zajedničkog stvarnog naslova, tada glavni stvarni naslov čini zajednički stvarni naslov i oznaka podređenog naslova i/ili podređeni naslov (to jest, zajednički stvarni naslov, oznaka sekcije i/ili naslov sekcije; stvarni naslov glavnog izvora i nekarakterističan naslov dopune ili umetka; stvarni naslov glavne izdavačke celine, oznaka kola i/ili nekarakterističan naslov kola; stvarni naslov monografskog izvora u više delova i nekarakterističan naslov onog dela za koji se izrađuje opis, i tako dalje).

Primeri:

Advanced calculus. Student handbook
 Histoire du peuple anglais au XIXe siècle. Épilogue
 Ordnance Survey of Great Britain one inch to one mile map. Seventh series. Sheet 145, Banbury
 Italian secular song, 1606-1636. Florence
 The German pre-classics. Series A, George Phillipp Telemann
 Mix and match games. Module 1, Letters
 IEE proceedings. A
 Acta Universitatis Carolinae. Philologica
 Geographical abstracts. C, Economic geography
 Kits for tots. Bimonthly filstrip additions
 Art of advocacy. Structured settlements
 OSHA compliance manual. Application of key OSHA Topics
 采矿设计师手册. 4, 矿山机械卷
 企业管理基础. 教师手册

Primeri za starije monografske izvore:

Die Missionsgeschichte später Zeiten, oder Gesammelte Briefe der katholischen Missionare aus allen Theilen der Welt : ein wichtiger Beytrag zur Natur- Länder- und Völkerkunde, vorzüglich aber zur christlichen Erbauung. Der Briefe aus Ostinden erster Theil

Kontinuirani izvori

Kada se opisuje dodatak ili umetak s podređenim stvarnim naslovom, naslov glavnog kontinuiranog izvora se takođe navodi u području 7 (videti 7.2.4.9).

Kada se opisuje kolo s podređenim stvarnim naslovom, naslov glavne izdavačke celine se takođe navodi u području 6.

1.1.4.6.2 Kada se dodatak, umetak, deo, i tako dalje, monografskog izvora u više delova može identifikovati bez uključivanja zajedničkog stvarnog naslova, tada je glavni stvarni naslov pojedinačni naslov dodatka, umetka, dela i tako dalje. Zajednički stvarni naslov se navodi u području 6.

Primeri:

Mining and minerals
u području 6: (The law of South Africa ; vol. 18)

Bathymétrie de la terminaison sud de l'arc insulaire Nouvelles-Hébrides
u području 6: (Contribution à l'étude géodynamique du Sud-Ouest Pacifique ; H.V. III-1)
 Ernani
u području 6: (The works of Giuseppe Verdi. Series I, Operas = Le opere di Giuseppe Verdi. Sezione 1, Opere teatrali ; vol. 5)
 Art music from the Far East
u području 6: (Musical sources)
 U.S. grain sales and shipments
u području 6: (GSR agricultural surveys)
 社会科学ジャーナル
u području 6: (国際基督教大学学報 ; 2B)

Kontinuirani izvori

Kada se dodaci i umeci opisuju pod samostalnim naslovom, zajednički naslov se navodi u području 7.

Primer:

Advances in physics
Napomena: Supplement to: Philosophical magazine = ISSN 0031-8086

1.1.4.6.3 Kada zajednički stvarni naslov ili stvarni naslov glavnog izvora čini lingvistički integralni deo stvarnog naslova dodatka, dela i tako dalje, oba naslova čine glavni stvarni naslov.

Primeri:

Supplement to Hain's Repertorium bibliographicum
 Geological basis for Vegetation of Southwest Africa
urednička napomena: Vegetation of Southwest Africa je stvarni naslov glavnog izvora.
 Superfluous hair, from Mail order madrigals
 More graphics for Imagine that!
 Der ander Theil deß Formularij, zum Tractat von Commissarien und Commissionen Camerae Imperialis gehörig, in sechs Bücher abgetheilt

1.1.4.6.4 Oznaka izdavačke celine

Kod izdavačkih celina se bilo koji broj ili podatak koji se odnosi na hronološku oznaku ne uzima kao podređeni stvarni naslov, ali se navodi u području 3 (videti 3.3.9).

Primer:

Na naslovnim stranama:
 Nuovo archivio veneto. Ser. 2 (1891-1900)
 Nuovo archivio veneto. Ser. 3 (1901-)
Glavni stvarni naslov: Nuovo archivio veneto

1.1.5 Preuzimanje

1.1.5.1 Glavni stvarni naslov se doslovno prenosi iz glavnog izvora podataka, onako kako je dat, ali pri tome nije neophodno u potpunosti preuzeti i velika slova ili interpunkciju (videti i 0.7).

Primeri:

Elements of mineralogy

A view of Sir Isaac Newton's philosophy

To Sir Richard Hill, Bart.

Abstract of an Act of Parliamnet, 27 George 2d, 1754

I am a jolly huntsman| My voice is shrill and clear

Napomena: Naslov je preuzet iz početnih stihova pesme

Sir, With submission, I have found out ways and means to add fifty thousand pound per annum for ever to the Crown

Napomena: Naslov je preuzet s početka teksta

To the inhabitants of London and its environs. Awake! Arise! or be forever fall'n!

The following was, as nearly as we could collect, the words and circumstances attendant on the proposal for peace

Unto the right honourable the Lords of Council and Session, the petition of the Convenor and nine trades of Dundee

Varias antiguidades de Portugal

By the King, a proclamation for a general fast

Der verkannte Werth des saechsischen bergbanes und desselben gute Sache

The unabashed librarian

Urednička napomena: Naslov je dat u sledećem obliku: U*N*A*B*A* S*H*E*D librarian

Nouvelle carte des pays du Marché commun

La Camargue

Carte de pollution des eaux superficielles de Languedoc-Roussillion par les détergents anioniques

A new and exact map of the Dominions of the King of Great Britain on ye continent of North America

— 一般动力学（动力学、振动与控制）最新进展

Urednička napomena: Naslov je dat u sledećem obliku:— 一般动力学[振动与控制、动力学]最新进展

U izuzetnim slučajevima, kada je glavni stvarni naslov suviše dugačak, on se može skratiti u sredini ili na kraju, ali samo kada to ne menja smisao naslova i kada se time ne gube suštinski podaci i ne narušava gramatička pravilnost. Prilikom skraćivanja glavnog stvarnog naslova, nikada se ne izostavlja nijedna od prvih pet reči (šest, ukoliko je prva reč član). Izostavljanje se označava znakovima izostavljanja.

Stariji monografski izvori

Kada se podatak kao što je podatak o odgovornosti koji lingvistički ne čini deo glavnog stvarnog naslova ili podatak o izdanju, izdavačkoj celini, izdavanju, štampanju, distribuciji i tako dalje, datum ili cena, pojavljuje na vrhu naslovne strane ili prethodi glavnom stvarnom naslovu na zamenu za naslovnu stranu, navodi se u odgovarajućem području, a na mesto na kome se nalazi takav podatak ukazuje se u području 7.

Podatak koji pripada stvarnom naslovu i koji se nalazi u glavnom izvoru podataka pre stvarnog naslova po kome je delo opšte prepoznatljivo se bez inverzije uključuje u glavni stvarni naslov opisa, čak i kada njegove grafičke karakteristike ukazuju na njegovu pomoćnu funkciju.

Primeri:

Que contineant duodecim ęneidos libri ... P Virgilij Maronis

Hereafter foloweth a litel boke called Colyn Cloute

Invokacije, gesla, objave (uključujući epigrame i posvete) se ne navode osim ako oni ne čine jedini stvarni naslov ili grafički ili po smislu ne treba da čine deo glavnog stvarnog naslova.

Primer:

Hauptschlüssel der teutschen vnd italiaenischen Sprache

Urednička napomena: Naslovu prethodi invokacija A.M.A.D.

Kontinuirani izvori

Očigledne štamparske greške ispravljaju se pri navođenju glavnog stvarnog naslova, a oblik stvarnog naslova u kome se on pojavljuje na kontinuiranom izvoru navodi se u području 7. Ukoliko postoji dilema da li je reč ili više njih ispravno napisana, preuzima se oblik u kome se ta reč nalazi.

Primeri:

Housing stars

Napomena: Naslov se pojavljuje na vol. 1, no. 1 kao Housing stars

ali

Lakeland librarian [sic]

Urednička napomena: Naslov se pojavljuje u obliku Likeland lib*arian

Kada stvarni naslov sadrži datum, ime, broj, i tako dalje, koji se razlikuje od sveske do sveske, od dela do dela ili od iteracije do iteracije, datum, ime, broj, i tako dalje, se izostavljaju. Izostavljanje se označava znakovima izostavljanja, sem kada se pojavljuje na početku stvarnog naslova.

Primeri:

Report on the ... Conference on Development Objectives and Strategy

IFLA CD ...

Urednička napomena: Na nalepnici diska: IFLA CD 2001

Frommer's Washington, D.C., on \$... a day

Urednička napomena: Na naslovnoj strani: Frommer's Washington, D.C., on \$35 a day

The annual report of Governor ...

Urednička napomena: Na naslovnoj strani: The annual report of Governor Rhodes. Ime guvernera se menja u svakom mandatu

Tagungsbericht der Österreichischen Gesellschaft für Gefässchirurgie

Urednička napomena: Na naslovnoj strani: 2. Tagungsbericht der Österreichischen Gesellschaft für Gefässchirurgie

Serijske publikacije

Ako glavni stvarni naslov sadrži bilo koji podatak kojim se spominje prethodni stvarni naslov, spojeni naslov i tako dalje, koji može i ne mora da bude gramatički povezan sa stvarnim naslovom, takav podatak se ne navodi kao deo glavnog stvarnog naslova. Znaci izostavljanja se ne navode. Na odnose s drugim izvorima se ukazuje u području 7.

Primeri:

The serpentine muse

ne

The serpentine muse, incorporating the ASH newsletter

Napomena: Spaja se sa: The ASH newsletter

International gas report

ne

International gas report, including World gas report

Napomena: Spaja se sa: World gas report

1.1.5.2 Izvor bez zajedničkog stvarnog naslova

1.1.5.2.1 Izvor koji sadrži dva ili više dela bez zajedničkog stvarnog naslova

Kada izvor sadrži dva ili više dela bez zajedničkog stvarnog naslova (videti 1.1.4.4) stvarni naslovi pojedinačnih dela se navode u skladu s njihovim grafičkim karakteristikama u glavnom izvoru podataka, ili ako među naslovima nema razlike u grafičkom smislu prema redosledu pojavljivanja naslova u glavnom izvoru podataka. Reč ili fraza koja povezuje dela istog autora prenosi se onako kako je data u glavnom izvoru podataka. (Za dela različitih autora videti 1.5.5.11.2).

Primeri:

The double-dealer ; Love for love ; The way of the world ; The mourning bride

Flash and filligree ; and, The magic Christian

La petite hutte ; suivi de, Lorsque l'enfant paraît

Romeo and Juliet overture ; and, Capriccio italien

Meditation : op. 90 ; Klänge der Stille : op. 91

Infancy ; Childhood

Dixit Dominus : RV594 ; Stabat mater : RV621 ; Gloria in D major : RV588 ...

Electronic writing ; Functional grammar ; Verbal communication ...

初吻 ; 绿化树 ; 男人的一半是女人

Kada je preveliki broj pojedinačnih dela, mogu se navesti prva tri stvarna naslova iza kojih se navode znaci izostavljanja. Potpuni sadržaj može da se navede u području 7.

Stariji monografski izvori

Stvarni naslovi pojedinačnih dela se navode prema redosledu njihovog pojavljivanja u glavnom izvoru podataka. Kada izvor ima više naslovnih strana, stvarni naslovi na ostalim naslovnim stranama se navode u području 7.

Primeri:

The floures of philosophie ; with The pleasures of poetry annexed vnto them ...

The serving-man become a queen. Jockey of the green. The lass of Richmond Hill

The humble petition of a beautiful young lady. The Rvnd. Dr B = rk --- y's answer to the young ladies petition

Napomena: Oba naslova su naslovi nad tekstom na istoj stranici.

Kada se u izvoru pojavljuju dela koja su dodata onima koja su navedena na naslovnoj strani navode se u području 7, bez obzira na to da li su navedena na strani uređenoj kao naslovna strana ili ne.

U slučaju kada glavni stvarni naslov monografskog izvora u više delova sadrži numeraciju dela, numeracija poslednjeg dela se sa crticom navodi iza numeracije prvog dela i to u uglastoj zagradi.

Primeri:

Prima [-decima] egloga della bucolica di Virgilio

Napomena: Naslovi na listovima e6, f2, gl, h7, m4 verzo: elegia di Bernardo Pulci a Lorenzo de Medeci per lamorte di Cosimo. Bernardus Pulcius florentinus de obitu diue Simonette. Francisci de Arsochis senensis carmen bucolicum egloga prima [-iiii] incipit. Buccolica di Hieronymo Beniuiione florentino. Bucolica di Iacopo Florino

Quinti Horati Flacci epistolarum liber primus [-secundus]

U izuzetnim slučajevima, kada naslovna strana i stvarni naslovi pojedinačnih dela ne odražavaju nameru da to bude kolekcija ili kada u takvom izvoru ima mnogo stvarnih naslova, stvarni naslov s naslovne strane se citira kako je opisano u paragrafu 1.1.5.2.1 i priroda sadržaja se objašnjava u području 7. Izorno se stvarni naslovi sastavnih delova pojedinačnih dela se mogu navesti u području 7.

Primeri:

Anno Regni Georgii II. Regis ... quinto. At the Parliament begun ... the twenty thirteenth of January, 1731. : being the fifth session of this present Parliament

Napomena: Zbirka Acts of Parliament enacted in 1732.

Almanach des dames pour l'année 1830

Napomena: Zbirka raznorodne građe. – Sadržaj: Almanach för året efter frälsarens Christi födelse, 1830 ; Vues des divers châteaux en Suède, avec description, 1829 ; Poésies fugitives

1.1.5.3 Glavni i podređeni naslovi

Ako izvor ima glavni stvarni naslov koji se sastoji od glavnog naslova i podređenog stvarnog naslova, prvi element koji se navodi je glavni naslov iza koga se navodi oznaka podređenog naslova ili podređeni naslov, ili i jedno i drugo. Podređeni naslov je direktno povezan s glavnim naslovom (u slučajevima u kojima podatak uz naslov ili podatak o odgovornosti mora da se umetne, videti 1.4.4.6, 1.5.5.12). Podređeni naslov/naslovi koji se pojavljuju u izvoru, ali ne u glavnom izvoru podataka navodi se u uglastim zagradama.

Primeri za kontinuirane izvore:

Sekcije:

Acta biologica. Protozoa

Études et documents. Série C

Journal of polymer sciences. Part A, General paper

Sekcija s podsekcijama:

Analele Universității București. Seria științe sociale. Estetică

Pubblicazioni dell'Università cattolica del Sacro Cuore. Contributi. Serie 3a, Varia

Dodaci:

Dansk periodicafortegnelse. Supplement
 La lettre du maire. Textes et documents
 The Baker Street journal. Christmas annual
Kola:

Collection Armand Colin. Section de philosophie
 Studia religiosa Helvetica. Series altera

1.1.5.4 Istaknuti tekst bez glavnog stvarnog naslova

Kada izvor ima istaknut tekst, ali nema glavni stvarni naslov (kao u slučaju plakata, postera, zidnih tabela i tako dalje), tekst se prenosi ili u punom ili u skraćenom obliku kao glavni stvarni naslov.

Izostavljanje kompletnih fraza ili rečenica se ne označava; skraćivanje fraza ili rečenica označava se znacima skraćivanja.

Raspored podataka pri unosu određuje se u zavisnosti od grafičkih karakteristika i preloma. Bitni delovi sadržaja teksta, kao što su nazivi proizvoda ili organizacija i imena, mesta i datumi događaja se zadržavaju.

Dodatni podaci vezani za ove ili neke druge aspekte sadržaja mogu se navesti u području 7.

Izbor interpunkcije prepušten je odluci katalogske agencije, izuzev onih kombinacija simbola i razmaka koji imaju specijalnu funkciju u okviru ovog područja ISBD-a i koje treba izbegavati.

Primeri:

Emprunt national 1920 – Souscrivez – Banque de Paris et des Pays-Bas
 Tales of wonder, no. 3 – The horror in the telescope, by Edmond Hamilton
Napomena: Tekst prenet iz uvećane reprodukcije s korica časopisa
 ‘Comment trouvez-vous ce petit vin-là ...’
Napomena: Skraćeni naslov nad tekstem
 Court cases 1969 ... by counties in southeastern Connecticut

Stariji monografski izvori

Izostavljanje ili skraćivanje se označava znacima skraćivanja. Redosled podataka koji se navode u opisu određen je redosledom podataka u izvoru.

1.1.6 Varijantni naslovi

Varijantni naslovi (za razliku od uporednih stvarnih naslova, videti 1.3) koji nisu izabrani kao glavni stvarni naslov tretiraju se kao podaci uz naslov kada se nalaze u glavnom izvoru podataka. Varijantni naslovi koji se pojavljuju na drugom mestima u izvoru unose se u područje 7.

Primeri:

Die Sage von den Nibelungen : Nibelungenlied
 Voyage to Venus : Perelandra
 The devils : The possessed

Concerto op. 7,7 : Konzert A-Dur für Streichorchester

Sinfonie Nr. 3 : Eroica

Barbara

Napomena: Naslov na omotu: Barbara, l'aigle noir

第三交响曲 : 英雄

Stariji monografski izvori

Varijantni naslovi i izvorni naslovi na jeziku glavnog stvarnog naslova (za razliku od uporednih stvarnih naslova, videti 1.3) koji nisu izabrani kao glavni stvarni naslov tretiraju se kao podaci uz naslov kada se nalaze na naslovnoj strani. Varijantni naslovi koji se pojavljuju na drugim mestima u izvoru unose se u područje 7.

Primeri:

Hodoegus : Igazsagra vezerlö kalauz

Seculum Davidicum redivivum : the divine right of the revolution scripturally and rationally evinced and applied

Urednička napomena: Na osnovu grafičkih karakteristika je očigledno da naslov na engleskom jeziku služi samo kao pomoć naslovu na latinskom.

Phiala sanctorum ... Modlitby nábožné ...

Urednička napomena: Izostavljen je biblijski navod „Apocal.5“.

Kontinuirani izvori

Varijantni naslovi (za razliku od uporednih stvarnih naslova, videti 1.3) koji nisu izabrani kao glavni stvarni naslov tretiraju se kao podaci uz naslov kada se nalaze u glavnom izvoru podataka, ili nekom drugom delu izvora. Varijantni naslovi koji se pojavljuju na drugim mestima u izvoru unose se u područje 7 (videti 7.1.1.3).

Kartografska građa

Varijantni naslovi (za razliku od uporednih stvarnih naslova, videti 1.3) koji nisu izabrani kao glavni stvarni naslov se mogu navesti u području 7 (videti 7.1.1.3).

Elektronski izvori

Nazivi datoteka koji nisu izabrani kao glavni stvarni naslov (videti 1.1.1) mogu se navesti u području 7 ako se pojavljuju u glavnom izvoru podataka.

1.1.7 Promene u glavnom stvarnom naslovu

U slučaju promena u glavnom stvarnom naslovu izrađuje se novi opis (videti 0.2.4, 7.1.1.6).

Serijske publikacije

Ako se u glavnom stvarnom naslovu pojavi bitna promena, izrađuje se novi opis (videti 0.2.4).

Ukoliko dođe do manje promene u stvarnom naslovu, na to se ukazuje u napomeni ukoliko se smatra važnim za korisnike kataloga (videti 7.1.1.6.1).

Kada dosadašnji podređeni naslov kola postane samostalan, kolo se opisuje pod samostalnim naslovom koji je postao glavni stvarni naslov. U ovom slučaju se stvarni naslov glavne izdavačke celine navodi u području 6, a oznaka kola, ako postoji, kao numeracija u okviru izdavačke celine.

Primeri:

Studia latina Upsaliensia *u području 6:* (Acta Universitatis Upsaliensis)

British journal of applied physics

u području 6: (Journal of physics ; D)

De puiterveense Helleveeg

u području 6: (Toneelspeelen ; t. 6)

Dodaci i umeci

Kada dosadašnji podređeni naslov dodatka ili umetka postane samostalan, dodatak ili umetak se opisuje pod samostalnim naslovom koji je postao glavni stvarni naslov. Stvarni naslov glavnog kontinuiranog izvora se navodi u području 7 (videti 7.2.4.8).

Integrativni izvori

Novi opis se ne izrađuje, glavni stvarni naslov se u postojećem opisu zamenjuje novim, a raniji naslov se navodi u području 7 (videti 7.1.1.6.2).

Monografski izvori u više delova

Ako se u glavnom stvarnom naslovu pojavi promena, uvodi se napomena o promeni, ukoliko se to smatra važnim za korisnike kataloga. Novi opis se ne izrađuje.

1.2 Opšta oznaka građe

1.2.1 Uvodna napomena

Svrha opšte oznake građe je da se opštim izrazima i na samom početku opisa označi vrsta građe kojoj publikacija pripada.

Opšta oznaka građe je izborna, ali je njeno uvođenje korisno za uzajamne kataloge ili bibliografije (to jest, za kataloge koji sadrže zapise za više vrsta građe).

Primeri:

La mer [Štampana muzikalija] ; Khamma ; Rhapsody for clarinet and orchestra / Claude Debussy

La mer [Zvučni zapis] ; Khamma ; Rhapsody for clarinet and orchestra / Claude Debussy

1.2.2 Ako se koristi opšta oznaka građe, ona se navodi odmah posle glavnog stvarnog naslova. Unosi se na jeziku i pismu koji je izabrala katalogska agencija.

Primer:

Les trois mousquetaires [Štampani tekst]

1.2.3 Kada publikacija sadrži primarni sastavni deo s propratnim delom ili delovima koji ne pripadaju istoj vrsti građe (na primer, štampani izvor praćen gramofonskom pločom ili geografskom kartom, partitura praćena gramofonskom pločom, odrezak filma praćen brošuricom, gramofonska ploča praćena brošuricom i zidnom kartom, elektronski izvor praćen uputstvom i zidnom kartom), opšta oznaka građe odnosi se samo na primarni deo.

Primeri:

Examining documents [Slike za projektovanje]

Napomena: Dijapozitivi praćeni zvukom, priručnikom za nastavnike, radnom sveskom i kviz pitanjima

E-Z math [Elektronski izvor]

Napomena: Softver sa propratnim priručnikom za nastavnike, priručnikom za učenike i didaktičkim listom

1.2.4 Kada izvor sadrži dva ili više delova koji ne pripadaju istoj vrsti građe, a nijedan od njih nije dominantan (na primer, skup materijala za učenje koji sadrži zvučni zapis, dijafilmove i zidne karte), prikladno je kao opštu oznaku građe upotrebiti *Multimedijalni izvor* ili njegov ekvivalent na drugom jeziku i/ili pismu (videti definicije u Rečniku).

1.2.5 Izvor bez zajedničkog naslova

Kada izvor sadrži dva ili više delova bez zajedničkog naslova (videti 1.1.4.4), opšta oznaka građe, ako se navodi, unosi se posle prvog stvarnog naslova.

Primeri:

Follia [Štampana muzikalija] : Bewegungen / Klaas de Vries. Muziek II / Peter-Jan Wagemans

A Shropshire lad [Zvučni zapis] ; The banks of green willow ; Two English idylls / George Butterworth. Variations on a theme of Frank Bridge, op. 10 / Benjamin Britten ; Academy of St. Martin-in-the-Fields ; directed by Neville Marriner

Building economies [Elektronski izvor] ; Regulatory technology / Hiram Merritt. Construction standards / Theodore McGoldrick

Tax writer [Elektronski izvor] ; Managing income ; Taking stock / Donald Gaudreau

中华人民共和国国歌 [Zvučni zapis] / 田汉词；聂耳曲. 国际歌 / 欧仁·鲍迪埃词；比尔·狄盖特曲

1.3 Uporedni stvarni naslov/naslovi

Uvodna napomena

Uporedni stvarni naslov je naslov na jeziku i/ili pismu drugačijem od jezika i/ili pisma glavnog stvarnog naslova i predstavlja ekvivalent glavnom stvarnom naslovu u glavnom izvoru podataka.

1.3.1 Izvor može da ima jedan ili više paralelnih stvarnih naslova.

Primeri:

European journal of cancer [Štampani tekst] = Journal européen de cancérologie = Eropäische Zeitschrift für Cancerologie

International map of natural gas fields in Europe [Kartografska građa] = Carte internationale des champs de gaz naturel en Europe

Alles in allem [Štampani tekst] = Tout compte fait

Новости систематики высших растений [Štampani tekst] = Novitates systematicae plantarum vascularium

Die Schwiz aus der der Vogelschau [Kartografska građa] = La Suisse vue à vol d'oiseau = La Svizzera a volo d'uccello = A bird's eye view of Switzerland

英法汉小词典 [Štampani tekst] = A pocket English-French-Chinese dictionary = Dictionnaire anglais-français-chinois de poche

歌舞伎 [Štampani tekst] = Kabuki

아리랑 [Zvučni zapis] = Arirang

Kada je paralelni stvarni naslov lingvistički povezan s nekim drugim delom opisa ne tretira se kao paralelni stvarni naslov.

1.3.2 Kada se u glavnom izvoru podataka nalazi stvarni naslov na više jezika i/ili pisama, naslov/naslovi koji nisu izabrani kao glavni stvarni naslov (videti 1.1.4.1.2, 1.1.4.2) mogu da se navedu kao paralelni stvarni naslov ili naslovi. Uporedni stvarni naslov se unosi kada je to neophodno zbog identifikacije ili ako se zbog nečeg drugog smatra značajnim za korisnike kataloga.

Primeri:

Album of the young [Štampana muzikalija] = Album für die Jugend

Herfra til evigheden [Film] = From here to eternity

Beyond horizons [Elektronski izvor] = Allende los horizontes

세계를 간다 [Videozapis] = Video world tour guide

U slučaju tet-beš tekstualnih izvora u kojima tekst i naslovne strane na dva različita jezika i/ili pisma imaju ravnopravan status (videti 1.1.4.2.2), naslov koji nije izabran kao glavni stvarni naslov navodi se kao uporedni stvarni naslov.

1.3.3 Uporedni stvarni naslov, kao i glavni stvarni naslov, može da ima različite oblike (videti 1.1.3).

Kada podatak o odgovornosti, podatak uz naslov ili podatak koji se odnosi na područje izdavanja, proizvodnje, distribucije i tako dalje, može da bude lingvistički povezan s uporednim stvarnim naslovom, navodi se kao deo uporednog stvarnog naslova.

Primeri:

Ἰνστιτούτα Θεοφίλου Ἀντικλήσσωρος = Institutiones iuris ciuilis in graecam linguam per Theophilum Antecessorem olim traductae ac fasissime planissimeque explicate

Νόννου Πανοπολίτου Διονυσιακά = Nonni Panopolitae Dionysiaca : nunc primum in lucem edita, ex bibliotheca Ioannis Sambuci Pannonij

1.3.4 Izvorni stvarni naslov koji je na različitom jeziku od jezika glavnog stvarnog naslova koji se nalazi u glavnom izvoru podataka i koji lingvistički nije povezan s drugim deskriptivnim elementima – na primer kao alternativni stvarni naslov (videti 1.1.3.4); ili kao deo podatka uz naslov (videti 1.4.1), ili kao deo podatka o odgovornosti (videti 1.5.3.4), ili kao deo podatka o izdanju (pogledati područje 2) – može se tretirati kao uporedni stvarni naslov.

Primeri:

Losers wins [Štampani tekst] = Les séquestrés d'Altona

Tétralogie [Štampana muzikalija] = Der Ring des Nibelungen

Alexandri Aphrodisiensis in Sophisticos Aristotelis elenchos commentaria = Αλεξάνδρου Ἀφροδισίεως ἀποσημειώσεις εἰς τοὺς σοφιστικοὺς ἐλέγχους

Izvorni stvarni naslov na jeziku različitom od jezika glavnog stvarnog naslova koji se ne nalazi u glavnom izvoru podataka može da se navede u području 7.

Primer:

Das Zeitalter der Atomkraft [Štampani tekst]

Napomena: Prevod dela: The area of atomic power

Urednička napomena: Originalni naslov na poledini naslovne strane

Za izvorni naslov na jeziku glavnog stvarnog naslova videti 1.4.1

1.3.5 Preuzimanje

1.3.5.1 Ako je uporedni stvarni naslov dat u glavnom izvoru podataka, preuzima se doslovno kako je dat, ali se interpunkcija i velika slova ne moraju preuzeti doslovno.

Primeri:

Breathless [Videozapis] = À bout de souffle

Pièces de clavecin [Štampana muzikalija] = The complete harpsichord suites

French colonies in America [Vizuelna projekcija] = Colonies françaises d'Amérique

History of the French language [Elektronski izvor] = Histoire de la langue française

U izuzetnim slučajevima uporedni stvarni naslov može da se skрати. Izostavljanje se označava znacima izostavljanja.

Za skraćivanje dugačkih uporednih stvarnih naslova, izostavljanje datuma, brojeva i tako dalje, kao i za preuzimanje očiglednih štamparskih grešaka, poštuju se uputstva u 1.1.5.1.

1.3.5.2 Kada se u glavnom izvoru podataka nalazi više uporednih stvarnih naslova, ti se naslovi, ako se unose, unose u skladu s njihovom grafičkom istaknutošću, a ako među njima ne postoji razlika u smislu grafičkih karakteristika, prema redosledu pojavljivanja u glavnom izvoru podataka.

Primeri:

Majaladda xeerka [Štampani tekst] = Majallat al-qanun = Law quarterly review

Swiss financial year book [Štampani tekst] = Schweizerisches Finanz-Jahrbuch = Annuaire financier suisse = Annuario finanziario svizzero

Le nozze di Figaro [Štampana muzikalija] = Die Hochzeit des Figaro = The marriage of Figaro

Composizioni per liuto [Štampana muzikalija] = Lute compositions = Lautenstücke

Quattro concerti per l'organo ed altri stromenti [Zvučni zapis] = Vier Orgelkonzerte = Four organ concertos = Quatre concertos pour orgue

Snow White and Red Rose [Elektronski izvor] = Blancanieves y Rosaraja = Schneewhittchen und Rosenroth

Stariji monografski izvori

Kada se u glavnom izvoru podataka nalazi više uporednih stvarnih naslova, ti se naslovi, ako se unose, unose prema redosledu pojavljivanja u glavnom izvoru podataka. Bilo koji drugi podatak koji spada u područje glavnog stvarnog naslova i podataka o odgovornosti, a nalazi se između glavnog stvarnog naslova i uporednog stvarnog naslova, ili između uporednih stvarnih naslova, preuzima se prema redosledu pojavljivanja tih podataka u glavnom izvoru podataka i prethodi mu propisani interpunkcijski znak.

Primer:

Joh. AMos Comenii Orbis sensualium pictus trilinguis, hos est Omnium fundamentalium in mundo rerum & in vita actionum pictura et nomenclatura Latina, Germanica & Hungarica : cum titulorum juxta atq[ue] vocabulorum indice = Die sichtbare Welt in dreyen Sprachen, Das ist Aller Vornehmsten Welt-Dinge und Lebens-Verrichtungen Vorbildung und Lateinische, Deutsche und Vngarische Benamung : Sampt einem Tittel- und Wörter-Register = A'Látható világ háromféle nyelven, az-az Minden derekassab ez világon lévő dolgoknak és az életben való cselekedeteknek le-ábrázolása és Deák, Német és Magyar megnevezése : A'fellyül való írásoknak laystromával

1.3.5.3 Uporedni stvarni naslovi koji se nalaze u izvoru podataka koji nije izabran kao glavni izvor podataka mogu da se navedu u području 1 u uglastim zagrada, ili u području 7. Uporedni stvarni naslovi koji se nalaze na drugom mestu u izvoru mogu se uneti samo u područje 7.

1.3.5.4 Izvor bez zajedničkog stvarnog naslova

Kada izvor sadrži dva ili više dela bez zajedničkog stvarnog naslova (videti 1.1.4.4) i kada svako ili bilo koje od pojedinačnih dela ima uporedni stvarni naslov ili naslove, uporedni stvarni naslov ili naslovi, ako se navode, navode se posle stvarnih naslova kojima pripadaju.

Primeri:

The enticing products of France [Vizuelna projekcija] = Les produits séduisants de la France. Grape harvesting in Languedoc = La vendange en Languedoc

Du er ikke alene [Film] = You are not alone. Opname = In for treatment

Sur le mariage [Štampani tekst] = Über die Ehe ; Lessing ; Freud et la pensée moderne = Freud in der modernen Geistesgeschichte ; Mon temps = Meine Zeit

De l'autre côté du miroir et de ce que Alice y trouva [Štampani tekst] = Through the looking glass and what Alice found there ; La Chasse au Snark = The hunting of the Snark

Stariji monografski izvori

Kada izvor sadrži dva ili više dela bez zajedničkog stvarnog naslova (videti 1.1.4.4) i kada svako ili bilo koje od pojedinačnih dela ima uporedni stvarni naslov ili naslove, uporedni stvarni naslov ili naslovi se navode prema redosledu pojavljivanja u izvoru.

Kada ne postoji glavni izvor podataka koji se odnosi na ceo izvor, a radovi sadržani u njemu imaju sopstvene glavne izvore podataka koji se zajedno koriste kao jedinstven izvor podataka, uporedni stvarni naslovi se navode prema redosledu pojavljivanja u svakom od glavnih izvora podataka.

Primer:

Ταδε ενεστιν εν τωδε τω βιβλιω. Λουκιανου. Φιλοστράτου Είκόνες ; του αύτου Ηρωικά ; του αύτου Βίοι σοφιστων. Φιλοστράτου Νεωτέρου Είκωνες Καλλιστράτου Εκφάσεις = Qve hoc volumine continentvr. Luciani Opera. Icones Philostrati ; eiusdem Heroica ; eiusdem Uitae sophistarum. Icones Iunioris Philostrati. Descriptiones Callistrati ...

Bilo koji drugi podatak koji spada u područje glavnog stvarnog naslova i podataka o odgovornosti koji može da se pojavi između naslova dela i njegovog uporednog stvarnog naslova ili između uporednih stvarnih naslova, ukoliko se navodi, navodi se prema redosledu pojavljivanja tih podataka u glavnom izvoru podataka i prethodi mu propisani interpunkcijski znak.

Primer:

Directio methodica processus iudicariii iuris consuetudinarii incltyi Regni Hungariae / per M. Joannem Kithonich de Koztancza ... = Rövid igazgatas a' nemes Magyar Orszagnak es hozzá, tartozó Részeknek szokott törvény folyasiro / mellyet deákbol magyar nyelvre fordított Kaszoni Janos

1.3.5.5 Uporedni stvarni naslovi i podređeni stvarni naslovi

U slučaju kada izvor ima glavni stvarni naslov koga čine glavni naslov ili naslovi i podređeni naslov ili naslovi, uporedni stvarni naslov ili naslovi i uporedni podređeni naslov ili naslovi, ako se navode, navode se iza glavnog naslova i podređenog naslova.

Primeri:

Godišen zbornik na Zemjodelsko-šumarskiot fakultet na Univerzitetot vo Skopje.
Zemjodelstvo [Štampani tekst] = Annuaire de la Faculté d'Agriculture et de sylviculture de l'Université de Skopje. Agriculture

Dansk periodicafortegnelse. Supplement [Štampani tekst] = The Danish national bibliography. Serials. Supplement

中国动物志. 昆虫纲. 第四十六卷, 膜翅目. 茧蜂科(四). 窄径茧蜂亚科 [Štampani tekst] =

Fauna sinica. Insecta. Vol. 46, Hymenoptera. Braconidae (IV). Agathidinae

1.3.5.6 Promene uporednog stvarnog naslova kontinuiranih izvora i monografskih izvora u više delova

Serijske publikacije i monografski izvori u više delova

Ako je u narednim sveskama ili delovima uporedni stvarni naslov dodat, izostavljen ili promenjen, u području 7 se navodi napomena o tim promenama (videti 7.1.3) kada se to smatra bitnim za korisnike kataloga.

Integrativni izvori

Ako je u narednim iteracijama uporedni stvarni naslov dodat, izostavljen ili promenjen, opis se menja kako bi prikazao najnoviju iteraciju, a raniji uporedni stvarni naslovi se navode u području 7 (videti 7.1.3) kada se to smatra bitnim za korisnike kataloga.

1.4 Podaci uz naslov

Uvodna napomena

Podaci uz naslov sadrže reč, frazu ili grupu znakova koji se pojavljuju zajedno s glavnim stvarnim naslovom i podređeni su glavnom stvarnom naslovu, uporednom stvarnom naslovu ili naslovima, ili stvarnim naslovima pojedinačnih dela sadržanih u izvoru.

Primeri:

- Basse vallée de l'Aude, exploitation des aquifères, risques de pollution [Kartografska građa] : situation en 1972
- Edgar Degas [Štampani tekst] : pastels, lavis, gouaches, esquisses
- Les plaideurs [Štampani tekst] : comédie
- Motor road map of South-East England [Kartografska građa] : showing trunk and other classified roads
- Bilder einer Ausstellung [Štampana muzikalija] : zehn Stücke für Klavier
- Klavierkonzert in A, KV 414 [Štampana muzikalija] : Ausgabe für Klavier, 2 Violinen, Viola und Violoncello
- Petrushka [Zvučni zapis] : revised version, 1947
- WWW.hr [Elektronski izvor] : Croatian homepage since 1994 / editor-in-chief Gordan Gledec
- Le Louvre [Elektronski izvor] : peintures & palais
- Léonard de Vinci [Film] : géant de la Renaissance
- Dynamics of a molecule in a cage [Film] : CH₄ in NaA Zeolite
- Abbado in Berlin [Videozapis] : the first year
- Almageste [Videozapis] : voyage céleste sur ordinateur
- Royalists and puritans [Slikovna građa] : 1635–1660
- Sibilla Friga [Slikovna građa] : videti leccello idio che fragellare
- アジア語楽紀行 [Štampani tekst]: 旅するタイ語
- 語楽紀行アジア [Videozapis] : 語タイする旅
- 느낌여행 오지체험 [Videozapis] : 삼척 내미로 마을

Kontinuirani izvori

Podaci uz naslov za kontinuirane izvore, osim onih koji su sastavljeni od slobodnih listova, izostavljaju se iz opisa, osim ako se ne smatraju važnim za korisnike kataloga. Podaci uz naslov se mogu i skratiti i u tom slučaju se navode u području 7. (videti 7.1.3).

Ako se glavni stvarni naslov sastoji samo od naziva kolektivnog tela (videti 1.1.3.2) i kada bi u takvom slučaju dodatni podatak o prirodi ili sadržaju izvora bio koristan, taj podatak može da se navede kao podatak uz naslov u uglastoj zagradi kada se nalazi u izvoru, ili u području 7 kada je preuzet van izvora (videti 7.1.3).

Primer:

Société d'études de la province de Cambrai [Štampani tekst] : [bulletin]

Izvori sastavljeni od slobodnih listova koji se ažuriraju

Podaci uz naslov se unose ukoliko je to zbog identifikacije ili iz drugih razloga važno za korisnike kataloga. Podaci uz naslov koji se sastoje isključivo od podatka koji se odnosi na ažuriranje sadržine se ne unose u opis.

1.4.1 Kada se u glavnom izvoru podataka nalazi izvorni naslov dela na jeziku glavnog stvarnog naslova, tretira se kao podatak uz naslov (videti i 1.1.6).

Primer:

Die Sage von den Nibelungen [Štampani tekst] : Nibelungenlied

1.4.2 Podatak uz naslov može da sadrži i podatak o odgovornosti, naziv izdavača ili detalje koji se odnose na druge deskriptivne elemente (na primer podatak o izdanju), kada takav podatak lingvistički predstavlja integralni deo podatka uz naslov.

Svaki podatak koji se pojavljuje kao podatak uz naslov i koji uključuje neke od obaveznih elemenata (na primer podatak o odgovornosti) unosi se bilo kao podatak uz naslov ili na nekom drugom mestu u opisu. Dodatni podatak uz naslov se unosi kada je to zbog identifikacije ili iz drugih razloga važno za korisnike kataloga.

Primeri:

In search of light [Štampani tekst] : the broadcast of Edward R. Murrow 1938–1961

The psychology of second language learning [Štampani tekst]: papers from the Second International Conference of Applied Linguistics, Cambridge, 8–12 September 1969

Heil Harris! [Štampani tekst] : a novel based on the television series „The Avengers“

Le encicliche sociali di Leon XIII e Pio XI [Štampani tekst] : testo latino e traduzione italiana della „Rerum novarum“ e della „Quadragesimo anno“ con riferimenti ad altri documenti pontifici

The greenwood tree [Štampani tekst] : newsletter of the Somerset and Dorset Family History Society

Esquisse géologique de la Thakkola, Népal central [Štampani tekst] : missions géologiques du C.N.R.S

Black holes [Elektronski izvor] : Sidney Owen's space games

Motor road map of South-East England [Kartografska građa] : showing trunk and other classified roads

21 世纪的信息资源编目 [Štampani tekst] : 第一届全国文献编目工作研讨会论文集

Stariji monografski izvori

Zbog unošenja podataka prema redosledu kojim se oni pojavljuju u glavnom izvoru podataka, može takođe da se dogodi da alternativni naslov ili pojedinosti vezane za dodatke ili drugu dodatnu građu (videti i 1.5.4.4) budu navedeni kao podatak uz naslov.

Primeri:

Les pommes de terre, considérées relativement à la santé & à l'économie [Štampani tekst]: ouvrage dans lequel on traite aussi du froment & du riz

Discours sur la nécessité de l'étude de l'architecture [Štampani tekst] : dans lequel on essaye de prouver combien il est important pour le progrès des arts que les hommes en place en acquièrent les connoissances élémentaires

An exposition vpon the Prophet Ionah [Štampani tekst] : contained in certain sermons, preached in S. Maries Church in Oxford

Théâtre de Pierre Corneille [Štampani tekst] : avec des comentaires et autres morceaux intéressans

1.4.3 Razvijeni oblik glavnog stvarnog naslova koji se sastoji od skupa inicijala ili akronima tretira se kao podatak uz naslov kada se razvijeni oblik pojavljuje u glavnom izvoru podataka.

Primeri:

ISBD(CM) [Štampani tekst] : international standard bibliographic description for cartographic materials

SPSS [Elektronski izvor] : statistical package for the social sciences

Kada se razvijeni oblik tretira kao glavni stvarni naslov (videti i 1.1.3.3), skup inicijala ili akronim koji se nalazi u glavnom izvoru podataka tretira se kao podatak uz naslov.

Primer:

Cahiers de l'Institut de linguistique de Louvain [Štampani tekst] : CILL

Kontinuirani izvori

Kada se glavni stvarni naslov sastoji od skupa inicijala ili akronima (videti i 1.1.3.3), a razvijeni oblik se pojavljuje u izvoru koji nije glavni izvor podataka, razvijeni oblik se ne tretira kao podatak uz naslov, ali se može navesti u području 7 (videti 7.1.1.4).

Primer:

Collection CAP [Štampani tekst]

Napomena: Razvijeni oblik naslova: Collection clés de l'amélioration personnelle

1.4.3.1 Nepotpuni ili višeznačni naslovi

Kada je stvarni naslov nepotpun ili dvosmislen, može se dopuniti dodatnim podatkom preuzetim iz sadržaja izvora. Ovaj podatak u uglastim zagrada tretira se kao podatak uz naslov.

Primeri:

Kauheat karnevaalit [Štampani tekst] : [opiskelijaliike Tampereen Yliopistossa]

Stephen Bone [Štampani tekst] : [an exhibiton catalogue] 8th-31st October, 1986

I våra hus [Štampani tekst] : [dikter]

Vegetation [Kartografska građa] : [in Botswana]

Département de l'Yonne [Kartografska građa] : [carte routière]

Florida [Kartografska građa] : [tourist map]

Street map of Flagstaff, Arizona [Kartografska građa] : [walking tours]

1.4.4 Preuzimanje

1.4.4.1 Ako je podatak uz naslov dat, unosi se posle stvarnog naslova na koji se odnosi (videti i 1.4.4.6, 1.4.4.7, 1.4.4.8).

1.4.4.2 Ako je podatak uz naslov dat, preuzima se doslovno, ali nije neophodno doslovno preuzimati i interpunkciju i velika slova. U izuzetnim slučajevima podatak uz naslov može da se skрати i u tom slučaju se ne sme izostaviti nijedna od prvih pet reči (šest, ako je prva reč član). Izostavljanja se označavaju znacima za izostavljanje.

Kontinuirani izvori

Za skraćivanje dugačkih uporednih stvarnih naslova, izostavljanje datuma, brojeva, i tako dalje, kao i preuzimanje očiglednih štamparskih grešaka, poštuju se uputstva u 1.1.5.1.

Izvori sastavljeni od slobodnih listova koji se ažuriraju

Podaci uz naslov koji se sastoje isključivo od podatka koji se odnosi na ažuriranje sadržine se ne unose u opis.

1.4.4.3 Kada se podatak uz naslov pojavljuje u glavnom izvoru podataka pre glavnog stvarnog naslova, može da se unese posle glavnog stvarnog naslova, ako je to lingvistički ili na neki drugi način moguće. Kada to nije moguće, taj podatak može da se unese u područje 7 (videti 7.1.3).

Primeri:

„Je roule sans accident!“ [Štampani tekst] *napomena*: U kolofonu: “Un professionnel de l’auto vous dit ... “

Tam-Tam [Štampana muzikalija] : aus dem Repertoire von Nico Palermo

Urednička napomena: „Aus dem Repertoire von Nico Palermo“ se pojavljuje na vrhu naslovne strane

Women’s track and field [Vizuelna projekcija]

Napomena: U kolofonu: Here are your color slides ...

Stariji monografski izvori

Za preuzimanje podatka uz naslov koji prethodi najistaknutijem naslovu u glavnom izvoru podataka videti 1.1.5.1.

Alternativni oblik stvarnog naslova koji počinje posle podatka uz naslov tretira se kao podatak uz naslov.

Primer:

A Christian funeral. [Štampani tekst] : A brief essays on that case, what should be the behaviour of a Christian at a funeral? : Or, some directions how to regulate a funeral by the rules of religion;

Urednička napomena: zadržana interpunkcija originala

1.4.4.4 Kada se u glavnom izvoru podataka nalazi više podataka koji čine podatak uz naslov, ti podaci se, ako se unose, unose prema svojoj grafičkoj istaknutosti ili, ako nema razlike u grafičkom smislu, prema redosledu pojavljivanja u glavnom izvoru podataka.

Primeri:

- Spirit of an age [Štampani tekst] : New Zealand in the seventies: essays in honour of W.B. Sutch
- Distribution of principal kinds of soils [Kartografska građa] : orders, suborders and great groups : National Soil Survey classification of 1967
- 6 succès d'Elvis Presley [Štampana muzikalija] : album : piano, chant et guitare
- The Hammons family [Zvučni zapis] : a study of a West Virginia family's traditions : from the Archive of Folk Song
- Offshore oil drilling [Elektronski izvor] : data analysis : from Neel Oil Research Council
- 联邦调查局档案 [Štampani tekst] : FBI: 帝国之中的帝国 霸权之上的霸权
- オールド・ファッション [Štampani tekst] : 普通の会話 : 東京ステーションホテルにて
- 문화재를 배웁시다 [Elektronski izvor] : 중요무형문화재

Stariji monografski izvori

Ako se podatak uz naslov navodi, navodi se prema redosledu pojavljivanja podataka u glavnom izvoru podataka.

1.4.4.5 Izvor bez zajedničkog stvarnog naslova

1.4.4.5.1 Kada izvor nema zajednički stvarni naslov (videti 1.1.4.4) i kada se podaci uz naslov odnose na jedan ili više stvarnih naslova pojedinačnih dela, ako se unose, ti podaci se unose posle stvarnog naslova na koji se odnose.

Primeri:

- Youth [Štampani tekst] : a narrative ; Heart of darkness ; The end of the teather
- Le chevalier du guet [Štampana muzikalija] : chanson folklorique française ; Qui frappe ici? : Louisiane
- Leonardo da Vinci [Vizuelna projekcija] : a pictorial biography ; The Medici : power and patronage in Renaissance Florence
- Special effects [Elektronski izvor] : morphing and warping ; 3-D modeling : generic primitives and other basic tools
- Some effects of geographical factors in combat simulations [Elektronski izvor] : presentation / Zvonimir Bratun. Model Horus as a training method in Slovenin Armed Forces : presentation ; Model Horus as a training method in Slovenian Army / Dušan Marincic

Stariji monografski izvori

Ako se podaci uz naslov navode, navode se prema redosledu pojavljivanja podataka u glavnom izvoru podataka. Ovako se postupa čak i kada se podatak uz naslov odnosi na više dela.

Primeri:

- Les Akanças [Štampani tekst] : prologue mélo-dramatique, en un acte et en prose ; suivi Des Espagnols dans la Floride : pantomime an trois actes et á spectacle

Vortigern [Štampani tekst] : an historical tragedy, in five acts ... ; and Henry the Second : an historical drama

1.4.4.5.2 Podatak u glavnom izvoru podataka koji čini podatak uz naslov i odnosi se na više dela istog autora, kompozitora i tako dalje, ako se unosi, unosi se posle stvarnih naslova dela na koje se odnosi. Za štampane muzikalije i izvore koje čine zvučni zapisi, ako bi taj podatak normalno bio deo glavnog stvarnog naslova (videti 1.1.3.5), navodi se kao podatak uz naslov. U drugim slučajevima, na primer, ako dela jednog autora, kompozitora i tako dalje nisu data uzastopno, podaci se unose u područje 7.

Primeri:

Endstation Sehnsucht [Štampani tekst] ; Die Glasmenagerie : zwei Theaterstücke
Eight variations in G major K.24 [Štampana muzikalija] ; Seven variations in D major K.25 : for piano
Lied auf dem Dach [Štampana muzikalija] ; Tafelmusic ; Ausklang : für großes Orchester
Pow! [Elektronski izvor] ; Zap it : two adventure games / Rick Held

1.4.4.5.3 Podatak u glavnom izvoru podataka koji čini podatak uz naslov i odnosi se na sva dela u izvoru, iako su to dela različitih autora, kompozitora i tako dalje, može da se unese u područje 7.

1.4.4.5.4 Kada veza između podataka koji čine podatke uz naslov i stvarne naslove pojedinačnih dela nije jasna, može da se da kratko objašnjenje u uglastoj zagradi. Umesto toga, podatak uz naslov može da se navede u području 7.

Primer:

Die grosse Liebe [Štampani tekst] ; Wie sie starben : [beide umfassen] Dichter- und Frauen-Porträts

1.4.4.6 Glavni i podređeni naslov

Kada se glavni stvarni naslov sastoji od glavnog i podređenog naslova (videti 1.1.5.3), podatak uz naslov koji se odnosi na glavni stvarni naslov, ako se navodi, navodi se posle glavnog stvarnog naslova kao celine. Pojedinačni podaci uz naslov, ako se navode, navode se posle naslova na koje se odnose.

Primeri:

Stock selection. Portfolios [Elektronski izvor] : money management
Jigsaw puzzles [Vizuelna projekcija] : a visual survey. Children's art : a decade of examples
Bibliographie de la France Biblio [Štampani tekst] : journal officiel du livre français paraissant tous les mercredis. 1ère partie, Bibliographie officielle : publications reçues par le Service du dépôt légal
Periodica polytechnica [Štampani tekst] : contributions to international technical sciences published by the Technical University of Budapest. Transportation engineering
Publications of the Institute. Historical studies. Series III, Renaissance Europe [Štampani tekst] : texts and commentaries

Ukoliko postoji nedoumica, podatak uz naslov može da se navede posle glavnog stvarnog naslova.

Stariji monografski izvori

Kada se glavni stvarni naslov sastoji od glavnog i podređenog stvarnog naslova (videti 1.1.5.3), pojedinačni podaci uz naslov, ako se navode, navode se prema redosledu pojavljivanja u glavnom izvoru podataka.

1.4.4.7 Uporedni stvarni naslovi i uporedni podaci uz naslov

1.4.4.7.1 Kada se u glavnom izvoru podataka nalazi jedan ili više uporednih stvarnih naslova i podataka uz naslov na jednom ili više jezika i/ili pisama, ako se unosi, svaki podatak uz naslov se unosi posle stvarnog naslova na koji se lingvistički odnosi.

Podatak uz naslov koji se ne odnosi na glavni stvarni naslov, ili uporedni stvarni naslov ili naslove, može da se navede u području 7 (videti 7.1.3).

Primeri:

On tour [Štampani tekst] : 10 British jewellers in Germany and Australia = Auf Tournee : zehn britische Goldschmiede in Deutschland und Australien

12 millions d'immigrés : feuille de lutte des travailleurs immigrés en Europe = 12 milhões de imigrados : folha de luta dos operários imigrados na Europa

Security : information and administrative management = Sécurité : gestion de l'information et gestion administrative

Kleine Meditationen [Štampana muzikalija] : für Streichtrio and Harfe = Short meditations : for string trio and harp

Klavier-Quintett [Štampana muzikalija] : Forellen-Quintett = Piano quintet : Trout quintet = Quintette avec piano : Quintette „La truite“

Apocalypse de Jean [Zvučni zapis] : lecture = Apocalyps [sic] of John : a reading

Vienna [Elektronski izvor] : hotel and tourist guide = Wien : Hotel- und Reiseführer

La Birmanie : images du bouddhisme vivant = Burma : images of living Buddhism

Les manuscrits datés [Štampani tekst] : premier bilan et perspectives : Neuchâtel, 1983 = Die datierten Handschriften: erste Bilanz und Perspektiven : Neuenburg, 1983

Mein erster Sor [Štampana muzikalija] : Sammlung leichter Gitarrensoli = My first Sor : selection of easy guitar-solos = Il mio primo Sor : raccolta di facili assoli per chitarra

挑战黑客 [Štampani tekst] : 网络安全的最终解决方案 = Hacker proof: the ultimate guide to network security

Stariji monografski izvori

Svaki podatak, ako se navodi, navodi se prema redosledu pojavljivanja podataka u glavnom izvoru podataka.

Primer:

La Didone abbandonata [Štampani tekst] : dramma per musica da recitarsi in St. Pieterburgo nel giorno [blank space] febraro 1766. nel Imperial teatro per commando di Sua Maestà

Imperiale Catarina II. / La musica è del rinomato signor Baldassara Galuppi, direttore della Musica, e Maestro di Cappella di Sua Maestà Imperiale, e della Ducal Cappella di San Marco in Venezia = Didon abandonnée : dramma [sic] en musique qui doit etre représenté sur le Theatre impériale de St. Petersbourg le [blank space] fevrier 1766. par ordre de Sa Majesté Impériale Catherine II.

1.4.4.7.2 Kada se u glavnom izvoru podataka nalazi jedan ili više uporednih stvarnih naslova, ali je podatak uz naslov samo na jednom jeziku i/ili pismu, ako se unosi, podatak uz naslov se unosi posle poslednjeg navedenog uporednog stvarnog naslova.

Primeri:

Brecht heute [Štampani tekst] = Brecht today : Jahrbuch der Internationalen Brecht-Gesellschaft

Le rossignol [Štampana muzikalija] = The nightingale = Die Nachtigall : conte lyrique en trois actes

Priče iz davnine [Elektronski izvor] = Tales of long ago = Märchen aus Urväterzeiten : izbor

Veliki česko-hrvatski rječnik [Štampani tekst] = Česko-chorvatský slovník : za praktičnu i školsku upotrebu

Carmina Burana [Zvučni zapis] = ブラーナ・カルミナ : cationes profanae

신용춘의 국악세계 [Zvučni zapis] = Korean traditional music world of Shen Long-chun : 통소 단소 연주곡

1.4.4.7.3 Ako je u uporednom stvarnom naslovu kombinovan sadržaj i glavnog stvarnog naslova i podatka uz naslov, podatak uz naslov na jeziku stvarnog naslova, ako se navodi, navodi se posle glavnog stvarnog naslova, a pre uporednog stvarnog naslova.

Primeri:

Verbände und Gesellschaften der Wissenschaft [Štampani tekst] : ein internationales Verzeichnis = World guide to scientific associations

Année 1812 [Štampana muzikalija] : ouverture = 1812 overture

Romeo i Julija [Elektronski izvor] : ljubavna priča = Romeo and Juliet's love story

Stariji monografski izvori

Ako se navodi, podatak uz naslov navodi se prema redosledu pojavljivanja podataka u glavnom izvoru podataka.

1.4.4.7.4 Ako nema uporednog stvarnog naslova, ali su podaci uz naslov dati u glavnom izvoru podataka na više jezika i/ili pisama, podatak uz naslov na jeziku i/ili pismu glavnog stvarnog naslova može da se unese. Ostali podaci takođe mogu da se unesu.

Primeri:

Jugoslavija [Štampani tekst] : hotel and tourist guide = Hotel- und Reiseführer

L'Europe laitière [Štampani tekst] : annuaire international des produits laitiers = internationales Jahrbuch der Milchprodukte = international directory of dairy products

Swiss cycling journal [Štampani tekst] : offizielles Organ / Schweiz. Radfahrer-Bund SRB = organe officiel / Fédération cycliste suisse = organe ufficiale / Federazione ciclistica svizzera

Nunc dimittis [Štampana muzikalija] : Graduale für vier Stimmen, zwei Violinen, zwei Hörner und Basso continuo = graduale for four voices, two violins, two horns and basso continuo

Astérix [Slikovna građa] : calendar = calendrier = Kalender = calendario

Stariji monografski izvori

Podatak uz naslov navodi se prema redosledu pojavljivanja podataka u glavnom izvoru podataka. Može se navesti prvi podatak uz naslov koji se nalazi u glavnom izvoru podataka. Uporedni podaci uz naslov se takođe mogu navesti.

Štampane muzikalije

Kada ne postoji uporedni stvarni naslov i stvarni naslov čini generički izraz koji označava vrstu kompozicije (videti 1.1.3.1), a podatak o tonalitetu, numeracija, datum nastanka kompozicije i sredstvo umetničkog izražavanja se nalaze u glavnom izvoru podataka na više jezika i/ili pisama, navodi se onaj podatak koji je na jeziku i/ili pismu generičkog izraza kao deo glavnog stvarnog naslova, iza generičkog izraza koji označava vrstu kompozicije. Kada ovaj kriterijum ne može da se primeni, navodi se onaj podatak koji se u glavnom izvoru podataka javlja prvi. Ostali podaci se takođe mogu navesti.

Primeri:

Adagio et allegro molto, cor, trombone et orchestre [Štampana muzikalija] = horn, trombone, and orchestra = Horn, Posaune und Orchester

Sonate für Violine and Klavier in h [Štampana muzikalija] = for violin and piano in b

1.4.4.8 Podatak uz naslov koji se nalazi u izvoru, ali ne u glavnom izvoru podataka, unosi se posle glavnog stvarnog naslova ili uporednog stvarnog naslova na koji se odnose i stavljaju se u uglaste zagrade, ako su neophodni za identifikaciju ili su iz nekog drugog razloga važni za korisnike kataloga. Ako se navodi, takav podatak se normalno navodi u području 7 (videti 7.1.3).

Primer:

Civitas [Štampani tekst] : [Monatsschrift des Schweizerischen Studentenvereins = revue mensuelle de la Société des étudiants suisses = rivista mensile della Società degli studenti svizzeri]

1.4.4.9 Promene podatka uz naslov u kontinuiranim izvorima i monografskim izvorima u više delova.

Serijske publikacije i monografski izvori u više delova

Ako je podatak uz naslov unet u područje glavnog stvarnog naslova i podataka o odgovornosti, a menja se u narednim sveskama ili delovima, njegova varijacija ili varijacije se unose u područje 7, ako se to smatra važnim za korisnike kataloga (videti 7.1.3). Kao alternativa, u napomeni se može navesti da podatak uz naslov varira (videti 7.1.3) ili se ta promena može ignorisati.

Integrativni izvori

Ako je podatak uz naslov unet u područje glavnog stvarnog naslova i podataka o odgovornosti, a menja se u narednim iteracijama, opis se menja i navodi se napomena o promeni, ako se to smatra važnim za korisnike kataloga (videti 7.1.3).

1.5 Podaci o odgovornosti

Uvodna napomena

Podatak o odgovornosti se sastoji od imena, fraze/fraza ili grupe/grupa znakova koji se odnose na identifikaciju i/ili funkciju bilo koje osobe ili kolektivnog tela koje je odgovorno ili je učestvovalo u realizaciji intelektualnog ili umetničkog sadržaja dela sadržanog u izvoru koji se opisuje.

1.5.1 Obavezan je unos samo podataka koji imenuju osobe i/ili tela koja imaju primarnu odgovornost. Sledeći podatak o odgovornosti unosi se kada je to neophodno zbog identifikacije ili se iz nekog drugog razloga smatra važnim za korisnike kataloga.

Podatak o odgovornosti se ne konstruiše kada takav podatak ne postoji u izvoru (videti 1.5.5.2).

1.5.2 Podatak o odgovornosti može da se odnosi na sledeće entitete:

- pisce, kompozitore, izvođače, grafičke umetnike, koreografe, aranžere, kartografe, programere, glavne istraživače, animatore i tako dalje, čije je delo uobličeno u izvor, bilo direktno (na primer, autor teksta, urednik, priređivač, prevodilac, ilustrator, graver, kartograf, kompozitor, aranžer, koreograf) ili indirektno (na primer, autor romana na osnovu koga je izrađen filmski scenario, autor dela na osnovu koga je izrađen računarski program, prerađivači već postojećeg dela), bilo na istom medijumu na kojem je delo u originalu ili na nekom drugom;
- sakupljači različitih podataka, osobe odgovorne za delo koje je izvedeno; organizacije ili pojedinci ili kolektivna tela koji su sponzorili delo bilo kog od gore navedenih autora (i u intelektualnom, ne samo u finansijskom smislu), producenti popularnih muzičkih snimaka.

Načelno se takva odgovornost se ne odnosi samo na pojedince ili kolektivna tela koji imaju značajnu ulogu u stvaranju, produkciji ili realizaciji dela, već i na one čija je uloga manja (na primer, konsultanti za istoriju), ali koji su bez obzira na to navedeni u glavnom izvoru podataka. Podatak koji se odnosi na pojedince ili kolektivna tela čija se uloga smatra manje važnom može se navesti u području 7 (videti 7.1.4).

Stariji monografski izvori

U akademskoj raspravi se ime predlagača ili promotera tretira kao podatak o odgovornosti, ako nije lingvistički povezano s glavnim stvarnim naslovom ili podatkom uz naslov (videti i 1.5.5.5 i 1.5.5.9).

Primer:

Nosographiæ anhelatium pars prior, / quam ... in Academia Basiliensi sub præsidio ... domini Theodori Zuingeri, philos. & medic. doct. pract. profess. Reipubl. Basil. Archiat. ad D. 24. octobr. Ann. MDCCXIV ... defendere conabitur author Joh. Rodolphus Lavaterus Tigurino – Helvetius.

ali

Hanc dissertationem juridicam de pactis nudis svb præsidio ... Dn. Johan. Helvici Sinolt cognom. Schützen J.U.D. consilarii Hasso-Darmstadini ... in hâc almâ Ludoviciana jurium professoris ordinarii ... publicae disquisitioni in auditorio Jctorum submittit ad diem 21. Aprilis. Johannes Abrahamus Widmann Ratisponensis. A. & R. - ...

Izvori sastavljeni od slobodnih listova koji se ažuriraju

Podaci koji se odnose na osobe koje su urednici dopunjenih slobodnih listova se navode kao podaci o odgovornosti ako se to smatra važnim za korisnike kataloga.

Primer:

/ compiled and edited by Malcolm Evans and Martin Standord

Filmovi i slični izvori

Kod filmova i sličnih izvora s brojnim i kompleksnim podacima o odgovornosti navode se nazivi produkcijskih kuća i imena pojedinaca kao što su producenti, režiseri ili druge osobe koje su u bilo kojoj meri i u bilo kom smislu odgovorne za delo. Pojedinci koji imaju posebnu odgovornost takođe se mogu navesti kao podatak o odgovornosti kada je njihova uloga u kreiranju određenog filma ili određene vrste filma značajna (na primer, kinematografi, pisci scenarija ili kreatori animiranih filmova). Osobe ili kolektivna tela koja u stvaranju takvog dela imaju manju ulogu, čisto tehničke prirode ili se njihova uloga odnosi samo na neki segment dela, takođe se mogu navesti u području 7 (videti 7.1.4) ili se mogu izostaviti iz opisa.

Elektronski izvori

Uz gore utvrđene entitete, kod elektronskih izvora podatak o odgovornosti može da se odnosi i na entitete kao što su osobe za razvoj i dizajn, čiji rad podrazumeva stvaranje sadržaja izvora ili njegovu realizaciju (na primer, dizajner igrice). Tu su uključeni i entiteti koji imaju posebnu odgovornost za određeni izvor ili posebnu vrstu izvora (na primer, vođe istraživačkih projekata, režiseri video zapisa).

1.5.3 Podatak o odgovornosti može da se pojavi u različitim oblicima:

1.5.3.1 On može da se sastoji od jednog ili više imena osoba, od jednog ili više naziva kolektivnih tela, sa ili bez reči ili fraze koja povezuje ta imena ili fraze, a koja ukazuje na ulogu osobe ili kolektivnog tela (videti i 1.5.3.6).

Primeri:

/ Institut géographique national
/ réalisé et publié par les Éditions Grafocarte
/ edited by the Daily Express
/ by S. Hutchinson
/ dedicated by ... Grenvile Collins
/ presented by ... Lewis Morris
/ John Milton
/ engraved by Jukes
/ levée en 1817 par M. Givry
/ surveyed and drawn by E. M. Woodford
/ reproduced by W. H. Barrell
/ dressée par Ernest Grangez

/ compiled by the Ministry of Housing and Local Government

/ 胡昌平著

/ 国家图书馆图书采选编目部编

/ 鈴木玲子著

/ 홍이섭 지음

1.5.3.2 Podatak o odgovornosti može da se sastoji od fraze bez imena kada takva fraza opisuje intelektualni doprinos, ili je značajna iz nekog drugog razloga.

Primeri:

/ by Pär Lagerkvist ; translated from the Swedish

/ Erich Kästner ; für den Gebrauch in dänischen Schulen vereinfacht

/ compiled and edited by the graduating class

/ extracted from a chart drawn in 1785 ; with introductory commentary by the composer

/ by Geoffrey Burgon ; text taken from the Chester mystery plays and mediaeval poems

/ A. F. Barescotti ; réduction violon-piano

/ von Richard Wagner ; Klavierauszug für Pianoforte allein

/ Giuseppe Verdi ; Ausgabe für gemischten Chor und Klavier

/ by a group of teachers representative of primary grades

/ Dieter Kendrick ; with spoken commentary by various artists

/ by a team of programmers and teachers

/ AUrden Wilson ; with graphics by the author

/ aus dem Englischen ins Teutsche übersetzt

/ 南京市玄武区业余作者集体创作

1.5.3.3 Podatak o odgovornosti može da sadrži imenicu ili imeničku frazu, kao i ime ili imena, kada takva fraza označava ulogu osobe ili kolektivnog tela.

Primeri:

/ selection and catalogue by Katherine Michaelson

/ the author John Milton

/ text by the Central Intelligence Agency ; maps by Rand McNally ; fruit symbols designed and drawn by Joseph A. W. Kisingbury ; surveys and sketches by J. B. Armstrong

/ d'après les travaux de M. Alfred Grandidier

/ piano accompaniments and notes by Claire Liddell

/ Text und Musik, John Lennon

/ research and text by Colin Barham

/ development and debugging, Phillip Goldman

Ostale imenice ili imeničke fraze tretiraju se uobičajeno, kao podatak uz naslov (videti 1.4).

1.5.3.4 Podatak o odgovornosti može da sadrži i pojedinosti koje se odnose na druge deskriptivne elemente (na primer, na izvorni naslov, na podatak vezan za izdavanje prevedenog dela) kada takve pojedinosti čine lingvistički integralni deo podatka o odgovornosti.

Primeri:

- / extracted from the Pensées by H. F. Stewart
- / Carson McCullersová ; dramatizace Edward Albee ; z anglického originálu „The ballad of the sad café“ přeložili Luba a Rudolf Pellarovi
- / translated from the second edition, authorized August 10, 1908, with an introduction and notes, by Andrew D. Osborn
- / reduced from the original plan of three inches to one mile and planned to a scale of one inch & half to one mile by Isaac Johnson in June 1800
- / selected and translated from La divina commedia, by J. G. Roman
- / adapted from Alice in Wonderland, by Wolford Hagers
- / traduit en vers latins, sur la troisième édition du texte françois, par M l'Abbé Métivier
- / translated & empynted by me William Caxton ...

1.5.3.5 Podatak o odgovornosti može da se sastoji od podataka koji se odnose na dodatke ili druge dopune kada se takvi podaci nalaze u glavnom izvoru podataka (videt i 1.5.4.4).

Primeri:

- / with an introduction by Scott Keltie
- / by Fantasies Unlimited ; with descriptive notes by a specially constellated task force
- / principal investigator, Harriett D. Lipetz ; with appended data on entry level job openings compiled by a joint educational task force

1.5.3.6 Podatak o odgovornosti može da se sastoji od jednog ili više naziva kolektivnih tela koja su sponzorovala publikaciju kada je kolektivno telo navedeno u glavnom izvoru podataka i kada je odnos između sponzora i izvora eksplicitno naveden (ili može da se izrazi dodavanjem odgovarajuće reči ili kratke fraze). Ako naziv tela koje je sponzorovalo izvor čini integralni deo podatka o izdavanju, proizvodnji, distribuciji i tako dalje (to jest, prethodi mu fraza poput „izdato za ...“), ono se unosi u područje 4.

Primeri:

- / presented by West Virginia University ; sponsors, Consolidated Gas Supply Corporation, West Virginia University College of Engineering, West Virginia Section of the American Ceramic Society
- / [sponsored by] Occidental Petroleum Corporation ; made by Sandler Institutional Films, Inc.
- / [sponsored by] : Coalition of Religios Groups in America ; conducted by Gallup
- / éditée spécialement par l'Institut géographique national pour le Touring Club de France
- / under the patronage of the Royal Scottish Geographical Society

1.5.3.7 Podatak koji nije povezan s odgovornošću za intelektualni ili umetnički sadržaj dela ne smatra se podatkom o odgovornosti.

Podaci kao što su moto, posvete i podaci o patronatu ili nagradama (na primer, „Winner of the Tchaikovsky Award, 1971“) mogu da se izostave ili unesu područje 7 (videti 7.1.4).

Podatak kao što je „s 33 mape“, „s 32 dela“, „s gramofonskom pločom“, „s priručnikom“ može da se unese u područje 5.

Za podatke o takvoj odgovornosti koja se nalazi u okviru podatka uz naslov videti 1.4.

1.5.3.8 Ime odgovornog entiteta koje je lingvistički integralni deo drugih deskriptivnih elemenata i koje je navedeno kao deo tih elemenata se ne ponavlja kao podatak o odgovornosti.

Primeri:

Sargent conducts Vaughan Williams [Zvučni zapis]
Yaeger Political Associates on national management policies [Elektronski izvor]
The greenwood tree [Štampani tekst] : newsletter of the Somerset and Dorset Family History Society

Kada se ime odgovornog entiteta eksplicitno ponavlja u glavnom izvoru podataka u formalnom podatku o odgovornosti, to ime se navodi kao podatak o odgovornosti

Primer:

The John Franklin Bardin omnibus [Štampani tekst] / John Franklin Bardin
Allan Knight graphics [Elektronski izvor] / by Allan Knight
Schubert's songs to texts by Goethe [Štampana muzikalija] / by Franz Schubert
Loto rythmique Martenot [Viševrsna građa] / par Maurice Martenot
Michelin, autoroutes [Kartografska građa] : [de France] / dressé par la Manufacture française des pneumatiques Michelin

Pored toga, ako glavni stvarni naslov sadrži samo deo naziva izdavačkog tela, a drugi deo naziva se pojavljuje u glavnom izvoru podataka, drugi deo se navodi kao podatak o odgovornosti.

Primer:

Skrifter fra Nordisk institut [Štampani tekst] / Odense universitet

1.5.3.9 Kada funkcija kolektivnog tela čiji se naziv pojavljuje u glavnom izvoru podataka nije posebno naznačena i kada ne može da se odredi iz izvora koji se opisuje ili iz nekog drugog izvora, taj naziv se ne navodi kao podatak o odgovornosti. Umesto toga, naziv kolektivnog tela se navodi u području 7 (videti 7.1.4).

1.5.4 Jedan ili više podataka o odgovornosti

1.5.4.1 O pojedinačnom podatku o odgovornosti govori se kada se u formulaciji u glavnom izvoru podataka nalazi jedan podatak. U takav podatak mogu biti uključena imena više osoba ili nazivi više kolektivnih tela, kao što je slučaj kada te osobe ili kolektivna tela vrše istu funkciju ili kada su njihova imena povezana veznikom, iako vrše različite funkcije.

Primeri:

/ edited by N. G. L. Hammond and H. H. Scullard
/ by Donald Elliott and illustrated by Clinton Arrowood
/ compiled and edited by Richard L. Coulton with the assistance of voluntary aid
/ par L. Meyère et J. Hansen
/ developed by Dale Kahn with Laurie Fenster

Primeri za starije monografske izvore:

- / by William Whiston, M. A. sometime professor of the mathematick in the University of Cambridg. and Humphrey Ditton, master of the new mathematick school in Christs's Hospital, London
- / the first by Leonard Lessius, the second by Lewis Cornaro, a noble Venetian: ...
- / first gathered and compiled in Latine by the right famous clerke Maister Erasmus of Roterdame, and now translated into Englyshe by Nicholas Udall
- / with additions by H. N. Ridley and the Rev. T. S. Lea
- / drawn in 1791 ... from the observations made by Fleurieu in 1769 and by Vincente Tofino in 1788

1.5.4.2 O više podataka o odgovornosti govori se kada formulacija sadrži više podataka, kao što je slučaj kada se više osoba ili tela pojavljuju kao vršioци različitih funkcija, a podaci nisu povezani veznikom.

Primeri:

- / by Rudolf Steiner ; translated by W. B.
- / with preface by Walter Allen ; editor, James Vinson
- / Centre national coopératif agricole de traitement antiparasitaire ; directeur technique, Marcel Bonnefoi
- / by G. Robertson ; engraved by Morris
- / par N. de Fer ; A. Coquart sculpsit
- / by Michael Praetorius ; arranged for orchestra by N.J. Milner-Gulland
- / von Wolfgang Amadeus Mozart ; Klavierauszug, neu revidiert von Wilhelm Kienzl
- / written by Danny Shapiro ; ported to Motif Philip Schneider
- / par M. Marmontel, de l'Academie Française ; mit deurschen noten zum Schulgebrauch und Selbstunterricht herausgegeben
- / 汤显祖著 ; 汪榕培英译 ; 徐朔方笺校
- / チャールズ・バーチ, ジョン・B・コップ著 ; 長野敬, 川口啓明訳
- / 쿨슨 리들 지음 ; 박영신 옮김

1.5.4.3 Razlika između prvog podatka o odgovornosti i sledećeg podatka je samo stvar redosleda. To ne znači da se prvi podatak odnosi na primarnu odgovornost za delo.

1.5.4.4 Ako se navodi podatak o odgovornosti koji se odnosi na dodatke ili druge dopune (videti 1.5.3.5), on se tretira kao dodatni podatak o odgovornosti i unosi se posle podatka koji se odnosi na ceo izvor ili glavni deo izvora.

Primeri:

- / deur Annie Hofmeyr ; en'n geslagregister deur Joh. van der Bijl
- / by C. H. A. Armstrong ; with an appendix on the history and architecture of the fabric by E. R. Arthur
- / attributed to Thomas Cavendish the circumnavigator ; with descriptive text by F. C. Wieder
- / von Johann Christian Bach ; mit Kadenzen versehen von Li Stadelmann

Podatak o odgovornosti koji se odnosi na dodatke ili druge dopune i koji se pojavljuje u izvoru, ali ne u glavnom izvoru podataka može da se navede u području 7 (videti 7.1.4).

Stariji monografski izvori

Pojedinosti o dodacima i drugim dopunama se unose redosledom kojim se pojavljuju u glavnom izvoru podataka. U skladu s tim, podaci koji se pojavljuju pre podatka o odgovornosti ili u slučaju kada ne postoji odvojen podatak o odgovornosti, tretiraju se kao podatak uz naslov (videti 1.4.2). Oni podaci koji se pojavljuju posle podatka o odgovornosti se tretiraju kao sledeći podatak o odgovornosti. Kada se preuzimaju s nekog drugog mesta u izvoru, takvi podaci se navode posle podataka o odgovornosti koji se odnose na ceo izvor ili glavni deo izvora ili su u vezi s njim. Dopunu treba razlikovati od naslova drugih dela koja su ravnopravna s prvim delom u izvoru. Ta dela se opisuju u skladu s odredbom 1.1.5.2 (i ona se navode u području glavnog stvarnog naslova i podataka o odgovornosti samo kada postoji formalan podatak o njima).

Primeri:

- / by James Townley ; with a variety of German notes explanatory of the idioms ... alluded to by John Christian Hunter
- / by the author of The conduct of the allies ; to which are added the said Barrier-Treaty, with the two separate articles ...
- / done into English from the French, with a new original preface upon the same subject, by W. J. To which are added, An essay upon Satyr, by Monsieur d'Acierand. A treatise upon pastorals, by Monsieur Fontanelle
- / avtore Petro Ranzano ... nunc primum edita ; vna cum appendice quadam opera Ioannis Sambuci Tirnaviensis, Pan. Adiecta est rervm ad Agriam gestarum anno 1552. brevis eiusdem Sambuci narratio

1.5.5 Preuzimanje

1.5.5.1 Podatak o odgovornosti se unosi u obliku u kome se pojavljuje u izvoru.

Primeri:

- / di Leon Battista Alberti Fiorentino ...
- / written by himself
- / Dauide Edguardo Anglo authore
- / by one who is neither a knight, nor a member of the House of Commons
- / by **** ...
- / as surveyed in 1882 for the use of the justices in sessions, by W. Ravenshaw
- / dessin  et grav  par R. Hausermann
- / enregistrements de Roberte Hamayon
- / co-ordinated for the Voice of America by Tristram Coffin
- / Tatsuro Suzuki interviewed by Maya Koizumi
- / réalisateur, Claude Barma ; d'après Maurice Druon ; auteur de la musique, Georges Delerue ; directeur de la photo, Pierre Mareschal ; Gilles Behat (Charles IV le bel) ; Jean Deschamps (Charles de Valois) ; Hélène Duc (Mahaut d'Artois)

/ Modest Mussorgsky ; in der Instrumentation von Maurice Ravel
/ scriptwriter, Allan S. Mitschell ; consultants, Joan M. Clayton and Simon Randolph
/ Abraham Bosse d'après Jean de Saint-Igny
/ developed by TNF Software Arts ; graphics by Larry Blum
/ principal investigators, T. Sheehan, H. Lovett
/ researched and compiled by Art Gump
/ 主办单位, 国家图书馆 ; 主编, 詹福瑞

Kada podatak o odgovornosti nije lingvistički povezan sa stvarnim naslovom na koji se odnosi, ime osobe ili naziv kolektivnog tela se navodi posle kose crte.

Primeri:

/ Honoré de Balzac
/ Józef Lodowski
/ Home Office
/ Universidad de Salamanca
/ Mozart
/ British Library Bibliographic Services Division

Zvučni zapisi

Kod zvučnih zapisa koji imaju više podataka o odgovornosti, redosled tih podataka u opisu treba da bude takav da se različite kategorije odgovornosti navode jedna za drugom, to jest kompozitor/kompozitori muzike, uključujući i osobe čije se improvizatorske uloge smatraju delom stvaralačkog procesa; autor/autori teksta; izvođači, i to sledećim redom: solista/solisti, glumac/glumci, recitator/recitatori; hor; dirigent hora; orkestar; dirigent orkestra; reditelj dramske produkcije; producent snimanja narodne muzike.

Kontinuirani izvori

Ako se naziv kolektivnog tela pojavljuje u glavnom izvoru podataka kao deo glavnog stvarnog naslova, uporednog stvarnog naslova i podatka uz naslov u skraćenom (nepotpunom) obliku ili kao akronim ili skup inicijala, njegov razvijeni oblik može da se ponovi kao podatak o odgovornosti. Ako razvijeni oblik može da se nađe u izvoru koji se opisuje, ali se ne nalazi u glavnom izvoru podataka, navodi se u uglastim zagradama, a ako se preuzima s nekog drugog mesta van izvora, može da se navede u području 7 (videti 7.1.4).

Primeri:

ALA bulletin [Štampani tekst] / American Library Association
S.B.I.-rapport [Štampani tekst] / udgivet af Statens bygge-forskningsinstitut
Nouvelles du C.C.E.-B.N.P. [Štampani tekst] / [Comité central d'entreprise de la Banque nationale de Paris]
A.C.O.A. [Štampani tekst] / [Administrative and Clerical Officers' Association]

1.5.5.2 Kada se podatak o odgovornosti ne nalazi u glavnom izvoru podataka već na nekom drugom mestu u izvoru, može da se unese u područje 1 u uglastim zagradama ili da se navede u području 7 (videti 7.1.4). Izvor iz koga je preuzet takav podatak se navodi u području 7. Podatak o odgovornosti koji je preuzet s nekog drugog mesta van izvora može da se navede u području 7 (videti 7.1.4), zajedno s izvorom iz kog je preuzet, ukoliko je to moguće.

Primeri:

- / [written and planned by Jennifer Vaughan]
- Napomena:* Podatak o autoru preuzet sa poledine naslovne strane
- Candide ou L'optimisme
- Napomena:* Od Voltera
- / [Canadian Union of General Employees]
- / Johannes Brahms ; [englisches and deutsches Vorwort von Wilhelm Altmann]
- / [per ... F. Leandro delli Alberti]
- Napomena:* Podatak o odgovornosti iz naslova na početku teksta
- / [par feu M. l'Abbé de Bretteville]
- Napomena:* Podatak o odgovornosti s naslovne strane toma 4
- / [紫式部著]
- / [한국어공학사편집부 편]

Stariji monografski izvori

Podaci o odgovornosti preuzeti s nekog mesta van izvora se navode u področju 7, uz izvor o tom podatku.

Primer:

- Discours sur la creche de N. Seigneur. ...
- Napomena:* Od Ezechiel Spanheim. Izvor: Holzmann & Bohatta. Deutsches Anonymenlexikon, Bd. 1, S. 409, Nr. 11863

1.5.5.3 Kada jedan podatak o odgovornosti sadrži imena više osoba ili nazive kolektivnih tela (videti 1.5.3.1, 1.5.4.1), o broju imena koja se unose odlučuje katalogska agencija. Ako se unosi više podataka, oni se mogu odvojiti zarezom ili povezati odgovarajućom rečju za povezivanje, ako je to moguće. Ako se unose reči za povezivanje, one se stavljaju u uglaste zagrade. Izostavljanja se označavaju znacima za izostavljanje "et al." (*et alii*) ili njihovim ekvivalentom na drugom pismu, takođe u uglastim zagradama.

Primeri:

- / by D.M.Chizhikov and V.P. Shchastlivyi
- / by Samuel Devend ... [et al.]
- / Dieter Ahlert, Klaus Peter Franz
- / [автори] Б. Конески, Х. Поленаковиќ ... [и др.]
- / National Park Service [and] Soil Conservation Service [and] Texas Agricultural Experiment Station
- / Centre d'expansion Bordeaux Sud-Ouest, Institut national de la statistique et des études économiques, Institut d'économie régionale du Sud-Ouest
- / herausgegeben von der Universität des Saarlandes und der Vereinigung der Freunde der Universität des Saarlandes
- / herausgegeben von Hans Fromm ... [et al.]
- / sculpsertunt E.S. Hamersveldt et S. Rogeri
- / Carla Joynes, Lizberh Beame [for] Deckle & murphy

/ par Arthur Honegger, Daniel Lesur, Roland Manuel, Germaine Tailleferre ... [et al.]
/ prepared by Albert Kreissinger, Ken Merrill [for] Alpha Unlimited
/ 李伟 ... [等]著

Stariji monografski izvori

Poželjno je da se sva imena unesu.

Umesto uvođenja reči za povezivanje u uglastim zagradama, daje se objašnjenje u području 7.

Primeri:

/ made by Geo: Chapman, Ben: Ionson, Ioh: Marston
/ by Mr Briggs ... [et al.]

Proširenja, objašnjenja i ispravke podataka o odgovornosti se navode u području 7.

Primer:

written by W. B. Priest
Napomena: W. B. Priest se odnosi na Laurence Anderton

1.5.5.4 Kada se imena osoba ili nazivi kolektivnih tela u podatku o odgovornosti pojavljuju u nepotpunom obliku, to jest u obliku akronima, prošireni oblik može da se navede u području 7 (videti 7.1.4).

Zvučni zapisi i filmovi

Imena pojedinih članova muzičkih ili drugih ansambala se, kada se nalaze u glavnom izvoru podataka, mogu navesti u okruglim zagradama, iza naziva ansambla. Umesto toga, imena se mogu navesti u području 7 ili se mogu izostaviti.

Primer:

/ Ravel ; Budapest String Quartet (J. Roisman and A. Schneider, violins ; B. Kroyt, viola ; M. Schneider, cello)

1.5.5.5 Inicijali koji označavaju članstvo u društvima, akademska zvanja i slično, zatim podaci o položaju u službi i kvalifikacije uz ime osobe preuzimaju se kada su inicijali, i slično, neophodni zbog jezičke celovitosti, ili radi identifikacije osobe, ili za utvrđivanje konteksta delatnosti te osobe. U svim ostalim slučajevima, inicijali i slično, ne smatraju se delom podatka o odgovornosti i izostavljaju se (videti 1.5.3.7).

Stariji monografski izvori

Izostavljanje se može primeniti kod dugačkih podataka o odgovornosti, na šta se ukazuje znacima za izostavljanje.

Primer:

/ quam ... in florentissima electorali ad Albim universitate, praeside ... M. Augusto Pfeiffero, Lavvenburgo-Saxone, publico eruditorum examini exponit Martinus Bernhardi Gryphisbergâ Pomeranus, ad diem XXXI. Januar. Anno ... MDCLXIII. ...

1.5.5.6 Podatak o odgovornosti koji prethodi glavnom stvarnom naslovu u glavnom izvoru podataka preuzima se iza glavnog stvarnog naslova i podatka uz naslov, osim ako je jezički povezan s tim podacima (videti 1.5.3.8). Originalna pozicija podatka o odgovornosti se može navesti u području 7.

Primer:

/ Silvio Belli Vicentino

Napomena: Ime autora na vrhu naslovne strane

Stariji monografski izvori

Originalna pozicija podatka o odgovornosti se navodi u području 7.

1.5.5.7 Podatak o odgovornosti koji uključuje naziv kolektivnog tela izražen u hijerarhijskoj formi se preuzima u obliku i redosledu u kome je naveden u izvoru.

Primeri:

/ Bibliothèque nationale, Centre bibliographique national

/ Universidad Nacional Autónoma de México, Instituto de Investigaciones Históricas

/ Centre International de dialectologie générale près l'Université catholique de Louvain

/ U.S. Department of Agriculture Forest Service, South-Western Region

/ Air Ministry, Meteorological Office

/ Division of Child Psychiatry, Cambridge Hospital

/ 書館書誌部編国会図立国

/ 국립중앙도서관 자료기획과

1.5.5.8 Kada veza između podatka o odgovornosti i stvarnog naslova nije jasna, može da se doda reč ili kratka fraza koja ih povezuje u uglastim zagradama i na jeziku i pismu naslovne strane u području 1, ili se u području 7 može dati objašnjenje koje se odnosi na podatak o odgovornosti.

Primeri:

/ [verse translation by] Robert Lowell

/ [choisis et présentés par] Gilbert Prouteau

/ [collected] by Angus Mackay

/ [gravée par] Ch. Lemas

/ William Shakespeare ; [read by] Sir John Gielgud

Primer za starije monografske izvore

/ [edited by] John Finlayson

ili

John Finlayson

Napomena: Edited by John Finlayson according to ...

1.5.5.9 Ako postoji više podataka o odgovornosti, redosled tih podataka je uslovljen grafičkim rešenjem podataka u glavnom izvoru podataka ili, ako ne postoji razlika u grafičkom smislu, redosledom u kome se pojavljuju u glavnom izvoru podataka, bez obzira na obim ili stepen odgovornosti naznačen u različitim podacima. Kada podaci nisu preuzeti iz glavnog izvora podataka, treba ih uneti logičnim redosledom, ako takav redosled odgovara, u uglastim zagradama.

Primeri:

/ Rudolf Steiner ; [translated by Lady Maitland-Heriot ; edited by H. Collison]
 / Mihajlo Velimirovic ; [traduzione in lingua italiana a cura del Mario Sintich ; revisione scientifica a cura del Protogene Veronesi] ; illustrazioni di Branimir Ganovic
 / by Suzanne Reynolds ; illustrated by the Studio Brambelli, Milan
 / edited by Michael Harloe ; sponsored by the International Sociological Association Research Committee on the Society of Regional and Urban Development
 / by Michael Chisholm ; [for the] Social Science Research Council
 / Hermann Hesse ; translated from the German by Basil Creighton ; [translation] revised by Walter Sorrell
 / [Worte von] Juan Ramón Jiménez ; [Musik von] Mario Catelnuovo-Tedesco
 / Jacques Offenbach ; music adapted and arranged by Ronald Hammer ; new book and lyrics by Phil Park
 / design, Roger Teppe ; programmer, Bob Chompsky ; graphics, Carol Mayer-Lenz

Stariji monografski izvori

Ako postoji više podataka o odgovornosti, podaci se preuzimaju onim redom kojim se pojavljuju u glavnom izvoru podataka.

Primer:

/ by the late ingenious and learned Hollander, Lambert Hermanson ten Kate ; translated from the original French by James Christopher le Blon

Kada se podaci o odgovornosti nalaze u izvoru, ali ne u glavnom izvoru podataka, pa se koristi više izvora, podaci se navode u uglastim zagrada u području 1, onim redom kojim se pojavljuju u izabranom izvoru ili logičnim redosledom, ako takav redosled odgovara. Umesto toga, podatak se navodi u području 7.

Primeri:

A summarie and true discourse of Sir Frances Drakes VWest Indian voyage / [begun by captaine Bigges ; finished by his Lieutenant Maister Croftes ; edited by Thomas Cates]
Napomena: Podaci o odgovornosti preuzeti iz Kejtsovog predgovora.

ili

A summarie and true discourse of Sir Frances Drakes VWest Indian voyage
Napomena: „Begun by captaine Bigges ... the same being afterwards finished (as I thinke) by his lieutenant Maister Croftes, or some other, I knowe not well who“. Edited by Thomas Cates. Podaci o odgovornosti citirani iz Kejtsovog predgovora.

Kod akademskih rasprava, kod kojih su navedena imena učesnika u raspravi, i imena i reči koje se odnose na njihove funkcije se tretiraju kao jedan podatak o odgovornosti (osim ako su jezički povezane s glavnim stvarnim naslovom ili podatkom uz naslov).

Primeri:

Discursus historico-theologicus de annis ministerii Christi / quem ... in incluta Universitate Altdorfina publico eruditorum examini subiiciunt praeses Isaacus Laurbecchius SS. theol. dd & respondens Joh. Frisericus Kernius, Schleusinga-Hennebergicus. Ad diem 21. Mai. Anno o. r. M.DCC

ali

Consensû Benevolo illustris & gratiosissimi Senatûs Medici in florentissima ad Salam Academiâ. Præsides ... Johanne Arnoldo Friderici, phil. & med. doct. anatom. chirurg. ac botan. p. p. famigeratissimo, medico provinciali SAxo-Altenburgico ... hanc dissertationem medicam de hydrope tympanite publicæ artis cultorum ventilationi submittit ad diem [blank space] Martii, M. DC.LXXII. ... David Richter, Zittâ Lusatus.
Autor

Viševrsni elektronski izvori

Kada je glavni izvor podataka sastavljen iz više delova (kao što je slučaj s izvorom u više delova ili viševrsnim izvorom koji nema jedinstveni glavni izvor podataka), podaci o odgovornosti se navode logičnim redosledom. Umesto toga, odvojeni delovi izvora se mogu opisati primenom metoda obrade na više nivoa (videti Dodatak A).

1.5.5.10 Uporedni stvarni naslovi i uporedni podaci o odgovornosti

1.5.5.10.1 Kada se u glavnom izvoru podataka nalazi jedan ili više uporednih stvarnih naslova i/ili uporednih podataka uz naslov, a podaci o odgovornosti su takođe na više jezika i/ili pisama, svaki podatak o odgovornosti koji se navodi prati naslov ili podatak uz naslov s kojim je jezički povezan.

Primeri:

National account statistics, 1950-1968 [Štampani tekst] / Organisation for Economic Cooperation and Development = Statistique des comptes nationaux, 1950-1968 / Organisation de coopération et de développement

Carte minéralogique de l'Afrique [Kartografska građa] Organisation des Nations Unies pour l'éducation, la science et la culture [et] Association des services géologiques africains = Mineral map of Africa/United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization [and] Association of African Geological Surveys

Die Zauberflöte [Štampana muzikalija] : für zwei Flöten oder Violinen /W.A. Mozart ; nach einer Ausgabe aus dem Jahr 1972 herausgegeben von Gerhard Braun = The magic flute : for two flutes or violins / W.A. Mozart ; from an edition of 1792 edited by Gerhard Braun

Sowjetische Klaviermusik für die Jugend [Štampana muzikalija] / herausgegeben von Nikolai Koptschewski = Soviet piano music for young people / edited by Nicolai Kopchevsky = Musique de piano soviétique pour la jeunesse / édité par Nicolas Kopchevski

Familias norteamericanas [Vizuelna projekcija] : los De Stefano / colaborador de educación, Beryl = American families : the De Stefanos / educational collaborator, Beryl L. Bailey

Canadian urban sources [Elektronski izvor] : a survey / Canadian Council on Urban and Regional Research = Sources urbaines canadiennes : un aperçu / Conseil canadien de la recherche urbaine

オーケストラの時の時 [Notated music] / 湯浅譲二 = Time of orchestral time / Joji Yuasa

미궁 [Sound recording] / 황병기 연주 = The labyrinth / by Byngki Hwang

Stariji monografski izvori

Različiti stvarni naslovi i podaci o odgovornosti preuzimaju se redosledom kojim se pojavljuju u glavnom izvoru podataka.

Primer:

Anatomia uteri humani gravidi tabulis illustrata / auctore Gulielmo Hunter ... Reginae Charlottae medico extraordinario, in Academia Regali anatomiae professore ... = The anatomy of the human gravid uterus exhibited in figures / by William Hunter ...

1.5.5.10.2 Kada ne postoji mogućnost da se odgovarajući podaci o odgovornosti navedu iza svakog stvarnog naslova ili podatka uz naslov, podaci o odgovornosti, ukoliko se unose, unose se zajedno, iza poslednjeg uporednog stvarnog naslova ili uporednog podatka uz naslov.

Primeri:

Printing ar Gregynog [Štampani tekst] : aspects of a great private press = Argraffu yng Ngregynog : agweddau ar wasg breifat fawr / Michael Hutchins ; translated by David Jenkins = y cyfiethiad gan David Jenkins

8 capriccios [Štampana muzikalija] : hegedüre, második hegedii kiséretével = für Violine, mit Begleitung der zweiten Violine / Henryk Wieniawski ; átnézte és ujjrenddel allátta = revidiert und mit Fingersatz versehen von Jenö Hubay

1.5.5.10.3 Kada se u glavnom izvoru podataka nalazi jedan ili više uporednih stvarnih naslova i/ili uporednih podataka uz naslov, ali je podatak o odgovornosti samo na jednom jeziku i/ili pismu, podatak o odgovornosti, ako se unosi, unosi se iza poslednjeg preuzetog uporednog stvarnog naslova ili uporednog podatka uz naslov.

Primeri:

Bibliotecas [Štampani tekst] = Libraries = Bibliothèques / Ernest Malaga

Bieler Jahrbuch [Štampani tekst] = Annales biennoises / Herausgeber, Bibliotheksverein Biel

Carte de tapis végétel de la région méditerranéenne [Kartografska građa] = Vegetation map of the Mediterranean region... / by P. Lalande ; F.A.O. [and] UNESCO

Mährische Volkspoésie in Liedern [Štampana muzikalija] = Moravian folk poetry in song = Chant sur des poésies populaires moraves / Léoš Janáček

Svensk kyrkomusik [Zvučni zapis] = Schwedische Kirchenmusik = Swedish church music / Vokal- und Instrumentalensemble der Rundfunkchor; Leitung, Eric Ericson

Statistique des comptes nationaux, 1969-1985 [Elektronski izvor] = National accounts statistics, 1969-1985 / Organisation de coopération et de développement économiques

Stariji monografski izvori

Podatak o odgovornosti se navodi iza stvarnog naslova ili podatka uz naslov s kojim je povezan.

Primeri:

Nouum Testamentum seu quangelioru[m] volumina lingua Hungarica donata / Gabriele Pannonio Pesthino interprete = Wij Testamentum magijar nijeluen

Cursus mathematicus ... = Cours mathématique ... / par Pierre Herigone, mathématicien Frederici Ruischii ... Thesaurus animalium primus ... = Het eerste cabinet der diren / van Frederik Ruysch

1.5.5.10.4 Kada uporedni stvarni naslov ne postoji, a podaci o odgovornosti se u glavnom izvoru podataka pojavljuju na više jezika i/ili pisama, unosi se podatak na jeziku i/ili pismu glavnog stvarnog naslova. Kada ovaj kriterijum nije moguće primeniti, unosi se podatak naznačen istim grafičkim rešenjem kao i podaci u glavnom izvoru podataka ili, ako ne postoji razlika u grafičkom smislu, poštuje se redosled pojavljivanja podataka u glavnom izvoru podataka. Takođe se mogu uneti i ostali podaci.

Primeri:

Tin statistics [Štampani tekst] / International Tin Council = Conseil international de l'étain = Consejo Internacional del Estaño

Bibliotheca Celtica [Štampani tekst] : a register of publications relating to Wales and the Celtic peoples and languages / Llyfrgell Genedlaethol Cymru = The National Library of Wales

Bibliographica belgica [Štampani tekst] / Commission belge de bibliographie = Belgische commissie voor bibliografie

Europa cantat VI [Štampana muzikalija] : Leicester 1976 / au nom de la Fédération européenne des jeunes chorales édité par = im Auftrag der Europäischen Föderation Junger Chöre herausgegeben von = for the European Federation of Young Choirs edited by Willi Gohl

Madame Bovary [Videozapis] réalisateur, Jean Marais ; d'après le roman de Flaubert = director, Jean Marais ; after the novel by Flaubert

Directions in tin trade og selected North American countries [Elektronski izvor] : statistical survey / International Tin Council = Conseil International de l'étain

Stariji monografski izvori

Svi podaci o odgovornosti se navode iza glavnog stvarnog naslova i bilo kog drugog podatka uz naslov.

1.5.5.11 Izvor bez zajedničkog stvarnog naslova

1.5.5.11.1 Kada izvor nema glavni stvarni naslov (videti 1.1.4.4, 1.1.5.2), i kada pojedinačna dela imaju isti podatak o odgovornosti, on se navodi iza svih stvarnih naslova, uporednih stvarnih naslova i podataka uz naslov.

Primeri:

Baby doll [Štampani tekst] : the script for the film ; Something unspoken ; Suddenly last summer / Tennessee Williams

Fréjus [Kartografska građa] ; Le Var touristique ' Provence Paris publicité

Daily Mail motor road map of London and ten miles round [Kartografska građa] ; Motor road map of south-east England / Edward Sandford

Fantaisie-Impromptu op. 66 [Štampana muzikalija] ; Scherzo op. / Chopin

3. Sinfonie [Štampana muzikalija] : "Das Lied von der Nacht" : für Tenor Solo, gemischten Chor and Orchester op. 27 = 3rd symphony : "Song of the night" : for tenor solo, mixed chorus and orchestra op. 27 ; 4. Sinfonie-Concertante für Klavier and Orchester op. 60 = 4th symphony-concertante for piano and orchestra op. 60 / Karol Szymanowski

Duo Nr. 1 G-Dur, KV 423, für Violine und Viola [Zvučni zapis] ; Duo Nr. 2 B-Dur, KV 424, für Violine und Viola / Wolfgang Amadeus Mozart ; Susanne Lautenbacher, violin ; Ulrich Koch, viola

A survey of spending on foreign language teaching [Elektronski izvor] ; Foreign language teaching resources / principal investigator, J.L. Pianko
 Le Colonel Chabert [Štampani tekst] ; a suivi de Honorine ; et de L'interdiction / Balzac
Urednička napomena: Fraze koje u glavnom izvoru podataka povezuju naslove su zadržane.

Stariji monografski izvori

Podaci o odgovornosti se unose onim redosledom kojim se pojavljuju u glavnom izvoru podataka.

Podatak o odgovornosti koji se pojavljuje pre stvarnih naslova i nije gramatički povezan s njima, unosi se iza stvarnih naslova, uporednih stvarnih naslova i podataka uz naslov. Originalna pozicija podatka o odgovornosti se može navesti u području 7.

1.5.5.11.2 Kada pojedinačna dela imaju različite podatke o odgovornosti, tada se svaki podatak navodi iza stvarnih naslova, uporednih stvarnih naslova i podataka uz naslov na koje se odnosi.

Primeri:

Teorija kredita [Štampani tekst] : skripta / Milutin Ćirović. Teorija dopunskog kredita : skripta / Vjekoslav Meichsner

Crépuscule en montagne [Štampana muzikalija] / S. Sohet-Boulnois. Carillon corse / Georges

Lauro

The high school cadets [Štampana muzikalija] = Kadettenmarsch / Musik, J.P. Sousa ; Bearbeitung, Franz Bummerl. Musik im Blut : Marsch / Musik und Bearbeitung, Hans Kolditz

Fantasy and fugue for orchestra and organ, op. 10 (1963) [Zvučni zapis] / Wallingford Riegger ; Polish National Radio Orchestra ; Jan Krenz, conductor. Synthesis for orchestra and electronic sound (1960) / Otto Luening ; Hessian Symphony Orchestra ; David Van Vactor, conductor. Nocturne (1958) / Colin McPhee ; Hessian Radio Symphony Orchestra ; David Van Vactor, conductor. Fantasia for organ (1929) / Otto Luening ; Ralph Kneeream, organist

Hybrid imaging [Elektronski izvor] : technology and graphic design ' April Cubbitt. Art And the machine / Fran Chen. Space art / Jean-Louis Gero ; illustrator, Judy Randall

中华人民共和国国歌 [Sound recording]

/ 田汉词：聂耳曲. 国际歌 / 欧仁·鲍迪埃词：比尔·狄盖特曲

Reč ili fraza koja povezuje stvarne naslove dela različitih autora se preuzima onako kako je data u glavnom izvoru podataka. (Za dela istog autora videti 1.1.5.2.1).

Stariji monografski izvori

Kada nije poznato da li su pojedinačna dela koja nisu dodaci (videti 1.5.4.4) istog autora, stvarni naslovi, uporedni stvarni naslovi, podaci uz naslov i podaci o odgovornosti se preuzimaju onim redosledom kojim se pojavljuju u glavnom izvoru podataka.

Primeri:

Catonis disticha de Moribus. 2. Dicta insigni Septem Sapientum Graeciae. 3. Mimi Puliam, sive, Senecae Proverbia, Anglo-Latina. Cato item Grammatice interpretatus Latinis &

vernaculis vocibus pari ordine, sed diversis lineis alternatis. ... / A Carolo Hoolo, A. M. Privatae Scholae Grammaticae Institute in Purificum viciculo apud Londinates.

Urednička napomena: Zadržana originalna interpunkcija i velika slova

La fauconnerie / de F. Ian des Franchières ... recueillie des liures de M. Martino, Malopin, Michelin & Amé Cassian. Avec, Une autre Fauconnerie / de Guillaume Tardif ... Plus, La vollerie / de messire Artelouche d'Alagona ... D'avantage, un recueil de tous les oiseaux de proye, seruans a la fauconnerie & vollerie

1.5.5.11.3 Kada pojedinačna dela imaju podatke o odgovornosti koji se odnose na pojedine, ali ne na sve stvarne naslove, svaki podatak o odgovornosti se navodi iza stvarnog naslova ili stvarnih naslova na koje se odnosi.

Primeri:

Godly contemplations for the unlearned, 1575 [Štampani tekst] ; A letter of a Catholike man beyond the seas, 1610 / Thomas Owen. The conviction of noveltie, 1632 / R. B Jephthe ; Le cinque piaghe di Christo / Antonio Draghi. Oratorio di S. Petro Piangente / Pietro Andrea Ziani

Rhapsody in blue [Zvučni zapis] ; Prelude for piano no. 2 / George Gershwin. Symphonic dances from West Side story / Leonard Bernstein

Nuclear disarmament [Elektronski izvor] ; Politics of peace / principal investigator, Thomas Cashdollar. Strategies for defense / principal investigator, Damien Toffel

土佐日記 [Štampani tekst] / 紀貫之著；池田弥三郎訳. 蜻蛉日記 / 藤原道綱母著；室生犀星訳

채근담 [Štampani tekst] / 홍자성 저 ; 조지훈 역. 생활의 발견 / 임어당 저 ; 박일충 역

Stariji monografski izvori

Podaci se preuzimaju u onom obliku i onim redosledom kojim su dati u glavnom izvoru podataka.

1.5.5.11.4 Kada pojedinačna dela imaju sopstvene podatke o odgovornosti, ali se u glavnom izvoru podataka nalaze i podaci o odgovornosti koji se odnose na ceo izvor, ovi drugi se unose iza svih ostalih podataka i prethode im razmak, tačka-zarez, razmak. Odnos između poslednjeg navedenog podatka o odgovornosti i opisa ispred njega bi trebalo pojasniti dodavanjem veznika ili kratke fraze u uglastoj zagradi.

Primeri:

The white devil [Štampani tekst] ; The duchess of Malfi / by J. Webster. The atheist's tragedy ; The revenger's tragedy / by Tourneur ; [all] edited with an introduction and notes by J.A. Symonds

Could it be magic [Štampana muzikalija] / Text und Musik von Adrienne Anderson und Barry Manilow. Komm doch mal rubber / Musik, Dieter Zimmermann ; Text, Charley Nissen ; Klavierbearbeitung [beider Kompositionen], Rolf Basel

Symphony no. 4 in A major, op. 90 [Zvučni zapis] : Italian / Mendelssohn. Symphony in C major / Bizet ; [both works performed by] National Philharmonic Orchestra ; Leopold Stokowski

Spellbinder [Elektronski izvor] / Tom Leach. The music director / Bob Dithridge. Word magic / Charles Zipf ; editor [of the three works], Glen Furness

Ako je ovo dodavanje lingvistički nemoguće, ako izgleda nespretno ili ako bi podaci o odgovornosti bili nezgrapni zbog toga, u područje 7 se unosi relevantni deo podataka o odgovornosti i/ili objašnjenje.

Primer:

Andante cantabile [Zvučni zapis] : für Cello und Streicher ; Nocturne : op. 19, für Cello und Streicher / Tschaikowsky. Idyll : für Horn und Streicher / Glasunow. adagio tragico : op. 21, für Streichorchester / Sinigaglia. An English suite / Parry. Capriol suite / Warlock

Napomena: René Forest, violoncello (1st-2nd works) ; Anton Hammer, horn (3rd work) ; RIAS-Sinfonietta Berlin ; David Atherton (last 2 works), Jiri Starek (remainder), conductors

Stariji monografski izvori

Podatak ili podaci o odgovornosti koji se odnose na ceo izvor se navode onim redosledom kojim su dati u glavnom izvoru podataka. Ako nije jasna veza između svake osobe ili kolektivnog tela i pojedinačnog dela, u području 7 se daje objašnjenje.

Primer:

The natural history of Iceland ... [Štampani tekst] ; to which is added, A meteorological table, with remarks / translated from the Danish original of Mr. N. Horrebow

Napomena: N. Horrebow je preveo oba dela

1.5.5.12 Glavni i podređeni stvarni naslovi

Kada se glavni stvarni naslov sastoji od zajedničkog stvarnog naslova i podređenog stvarnog naslova (videti 1.1.5.3), podaci o odgovornosti se unose posle delova glavnog stvarnog naslova na koje se odnose. U slučaju nedoumice ili ako se podatak o odgovornosti odnosi na glavni stvarni naslov kao celinu, navodi se posle podređenog stvarnog naslova.

Primeri:

Plan d'ensemble au 1:2 000 de la région d'Ile-de-France. Bloc 1-77-29, Bonnières-sur-Seine [Kartografska građa] / Ministère de l'environnement et du cadre de vie, Etablissement public régional d'Ile-de-France

Urban and regional references. Supplement [Elektronski izvor] / compiled by Canadian Council on Urban and Regional Research

Teaching geology with computer software. North America [Štampani tekst] / Bureau of Education

Bulletin / Faculty of Archeology. Supplement [Štampani tekst]

Publications de la Sorbonne. Série Byzantina [Štampani tekst] / Centre de recherches d'histoire et de civilisation byzantines

Stariji monografski izvori

Podaci o odgovornosti se navode onim redosledom kojim su dati u glavnom izvoru podataka. U slučaju nedoumice ili ukoliko se podatak o odgovornosti odnosi na glavni stvarni naslov kao celinu, u području 7 se unosi objašnjenje ili komentar.

1.5.6 Promene podataka o odgovornosti kod kontinuiranih izvora i monografskih izvora u više delova

Serijske publikacije i monografske publikacije u više delova

Ako se osoba ili kolektivno telo navedeno kao podatak o odgovornosti u narednoj svesci ili delu promeni ili više ne postoji, a ta promena ne zahteva izradu novog opisa (za serijske publikacije videti 0.2.5), ime osobe ili naziv kolektivnog tela koje se kasnije pojavilo se navodi u području 7 ili se navodi napomena o toj promeni (videti 7.1.4.1). Ako je ime osobe ili naziv kolektivnog tela samo drugačije predstavljen, uvodi se napomena o toj promeni, ako se to smatra važnim za korisnike kataloga.

Serijske publikacije

Veće promene imena (to jest naziva kolektivnog tela) u podatku o odgovornosti koji je povezan s naslovom koji je generički izraz zahtevaju novi opis (videti 0.2.4.2.1).

Kontinuirani izvori

Ako se u narednim iteracijama promeni osoba ili kolektivno telo, opis se menja kako bi prikazao najnoviju iteraciju, a imena prethodnih osoba ili nazivi kolektivnog tela se navode u području 7 (7.1.4.1).

2. PODRUČJE IZDANJA

Uvodna napomena

Izdanje obuhvata sve primerke izvora proizvedene od suštinski istog originala koje je objavila ista agencija ili grupa agencija, ili grupa ljudi. Izdanje može da se utvrdi na osnovu podatka o izdanju na izvoru ili informacije koju je dao izdavač.

Pri odlučivanju da li neki podatak jeste podatak o izdanju, treba uzeti u obzir postojeću praksu u zemlji izdavanja (na primer, u nekim zemljama podaci o "izdanju" mogu da prikazuju podatke o štampanju).

Promena distributera ne znači promenu izdanja.

Stariji monografski izvori

Poseban opis može da se izradi ne samo za izdanja, nego i za sveske, primerke i otiske starijih monografskih izvora. Može se smatrati da odredbe u području izdanja uključuju podatke koji se odnose na svesku, primerak ili otisak koji se opisuje (videti 0.2.1).

Sadržaj

- 2.1 Podatak o izdanju
- 2.2 Uporedni podatak o izdanju
- 2.3 Podaci o odgovornosti koji se odnose na izdanje
- 2.4 Dodatni podatak o izdanju
- 2.5 Podaci o odgovornosti uz dodatni podatak o izdanju

Propisana interpunkcija

- A. Području izdanja prethode tačka, razmak, povlaka, razmak (. -).
- B. Svakom uporednom podatku o izdanju prethode razmak, znak jednakosti, razmak (=).
- C. Prvom podatku o odgovornosti koji se odnosi na izdanje (ili sledi iza dodatnog podatka o izdanju) prethode razmak, kosa crta, razmak (/).
- D. Svakom sledećem podatku o odgovornosti koji se odnosi na izdanje (ili sledi iza dodatnog podatka o izdanju) prethode razmak, tačka zarez, razmak (;).
- E. Dodatnom podatku o izdanju, bilo da sledi iza podatka o izdanju ili podatka o odgovornosti koji se odnosi na izdanje, prethode zarez, razmak (,).

Primeri:

- . – Podatak o izdanju
- . – Podatak o izdanju = uporedni podatak o izdanju
- . – Podatak o izdanju / podatak o odgovornosti
- . – Podatak o izdanju / podatak o odgovornosti ; drugi podatak o odgovornosti ; treći podatak o odgovornosti
- . – Podatak o izdanju / podatak o odgovornosti = uporedni podatak o izdanju / uporedni podatak o odgovornosti
- . – Podatak o izdanju, dodatni podatak o izdanju
- . – Podatak o izdanju / podatak o odgovornosti, dodatni podatak o izdanju / podatak o odgovornosti

Glavni izvori podataka

Podatak koji je preuzet iz izvora koji nije nijedan od dole navedenih glavnih izvora podataka se navodi u uglastim zagradama, ukoliko se navodi u ovom području. Preporučeni redosled izvora je:

Štampani tekstualni izvori

Naslovna strana, druge preliminarne strane, kolofon, korice, ostatak izvora.

Stariji monografski izvori

Naslovna strana.

Štampana kartografska građa i viševrsni izvori, zvučni zapisi, video zapisi i nepokretne i pokretne slike

Sam izvor, kontejner, propratna građa.

Štampane muzikalije

Naslovna strana, druge preliminarne strane, prva strana muzikalije, korice, kolofon, ostatak izvora.

Elektronski izvori

Sam izvor, dokumentacija, ostala propratna građa, kontejner.

2.1 Podatak o izdanju

2.1.1 Uvodna napomena

Podatak o izdanju se sastoji od termina, fraze ili skupa znakova koji se odnose na:

A. Sve primerke izvora formalno identifikovane kao deo nekog imenovanog i/ili numerisanog izdanja

ili

B. Sve primerke izvora, predstavljene u određenoj formi, koji imaju značajne razlike u odnosu na ostale primerke, predstavljene u istoj formi, bilo da izvor sadrži ili ne sadrži formalni podatak o ovim razlikama; podatke koji se odnose na imenovano i/ili numerisano izdanje, reprint, reprodukciju ili ispravku izvora u celini.

Podatak o izdanju obično sadrži ili reč „izdanje“ (ili njen ekvivalent na nekom drugom jeziku) ili srodnu reč zajedno sa rednim brojem („2nd edition“, i tako dalje) ili pojam koji označava razliku u odnosu na druga izdanja („novo izdanje“, „prerađeno izdanje“, „standardno izdanje“, „izdanje u krupnoj štampi“, „četvrti otisak“, „spis iz maja 1970.“, i tako dalje).

Podatak o izdanju može da sadrži i druge fraze koje mogu da budu jezički povezane sa njim, a koje povezuju izdanje sa drugim elementima opisa (na primer, originalni naslov u obliku kao što je „skraćeno od ...“).

Primeri:

- . – Joint ed.
- . – 2nd ed.
- . – Reprint ed.
- . – Annual cumulated ed.
- . – 1st Carroll & Graf ed.
- . – Revised ed.
- . – Memorial ed.
- . – World Cup ed.
- . – 3e éd.
- . – Ungekürzte Taschen buchausg.
- . – Version avec commentaires en anglais
- . – Windows 96 ed.
- . – 修正版
- . – 제3판

Stariji monografski izvori

Podatak kao što je „novi otisak“ treba tretirati kao podatak o izdanju kada se pojavljuje da bi sugerisao da postoji ranije izdanje i treba da bude povezan sa naslovom, ali ukoliko postoji kao deo područja izdavanja, štampanja, distribucije i tako dalje, treba da bude povezan sa tim područjem.

Štampane muzikalije

Kada se termin "izdanje" upotrebljava da bi se ukazalo na verziju, aranžman i tako dalje muzičkog dela, podatak se navodi u području 1 (videti 1.4, 1.5.3.2), čak i kada je u izvoru upotrebljen termin "izdanje". Kada se termin "izdanje" upotrebljava da bi se ukazalo na formu u kojoj je delo predstavljeno u izvoru (muzički oblik), podatak se navodi u području 3 (videti 3.2.1.1), čak i kada je u izvoru upotrebljen termin "izdanje". Međutim, kada se termin "izdanje" upotrebljava za izražavanje raspona glasa (na primer, Duboki glas, Ausgabe für hohe Stimme) treba ga tretirati kao podatak o izdanju.

Viševrsni izvori, zvučni zapisi, video zapisi i nepokretne i pokretne slike

Kod dela koja se izvode, podatak koji se nalazi u izvoru i ukazuje na izdanje ili verziju iz koje je to izvođenje uzeto ne smatra se podatkom o izdanju, već može da se navede u području 7.

Elektronski izvori

Termini poput "verzija", "nivo" ili "ažurirano" mogu da ukazuju na podatak o izdanju. Međutim, ovi termini se ponekad koriste da naznače veće ili manje izmene u izvoru i stoga ne mogu da budu pouzdan pokazatelj koji označava novo izdanje.

Izdanje nastaje kada postoje značajne razlike u izvoru, uključujući dodavanja i brisanja; razlike u programskom jeziku; izmene u cilju unapređenja ili poboljšanja efikasnosti izvora; promene u programskom jeziku ili operativnom sistemu koje omogućavaju elektronskom izvoru kompatibilnost sa drugim mašinama i operativnim sistemima.

Razlike koje ne čine novo izdanje podrazumevaju: razlike u vrsti fizičkog nosioca (na primer sa diska na kasetu) i/ili veličini fizičkog nosioca (na primer sa diska od 14 cm na disk od 9 cm); razlike u formatima dokumenata za štampu (na primer ASCII naprema PostScript); razlike u formatima sistema (na primer IBM prema Macintosh); razlike u kodiranju znakova, u veličini blokova ili u gustini snimanja; razlike u izlaznom medijumu ili formatu prikaza (na primer, izvor sa daljinskim pristupom reprodukovano na disketi ili optičkom disku). Obično razlike koje ne čine novo izdanje nisu razlog za izradu novog bibliografskog zapisa, mada se kataloška agencija može odlučiti za izradu više bibliografskih zapisa. Razlike se mogu navesti u području 7 (videti i 0.2.1).

Kada elektronski izvor ima više podataka o izdanju koji se odnose na delove ili segmente publikacije (na primer, interaktivno multimedijalno delo), preuzima se onaj podatak ili oni podaci koji se odnose na izvor u celini. Kada ne postoji podatak koji se odnosi na čitav izvor, podatak ili podaci se navode u području 7. Podatak o izdanju koje se javlja samo na prpratnoj dokumentaciji se ne smatra izdanjem celog izvora, osim ako u dokumentaciji nije naznačeno da se podatak odnosi na ceo izvor.

2.1.2 Preuzimanje podatka o izdanju

Podatak o izdanju se navodi onako kako se pojavljuje u izvoru. Ako se ne pojavljuje u izvoru, stavlja se u uglaste zagrade. Mogu da se koriste standardne skraćenice (videti 0.6.4). Arapskim brojevima se zamenjuju drugi oblici brojeva ili rečima napisani brojevi. Fraze koje objašnjavaju podatak o izdanju se dodaju kada se smatra da su neophodne za identifikaciju izdanja (videti 2.3.3). Ako se podatak o izdanju sastoji samo ili pretežno od simbola ili drugih elemenata koji ne mogu da se reprodukuju raspoloživim sredstvima (videti 0.10), takvi znaci se zamenjuju odgovarajućim rečima ili brojevima koji se stavljaju u uglaste zagrade. Objašnjenje može da se unese u područje 7 (videti 7.2).

Primeri:

- . – 4th revised ed.
- . – 1. ed.
- . – 3. Aufl.
- . – Nuova ed.
- . – Sehr veränderte Aufl.
- . – Éd. française
- . – Ungekürzte Ausg.
- . – Deutsche Erstaussg.
- . – 67th ed., complete with street plan
- . – 5a ed., con un copioso índice alfabético de materias
- . – Novissima ed. (7a), interamente riveduta
- . – Ed. 4
- . – 3. erw. Aufl.
- . – Éd. réduite
- . – Ed. 3-GSGS
- . – [Three stars] ed.
- . – 2e éd. du recueil noté
- . – Reprint ed.
- . – Hohe Stimme (Originallage)
- . – Ed. special
- . – Version 3.5
- . – Interactive ed., 1993 version
- . – 第3版
- . – 復刻版
- . – 버전 2.1

Geografski podaci o izdanju

Primeri:

- . – Northern ed.
- . – Overseas ed.
- . – Московский вечерний вып.
- . – 國際版欧州
- . – 서울판

Podatak o izdanju koje je namenjeno izvršiocima određenih poslova

Primeri:

- . – Éd. pour le médecin
- . – Managers' ed.

- . – 少年版
- . – 看護学生版
- . – 교사용

Podaci o posebnom formatu ili fizičkom obliku

Primeri:

- . – Airmail ed.
- . – Braille ed.
- . – Large print ed.
- . – Library ed.
- . – Microform ed.
- . – Student software ed.
- . – CD-ROM 版
- . – 축쇄판

Podaci o jeziku izdanja

Primeri:

- . – English ed.
- . – Éd. française
- . – 中英文对照
- . – 日本語版
- . – 한국어판

Kada je podatak koji se odnosi na druge elemente opisa (na primer, izvorni stvarni naslov ili podatak uz naslov originalnog dela) jezički integralni deo podatka o izdanju, unosi se kao podatak o izdanju.

Primer

D. Justus Claproths ... braunschweig-lüneburgischen Hofraths, ordentlichen Lehrers der Rechte, ... Theoretisch-practische Rechtswissenschaft von freywilligen Gerichtshandlungen. – Dritte Auflage des vorhin unter dem Titul: Primae lineae iurisprudentiae extraiudicialis erschienenen Werkgens, jezo ins Teutsche übersetzt

Stariji monografski izvori

Kada se podatak o izdanju preuzima iz glavnog izvora podataka navodi se doslovno. Kada se podatak o izdanju preuzima iz nekog drugog izvora, mogu da se koriste standardne skraćenice, a arapskim brojevima se zamenjuju druge vrste brojeva ili rečima napisani brojevi. Ako podatak o izdanju nije preuzet iz glavnog izvora podataka, izvor se navodi u području 7.

Primeri:

- . – The second edition
- . – Newly imprinted and very necessary vnto all youthe

Kontinuirani izvori

Podaci o izdanju koji se odnose na umetke ili dodatke uključene u izvor navode se kao podaci o izdanju.

Primer

. – Ausg. mit Supplementen

2.1.3 Ako se podatak o izdanju ne nalazi u izvoru, mada se zna da izvor sadrži bitne promene u odnosu na prethodna izdanja ili je reprodukcija, može da se unese odgovarajući podatak o izdanju na jeziku glavnog izvora podataka i u skladu sa odredbama 2.1.2. Taj podatak se stavlja u uglaste zagrade.

Primeri:

- . – [New ed.]
- . – [3e éd.]
- . – [Reproduction en fac-similé]
- . – [Rev. ed]
- . – [With a new appendix]
- . – [Éd. de Grnoble]
- . – [2. Aufl.]
- . – [Apr. 1995 issue]
- . – [Rev. ed., Aug. 1995]
- . – [Version 1.5]
- . – [增訂稿本.]
- . – [영인판]
- . –

Stariji monografski izvori

Ako se podatak o izdanju ne nalazi u izvoru, mada se zna da izvor sadrži bitne promene u odnosu na prethodna izdanja ili veće tipografske izmene u odnosu na prethodna izdanja objavljenog materijala, može da se unese odgovarajući podatak o izdanju na jeziku koji je izabrala katalogska agencija i u skladu sa odredbama 2.1.2. Taj podatak se stavlja u uglaste zagrade. Broj izdanja ne treba dodavati, sem kada je jasno da je izvor deo niza ili deo drugačije numerisanih izdanja. Objašnjenje se daje u području 7. Umesto toga, podatak se navodi samo u području 7.

Primeri:

- . – [With a new appendix]
- . – [Rev. ed.]

Napomena: Na naslovnoj strani „Dannemarck“ (cf. VD17 1:068283X: „Dannemärck“)

ili

Napomena: Prerađeno izdanje, na naslovnoj strani „Dannemarck“ (cf. VD17 1:068283X: „Dannemärck“)

2.1.4 Sledeći podaci o izdanju se ne unose u područje izdanja:

2.1.4.1 Podatak o izdanju koji je integralni deo nekog elementa drugog područja (kao što je glavni stvarni naslov ili podatak uz naslov) i koji je tretiran kao deo tog elementa (videti 1.1.3.6, 1.4.2) se ne ponavlja u području izdanja.

Primeri:

The compact edition of the Oxford English dictionary [Štampani tekst]

ne

The Oxford English dictionary [Štampani tekst]. – Compact ed.

ne

The compact edition of the Oxford English dictionary [Štampani tekst]. – Compact ed.

The compact version of Symphony [Elektronski izvor]

ne

Symphony [Elektronski izvor]. – Compact version

Primer za starije monografske izvore:

Buquoy qvadrimestre iter, progressus[ue] qvo favente numine, ac auspice Ferdinando II. Rom. imp. Austria est conservata, Bohemia subjugata, Moravia acquisita, eademq[ue] opera Silesia sollicitata, Hungariaque terrefacta : accedit appendix progressus, ejusdem generalis, in initio anni 1621. / Authore Constantio Peregrino. – Haec secunda editio Viennensis, editioni primae Brunensi praeferanda est, vtpotè authore plenius informato recognita. – Viennae Avstriae : Ex Typographia Gregorii Gelbhaar, Anno M.DC.XXI. [1621]

Napomena: Podaci o izdanju i izdavanju preuzeti iz kolofona

Urednička napomena: Podatak o izdanju i podatak o odgovornosti „vtpotè authore ... “su jezički povezani.

Stariji monografski izvori

Kada se podatak o izdanju ili neki njegov deo preuzima iz dela glavnog izvora podataka i prethodi stvarnom naslovu i podatku o odgovornosti, pozicija takvog podatka se navodi u području 7.

Kontinuirani izvori

a) Za serijske publikacije, podaci koji se odnose na numeraciju, oznaku ili hronološku oznaku (na primer, 1st ed., 1916 ed.) se navode u području 3 (videti 3.3).

b) Podaci o opštoj ili posebnoj vrsti građe koji se ne pojavljuju u glavnom izvoru podataka. Oznaka vrste građe se navodi kao opšta oznaka građe u području 1 i/ili kao oznaka posebne vrste građe u području 5 (videti 1.2, 5.1).

c) Podaci koji označavaju redovnu reviziju ili često ažuriranje (na primer, Rev. ed. issued every 6 months). Ove podatke treba tretirati pre kao učestalost nego kao podatak o izdanju i navode se u području 7 (videti 7.0.2, 7.2.1).

2.1.4.2. Podatak ili podaci o izdanju koji se odnose na jedno ili više dela i koji su uključeni u izvor koji sadrži veći broj dela, ali nema zajednički stvarni naslov, ne unose se u područje izdanja, već u područje 1, uz upotrebu konvencionalne interpunkcije (videti 1.1.5.2).

Primeri:

- Le Western [Štampani tekst] / textes rassemblés et présentés par Henri Agel, nouvelle éd. Évolution et renouveau du western (1962-1968) / par Jean A. Gili
- An examination of Dr. Burnet's theory of the earth ... [Štampani tekst] / by J. Keill, The second edition corrected. ... To the whole is annexed A dissertation on the different figures of the coelestial bodies, &c .../ by Mons. de Maupertuis
- My very first prayer time book [Vizuelna projekcija] / by Mary Flatcher ; illustrations by Treyer Evans, Revised ed.. Now I lay me down to sleep / text and pictures by Rex Catto.
- National flight [Elektronski izvor] / by Air Flight Inc., 1995 sales ed.. Navigation advisor / Interactive Mapping Corporation

2.1.5 Promene podataka o izdanju**Monografski izvori u više delova**

Ako je podatak o izdanju dodat, izostavljen ili izmenjen u narednim delovima, u područje 7 se unosi napomena o toj promeni, ako se to smatra važnim za korisnike kataloga (videti 7.2.2).

Serijske publikacije

Ako je podatak o izdanju dodat, izostavljen ili izmenjen u narednim sveskama ili delovima, u području 7 se unosi napomena o toj promeni, ako se to smatra važnim za korisnike kataloga (videti 7.2.2), osim kada dodavanje, izostavljanje ili izmena za rezultat imaju veću promenu koja zahteva izradu novog opisa (videti 0.2.4.2.2).

Integrativni izvori

Ako se pojavi veća promena u izdanju izrađuje se novi opis (videti 0.2.4.3.1). Ako je promena manja, menja se opis i u područje 7 se unosi napomena o toj promeni, ako se to smatra važnim za korisnike kataloga (videti 7.2.2).

2.2 Uporedni podatak o izdanju

Ekvivalent podatku o izdanju na drugom jeziku i/ili pismu je uporedni podatak o izdanju.

Kada se u glavnom izvoru podataka nalazi podatak o izdanju na više jezika i/ili pisama, unosi se podatak na jeziku i/ili pismu glavnog stvarnog naslova. Ako ovaj kriterijum ne može da se primeni, podatak o izdanju se unosi na osnovu grafičke istaknutosti ili ako nema razlike u grafičkom smislu, onaj koji se prvi pojavljuje. Uporedni podatak ili podaci takođe mogu da se unesu.

Primeri:

- . – Canadian ed. = Éd. canadienne
- . – Students' ed. = Éd. pour les étudiants
- . – 2. prerađeno i dopunjeno izd. = 2nd revised and enlarged ed.

Stariji monografski izvori

Kada se u glavnom izvoru podataka nalazi podatak o izdanju na više jezika i/ili pisama, unosi se podatak koji se prvi pojavljuje. Uporedni podatak ili podaci takođe mogu da se unesu, i ako se unose, navode se onim redosledom kojim se pojavljuju u izvoru.

Primer:

- . – Troisième édition = The third edition

2.3 Podaci o odgovornosti koji se odnose na izdanje

2.3.1 Podaci o odgovornosti koji se odnose na izdanje mogu da budu vezani za osobe ili kolektivna tela i mogu da označavaju njihovu funkciju, kao što je prerađivač novog izdanja ili pak mogu da imenuju osobu ili kolektivno telo koje je odgovorno za izradu dodataka, dopuna i sličnog.

Primeri:

- . – 5th ed. / by C. Ellis
- . – Facsimile ed. / edited, with an introduction, by John Goode
- . – Rev. version 3.3 / programmer, Kate Maggor
- . – Mis à jour / M. Pillot
- . – Revised version / photographer, William P. Gottlieb
- . – 2. izd. / spremno besedo napisal M. Maticetov
- . – 2nd ed. / with a historical time chart newly devised by M.A. Stuart
- . – 2nd ed. / with a new epilogue by the author
- . – Neuaufl. / herausgegeben und kritisch revidiert von Hans Joachim Moser
- . – 2e éd. / préface de Léon-Arthur Elchinger
- . – 3rd ed. / with supplementary notes and appendices by h. J. Laski
- . – May 1970 script / revised collectively by the Peking Opera Troupe of Peking
- . – 改訂第41版 / 沖中重雄編著
- . – 제7판 / 이은상 편

Primeri za starije monografske izvore:

- .– The second edition / with notes of various authors by Thomas Newton. D.D.
- .– The second edition ... / to which is prefixed the life of the author. revised, corrected and enlarged by Mr. des Maizeaux

2.3.2 Podaci o odgovornosti koji se odnose na izdanje koje se opisuje ili na delove izdanja koje se opisuje, ali ne na sva izdanja tog dela, unose se u skladu sa propisima 1.5 u područje izdanja, ako se nalaze u glavnom izvoru podataka. Kada se takvi podaci ne nalaze u glavnom izvoru podataka, mogu da se unesu u područje 2 u uglastim zagradama ili u područje 7.

Primer:

- . – Student version / with new graphics by Gerry Herin

Stariji monografski izvori

Pojedinosti o dodacima i drugoj dopunskoj građi koji se odnose na izdanje koje se opisuje, ali ne na sva izdanja dela, navode se kao podaci o odgovornosti koji se odnose na izdanje, (1) kada se nalaze u glavnom izvoru podataka ili (2) kada se u izvoru (na primer, na preliminarnoj strani ili u kolofonu) nalazi formalni podatak koji se odnosi na njih, pod uslovom da je osoba ili kolektivno telo imenovano ili na drugi način označeno kao odgovorno za njihovu izradu.

Primeri:

- . – The fourth edition / with a new epilogue by the author

- . – Editio altera, ab innumeris erroribus emendata / huic editioni accessere Jacobi Bongarsii excerptiones chronologicae ad Justini historias accommodatae

Kada su takvi podaci premešteni pošto su se nalazili ispred podatka o izdanju, na to se ukazuje u području 7.

**Viševrsni izvori, zvučni zapisi, video zapisi,
nepokretne i pokretne slike**

Imena izvođača koji su učestvovali u izdanju koje se trenutno opisuje, ali ne u svim izdanjima dela, takođe se unose.

Primer:

- . – English language ed. / with commentary spoken by John Parrinder

2.3.3 Podaci o odgovornosti koji se odnose na izdanje koje se opisuje, ali koji ne imenuju ili na neki drugi način ne identifikuju osobu ili kolektivno telo, unose se kao deo podatka o izdanju (videti 2.1.1). Takvi podaci se često pojavljuju kao fraza koja služi kao objašnjenje i pripisuje odgovornost.

Primeri:

- . – 2nd ed., with new epilogue
- . – [New ed.], with epilogue, 1964-1974
- Urednička napomena:* Deo podatka o izdanju u uglastim zagradama dao katalogizator
- . – 2. Aufl., mit einem Anhang „Neue Etüden und Spielstücke“

Stariji monografski izvori

Podaci o odgovornosti, pojedinosti o dodacima ili drugim dopunama, za koje je jasno da se odnose na izdanje koje se opisuje, ali koji ne imenuju ili na neki drugi način ne identifikuju osobu ili kolektivno telo, unose se kao deo podatka o izdanju (videti 2.1.1). Takvi podaci se često pojavljuju kao fraza koja služi kao objašnjenje.

Primeri:

- . – The fourth edition, with notes
- . – A new Edition / by Grace Webster, to which is added a life of the author
- . – Второе исправнейшее издание, с карманным атласом

2.3.4. Sledeći podaci o odgovornosti koji se odnose na izdanje se ne unose u područje izdanja:

Stariji monografski izvori

Sledeći podaci o odgovornosti i/ili pojedinosti o dodacima ili drugim dopunama koji se odnose na izdanje se ne unose u područje izdanja:

2.3.4.1 Podaci o odgovornosti koji se očigledno odnose na prvo izdanje ili na sva izdanja dela navode se u području 1.

Stariji monografski izvori

Podaci o odgovornosti i/ili pojedinosti o dodacima ili drugim dopunama koji se očigledno odnose na prvo izdanje ili na sva izdanja dela navode se u području 1.

2.3.4.2 Podaci o odgovornosti za koje nije jasno da se odnose samo na jedno ili neka izdanja dela navode se u području 1.

Stariji monografski izvori

Podaci o odgovornosti i/ili pojedinosti o dodacima ili drugim dopunama za koje nije jasno da se odnose samo na jedno ili neka izdanja dela navode se u području 1.

Kada su takvi podaci premešteni pošto su se nalazili iza podatka o izdanju, na to se ukazuje u području 7.

Primer:

An enquiry into the original state and formation of the earth [Štampani tekst] : deduced from the facts about the laws of nature / by John Whiteburst. – The second edition, considerably enlarged, and illustrated with plates

Napomena: Ime autora se nalazi iza podatka o izdanju.

2.3.5 Uporedni podaci o odgovornosti koji se odnose na izdanje mogu da se unesu.

Stariji monografski izvori

Kada se u glavnom izvoru podataka za podatak o izdanju nalazi uporedni podatak ili podaci o odgovornosti koji se odnose na izdanje, takav podatak ili podaci mogu da se unesu redosledom kojim se pojavljuju u izvoru.

2.4 Dodatni podatak o izdanju

2.4.1 Dodatni podatak o izdanju unosi se:

- 1) kada se u izvoru nalazi formalni podatak koji ga identifikuje kao izdanje unutar nekog izdanja ili kao izdanje koje je ekvivalentno prvom navedenom izdanju.

Primeri:

- . – 3rd ed., repr. with a new pref.
- . – 2nd ed., revised issue
- . – 2nd ed., rev. version
- . – The third edition, reprinted with a new preface

ili

- 2) kada izvor poseduje značajne razlike u sadržaju u odnosu na druge otiske šireg izdanja kome pripada.

Primeri:

- . – 3rd ed., [with an appendix]
- . – English ed., 2nd ed.
- . – World's classics ed., new ed. revised, reset and illustrated
- . – 4th ed. / revised by H.G. Le Mesurier and E. McIntosh, reprinted with corrections
- . – 3rd ed., 2nd (corrected) impression
- . – English full ed., 4th international ed.
- . – Vollständige Taschenbuchausg., 1. Aufl.
- . – The third edition [with an appendix]

2.4.2 Dodatni podatak o odgovornosti unosi se u skladu sa odredbama 2.1.2 i 2.1.3.

Primeri:

- . – Amtliche Ausg., 17 Aufl.
- . – Neuaufl. der deutschen Originalausg.
- . – Abridged ed., 2nd ed.
- . – Full ed., 4th international ed.
- . – 5th ed., 2nd impression, with corrections
- . – Nouvelle impression en facsimilé de la 1re éd. de 1751-1780
- . – 2. ed., con nuova prefazione e aggiunta di tre appendici

Stariji monografski izvori

Kada se dodatni podatak o izdanju (na primer podatak o preštampavanju) pojavljuje u kontekstu drugog područja, unosi se kao deo tog područja. U izuzetnim slučajevima, kada se taj podatak nalazi na vrhu naslovne strane, navodi se u području izdanja. Objašnjenje se daje u području 7.

Primer

. – „nouvellem[e]n[t] i[m]primee a Paris“

Urednička napomena: Podatak o preštampavanju je naveden u području 4 kao prvo mesto izdavanja.

2.4.3 Dodatni podaci o izdanju koji ukazuju na nepromenjen otisak ili preštampavanje mogu da se unesu.

Primeri:

. – 4e éd., 3e tirage

. – 2nd ed., 2nd printing

. – 2., unveränderter Neudruck der 3., völlig neubearbeiteten Aufl.

. – 19.-23. Tsd.

. – Nouvelle éd., revue et augmentée, 70e mille

. – 3. ed., 4. rist.

. – Versione italiana, ristampa

. – 第 2 版, 第 3 次印刷

Stariji monografski izvori

Podaci o nepromenjenom otisku izdanja se navode kao podatak o izdanju ili dodatni podatak o izdanju.

Primer

. – The fifth impression

2.4.4 Uporedni dodatni podaci o izdanju mogu da se unesu.

Stariji monografski izvori

Kada se u glavnom izvoru podataka za podatak o izdanju nalazi uporedni dodatni podatak o izdanju ili više takvih podataka, takav podatak ili podaci mogu da se unesu redosledom kojim se pojavljuju u izvoru.

2.5 Podaci o odgovornosti koji slede iza dodatnog podatka o izdanju

2.5.1 Podaci o odgovornosti koji slede iza dodatnog podatka o izdanju se unose u skladu sa odredbama 2.3.

Primeri:

- . – Rev. ed. / with revisions, an introduction, and a chapter on writing, by E.C. White, 2nd ed. / with the assistance of Eleanor Gould Packard
- . – The second edition, reprinted / with a new preface by Dr. Horace Smith
- . – 2nd ed., reissued / with an afterword by the course convener
- . – Version 2.4, corr. / with diagrams by Harry Weeks

2.5.2 Uporedni podaci o odgovornosti koji slede iza dodatnog podatka o izdanju mogu da se unesu.

Stariji monografski izvori

Kada se u glavnom izvoru podataka za dodatni podatak o izdanju nalazi uporedni podatak o odgovornosti ili više takvih podataka, takav podatak ili podaci mogu da se unesu redosledom kojim se pojavljuju u izvoru.

3. PODRUČJE PODATAKA SPECIFIČNIH ZA GRAĐU ILI VRSTU IZVORA

Uvodna napomena

Ovo područje sadrži podatke koji su jedinstveni za određenu grupu građe ili vrstu izvora. Kada postoji podatak o drugoj vrsti izvora, podatak koji može da se navede u bilo kom drugom području opisa biće tako i naveden.

Jezik i/ili pismo elemenata u okviru područja 3, raspored elemenata, kao i propisana interpunkcija za ovo područje se nalazi u odredbama za određenu vrstu izvora za koje se koristi ovo područje. Vrste građe pri čijoj obradi se ovo područje koristi u velikoj meri su kartografska građa (za matematičke podatke), štampane muzikalije (za podatke koji označavaju poseban muzički format) i serijske publikacije (za podatke koji se odnose na numeraciju).

Kada je izvor kombinacija građe i vrste izvora za koji se područje 3 koristi (na primer, geografska karta koja je serijska publikacija), područje 3 je ponovljivo.

Kada se područje 3 ponavlja, područje 3 koje je povezano sa sadržajem izvora (na primer, podaci o razmeri za kartografsku građu ili podatak o muzičkom formatu za muzikalije) se unosi prvo. Područje 3 za serijske publikacije (podaci o numeraciji) se navodi poslednje.

Primeri:

- . – Scale 1:250 000 ; universal transverse Mercator proj. – No. 1 (1970)-
- . – Scale 1:650,000 (W 94°3'-W 88°49'/N 33°1'-N28°55'). – 1981-
- . – Scores and parts. – No. 1-
- . – Scales differ. – No. 1-

Sadržaj

- 3.1 Matematički podaci (Kartografska građa)
- 3.2 Podatak o muzičkom formatu (Muzikalije)
- 3.3 Numeracija (Serijske publikacije)

3.1 Matematički podaci (Kartografska građa)

Uvodna napomena

Područje matematičkih podataka pruža informacije o razmeri, projekciji, koordinatama i ravnodnevici kartografske građe.

Sadržaj

- 3.1.1 Podatak o razmeri
- 3.1.2 Podatak o projekciji
- 3.1.3 Podatak o koordinatama i ravnodnevici

Propisana interpunkcija

- A. Podatku o projekciji prethode razmak, tačka-zarez, razmak (;).
- B. Podaci o koordinatama i ravnodnevici se stavljaju u jedan par okruglih zagrada (()).
- C. Podatku o ravnodnevici prethode razmak, tačka-zarez, razmak (;).

Primeri:

- . – Podatak o razmeri
- . – Podatak o razmeri ; podatak o projekciji
- . – Podatak o razmeri ; podatak o projekciji (koordinate ; ravnodnevica)
- . – Podatak o razmeri (koordinate ; ravnodnevica)
- . – Podatak o razmeri ; podatak o projekciji (koordinate)
- . – Podatak o razmeri (koordinate). – Podatak o razmeri (koordinate)

Glavni izvor

Sam izvor.

Kada podatak iz samog izvora nije dovoljan, drugi izvori mogu da se izaberu i to sledećim redosledom: spremište, prpratna građa.. Podaci preuzeti iz izvora koji nije glavni izvor podataka, a koji se unose u ovo područje navode se u uglastim zgradama.

3.1.1 Podatak o razmeri

3.1.1.1 Razmera se navodi kao reprezentativni razlomek izražen kao odnos (1:). Broj jedan (1) je od imenioca odvojen dvotačkom (:), ispred i iza koje nema razmaka. Ispred reprezentativnog razlomka može da stoji termin „razmera“ ili njegov ekvivalent na drugom jeziku i/ili pismu.

Primeri:

- . – Scale 1:25 000
- . – Escala 1:100 000
- . – 1:1 000 000
- . – Scale 1:5 000-1:25 000
- . – 縮尺 1:50 000
- . – 축척 1:100 000

3.1.1.2 Kada se razmera odnosi samo na određeni deo izvora, na to se i ukazuje.

Primeri:

- . – Scale 1:3 982 200 at equator
- . – Scale 1:59 304 960 along meridians

3.1.1.3 Podatak o razmeri se navodi kada je poznat ili kada se izračuna, čak i kada je taj podatak unet u područje 1.

Primer:

France au 1:500 000 / Institut géographique national. – 1:500 000

3.1.1.4 Kada se reprezentativni razlomak preračunava na osnovu podatka o razmeri izraženog rečima, navodi se u uglastim zagradama. Rečima izražena razmera može da se unese prema reprezentativnom razlomku.

Primeri:

- . – [1:7 200]. 1 pouce pour 100 toises
- . – Scale [1:63 360]. 1 inch to mile

3.1.1.5 Kada ne postoji numerički izražena razmera niti razmera izražena rečima reprezentativni razlomak se izvodi iz grafičkog prikaza – gratikule (to jest, 1° geografske širine koji prosečno iznosi 111 kilometara) ili mreže, ili poređenjem sa geografskim kartama koje imaju navedenu razmeru i navodi se u uglastim zagradama.

Primeri:

- . – [oko 1:1 800 000]
Urednička napomena: Reprezentativni uzorak izračunat iz grafičkog prikaza.
- . – Razmera [oko 1:277 740].
Urednička napomena: Reprezentativni uzorak izračunat iz gratikule.
- . – 縮尺 [約 1:432 000]
- . – 축척 [약 1:100 000]

3.1.1.6 Kada izvor nije nacrtan ili konstruisan prema razmeri, podatak o razmeri se zamenjuje frazom „Bez razmere“ ili njenim ekvivalentom na drugom jeziku i/ili pismu.

3.1.1.7 Kada razmera izvora nije navedena na samom izvoru, podatak o razmeri se zamenjuje frazom „Razmera neodređena“ ili njenim ekvivalentom na drugom jeziku i/ili pismu. Ukoliko razmera može da se odredi, ali kataloška agencija to ne želi da čini, može da se upotrebi fraza „Razmera nije navedena“ ili njen ekvivalent na drugom jeziku i/ili pismu.

3.1.1.8 Kada je moguće navesti vertikalnu razmeru, kao kod trodimenzionalnih modela, ona se navodi iza horizontalne razmere. Vertikalna razmera se posebno naznači kao takva.

Primeri:

- . – Scale 1:1 744 080. Vertical scale [ca 1:96 000]
- . – 1:1 000 000. Échelle altimétrique 1:100 000
- . – 1:1 744 080. 垂直縮尺 1:96 000
- . – 축척 1:100 000. 수직축척 1:100 000

3.1.1.9 Razmera astronomskih karata se izražava uglom u milimetrima po stepenu, u određenoj razmeri.

Primer

. – Razmera 88 mm po 1°

3.1.2 Podatak o projekciji

3.1.2.1 Podatak o projekciji može da se unese kada postoji u izvoru. Kada se utvrđuje iz drugih izvora, ako se unosi, podatak o projekciji se unosi u uglastim zagradama.

3.1.2.2 Podatak o projekciji čini naziv projekcije. Mogu se dodati i fraze koje se odnose na podatak o projekciji. Takve fraze obično sadrže podatke koji se odnose na svojstva projekcije koja može da se primeni samo na izvor koji se opisuje (na primer, meridijani i paralele). Standardne skraćenice mogu da se koriste.

Primeri:

; proj. conique conforme de Lambert sécante aux parallèles 48° et 77°
 ; proj. conique conforme de Lambert, parallèles d'échelle conservée 45° et 49°
 ; proj. de Mercator transverse universelle, ellipsoïde de Clarke 2880
 ; conic equidistant proj. standard parallels 40° and 21° N
 ; transverse Mercator proj. 10 000 yards India Zone I grid, Everest spheroid
 ; azimuthal equidistant proj. centered on Nicosia, N 35°10', E 33°22'

3.1.3 Podatak o koordinatama i ravnodnevcima

3.1.3.1 Koordinatama se određuju krajnje granice oblasti koja je pokrivena i mogu da se navedu ako se nalaze u izvoru, ili se utvrđuju ako se to smatra važnim za korisnike kataloga.

3.1.3.2 Za karte sveta koordinate se navode sledećim redosledom:

krajnja zapadna granica kartografskog izvora (geografska dužina)
 krajnja istočna granica kartografskog izvora (geografska dužina)
 krajnja severna granica kartografskog izvora (geografska širina)
 krajnja južna granica kartografskog izvora (geografska širina).

Geografska dužina i geografska širina se izražavaju u stepenima (°), minutama (') i sekundama (") šezdesetinskog sistema (krug od 360°); geografska širina se uvek uzima u odnosu na Grinički početni meridijan.

Stepenima, minutama i sekundama geografske dužine i geografske širine prethode odgovarajuće skraćenice za zapad (W), istok (E), sever (N) i jug (S) ili njihovi ekvivalenti na drugom jeziku i/ili pismu. Dva para geografskih dužina i geografskih širina se jedni od drugih odvajaju kosom crtom, ispred i iza koje se ne nalazi razmak. Svaka geografska dužina i geografska širina je odvojena od svog para povlakom, ispred i iza koje se ne nalazi razmak.

Primeri:

(E 79°-E 86°/N 20°-N 12°)
 (E 110°30'-E 120°30'/N 25°15'-N 22°10')
 (E 15°00'00"-E 17°30'45"/N 1°30'12"-S 2°30'35")

(W 74°50'-W 74°40'/N 45°5'-N 45°00')
 (W 0°2'37"-E 0°0'35"/N 44°5'30"-N 43°45'00")

Geografske karte drugih trodimenzionalnih tela, kao što je Mesec, mogu da imaju koordinate koje se unose u skladu sa koordinatnim sistemom datog trodimenzionalnog tela.

Koordinate mogu da se navedu i kao stepeni izraženi decimalnim brojem. Koordinate date kao stepeni izraženi decimalnim brojem za mesta istočno od Griniča i severno od ekvatora izražavaju se kao pozitivni brojevi i ispred njih može da se unese znak plus. Mesta zapadno od Griniča i južno od ekvatora izražavaju se kao negativni brojevi i ispred njih se unosi znak minus. Ako se znak plus odnosno znak minus ne unese, svakoj koordinati prethodi odgovarajuća skraćena W, E, N ili S ili njen ekvivalent na drugom jeziku i/ili pismu.

Primer:

(W 95.15°-W 74.35°/N 56.85°-N 41.73°)

3.1.3.3 Za astronomske karte se kao koordinate navode rektascenzija od centra karte ili rektascenzija od zapadne i istočne granice pokrivene oblasti karte i deklinacija od centra karte, ili deklinacija od severne i južne granice pokrivene oblasti karte.

Rektascenzija se označava sa „RA“ ili ekvivalentom na drugom jeziku i/ili pismu – iza čega slede sati i, ako je neophodno, minuti i sekunde dvadesetčetvorčasovnog časovnika.

Deklinacija se označava sa „Decl.“ ili ekvivalentom na drugom jeziku i/ili pismu – iza čega slede stepeni (°)i, ako je neophodno, minuti (') i sekunde (") šezdesetinskog sistema (krug od 360°), uz korišćenje znaka plus (+) za severnu trodimenzionalnu hemisferu i znaka minus (-) za južnu trodimenzionalnu hemisferu.

Rektascenzije i deklinacije se jedne od drugih odvajaju kosom crtom, ispred i iza koje se ne nalazi razmak. Kada se navode dve rektascenzije i dve deklinacije, svaka rektascenzija i deklinacija je sa svojim parom povezana rečju „prema“ ili njenim ekvivalentom na drugom jeziku i/ili pismu.

Kada se navode koordinate, takođe može da se navede i podatak o ravnodnevici. Ravnodnevica se izražava godinom kojoj prethodi reč „ravnodnevica“ ili njen ekvivalent na drugom jeziku i/ili pismu. Podatak o epohi se dodaje kada je poznato da se on razlikuje od ravnodnevice i ti podaci se odvajaju zarezom; epoha se označava rečju „epoha“ ili njenim ekvivalentom na drugom jeziku i/ili pismu.

Primeri:

(RA 16 h 30 min prema 19 h 30 min/Decl. -16° prema -49° ; ravnodnevica 1950, epoha 1948)

(RA 16 h/Decl. -23° ; ravnodnevica 1950)

(RA 2 h/Decl. +30° ; ravnodnevica 1950)

(RA 2 h 00 min prema 2 h 30 min/Decl. -30° prema 45° ; ravnodnevica 1950)

(ゾーン+30° ; 分点1950)

(존 + 40° ; 분점 1948)

Za karte čiji centar čini neki pol naznači se i krajnja granica deklinacije.

Primer

(Centar na Južnom polu/Decl. granica -60°)

3.2 Podatak o muzičkom formatu (Muzikalije)

Uvodna napomena

Podatak o muzičkom formatu pokazuje poseban muzički format izvora koji ga razlikuje od drugih formata. Pojediniosti o fizičkim delovima izvora se navode u području materijalnog opisa (videti 5.1).

Sadržaj

- 3.2.1 Podatak o muzičkom formatu
- 3.2.2 Uporedni podatak o muzičkom formatu

Propisana interpunkcija

Svakom uporednom podatku o muzičkom formatu prethode razmak, znak jednako, razmak (=).

Glavni izvor

Sam izvor, uz poštovanje sledećeg redosleda izvora: naslovna strana, druge preliminarne strane, prva strana muzikalije, korice, kolofon, ostali delovi izvora. Podatak preuzet iz izvora koji nije glavni izvor podataka navodi se u uglastim zagradama, ako se navodi u ovom području.

3.2.1 Podatak o muzičkom formatu

3.2.1.1 Podatak o muzičkom formatu se navodi u onom obliku u kome se pojavljuje u izvoru. Fraze koje su objašnjenja se dodaju na kraju podatka o muzičkom formatu kada se to smatra važnim za korisnike kataloga. Dalja objašnjenja se navode u području 7 (videti 7.3.1).

Primeri:

- . – Full score
- . – Orchester-Partitur
- . – Partitur mit untergelegtem Klavierauszug
- . – Score and set of parts
- . – Partition, reproduction du manuscrit de l'auteur
- . – Miniature score

3.2.1.2 Kada se podatak o muzičkom formatu ne nalazi u izvoru, odgovarajući podatak može da se navede u uglastim zagradama, na jeziku ili pismu naslovne strane i/ili pismu koji je izabrala kataloška agencija.

Primeri:

- . – [Partition et parties]
- . – Partitur [und Solostimme]

3.2.2 Uporedni podatak o muzičkom formatu

Kada se u izvoru javljaju podaci o muzičkom formatu na više jezika i/ili pisama, kao podatak o muzičkom formatu se navodi prvi koji se pojavljuje. Uporedni podatak ili podaci mogu da se navedu. Kada se ti podaci ne navode, na izostavljanje se ne upozorava.

Primer

- . – Játszópatitúra = Playing score

3.3 Numeracija (Serijske publikacije)

Uvodna napomena

Područje numeracije sadrži brojeve i/ili datume perioda koje obuhvata prva i/ili poslednja sveska, ili deo koji nose glavni stvarni naslov naveden u području 1. Za integrativne izvore takav podatak obično nije primenljiv.

Datumi uneti u područje 3 mogu, ali ne moraju da budu identični sa datumima unetim u područje 4. Kada se opis izrađuje na osnovu jedne od uzastopnih svezaka ili delova niza, numeracija prve i/ili poslednje sveske ili dela može da se unese u područje 3, u uglastim zagradama. Ako izvor za numeraciju prve i/ili poslednje sveske ili dela nije dostupan, u područje 7 može da se unese bilo koji podatak o prvoj i/ili poslednjoj svesci ili delu (videti 7.3.3.2). Ako izvor numeracije i prve i poslednje sveske ili dela nije dostupan, područje se izostavlja. Ako opis nije zasnovan na prvoj i/ili poslednjoj svesci ili delu, u područje 7 se unose podaci o korišćenju svesci ili delu ili više njih (videti 7.9.1).

Podaci o numeraciji koji se razlikuju od onih koji se odnose na prvu i/ili poslednju svesku ili deo se takođe mogu uneti u područje 7 (videti 7.3.3.1, 7.3.3.4).

Propisana interpunkcija

- A. Crtica (-) posle broja i/ili datuma prve sveske ili dela serijske publikacije povezuje ovu numeraciju sa brojem i/ili datumom poslednje sveske ili dela serijske publikacije, ili označava da se serijska publikacija nastavlja. Ukoliko je naveden samo broj i/ili datum poslednje sveske ili dela, broju i/ili datumu prethodi crtica (-).²⁷
- B. Kada postoje i broj i datum sveske ili dela, datum se unosi u okruglim zagradama (()) posle broja, osim ako je broj deo datuma (videti 3.3.3).
- C. Ako u istoj svesci postoji više sistema numeracije, drugom i svakom sledećem sistemu prethode razmak, znak jednako, razmak (=).
- D. Broju prve sveske ili dela novog niza numeracije koji ne sadrži podatak o novom nizu, prethode razmak, tačka-zarez, razmak (;).
- E. Oznaci svakog novog niza numeracije prethodi razmak, tačka-zarez, razmak (;), a numeraciji tog niza prethode zarez i razmak (,).

Primeri:

Datum prve sveske ili dela-datum poslednje sveske ili dela
Datum prve sveske ili dela-
Broj prve sveske ili dela-broj poslednje sveske ili dela
Broj prve sveske ili dela-
Broj prve sveske ili dela (datum prve sveske ili dela)-broj poslednje sveske ili dela (datum poslednje sveske ili dela)
Broj prve sveske ili dela (datum prve sveske ili dela)-
-broj poslednje sveske ili dela (datum poslednje sveske ili dela)
Broj prve sveske ili dela-broj poslednje sveske ili dela = drugi broj prve sveske ili dela-drugi broj poslednje sveske ili dela

²⁷ Kada numeracija ili hronološka oznaka prve ili poslednje sveske ili dela koje su unete u područje 3 sadrže crticu, onda se koristi dupla crtica (--) bez razmaka sa obe strane da zameni crticu koja povezuje numeraciju ili hronološku oznaku prve ili poslednje sveske ili dela, ili koja označava da se serijska publikacija nastavlja.

Broj prve sveske ili dela-broj poslednje sveske ili dela ; broj prve sveske ili dela sa novim nizom numeracije-broj njegove poslednje sveske ili dela

Broj prve sveske ili dela-broj poslednje sveske ili dela ; podatak o novom nizu, broj njegove prve sveske ili dela-broj njegove poslednje sveske ili dela.

Glavni izvor

Sam izvor, relevantni izvori kao što su nacionalne bibliografije. Podatak koji je preuzet iz izvora koji nije nijedan od glavnih izvora u ovom području se navodi u uglastim zagradama.

3.3.1 Preuzimanje podatka o numeraciji

3.3.1.1 Podaci o numeraciji se preuzimaju u obliku i redosledu u kojim su navedeni u svesci ili delu, osim što se drugačiji ili brojevi napisani rečima zamenjuju arapskim brojevima. Unose se uz oznaku sveske ili dela, ako postoji, ili uz njen ekvivalent u standardnom skraćenom obliku.

Primeri:

- . – Bd. 1-
- . – Vol. 1-
- . – Pt. 1-
- . – 15 Jan. 1970-
- . – Mai 1972-
- . – 1916 ed.-
- . – 2e trimestre 1973-
- . – 1969-
- . – 1. köt.-
- . – 1974 febr.-
- . – 1980/1981-

Nepotpun, neprecizan ili pogrešno napisan podatak se dopunjava ili ispravlja umetanjem elementa, ili elemenata koji nedostaju, ili navođenjem ispravne verzije koja se stavlja u uglaste zagrade (videti i 0.9).

Primeri:

- . – [19]76-
- . – Vol. 1 ([19]83)-
- . – 1986 [i.e. 1968]-
- . – Vol. 20 [i.e. 21] (1846)-

3.3.1.2 Datumi koji nisu po Gregorijanskom kalendaru se beleže onako kako se nalaze u glavnom izvoru podataka. Ekvivalentni datumi Gregorijanskog kalendara ukoliko se ne pojavljuju u serijskoj publikaciji dodaju se u uglastim zagradama.

Primeri:

- . – 1353 [1979]-

- . – No 1 (22 haha 85 E.P. [27 oct. 1957])-
- . – No 1 (3 niv. an 6 [23 déc.. 1797])-

3.3.2 Kada se sveske ili delovi identifikuju brojem *ili* datumom, beleže se brojevi ili datumi prve sveske ili dela.

Primeri:

- . – Vol. 1-
- . – Bd. 1-
- . – 1925-
- . – 1号-
- . – 제1호-

3.3.3 Kada se sveske ili delovi identifikuju brojem i datumom, beleže se oba ova elementa koja se pojavljuju na prvoj svesci ili delu. Broj prethodi datumu.

Primeri:

- . – Vol. 1, no. 1 (Jan. 1971)-
- . – Vol. 1 (1960)-
- . – 1号 (昭和21年1月)-
- . – 제1권 제1호 (1980년 1월)-

Međutim, kada je broj deo datuma, broj se obično unosi posle datuma.

Primeri:

- . – 1971, no. 1 (Jan. 1971)-
- . – 1967, no. 1-
- . – [19]85, 1-

Urednička napomena: Numeracija se na svesci pojavljuje kao 1–85.

3.3.4 Kada je serijska publikacija nastavak jedne ili više drugih serijskih publikacija (videti 7.2), unosi se broj i/ili datum prve sveske ili dela koji nosi novi glavni stvarni naslov.

Primeri:

- . – Bd. 5 (1957/63)-
- . – 6 (1963)-

3.3.5 Kada u svesci ili delu postoje oznake na više jezika i/ili pisama, u područje 3 se unosi oznaka na jeziku i/ili pismu glavnog stvarnog naslova ili, ako ovaj kriterijum ne može da se primeni, se unosi prva po redu. Uporedne oznake takođe mogu da se unesu.

Primer:

- . – Vol 20-
- ili*
- . – Vol 20- = T. 20- = Bd. 20-
- . – 1976, broj 1 (1 siječanj = 1 jan)-

3.3.6 Kada na svesci ili delu koji se opisuje sistem numeracije sadrži više numeracija i/ili hronoloških oznaka po različitim kalendarima, svi brojevi i oznake se unose u područje 3.

Primeri:

- . – Bd. 1, Nr. 1 (Frühling 1970)- = Nr. 1-
- . – Vol. 6, no. 2- = Vol. 13, no. 3 (Mar. 1969)-

Urednička napomena: Svaka sveska nastavlja numeraciju prethodna dva naslova

- . – No 1 (13 sept. 1797 = 27 fruct. an 7)-
- . – 11卷 1号 (1958) = 101号 (1958)-
- . – 17권 6호 (1989) = 130호 (1989)-

3.3.7 Kada se opisuje serijska publikacija koja je prestala da izlazi, broj i/ili datum poslednje sveske ili dela se unosi iza broja i/ili datuma prve sveske ili dela. Ako broj i/ili datum prve sveske ili dela nije poznat, unosi se samo broj i/ili datum poslednje sveske ili dela.

Primeri:

- . – Vol. 1, no. 1 (Jan. 1971)-vol. 5, no. 12 (Dec. 1975)
- . – Bd. 1-Bd. 70
- . – 1936-1965
- . – 1971, no. 1 (Jan. 1971)-1975, no. 12 (Dec. 1975)
- . – [19]85, 1-[19]93, 3
- . – Bd. 5 (1957/63)-Bd. 6 (1964/70)
- . – Bd. 1, Nr. 1 (Frühling 1970)- Bd. 6, Nr. 3 (Winter 1975) = Nr. 1-Nr. 24
- . – -årg. 38, n:r 4 (26. mars 1892)
- . – No 188 (22 oct. 1796 = 1er brum. an 5)-no 500 (4 sept. 1797 = 18 fruct. an 5)
- . – No 1 (15 clinamen 77 E.P. [6 avr. 1950]-no 28 (1er absolu 85 E.P. [8 sept. 1957])
- . – Vol. 1, pt. 1 (Dec. 1989)

Urednička napomena: Jedina objavljena sveska.

- . – 1卷1号 (大正8年4月)-36卷2号 (昭和30年2月)
- . – 1호 (1988년 7월)-30호 (1990년 12월)

3.3.8 Kada serijska publikacija usvaja novi niz numeracije, ali se glavni stvarni naslov ne menja, unosi se numeracija prvobitnog niza, a iza nje sledi numeracija novog niza. Obično serijska publikacija nosi oznaku kao što je „nova serija“, „druga serija“ i tako dalje, da označi da je u pitanju novi niz numeracije, ne nova serijska publikacija. Podatak o novom nizu, ako postoji, prethodi novoj numeraciji.

Primeri:

- . – Bd. 1 (1962)-Bd. 6 (1967) ; n.F., Bd. 1 (1968)-
- . – Vol. 1, no. 1 (Jan. 1941)-vol. 4, no. 5 (May 1950) ; n.s., vol. 1, no. 1 (June 1950)-vol. 2, no. 12 (May 1952)
- . – Vol. 1, no. 1 (Mar. 1950)-vol. 4, no. 5 (Aug. 1954) ; Dec. 1954-

- . – Vol. 1 (1921)-vol. 19 (1939) ; n.s., vol. 1 (1946)-vol. 30 (1975) ; vol. 50 (1976)-
- . – Vol. 1, no. 1 (Nov. 23, 1936)-vol. 73, no. 25 (Dec. 29, 1972) ; vol. 1, no. 1 (Oct. 1978)-
- . – 31 Mar. 1961-26 Sept. 1969 ; year 1, no. 1 (1 Oct. 1969)-
- . – T. 12, 40/41 (jan.-juil. 1962)-t. 27, 103 (dec. 1977) ; nuova serie, 1-2 (sett. 1978)-
- . – 1-v. 101 ; new ser., v. 1-

3.3.9 Kada se opisuju podređena izdavačka celina ili dodatak/umetak sa podređenim stvarnim naslovom (videti 1.1.5.3), numeracija podređene izdavačke celine ili dodatka/umetka se unosi u područje 3. Numeracija nadređene izdavačke celine se unosi u područje 6 ili, ako se to ne može primeniti, u području 7 se navodi napomena o numeraciji koja se odnosi na nadređenu izdavačku celinu ili glavni izvor (videti 7.3.3, 7.6.3).

Primer:

Dunántúli tudományos gyűjtemény. Series geographica
u području 3: . – 31. sz.-
u području 6: . – (Dunántúli tudományos gyűjtemény ; 58 sz.-)

3.3.10 Pri opisivanju faksimilnog izdanja ili druge fotografske reprodukcije, elementi područja 3 su brojevi i/ili datumi originalne serijske publikacije.

3.3.11 Bez oznake na prvoj svesci ili delu

Ako prvoj svesci ili delu nedostaje bilo kakva numeracija, ali naredne sveske ili delovi definišu obrazac za označavanje, numeracija za prvu svesku ili deo se daje po tom obrascu. Ako podaci o oznakama narednih svezaka ili delova nisu dostupni, unosi se *[No. 1]*- (ili njegov ekvivalent na jeziku glavnog stvarnog naslova) ili hronološka oznaka za prvu svesku ili deo, kako je prikladno.

Primeri:

- . – [Pt. 1]-
Urednička napomena: Naredne sveske su numerisane Part 2, Part 3, i tako dalje
- . – [No. 1]-
- . – [1968]-
Urednička napomena: Godišnji izveštaj za koji je prikladnija hronološka oznaka.
- – [号 1 第]-
- – [1 号]-

4. PODRUČJE IZDAVANJA, PROIZVODNJE, DISTRIBUCIJE I TAKO DALJE

Uvodna napomena

Termin „izdavanje, proizvodnja, distribucija“ označava sve aktivnosti koje se odnose na izdavanje, proizvodnju, distribuciju i objavljivanje izvora. Područje 4 se koristi i za unos podataka o fizičkoj izradi izvora, ali se oni razlikuju od podataka o izdavanju, proizvodnji, distribuciji i tako dalje, mada te aktivnosti mogu da obavljaju iste osobe. Kada osoba ili kolektivno telo obavlja i poslove izdavanja, proizvodnje, distribucije, i tako dalje, i fizičke izrade izvora – ili kada nije sigurno da li je osoba ili kolektivno telo odgovorno za izdavanje, proizvodnju, distribuciju, i tako dalje, ili samo za fizičku izradu – podatak se tretira kao da se odnosi na izdavanje, proizvodnju, distribuciju, i tako dalje.

U kontekstu primene ISBD-a, svi izvori sa daljinskim pristupom smatraju se objavljenima.

Stariji monografski izvori

Savremene funkcije izdavača, prodavaca knjiga, štampara i distributera u starijim monografskim izvorima često nisu razdvojene. U odredbama koje slede, naziv i mesto štampara ima isti status kao i naziv i mesto izdavača, prodavaca knjiga ili distributera. Ukoliko nije drugačije naznačeno, termini „mesto izdavanja, štampanja, distribucije, i tako dalje“ i „izdavač, štampar, i tako dalje“ se koriste da označe mesto i naziv izdavača, prodavca knjiga, štampara ili distributera.

Reprodukcije

Podatak o izdavanju ili reprodukovanju se odnosi na izvor koji se trenutno opisuje. Pri opisu faksimila ili druge fotografske, mikro ili digitalne reprodukcije, podatak o izdavanju ili reprodukovanju reprodukcije navodi se u području izdavanja, proizvodnje, distribucije, i tako dalje. Podatak o izdavanju ili proizvodnji originala se navodi u području 7 (videti 7.2.4.2).

Primeri:

. – London : London Topographical Society, 1898

Napomena: Faksimil reprodukcija. Originalno izdanje: London : R. Walton, [1654]

. – New York : Lea Pocket Scores

Napomena: Faksimil reprodukcija. Originalno izdanje: Leipzig : Breitkopf & Härtel, 1881

. – New York : Johnson Reprint Corp., 1971

Napomena: Faksimil reprodukcija. Originalno izdanje: Boston : Houghton, Mifflin, 1881

Sadržaj

- 4.1 Mesto izdavanja, proizvodnje i/ili distribucije
- 4.2 Naziv izdavača, proizvođača i/ili distributera
- 4.3 Podatak o funkciji distributera
- 4.4 Godina izdavanja, proizvodnje i/ili distribucije
- 4.5 Mesto štampanja, proizvodnje ili graviranja
- 4.6 Naziv štampara, proizvođača ili gravera i (za starije monografske izvore) i/ili drugi podaci o štampanju
- 4.7 Godina štampanja ili proizvodnje

Propisana interpunkcija

- A. Području izdavanja, proizvodnje, distribucije, i tako dalje, prethode tačka, razmak, povlaka, razmak (. -).
- B. Drugom ili sledećem mestu izdavanja prethode razmak, tačka-zarez, razmak (;) ukoliko se ne navodi reč ili fraza koja je veznik.
- C. Svakom nazivu prethode razmak, dvotačka, razmak – osim u slučaju kada je navedeni drugi ili sledeći izdavač, proizvođač, distributer, i tako dalje, povezan veznikom ili frazom.
- D. Uporednom podatku prethode razmak, znak jednako, razmak (=).
- E. Podatak o funkciji distributera koji se dodaje navodi se u uglastim zagradama ([]).
- F. Godini prethode zarez i razmak (,).
- G. Crtica posle datuma izdavanja prve sveske ili dela, ili prve iteracije kontinuiranog izvora, povezuje taj datum sa datumom poslednje sveske ili dela ili poslednje iteracije izvora, ili ukazuje na to da se izvor nastavlja.
- H. Mesto štampanja ili proizvodnje, naziv štampara ili proizvođača i godina štampanja ili proizvodnje (kod starijih monografskih izvora, kada se unose kao podatak koji se razlikuje od podatka o izdavanju) navode se u okruglim zagradama (()). Unutar zagrada se koristi ista interpunkcija kao i u tačkama B, C i F.

Elementi u ovom području mogu da se ponavljaju u obliku obrasca koji odgovara izvoru koji se opisuje.

Primeri takvih obrazaca su:

- . – Mesto izdavanja ili proizvodnje : naziv izdavača ili proizvođača, godina
- . – Mesto izdavanja ili proizvodnje : naziv izdavača ili proizvođača ; mesto izdavanja ili proizvodnje : naziv izdavača ili proizvođača, godina
- . – Mesto izdavanja ili proizvodnje ; mesto izdavanja ili proizvodnje : naziv izdavača ili proizvođača, godina (mesto štampanja ili proizvodnje : naziv štampara ili proizvođača, godina)
- . – Mesto izdavanja ili proizvodnje : naziv izdavača ili proizvođača, godina ; mesto distribucije : naziv distributera [funkcija distributera], godina
- . – Mesto izdavanja ili proizvodnje ; mesto izdavanja ili proizvodnje : naziv izdavača ili proizvođača, godina (mesto štampanja ili proizvodnje ; mesto štampanja ili proizvodnje: naziv štampara ili proizvođača, godina)
- . – Mesto izdavanja ili proizvodnje = uporedni podatak o mestu izdavanja ili proizvodnje : naziv izdavača ili proizvođača, godina
- . – Mesto izdavanja ili proizvodnje : naziv izdavača ili proizvođača = uporedni podatak o mestu izdavanja ili proizvodnje: uporedni podatak o nazivu izdavača ili proizvođača, godina
- . – Mesto distribucije : naziv distributera [funkcija distributera], godina (mesto štampanja ili proizvodnje : naziv štampara ili proizvođača, godina)
- . – Mesto izdavanja ili proizvodnje : naziv izdavača ili proizvođača, godina (mesto štampanja ili proizvodnje : naziv štampara ili proizvođača)

- . – Mesto izdavanja ili proizvodnje : naziv izdavača ili proizvođača : naziv izdavača ili proizvođača, godina
- . – Mesto distribucije : naziv distributera [funkcija distributera], godina
- . – Mesto izdavanja : naziv izdavača ; mesto proizvodnje : naziv distributera, godina ; mesto distribucije : naziv distributera [funkcija distributera], godina

Glavni izvori podataka

Ako se u ovom području navodi podatak koji nije preuzet iz nekog od sledećih glavnih izvora podataka nego iz nekog drugog izvora, navodi se u uglastim zagradama. Međutim, ako se različiti elementi ovog područja nalaze u različitim izvorima informacija možda će biti neophodno da se ovi elementi kombinuju iz različitih izvora.

Preporučeni redosled izvora je:

Stariji monografski štampani tekstualni izvori

Naslovna strana, ostale preliminarne strane, kolofon, korice.

Stariji monografski izvori

Naslovna strana (osim kada se naslovna strana ne uzima u obzir kod izvora na nelatiničnom pismu definisanih u tački 0.4.2.1). Kolofon je drugi glavni izvor. Ukoliko nema naslovne strane i kolofona ili ako se podatak o bilo kom elementu ne nalazi na naslovnoj strani ili u kolofonu, zamena za naslovnu stranu se bira sledećim redosledom: prednaslov, ostale preliminarne strane, naslov nad tekstom, omotni naslov, tekući naslov, incipit, eksplicit, početne reči glavnog teksta, početne reči izvora, završne reči glavnog teksta, završne reči izvora. Podatak svakog elementa uzetog iz kolofona ili dugog glavnog izvora po redosledu po kome mu se daje prednost se objašnjava u području 7. Podatak svakog elementa koji nije uzet iz glavnog izvora podataka za taj element u ovom području se navodi u uglastim zagradama.

Oblik i redosled preuzimanja

Podatak o izdavanju, štampanju, distribuciji i tako dalje, navodi se u obliku u kom se pojavljuje u izvoru. Preuzimanje se vrši upotrebom alternativa A i B, dole opisanih.

Nije preporučljivo da kataloške agencije primenjuju delimično alternativu A u kombinaciji sa delimičnom alternativom B u jednom bibliografskom zapisu. Međutim, biblioteke mogu da ustanove da je za različite grupe građe u okviru njihovih kolekcija najpogodnija jedna ili druga alternativa.

Pojedine odredbe ili primeri u području 4 će se odnositi samo na jednu ili drugu alternativu. Takve odredbe i primeri su označeni sa „A“ odnosno „B“. Pravila ili primeri koji se odnose na obe alternative su označeni sa „A & B“. Svaka oznaka A, B ili A & B se odnosi na odredbe ili primere koji slede dok se ne pojavi nova oznaka A, B ili A & B. Propisana interpunkcija u primerima ne mora da se primenjuje pri postupanju u skladu sa alternativom B, čak i kada se suština pravila primenjuje, na primer, pravilo o dodavanju podataka u uglastim zagradama. Mnoge odredbe koje se odnose na alternativu A se odnose na određene elemente područja 4. Kod alternative B treba konsultovati opšta uputstva navedena dole, ukoliko posebne odredbe nisu utvrđene.

Alternative

A. Preuzimanje se vrši u skladu sa oblikom izvora, pri čemu se koristi propisana interpunkcija između elemenata i, kada je neophodno, elementi koji se ponavljaju stavljaju se u uglaste zagrade. Tačan citat se navodi u području 7, ako je to neophodno radi identifikacije.

Primer

. – At Dovay : 1617. By [P. Auroi for] Iohn Heigham, [1617]

Urednička napomena: Podatak o izdavanju, štampanju, distribuciji i tako dalje glasi: „At Dovay, 1617. By Iohn Heigham“

B. Preuzimanje se vrši u skladu sa oblikom izvora i redosledom podataka na izvoru, zadržavajući pri tom izvornu interpunkciju. Propisana interpunkcija između elemenata se dodaje samo kada je to moguće učiniti bez remećenja izvorne interpunkcije i kada je jasno da su razdvojene uloge mesto izdavanja-mesto štampanja i izdavač-štampar. Podatku preuzetom iz kolofona prethodi „[Kolofon]“ ili njegov ekvivalent na drugom jeziku ili pismu.

Alternativa B je osmišljena kao uputstvo za one kataloške agencije koje žele preciznije da opišu originalni izvor i na jednostavniji način. Pretpostavlja se da će agencije koje primenjuju precizan opis uvek kreirati normirane oblike i/ili ponuditi standardizovane ili kontrolisane oblike različitih elemenata područja 4 (uključujući i datum izražen arapskim brojevima).

Primeri:

. – At Dovay : 1617. By [P. Auroi for] Iohn Heigham

Urednička napomena: Zadržana je originalna interpunkcija, a godina izdavanja-štampanja nije ponovljena.

. – A Toulouse : par Jean Boude, 1680. Jouxte la copie imprimée à Paris ...

. – Stockholm, ; Upsala, ; Carlstad, ; Westrås und ; Örebro. : Bei E. Bruzelius., 1821. ([Colophon:] Upsala, : gedruckt bei Em. Bruzelius., 1821.)

Urednička napomena: Uneta originalna interpunkcija i dodata propisana interpunkcija; podaci o izdavanju i štampanju se jasno razlikuju.

U većini slučajeva uloge i funkcije na koje se odnose različiti delovi podataka o izdavanju, štampanju, distribuciji i tako dalje nisu usklađene sa savremenim kategorijama mesta izdavanja ili štampanja i izdavačem i štamptom i tako dalje, već su uglavnom objedinjene ili nejasne.

Primeri:

. – London printed, Dublin reprinted

. – Stockholm, 1776. Trykt hos Henr. Fougte, r. af k.w.o. kongl. boktryckare

. – Sold by T. Richardson in London

. – In Venetia apresso di Ciotti. [Colophon:] In Venetia, M.DC.XXI. Nella Stamperia dio Gio Battista Ciotti

. – Printed in the year M.DCC.XLIV. and sold at the pamphlet-shops in London and Westminster

. – London : printed by John Bell, British Library, Strand, bookseller to His Royal Highness the Prince of Wales. MDCCLXXXIX.

- . – Getruckt zu Franckfurt am Main, im Jahr M.D.LXVI. [Colophon:] Getruckt zu Franckfurt am Main, bey Georg Raben, in verlegung Sigmund Feyrabends vnd Simon Hüters, als man zalt nach Christi geburt tausent, fünffhundert, sechss vnd sechtzig Jar
- . – Bruxellae M.DC.XXIII. Cum gratia et priuilegio [Colophon:] Lovanii, typis Henrici Hastenii. M.DC.XXIII
Urednička napomena: Originalna interpunkcija je navedena, nije dodata propisana interpunkcija; podaci o izdavanju i štampanju nisu odvojeni.

Kontinuirani izvori

Sam izvor.

Kartografska građa, viševrsni izvori, zvučni zapisi, video zapisi i nepokretne i pokretne slike

Sam izvor, spremište, propratna građa.

Štampane muzikalije

Naslovna strana, druge preliminarne strane, prva strana muzičkog dela, korice, kolofon.

Elektronski izvori

Sam izvor, dokumentacija, druga propratna građa, kontejner.

4.1 Mesto izdavanja, proizvodnje i/ili distribucije

4.1.1 Mesto izdavanja, proizvodnje i/ili distribucije je naziv mesta, koji je u glavnom izvoru podataka povezan sa nazivom izdavača ili proizvođača (ili nazivom glavnog izdavača ili proizvođača, ako se pojavljuje više naziva) (videti 4.2). Ako izdavač, proizvođač ili distibuter nije imenovan, onda je to mesto u kome je izvor izdat ili distribuiran.

Stariji monografski izvori:

A&B. Mesto izdavanja, štampanja, distribucije i tako dalje je naziv najistaknutijeg (obično prvog navedenog) mesta u kome je izvor izdat i tako dalje, onako kako je naveden u izvoru.

Primeri:

- . – London
- . – Baltimore
- . – Москва

A. Kada je podatak preuzet iz izvora koji nije naslovna strana (ili kolofon kod izvora na jednom listu), taj izvor se navodi u području 7.

Primeri:

- . – Coloniae [Printed text] : ex aedibus Quentelianis, anno d[omi]ni, MDXXXI., [1531]

Napomena: Podatak o izdavanju je preuzet iz kolofona.

B. Kada je podatak preuzet iz izvora koji nije naslovna strana ili kolofon, taj izvor se navodi u području 7.

Primer

- . – [Colophon:] Coloniae, ex aedibus Quentelianis. Anno d[omi]ni. MDXXXI.

Urednička napomena: Originalna interpunkcija je zadržana, a propisana interpunkcija nije dodata.

4.1.2 Ako se zna da je podatak koji se pojavljuje u glavnom izvoru podataka netačan, ispravka može da se unese u uglasnim zagradaama (videti 0.9) ili se navodi u području 7 (videti 7.4.1).

Primeri:

- . – Dublin

Napomena: Poznato je da je izdato u Belfastu.

- . – Paris [i.e. Leiden]

Urednička napomena: Poznato je da je izdasto u Lajdenu.

- . – London

Napomena: Izdato u Agenu.

Stariji monografski izvori

A&B. Ako se zna da je podatak koji se pojavljuje u izvoru izmišljen ili netačan, ispravka se unosi u uglasnim zagradaama posle skraćeniце *i. e.*, a objašnjenje se daje u području 7. Umesto toga može da se navedesamo napomena.

Primeri:

. – Paris [i.e. Leiden]

Napomena: Mesto izdavanja je pogrešno; izdato u Lajdenu.

. – London [i.e. Agen]

Napomena: Izdato u Agenu.

ili

. – London

Napomena: Izdato u Agenu.

. – Printed overseas, in Europe, within two furlongs of a Bousing Priest [i.e. East Molesey]

Napomena: Mesto izdavanja je izmišljeno; utvrđeno je da je mesto izdavanja Ist Malisi (2. izd.)

ili

. – Printed overseas, in Europe, within two furlongs of a Bousing Priest

Napomena: Štampano u Ist Malisiju

. – Tripilo [i.e. Dublin]

Napomena: Mesto izdavanja je izmišljeno; Biblioteka u Hantingtonu je utvrdila da je mesto izdavanja Dablin

ili

. – Tripilo

Napomena: Mesto izdavanja je izmišljeno; Biblioteka u Hantingtonu je utvrdila da je mesto izdavanja Dablin.

. – Zippelzerbst gedruckt durch Flachslanden [i.e. Leipzig : Johann Heinrich Ellinger]

Napomena: Mesto izdavanja i izdavač su izmišljeni; izdavač je utvrđen na osnovu oznake izdavača (VD17 23:321271P).

4.1.3 Ako je više mesta izdavanja povezano sa nazivom jednog izdavača, proizvođača ili distributera, unosi se mesto koje je grafički najistaknutije, a ako nema razlike u grafičkom smislu, prvo po redu koje se pojavljuje. Ako nema razlike u grafičkom smislu i mesta nisu data nekim redosledom, unosi se mesto koje se smatra najznačajnijim za korisnike kataloga.

Stariji monografski izvori

A. Ako postoje dva ili više mesta izdavanja, štampanja, distribucije i tako dalje, i kada drugo ili sledeće mesto nije jezički povezano sa nazivom izdavača, štampara, distributera i tako dalje, sva mesta se unose onim redosledom kojim se pojavljuju u glavnom izvoru podataka.

Primeri:

. – London ; York

A&B.

. – A Lausanne & se trouve à Paris

4.1.4 Može da se unese i drugo ili sledeće mesto.

Primeri:

. – London ; Chicago

- . – Köln ; Paris
- . – København ; Oslo
- . – Barcelona ; Lisbon
- . – Berlin ; Köln ; Frankfurt am Main

4.1.5 Ako se drugo ili sledeće mesto izostavi, izostavljanje može da se označi skraćenicom „etc.“ ili njenim ekvivalentom na drugom pismu, i to u uglastim zagradama (videti i 4.2.4).

Primeri:

- . – Wien [etc.]
- . – Москва [и др.]
- . – London ; New York ; Paris [etc.]
- . – Toronto [etc.]

4.1.6 Ako se unose nazivi više izdavača ili proizvođača, mesto izdavanja ili proizvodnje za svakog izdavača ili proizvođača se unosi neposredno pre njegovog naziva, osim ako je mesto isto kao i za prvog navedenog izdavača.

Primeri:

- . – New York : Columbia Records : Harper & Row
- . – New York : Columbia University ; Boston : Computer Research Institute
- . – Paris : Gallimard : Julliard

4.1.7 Ako se navode i izdavač ili proizvođač i distributer, mesto distribucije se navodi samo ako se razlikuje od mesta izdavanja ili proizvodnje.

Primeri:

- . – Washington, D. C. : Smithsonian Institution ; New York : distributed by W.W. Norton
- . – Washington, D.C. : U.S. Bureau of the Census ; Rosslyn, Va. : distributed by DUALabs
- . – Boulder : East European Monographs ; New York : Columbia University Press [distributor]

4.1.8 Mesto izdavanja, proizvodnje i/ili distribucije se unosi u onoj ortografskoj i gramatičkoj formi u kojoj se pojavljuje u izvoru.

Primeri:

- . – V Praze
- . – Frnkfurt am Main
- . – Pestini
- . – Torino

Stariji monografski izvori

A. Mesto izdavanja, štampanja, distribucije i tako dalje se unosi u obliku u kome se pojavljuje na izvoru.

Primeri:

- . – Frankfurt am Main
- . – Pestini
- . – Augustae Taurinorum
- . – Coloniae Allobrogum

Prepozicije koje prethode nazivu mesta izdavanja, štampanja i tako dalje se unose kao i druge propratne reči koje su povezane sa nazivom, ali nisu jezički povezane sa nazivom, adresom ili oznakom izdavača, štampara i tako dalje (videti 4.2.6).

Primeri:

- . – A Lyon
- . – In London
- . – Imprinted at London
- . – Impressum ... Venetiis
- . – Nouvelleme[n]t i[m]primee a Paris
- . – London printed

Urednička napomena: Podatak o izdavanju, štampanju i tako dalje glasi: „London printed, in the year 1742“.

Kada se naziv mesta izdavanja, štampanja i tako dalje uzima iz naziva izdavača, štampara i tako dalje, navodi se u uglastim zagradama.

4.1.9 Ako se smatra da je neophodno za identifikaciju, kvalifikatori kao što su naziv zemlje, države i slično se dodaju uz mesto izdavanja, proizvodnje ili distribucije. Ako se takav podatak preuzima iz glavnog izvora podataka prethodi mu zarez, ili se stavlja u uglaste zagrade kada se preuzima iz nekog drugog izvora.

Primeri:

- . – Washington, D.C.
- . – Cambridge, Mass.
- . – Santiago [Chile]
- . – London [Ontario]
- . – Cambridge [England]
- . – London, Ontario
- . – New Haven [Connecticut]
- . – 府中 [東京]
- . – 고성군 [강원도]

Ako se smatra da je neophodno za identifikaciju, uz mesto izdavanja dodaje se i puna adresa izdavača, proizvođača ili distributera. Takav podatak se stavlja u okrugle zagrade ako se preuzima iz glavnog izvora podataka ili u uglaste zagrade ako se preuzima iz drugoga izvora.

Primeri:

- . – London [37 Pond Street, N.W.3]
- . – St-Bruno-de-Montarville, Québec (1985 La Duchesse)

- . – Vancouver (571 Howe Street)
- . – [England] : Glyndebourne Festival Opera, 1977 ; New York (P.O. Box 153, Ansonia Station, New York, N.Y. 10032) : [distributed by] Video Arts International, 1985
Urednička napomena: Nije poznato mesto gde je Glyndebourne Festival Opera smešten (videti 4.1.14)
- . – Cupertino, CA (10648 Gascoigne Dr., Cupertino 95014)
- . – Paris (66, avenue de Versailles, 75016)

Stariji monografski izvori

A&B. Iza naziva mesta izdavanja, štampanja, distribucije i tako dalje sledi naziv zemlje ili slična oznaka ako se ona pojavljuje u glavnom izvoru podataka. Ako se smatra da je neophodno za identifikaciju, na primer da bi određeno mesto razlikovalo od drugih koja imaju isti naziv, nazivu mesta može da se doda identifikator u uglastim zagradama.

Primeri:

- . – Cambridge, Massachusetts
Urednička napomena: Država se pojavljuje u izvoru koji se opisuje
- . – Cambridge, [Mass.]
- . – Newport [R.I.]
- . – Lugduni
- . – Lugduni [Batavorum]
Urednička napomena: Lion odnosno Lajden
- . – Londini
- . – Londini [Gothorum]
Urednička napomena: London, Velika Britanija odnosno Lund, Švedska.

4.1.10 Ako se smatra da je neophodno za identifikaciju, dodaje se alternativna verzija mesta izdavanja (videti 0.9) u uglastim zagradama.

Primeri:

- . – Christiania [Oslo]
- . – Lerpwl [Liverpool]
- . – Leningrad [St. Petersburg]
- . – 江府 [江戸]
- . – 황성 [서울]

Stariji monografski izvori

A. Ako se smatra važnim za identifikaciju, za oblike naziva mesta koji su stariji, latinizirani, koji više nisu u upotrebi ili su pogrešno napisani, može da se unese alternativni ili ispravljeni naziv, u uglastim zagradama. Ispred ispravki se koristi skraćenica "i. e." (videti 4.1.2).

Alternativni oblik se navodi u standardnoj formi koju je izabrala kataloška agencija.

Primeri:

- . – Lodnon [i. e. London]
- . – Florentiæ [Firenze]
Urednička napomena: Savremeni naziv koji je izabrala katalogska agencija u Italiji
- . – Florentiæ [Florence]
Urednička napomena: Savremeni naziv koji je izabrala katalogska agencija u Velikoj Britaniji

4.1.11 Kada se naziv mesta izdanja, proizvodnje ili distribucije pojavljuje u glavnom izvoru podataka na više jezika i/ili pisama:

Monografski tekstualni izvori, kontinuirani izvori, kartografska građa i elektronski izvori

Navodi se oblik naziva na jeziku i pismu glavnog stvarnog naslova. Ako ovaj kriterijum nije moguće primeniti, navodi se oblik naziva koji je grafički istaknut, a ako ne postoji razlika u grafičkom smislu navodi se oblik naziva koji se pojavljuje prvi.

Štampane muzikalije, viševrsni izvori, zvučni zapisi, video zapisi i nepokretne i pokretne slike

Navodi se oblik naziva koji je grafički istaknut ili, ako ne postoji razlika u grafičkom smislu, oblik naziva koji se pojavljuje prvi. Ako nijedan od ovih kriterijuma nije moguće primeniti navodi se oblik koji u lingvističkom smislu odgovara jeziku izvora.

4.1.12 Upporedni podaci takođe mogu da se navedu, a ako se ne navode ne unose se znaci za izostavljanje.

Primeri:

- . – Genf = Genève
- . – Bern = Berne
- . – Nueva York = New York

Stariji monografski izvori

A. Prvo se unosi oblik naziva koji se prvi pojavljuje, a nakon njega se navode drugi oblici naziva, onim redosledom kojim se pojavljuju u glavnom izvoru podataka.

Primer

- . – Brussel = Bruxelles

B. Videti 4.2.12.1

4.1.13 Posebne odredbe koje se odnose na mesto izdavanja

Stariji monografski izvori

A. Mesto ili mesta izdavanja, štampanja, distribucije, i tako dalje, koja se pojavljuju uz naziv izdavača, štampara i tako dalje, ili kao deo podatka o izdanju sadržanog u podatku o izdavanju, štampanju, distribuciji, i tako dalje, se preuzimaju kao deo naziva izdavača, štampara, distributera i tako dalje, a takođe se navode i kao mesto ili mesta izdavanja, štampanja, distribucije, i tako dalje, u uglastim zagradama.

Primeri:

- . – [London] : sold by T. Richardson in London
- . – [Bresslaw] : bey Caspar Closemann, Buchhändlern in Bresslaw zubefinden
- . – [London] : Philadelphia printed, London reprinted for C. Dilly

Kada se naziv mesta pojavljuje u formulacijama oba podatka, navode se na oba mesta.

Primer

- . – In Fiorenza : Stampato in Fiorenza appresso Lorenzo Torrentino
- Napomena:* Podatak o štampanju preuzet iz kolofona

Kada je u izvoru navedena adresa ili oznaka izdavača, štampara i tako dalje, ali bez naziva grada ili okruga, naziv grada se dodaje u uglastim zagradama kao mesto izdavanja, štampanja i tako dalje, a adresa ili oznaka su sastavni deo podatka o izdavaču, štamparu, distributeru, i tako dalje.

Primeri:

- . – [London]
Urednička napomena: Podatak o izdanju glasi: J. Pitts, Printer and Toy Warehouse, 6 Great St. Andrew Street, 7 Dials
- . – [Paris]
Urednička napomena: Podatak o izdavnju glasi: à l'enseigne de l'éléphant (the trade sign of a Paris printer)
- . – [London]
Urednička napomena: Podatak o izdavnju glasi: sold in St. Paul's Churchyard.

Kada se mesto izdavanja, štampanja, distribucije i tako dalje pojavljuje samo kao deo nekog drugog područja i kao takvo je i uneto, ili je preuzeto ili izvedeno iz naziva izdavača, štampara, distributera i tako dalje, ili je poznato samo na osnovu podatka van glavnog izvora podataka za to područje (uključujući i izvore van izvora), navodi se u uglastim zagradama i u standardizovnom obliku koji je izabrala kataloška agencija. Objašnjenje se navodi u području 7.

B. Kada se mesto izdavanja, štampanja, distribucije i tako dalje pojavljuje samo kao deo nekog drugog područja i kao takvo je i uneto, ili je izvedeno iz naziva izdavača, štampara, distributera i tako dalje, ili je poznato samo na osnovu podatka van glavnog izvora podataka za to područje (uključujući i izvore van izvora), navodi se u uglastim zagradama i u standardizovnom obliku koji je izabrala kataloška agencija. Objašnjenje se navodi u području 7.

*Primeri:***A&B.**

- . – [Köln]
Urednička napomena: Standardni oblik naziva koji je izabrala kataloška agencija u Nemačkoj
- . – [London]
Napomena: u Knjižarski registar uneto kao trgovac knjigama iz Londona.

A.

- . – [Bayreuth] : impensis Orphonatrophei Baruthini, [1738] ([Bayreuth] : typis Fridireci Eliae Dietzelii)
- . – [Leipzig] : sumptibus Iohannis Fritzschi, bibl. Lips., [1674] ([Weissenfels] : literis Iohannis Brühlai, Gymn. Weissenf. typogr.)

Napomena: Cf. VD17 14:052745K

- . – [Venetiis] : Academia Veneta

B.

- . – Academia Veneta
- . – Sumptibus Iohannis Fritzschi, bibl. Lips., [1674] [Colophon:] Literis Iohannis Brühlai, Gymn. Weissenf. typogr.

Napomena: Cf. VD17 14:052745K

Urednička napomena: Originalna interpunkcija uneta, propisana interpunkcija nije dodata. Nije potrebno dodavanje punog oblika Lajpciga i Vajsenfels pošto će ti oblici biti dodati kao standardni podatak u svakom slučaju.

4.1.14 Ako se mesto izdavanja, proizvodnje ili distribucije ne pojavljuje nigde u izvoru, naziv poznatog grada ili mesta se unosi u uglastim zagradama. Ako je grad ili mesto nesigurno ili nepoznato, unosi se naziv pretpostavljenog grada ili mesta u uglastim zagradama i iza njega sledi znak pitanja. Može da se doda i ime većeg mesta.

Primeri:

- . – [Hamburg?]
- . – [Evry]
- . – [Paris]
- . – [Prague?]
- . – [Amsterdam?]
- . – [Fawsley?]
- . – [Portland, Maine?]
- . – [大坂?]
- . – [서울]

Stariji monografski izvori

A&B. Ako je mesto izdavanja, štampanja, distribucije i tako dalje nesigurno ili nepoznato, unosi se naziv pretpostavljenog grada u standardnom obliku koji je izabrala kataloška agencija, u uglastim zagradama i iza njega sledi znak pitanja. Objašnjenje može da se da u području 7.

A&B. Ako se mesto izdavanja, štampanja, distribucije i tako dalje ne pojavljuje u glavnom izvoru podataka, ali je mesto štampanja poznato na osnovu izvora koji nije glavni izvor podataka za ovo područje (uključujući izvore van izvora), navodi se u standardnom obliku koji je izabrala kataloška agencija, u uglastim zagradama. Objašnjenje se daje u području 7.

4.1.15 Ako naziv grada ili mesta ne može da se utvrdi, unosi se naziv države, pokrajine ili zemlje, prema istim odredbama koje se primenjuju pri unosu naziva gradova ili mesta.

Primeri:

- . – Canada
Urednička napomena: Poznato kao mesto izdavanja, pojavljuje se u glavnom izvoru.
- . – [Aragon]
Urednička napomena: Poznato kao mesto izdavanja, pojavljuje se van glavnog izvora.
- . – [Guatemala?]
Urednička napomena: Nesigurno, ali verovatno mesto izdavanja.

4.1.16 Ako mesto nikako ne može da se utvrdi, unosi se skraćena „s. l.“ (*sine loco*) ili njen ekvivalent na nekom drugom pismu, u uglastim zagradama.

Primeri:

- . – [S. l.]
- . – [Б. м.]
- . – [出版地不详]
- . – [出版地不明]
- . – [발행지불명]

4.1.17 Promena mesta izdavanja, proizvodnje i/ili distribucije

Stariji monografski izvori

A&B. Ako je bibliografski zapis izrađen za izvor koji je ili objavljen u više fizičkih delova, a podatak o mestu izdavanja, štampanja, distribuciji i tako dalje svakog dela se menja tokom izdavanja, ili za izvor koji sadrži zasebne naslovne strane sa mestima izdavanja, štampanja, distribucije i tako dalje koje se razlikuju od one koja se odnosi na ceo izvor, podaci o mestu izdavanja, štampanja, distribucije, i tako dalje, prvog ili prethodnog dela se unose, a mesta izdavanja, štampanja, distribucije i tako dalje ostalih delova se navode u području 7. (Videti i 4.2.15 i 4.4.10.1)

Primer

- . – Stuttgart ; Tübingen
Napomena: Sveske 33–40 imaju podatke o mestu izdavanja koji se razlikuju: Stuttgart ; Augsburg

Serijske publikacije i monografski izvori u više delova

Ako se u narednim sveskama ili delovima mesto izdavanja, proizvodnje i/ili distribucije promeni, kasnije mesto se navodi u području 7 (videti 7.4.2.1), kada se to smatra neophodnim za identifikaciju ili je važno iz nekog drugog razloga za korisnike kataloga.

Integrativni izvori

Ako se u narednim iteracijama mesto izdavanja promeni, opis se menja, a ranije mesto se navodi u području 7 (videti 7.4.2.2), kada se to smatra neophodnim za identifikaciju ili je važno iz nekog drugog razloga za korisnike kataloga.

4.2 Naziv izdavača, proizvođača i/ili distributera

4.2.1 Naziv izdavača, proizvođača i/ili distributera se odnosi na osobu ili kolektivno telo koje je odgovorno za izdavanje, proizvodnju i/ili distribuciju, ili druge aktivnosti koje se odnose na objavljivanje izvora.

Stariji monografski izvori

A. Ovaj element sadrži naziv izdavača, distributera, knjižara i štampara (ako se nalazi u glavnom izvoru podataka za ovaj element) izvora ili više njih, povezan sa podatkom koji se odnosi na mesta tih aktivnosti i podacima o štampanju ili preštampavanju.

4.2.2 Naziv izdavača ili proizvođača se unosi odmah posle mesta izdavanja ili mesta proizvodnje i povezan je sa njim u glavnom izvoru podataka.

Primeri:

- . – London : Methuen
- . – London : Library Association
- . – Roazhon [Rennes] : Bremañ
- . – Ташкент : „Фан“
- . – [London] : Eccles Centre for American Studies
- . – 東京 : 丸善
- . – 서울 : 종로서적

Ako je u glavnom izvoru podataka navedeno više naziva izdavača ili proizvođača, unosi se naziv izdavača koji je grafički istaknutiji, a ako nema razlike u grafičkom smislu, unosi se naziv prvog navedenog izdavača ili proizvođača. Ako nema razlike u grafičkoj istaknutosti i ako se nazivi izdavača ne pojavljuju po nekom redosledu, unosi se naziv koji se smatra najvažnijim za korisnike kataloga (videti i 4.2.12.1).

Primeri:

- : Pictorial Charts Educational Trust
- : La Nuova Italia
- : Изогиз
- : Softext
- Urednička napomena:* Naziv izdavača koji je istaknutiji od drugih
- : BPI Systems
- Urednička napomena:* Naziv izdavača koji se pojavljuje prvi po redu.

Stariji monografski izvori

Navodi se naziv koji se pojavljuje prvi.

4.2.3 Kada se u glavnom izvoru podataka pojavljuje više naziva izdavača ili proizvođača, nazivi drugih i sledećih izdavača takođe mogu da se unesu.

Primeri:

- . – London : The Times ; Edinburgh : John Bartholomew & Son
- . – Paris : Institut géographique national ; Clermont-Ferrand : Éd. Parc des Volcans
- . – Paris : le Centurion : Desclée De Brouwer : Éd. du Cerf
- . – London : National Savings Committee ; Edinburgh : National Savings Committee for Scotland
- . – Waterloo [Ontario] : Leisure Studies Data Inc. ; Chicago : National Opinion Research Center
- . – Paris : Éd. Est-Ouest internationales : Éd. Unesco
- . – Madrid : Debate ; Barcelona : Círculo de Lectores
- . – [México, D. F.] : Alfaomega ; León : everest
- . – Chicago : University of Chicago Press ; Milano : Ricordi

Stariji monografski izvori

A. Ako se u izvoru na jednom mestu nalazi više izdavača, štampara, distributera i tako dalje, uglavnom se unose svi nazivi i to redosledom kojim se pojavljuju u izvoru. Oni se odvajaju propisanom interpunkcijom samo ako nisu povezani veznicima ili frazama.

4.2.4 Ako se nazivi drugog ili sledećeg izdavača ili proizvođača izostavljaju, na izostavljanje se ukazuje skraćenicom „etc.“ ili njenim ekvivalentom na drugom pismu. Skraćenica se stavlja u uglaste zagrade.

Primeri:

- : Evans [etc.]
- : Payot [etc.]
- : The Times [etc.]
- : Evaporated Milk Association [etc.]
- : American Association of Individual Investors [etc.]

Stariji monografski izvori

A. Ako se smatra da je previše naziva, podatak može da se skрати izostavljanjem svih ili nekih naziva posle naziva prvog. U takvim slučajevima se koristi znak za skraćivanje i posle njega se u uglastoj zagradi dodaje fraza koja označava koliko naziva izdavača smo izostavili. Fraza sadrži broj izostavljenih izdavača i broj izostavljenih mesta, ako ih ima više (videti i 4.2.6). Umesto toga, podatak o onome što je izostavljeno može da se navede u području 7.

Primeri:

- : chez Claude Barbin ... Jean Boudot ... George & Louis Josse
- Urednička napomena:* Izostavljene su adrese knjižara.
- : printed for F. C. and J. Rivington, Otridge and Son, J. Nichols and Co. ... [i 26 drugih]

ili

- : printed for F. C. and J. Rivington, Otridge and Son, J. Nichols and Co. ...
- Napomena:* U impresumu je navedeno još 26 izdavača.

: printed for James, John and Paul Knapton ... T. Becket ... T. Davies ... W. Jackson in Oxford, and A. Kincaid, and Company, in Edinburgh

Urednička napomena: Izostavljene su adrese knjižara.

: printed and sold by J. Newbery and C. Micklewright, also by Mess. Ware, Birt, Astley, Robinson, Dodsly, and Needham, in London ... [i 8 drugih iz 8 mesta]

ili

: printed and sold by J. Newbery and C. Micklewright, also by Mess. Ware, Birt, Astley, Robinson, Dodsly, and Needham, in London ...

Napomena: U impresumu je navedeno još osam izdavača i osam mesta izdavanja.

B. Obično se podaci o izdavaču, štamparu, distributeru i tako dalje koji se pojavljuju u glavnom izvoru podataka navode u celosti. Izostavljanje se vrši kod predugačkih podataka i u takvim slučajevima se koristi znak za izostavljanje. Podatak o onome što je izostavljeno se navodi u području 7.

Primer

. – Edinburgh, Typis Academicis, prostant venales apud C. Elliot, et G. Creech et Londini apud J. Murray

Urednička napomena: Podatak naveden u celosti. Navedena je originalna interpunkcija, a propisana interpunkcija nije dodata.

4.2.5 Kada se u glavnom izvoru podataka pojavljuju i naziv izdavača i naziv distributera, može da se unese naziv distributera. Kada se naziv distributera pojavljuje u nekom drugom izvoru ili se ne pojavljuje u izvoru, može da se navede u području 7 (videti 7.4.1). Ako je dat samo naziv distributera, on mora da se navede.

Primeri:

: Technical and Scientific Films : Film Producers Guild [distributer]

: Inter-university Consortium for Political Research [distributer]

: Europa Diffusion [distributer]

4.2.6 Naziv izdavača ili distributera može da se navede u skraćenom obliku, ali pod uslovom da je taj oblik razumljiv i da identifikuje izdavača nedvosmisleno.

Primeri:

: Bietti

Urednička napomena: Naziv izdavača se pojavljuje kao Casa editrice Bietti

: Художественная литература

Urednička napomena: Naziv izdavača se pojavljuje kao Государственное издательство Художественная литература.

: H.M. Gousha

Urednička napomena: Naziv izdavača se pojavljuje kao The H.M.Gousha Company.

: M. Eschig

Urednička napomena: Naziv izdavača se pojavljuje kao Editions Max Eschig et Cie.

: Invicta

Urednička napomena: Naziv izdavača se pojavljuje kao Invicta Plastics Ltd.

: Readex

Urednička napomena: Naziv izdavača se pojavljuje kao Readex Micropoint Corporation.

Xanara

Urednička napomena: Naziv izdavača se pojavljuje kao Xanara Technologies.

: Addison-Wesley

Urednička napomena: Naziv izdavača se pojavljuje kao Addison-Wesley Publishing Company.

ali ne

: The Society

Urednička napomena: Naziv izdavača se pojavljuje kao American Chemical Society.

Stariji monografski izvori i starija kartografska građa

A&B. Nazivi izdavača, stampara, distributera i tako dalje se preuzimaju u obliku u kome se pojavljuju u izvoru zajedno sa neophodnim rečima i frazama koje im prethode (videti i 4.1.8).

Primeri:

A&B.

: chez Augustin Courbé

: en casa de Guilliello Roville

: na officina de Antonio de Sousa da Sylva

: par lan de Tournes pour Antoine Vincent

: à l'enseigne de l'éléphant

A.

: de l'imprimerie de Balleu, se trouve chez Marcilly [et chez] les marchands de nouveautés

Napomena: Dva podatka o distributeru su povezana rečju „chez“ uglastim zgradama.

A&B.

: printed for J. Warner

: printed for J. Roberts and A. Dod

: printed for the editor, and sold by him

: by the widowe of John Mommart

: printed for the executors of the late widow Kelly

A. Kvalifikacije kao što je „Kraljev štampar“ i adrese mogu se izostaviti. Međutim, adrese se unose kada pomažu u identifikaciji, datiranju ili određenju mesta iz kog je izvor.

Primer:

. – A Rouen : chez Jean Oursel. rue Ecuyere, vis- à-vis la rue du Petit-Puits, à l'Imprimerie du Levant

A&B. Nevažni podaci u sredini, na početku ili na kraju podatka o izdavanju, štampanju i tako dalje se mogu izostaviti. Ta izostavljanja se označavaju znacima za izostavljanje.

4.2.7 Kada se naziv izdavača, proizvođača ili distributera pojavljuje u punom obliku u području 1, pun naziv može da se ponovi u području 4, ili se u tom području unosi skraćeni oblik ili odgovarajuća fraza koja ga identifikuje.

Primeri:

- Shadow dance / by Henry Clive Mackeson. – London H. Mackenson
 Thésaurus de l'armement / Centre de documentation de l'armement. - [Paris] :
 CEDOCAR
 Liste des périodiques reçus au Centre national des recherches agronomiques. – Versailles
 : C.N.R.A.
 Harlekin : für Klarinette / Karlheinz Stocjhausen. – Kürten : Stockhausen
 Two wonder of new life [Vizuelna projekcija] / Cleveland Health Museum. – Cleveland :
 Cleveland Health Museum
 Fichier de terminologie [Mikrooblik] / Québec (Province), Office de la langue française,
 Centre de terminologie. – Québec : O.L.F.
 Chemical properties database [Elektronski izvor] / Institute for Scientific Information.
 - [Philadelphia] : Institute for Scientific Information

Stariji monografski izvori

A&B. Kada se podatak o izdavaču, štamparu, distributeru i tako dalje pojavljuje samo u nekom drugom području u kome je i naveden ili je poznat iz izvora koji nije glavni izvor podataka za ovaj element (ili se nalazi van izvora), navodi se u najkraćem pogodnom obliku, u uglastim zagrada. Kada izvor podataka nije naslovna strana, na taj izvor se ukazuje u području 7.

Primeri:

- A.**
 . – [Paris : Phillipe Pigouchet pour Symon Vostre, 25 avril 1500]
Urednička napomena: Pigouchetovo geslo je na naslovnoj strani. Na naslovnoj strani piše:
 Ces presentes heures a lusaige du Mans fure[n]t acheuees lan Mil. cinq ce[n]s le xxv
 jour dapuril pour Symon Vostre ...
 . – [London : Francis Barlow], 1605
Urednička napomena: Poslednji deo naslova glasi: illustrated with ... sculptures by Francis
 BARlow and are to be sold at his house
- B.**
 . – A Paris, imprimé par l'auteur [P.S. Fournier], rue des Postes & se vend chez Barbou, rue
 S. Jacques. M.DCCC.LXIV.
Urednička napomena: Ime autora se pojavljuje u podatku o odgovornosti na naslovnoj
 strani.
 Naziv izdavača, štampara, distributera i tako dalje se ne skraćuje i ne proširuje kada se
 njime ponavlja ili izostavlja podatak koji se odnosi na autora kao izdavača.

Primer:

- . – Trykt udi London : af Frys, Couchman og Collier paa Forfatterens egen Bekostning

4.2.8 Stariji monografski izvori

A. Kada se naziv i/ili adresa štampara pojavljuje u glavnom izvoru podataka sa drugim nazivima izdavača, štampara, distributera i tako dalje, ili bez njih, navodi se kao naziv izdavača, štampara, distributera i tako dalje, ili kao deo tog naziva.

Primeri:

- : printed and are to be sold by Randal Taylor
- : printed by J. and H. Hughs ... and sold by T. Payne
- : J. Grundy, printer
- : printed and sold at 60, Old Street
- : tryckt hos Lars Salvius
- : printed, and re-printed by E. Waters
- : de l'imprimerie de J. Barbou
- : typis exscrisit Joachimus Redanus

U nekim slučajevima naziv i/ili adresa štampara se pojavljuje u glavnom izvoru podataka bez naziva, adrese ili oznake izdavača ili knjižara. Ako je neki od tih podataka poznat, navodi se posle naziva i/ili adrese štampara, a prethode mu razmak, dvotačka, razmak. Takav podatak se navodi u uglastim zagradama.

Primer

: acheuee de imprimer par maistre nicole de la barre : [chez Jean Petit]

Napomena: Podatak o štampanju preuzet je iz kolofona; na poslednjem listu se nalazi geslo Jean Petita, knjižara.

B. Obično se podaci unose redosledom kojim se pojavljuju u glavnom izvoru podataka. Podatak koji se ne nalazi u glavnom izvoru podataka može da se navede u uglastim zagradama ili, umesto toga, da se navede u području 7.

Primer

[Colophon:] acheuee de imprimer par maistre nicole de la barre

Napomena: Na poslednjem listu se nalazi geslo Žan Petita, knjižara.

4.2.9 Zvučni zapisi i audiovizuelni izvori

Kada se na izvorima kao što su gramofonske ploče, kasete, i slično, robna marka pojavljuje u kombinaciji sa nazivom izdavača ili producentske kuće, ona se ne unosi u područje izdavanja, proizvodnje, distribucije i tako dalje. Ona može da se unese u područje izdavačke celine (ako se smatra da je robna marka i naziv izdavačke celine (videti područje 6)) ili u područje standardnog identifikatora izvora i podataka o dostupnosti, ako je robna marka praćena brojem koji je alternativa standardnom broju (videti područje 8).

4.2.10 Netačan naziv izdavača ili proizvođača

Ako se zna da je podatak naveden u izvoru izmišljen ili netačan, ispravljen oblik može da se unese u uglastim zagradama (videti 0.9) ili da se navede u području 7.

Stariji monografski izvori

A&B. Ako se zna da je podatak naveden u izvoru izmišljen ili netačan, ispravljen oblik može da se unese u uglastim zagradaama i da se u području 7 da objašnjenje. Ako se zna da je podatak naveden u izvoru izmišljen ili netačan, ali izvor u kome je tačan podatak ne može da se utvrdi, podatak o izdavanju, štampanju i tako dalje se unosi i u području 7 se daje napomena o njegovom statusu.

Primeri:

: apud Ruardum Phigrum [i.e. E. Griffin]

Napomena: Impresum je netačan; stampao E. Griffin u Londonu.

: printed for A. Moore

Napomena: Ime knjižara u impresumu je izmišljeno.

A&B. Kada se umesto naziva pojavljuje samo adresa, oznaka ili inicijali izdavača, štampara, distributera i tako dalje, adresa, oznaka ili inicijali se navode kao podatak o izdavaču, štamparu, distributeru i tako dalje. Ako naziv izdavača, štampara, distributera i tako dalje može da se utvrdi, naziv se dodaje u uglastim zagradaama tako što se naziv ubacuje iza inicijala ili se naziv dodaje pre ili posle adrese ili oznake, u zavisnosti od toga šta je prikladnije. Objašnjenje se daje u području 7.

Primeri:

: [Jean-Pierre Costard] Rue Saint-Jean-de-Beauvais, la premiere porte cochere au dessus du College

Napomena: Costard se pojavljuje kao izdavač u: Quérard, J. M. La France littéraire

: postant in Coemetrio D. Pauli [apud Abelem Swalle]

Napomena: Naziv izdavača na poleđini naslovne strane

: printed and sold [by John Evans] at No. 41, Long-Lane.

Napomena: John Evans je radio na ovoj adresi između 1791. i 1795. godine

: printed by H[umphrey]. L[ownes]. for George Latham at the Bishops head in Pauls Church-yard

Napomena: Naziv izdavača prema ESTCS126474

B. Kao alternativa daje se napomena.

Primer

: printed by H. L. for George Latham at the Bishops head in Pauls Church-yard

Napomena: Prema ESTCS126474, „H. L.“ se odnosi na Humphrey Lownes.

4.2.11 Naziv izdavača, proizvođača ili distributera preuzet iz podatka koji se ne nalazi u glavnom izvoru podataka

Kada je naziv izdavača, proizvođača ili distributera poznat na osnovu podatka koji se ne nalazi u glavnom izvoru podataka (uključujući i izvore van izvora), navodi se u uglastim zagradaama i u obliku koji je prikladan vremenu, pismu i jeziku izvora. Izvor iz kog je podatak preuzet se navodi u području 7.

Primer

: [Paul Linley and John Flaskett]

Napomena: Izdavač preuzet iz Short Title Catalogue.

Kada je naziv izdavača, proizvođača ili distributera nesiguran ili nepoznat, naziv za koji se smatra da je verovatno naziv izdavača ili proizvođača (ili nazivi većeg proja mogućih izdavača ili proizvođača) se unosi i iza njega se stavlja znak pitanja. Takav podatak se navodi u uglastim zagradama.

Primer

: [John Smith?]

4.2.12 Naziv izdavača, proizvođača ili distributera na više jezika i/ili pisama

4.2.12.1 Kada se naziv izdavača, proizvođača ili distributera u glavnom izvoru podataka pojavljuje na više jezika i/ili pisama:

**Monografski izvori,
kartografska građa,
kontinuirani izvori i
elektronski izvori**

Navodi se oblik naziva na jeziku ili pismu naslovne strane. Kada ovaj kriterijum ne može da se primeni, navodi se naziv koji je grafički istaknutiji, a ako nema razlike u grafičkom smislu, unosi se naziv prvog navedenog izdavača.

Stariji monografski izvori

A. Navodi se oblik naziva prvog navedenog izdavača, a posle njega drugi oblici naziva navedeni redosledom kojim se pojavljuju u izvoru.

B. Podaci se navode redosledom kojim se pojavljuju na naslovnoj strani.

Primer

. – Wytisstené v Kryssstoffa Baumana, w Drazdanech = Gedruckt by Chrostoph Baumann zu Dreßden

Viševrsni izvori, zvučni zapisi, video zapisi, nepokretne i pokretne slike i štampane muzikalije

Unosi se oblik naziva koji je grafički istaknutiji, ili ako nema razlike u grafičkom smislu oblik koji je prvi naveden. Ako nijedan od ovih kriterijuma ne može da se primeni, navodi se oblik koji lingvistički odgovara jeziku izvora.

4.2.12.2 Mogu da se navedu i uporedni podaci. Ako se uporedni podaci ne navode, na izostavljanje se ne ukazuje.

Primeri:

: Galerie nationale du Canada pour la Corporation des musées nationaux du Canada = National Gallery of Canada for the Corporation of the National Museums of Canada

: Bundeskanzlei = Chancellerie fédérale

. – Kraków : Polskie wydawnictwo muzyczne = Krakau : Polnischer Musikverlag

. – Beuxelles : PArlement européen, Direction générale des études = Brussels : European Parliament, Directorate General for Research

4.2.13 Naziv štampara ili proizvođača se ne navodi kao zamena za nepoznat naziv izdavača ili distributera, osim kod starijih monografskih izvora.

Međutim, kada osoba ili kolektivno telo kombinuje svoje aktivnosti štampanja sa aktivnostima izdavanja, proizvodnje ili distribucije, ili kada je odgovornost nepouzdana, pretpostavlja se da je imenovani štampar ili proizvođač takođe i izdavač.

Primeri:

- : Imprimerie nationale
- : Cuala Press
- : Oxford University Press
- : Institut géographique national
Urednička napomena: I. G. N. je i izdavač i proizvođač.

Stariji monografski izvori

A&B. Kada je naziv izdavača, štampara, distributera i tako dalje poznat na osnovu podatka koji se ne nalazi u glavnom izvoru podataka za taj element (uključujući i izvore van izvora), navodi se standardizovan oblik koji je izabrala katalogska agencija. Takav podatak se navodi u uglastim zagradama. Izvor iz kog je podatak preuzet se navodi u području 7.

Primer

- . – [London : Paul Linley and John Flasket] *Napomena:* Podatak o izdavanju preuzet iz STC (2. izd.).

Kada je naziv izdavača, štampara, distributera i tako dalje nesiguran ili nepoznat, naziv za koji se smatra da je verovatno naziv izdavača ili proizvođača, ili nazivi većeg broja mogućih izdavača ili proizvođača, se unosi i iza njega se stavlja znak pitanja. Takav podatak se navodi u uglastim zagradama.

Primer

- : printed for the authors vse [by Nicholas Okes?] *Napomena:* Pretpostavljeni štampar na osnovu STC (2. izd.).

A&B. Kada je naziv izdavača, distributera ili knjžara nepoznat, a naziv štampara poznat na osnovu izvora van glavnog izvora podatka za taj element (uključujući i izvore van izvora), taj podatak se navodi u uglastim zagradama. Izvor se navodi u području 7.

Primeri:

- . – [East Molesey : Robert Valdegrave] *Napomena:* Podatak o izdavanju iz STC (2. izd.).
- . – [Genève : Cramer] *Napomena:* Podatak o izdavanju iz kataloga Nacionalne biblioteke.

4.2.14 Kada ne može da se unese naziv izdavača, proizvođača ili distributera, u uglastim zagradama se unosi skraćenica „s. n.“ (*sine nomine*) ili njen ekvivalent na drugom pismu.

Primeri:

- : [s. n.]

: [б. и.]
 : [出版者不详]
 : [出版者不明]
 : [발행처불명]

Stariji monografski izvori

B. Kada ne može da se unese naziv izdavača, štampara i tako dalje, u uglastim zagradama može da se unese skraćenica „s. n.“ (*sine nomine*) ili njen ekvivalent na drugom pismu.

4.2.15 Promena naziva izdavača, proizvođača i/ili distributera

Serijske publikacije i monografski izvori u više delova

Ako u narednim sveskama ili delovima dođe do promene naziva izdavača, proizvođača i/ili distributera, naziv kasnijeg izdavača, proizvođača i/ili distributera se unosi u područje 7 (videti 7.4.2.1), kada je to potrebno za identifikaciju ili se iz nekog drugog razloga smatra važnim za korisnike kataloga.

Stariji monografski izvori

A&B. Ako se kreira pojedinačan bibliografski zapis za izvor koji je ili objavljen u više fizičkih delova i podatak o izdavaču, štamparu, distributeru i tako dalje se menja tokom izlaženja ili sadrži zasebne naslovne strane sa izdavačem, štamparom, distributerom i tako dalje koje se razlikuju od one koja se odnosi na ceo izvor, podaci o izdavaču, štamparu, distributeru i tako dalje, prvog ili prethodnog dela se unose i izdavač, štampar, distributer i tako dalje ostalih delova se navode u području 7. (Videti i 4.1.17 i 4.4.10.1).

A. Delovi složenog podatka o izdavanju, štampanju, distribuciji i tako dalje se odvajaju propisanom interpunkcijom samo onda kada su u izvoru predstavljeni odvojeno.

Primeri:

. – Londres [i. e. Paris] : et se trouve à PAris, chez la veuve Duchesne (de l'imprimerie de P. Fr. Gueffer, rue de la Harpe).

Napomena: Podatak o štampanju preuzet iz kolofona.

. – Prostant Pestini : apudauthorem et Mauss Bibliopolam (Budae : typis Leopoldi Francisci Landerer).

B. Propisana interpunkcija se izostavlja kod složenog podatka o izdavanju, štampanju, distribuciji i tako dalje.

Primeri:

. – Impressum Pragae. Sumptibus Joannis Ziegerii bibliopolae Norinbergensis. Apud Joannem Carolum Gerzabek, anno M.DC.XCIV.

. – Francofvrti apud Io. Wechelum, impensis Sigis.Feyrerabend. MDLXXXV.

. – Cantabrigiæ, typis Academicis. Impensis Edm. Jeffery, bibliopolæ Cantabr. Prostant venales Londini apud Jac. Knapton, in cœmeterio D. PAuli. MDCCVIII.

Integrativni izvori

Ako se u narednim iteracijama naziv izdavača, proizvođača i/ili distributera promeni, opis se menja tako da prikaže poslednju iteraciju, a raniji naziv ili nazivi se navode u području 7 (videti 7.4.2.2), kada se to smatra neophodnim za identifikaciju ili je važno iz nekog drugog razloga za korisnike kataloga.

4.3 Podatak o funkciji distributera

4.3.1 Kada se u glavnom izvoru podataka kao integralni deo podatka o izdavanju pojavljuje i funkcija distributera, podatak se preuzima u potpunosti.

Primeri:

- : Boyars : distributed by Caldor and Boyars
- : diffusion A. Lecot
- : to be sold by Jas. Gardner
- : distributor G. Schirmer
- : released by Beaux Arts Co.
- : produced for Bairnsweat
- : presented by Shell Education Service
- : distributed by Harvard University Press

4.3.2 Kada funkcija distributera nije precizno navedena, može da se doda kratka reč ili fraza koja označava vrstu aktivnosti i ona se stavlja u uglaste zagrade.

Primeri:

- : Vacation Work [distributor]
- : [A. Colin distributor]
- : Information Insights [distributor]
- : Information Canada [distributor]
- : Center for Human Resource Research [distributor]
- : EVR Partnership [distributor]
- : Librería Facsímil y Arte [distributor]
- : 三弥井書店 [発売]
- : 회상사 [보급]

Stariji monografski izvori

Ovo pravilo se ne primenjuje.

4.4 Godina izdavanja, proizvodnje i/ili distribucije

4.4.1 Godina ili godine izdavanja, proizvodnje i/ili distribucije se navode.

Primeri:

- , 1979
- , 1995
- , 2002
- , 1968–2006

Stariji monografski izvori

A. Godina izdavanja ili štampanja izdanja ili otiska koji se opisuje se navodi.

Primeri:

- , 1614
- , 1732, reprinted 1734

B. Obično se svi datumi koji se pojavljuju u glavnim izvorima podataka za područje izdavanja, štampanja, distribucije i tako dalje navode.

Elektronski izvori

U slučajevima kada se radi o onlajn servisima i drugim integrativnim izvorima (na primer WWW sajtovi), može da se navede napomena koja se odnosi na dan, mesec i godinu koja se pojavljuje u izvoru (videti 7.9).

4.4.2 Kada se ista godina odnosi i na izdavanje ili proizvodnju i na distribuciju ili na više izdavača ili proizvođača i distributera, unosi se posle poslednjeg naziva ili podatka o funkciji.

Primeri:

- . – New York : Sterling [etc.] ; London : distributed by Ward Lock, 1977
- . – [Paris] : Institut géographique national ; [Châteauroux] : Chambre d'agriculture de l'Indre ; Blois : Chambre d'agriculture du Loir-et-Cher, 1981
- . – Oslo : Musikk-huset ; København : Imudico [distributor], 1980
- . – Montreal : National Film Board of Canada ; London : Guild Sound and Vision [distributor], 1968
- . – Las Vegas, Nev. : Starburst Designs ; San Diego, Calif. : Interactive Data Corp. [distributor], 1994

4.4.3 Ako se godina izdavanja ili proizvodnje razlikuje od godine distribucije, svaka godina se unosi posle odgovarajućeg naziva ili podatka o funkciji.

Primeri:

- . – London : Educational Records, 1973 ; New York : Edcorp [distributor], 1975
- . – Seattle, Wash. : Laser Learning Technologies, 1993 ; Hardwick, Vt. : Optical Transfer [distributor], 1995

4.4.4 Godine po Gregorijanskom kalendaru se unose arapskim brojevima. Godine koje nisu navedene po Gregorijanskom kalendaru se unose onako kako se pojavljuju u izvoru, sa ekvivalentnom godinom po Gregorijanskom kalendaru koja se dodaje u uglastim zagradama, ako može da se odredi.

Primeri:

, 1969

, 5730 [1969 or 1970]

Urednička napomena: Jevrejski kalendar.

, 1398 [1977 or 1978]

Urednička napomena: Muslimanski kalendar.

. – Paris : chez Testu, an IX [1801]

Urednička napomena: Kalendar Francuske revolucije.

, 光緒8 [1882]

Urednička napomena: Kalendar kineskih godina vladavine.

, 단기 4289 [1956]

Urednička napomena: Korejski kalendar.

Kada se u kontinuiranom izvoru pojavljuju godine različitih kalendara, unose se sve godine koje se međusobno odvajaju razmakom, znakom jednakosti, razmakom.

Primer

, an III-an IV = 1795-1796

Stariji monografski izvori

A. Godine izdavanja, štampanja i tako dalje se unose onako kako se pojavljuju u izvoru, uključujući i dan i mesec, ako su navedeni. Reči i fraze koje su jezički povezane sa godinom, kao što su „anno“ ili „štampano godine“ se unose kao deo elementa koji čini godina.

Primeri:

, 7 July 1766

, in the year 1742

Urednička napomena: Impresum glasi: London printed, in the year 1742.

, printed in the year 1742

Urednička napomena: Impresum glasi: London, printed in the year.

B. Godine izdavanja, štampanja i tako dalje se unose onako kako se pojavljuju u izvoru, uključujući i dan i mesec, ako su navedeni. Propisana interpunkcija se ne dodaje ako je u protivrečnosti sa originalnom interpunkcijom.

Primeri:

. – London printed, in the year 1742.

. – London, printed in the year 1742.

. – Excusum Coloniae Agrippinae, anno M.D.XXXVII. octauo Calendas septembres.

A. Ako je godina deo podatka o mestu ili štamparu, navodi se kao deo tog podatka i kao godina izdavanja, u uglastim zagradama. Kada se godina ne pojavljuje u izvoru u području izdavanja, štampanja, distribucije i tako dalje, ali je navedena u području 1 ili 2, takođe se navodi kao godina izdavanja, u uglastim zagradama.

Primeri:

, [1744]

Urednička napomena: Podatak o izdavanju glasi: Printed in the year M.DCC.XLIV. and sold at the pamphlet-shops in London and Westminster.

, [1795?]

Urednička napomena: Naslov glasi: The circular letter, to the General Baptist churches for the year 1795. By John Marsom, read, approved, and ordered to be printed, by the General Assembly.

B. Godina se unosi onako kako se pojavljuje u podatku o izdavanju, štampanju, distribuciji i tako dalje, u glavnom izvoru podataka.

Primer:

. – Printed in the year M. DCC.XLIV. and sold at the pamphlet-shops in London and Westminster

Kada se godina ne pojavljuje u izvoru u području izdavanja, štampanja, distribucije i tako dalje, ali je navedena u području 1 ili 2, takođe se navodi kao godina izdavanja, u uglastim zagradaama.

Primer:

, [1795?]

Urednička napomena: Naslov glasi: The circular letter, to the General Baptist churches for the year 1795. By John Marsom, read, approved, and ordered to be printed, by the General Assembly.

A. Dani u mesecu i nazivi meseci koji se ne pojavljuju u području izdavanja, štampanja, distribucije i tako dalje, ali su poznati kao datum izdavanja, navode se zajedno sa godinom, arapskim brojevima i na jeziku koji je izabrala kataloška agencija. Kada je podatak o godini izdavanja dugačak, na primer, ako nije izražena arapskim brojevima, može da se preformuliše. U području 7 se navodi napomena koja se odnosi na izvor godine izdavanja i uključuje i prepisani podatak, ako se to smatra važnim za korisnike kataloga.

Primer:

, [18 May 1507]

Napomena: U kolofonu: Anno gratiae millesimo quingentesimo septimo die vero decimoctavo Maij.

ili

Napomena: Godina izdavanja iz kolofona.

B. Podatak o godini izdavanja se unosi onako kako se pojavljuje u glavnom izvoru podataka za to područje.

Primer:

[Colophon:] Anno gratiae millesimo quingentesimo septimo die vero decimoctavo Maij

A&B. Velika slova koja se pojavljuju naizgled nasumice na naslovnoj strani ili u kolofonu mogu da predstavljaju hronogram i zato treba da ostanu u tom obliku i ne treba ih pretvarati u mala slova. Datum preuzet iz hronograma se navodi u uglastim zagradaama, arapskim brojevima. U području 7 može da se navede objašnjenje i da se prepíše hronogram.

Primeri:

, [1788]

Napomena: Godina data u hronogramu u naslovu.*Urednička napomena:* Naslov glasi: NoMIna CLerI IVnIorIs HVngarICI eX benIigno faVore Caesareo regIo In arCe PosonIensI CoLLoCatI.

, [1694]

Napomena: Godina data u hronogramu u podatku o izdavanju.*Urednička napomena:* Podatak o izdavanju glasi: Hamburgi Typis Thomæ Rossii. – Anno, quo VIX fas SVperI qVæCVnqVe MonetIs proDere nos popVLIs! ...

Godine navedene rimskim brojevima se unose onako kako se pojavljuju, bez razmaka između.

A. Godina po Gregorijanskom kalendaru se dodaje navedena arapskim brojevima, u uglastim zagradaama.

Primer

, M.DC.III. [1604]

Urednička napomena: Godina u impresumu: M.DC.III.

B. Godina po Gregorijanskom kalendaru se ne dodaje.²⁸

Primer

, M.DC.III.

A&B. Godine koje ne pripadaju hrišćanskom dobu i datumi izdavanja ili štampanja navedeni terminima koji nisu kalendarski unose se u obliku u kome su dati u izvoru. Ekvivalentni datumi savremene hronologije se dodaju u uglastim zagradaama.

Primeri:

, an 6, 1797

, an VII [1798 or 1799]

, 5530 [1769 or 1770]

, die visitations Baetae Virginis MAriae 1497 [2 July 1497]

, die natalis Christi 1498 [25 Dec. 1498]

, 7144 [1636]

, 1507 on the feast of Saint Luke [18 Oct.]

B. Alternativno, ekvivalentni datumi savremene hronologije se navode u području 7.

A&B. Datumi hrišćanskog doba, u kome godina počinje 1. januara i drugi datumi, unose se kako su dati u izvoru, sa kosom crtom između. Datumi savremenog kalendara mogu da se dodaju u uglastim zagradaama.

Primeri:

, 1690/1

, 1690/1691 [1691]

, 2/13 Sept. 1750

²⁸ Pretpostavlja se da će kataloška agencija negde u zapisu uneti godinu po Gregorijanskom kalendaru; to, međutim, nije određeno pravilima ISBD-a za alternativu B.

Kada se u izvoru nalazi godina izdavanja, štampanja i tako dalje koja nije po kalendaru po kome godina počinje 1. januara i kada se zna da je izvor izdat sledeće godine po sadašnjem kalendaru, kasniju godinu dodajemo u uglastim zagradama. Datumi Julijanskog kalendara se ne ispravljaju. Objašnjenje se daje u području 7.

Primeri:

, id. Mart. 1502 [15 Mar. 1503]

Napomena: Datum dat po Julijanskom kalendaru odgovara 15. martu 1503. po Gregorijanskom kalendaru

, 1641 [1642]

Napomena: Godina izdavanja navedena prema računanju vremena u odnosu na Blagovesti.

B. Kao alternativa se navodi samo napomena.

4.4.5 Kada se zna da je godina u izvoru netačna ili se pojavljuje u nekom alternativnom obliku, unosi se onako kako se nalazi u izvoru, a ispravljena godina ili alternativni oblik se navode u uglastim zagradama (videti 0.9).

Primeri:

, 1697 [i. e. 1967]

, 1905 [i. e. 1950]-1970

, 1963 [i. e. 1971]

, 1892 [실은 1982]

Stariji monografski izvori

A&B. Kada se zna da je godina u izvoru netačna ili se pojavljuje u pogrešnom obliku, unosi se onako kako se nalazi u izvoru, a ispravljena godina ispred koje se unosi *i. e.* se navodi u uglastim zagradama.

Primeri:

, DMLII [i. e. 1552]

, 1703 [i. e. 1730]

A&B. Ako se godina sa naslovne strane unese kao godina izdavanja, a potvrda o kasnijoj godini izdavanja se nalazi na nekom drugom mestu, ta godina se navodi u uglastim zagradama kao ispravka i u području 7 se daje napomena kojom se objašnjava da se ispravka razlikuje od godine izdavanja i da to nije ispravka štamparske greške.

Primer:

, 1786 [i. e. 1788]

Napomena: Posveta i predgovor su datirani 1788.

B. Kao alternativa, navodi se samo napomena.

4.4.6 Godina kopirajta se dodaje godini izdavanja, proizvodnje ili distribucije – ako se smatra da je to važno za korisnike kataloga.

Primeri:

, 1969, cop. 1937

, 1972, cop. 1954

, 1995, cop. 1993

Stariji monografski izvori

A&B. Datum do kada važi pravo na štampanje ili datum kopirajta može da se navede u području 7 – ako se smatra da je to važno za korisnike kataloga.

Primer

, 1720

Napomena: Podatak o privilegiji do 1718. dat na strani 4.

4.4.7 Ako za izvor ne može da se odredi godina izdavanja, proizvodnje ili distribucije, umesto nje se navodi godina kopirajta, ili godina štampanja ili godina proizvodnje. Naznači se koja je to godina.

Primeri:

, cop. 1969

, 1981 printing

, 1986 manufacture

, 1960 printing-

Urednička napomena: Tekući kontinuirani izvor

, cop. 1970-

Urednička napomena: Tekući kontinuirani izvor

, 1977 印刷

, 1987 제작

Stariji monografski izvori

A&B. Ako za izvor ne može da se odredi godina izdavanja, umesto nje se u uglasnim zgradama navodi godina kada je dato pravo na štampanje ili godina kopirajta, ako je poznata. U području 7 se daje objašnjenje.

Primer

, [1719?]

Napomena: Prema podatku o privilegiji na strani 4, godina davanja prava na štampanje je 1719.

Zvučni zapisi

Datumi fonograma „P“ se preuzimaju kao

, P 1982

, P 1985-

Urednička napomena: Tekući kontinuirani izvor

, p 1975.

Urednička napomena: Kataloška agencija po svom izboru odlučuje da li će oznaka „p“ biti unesena malim ili velikim slovom.

Viševrsni i elektronski izvori

Kada se više godina kopirajta odnosi na različite aspekte produkcije izvora (na primer, posebne godine kopirajta za pisane programe, produkciju zvuka, grafike i dokumentacije)

i u izvoru ne postoji godina izdavanja, produkcije ili distribucije koja se odnosi na izvor u celini, navodi se poslednja godina kopirajta, bez obzira na to što se ona odnosi samo na jedan aspekt stvaranja izvora. (Videti i 4.4.11)

Primer

, cop. 1995

Urednička napomena: Navedena godina je godina pisanog programa; druge godine koje su ranije odnose se na zvuk i dokumentaciju.

4.4.8 Poznata ili procenjena godina izdavanja može da se navede u uglastim zagradama pre godine kopirajta ili godine štampanja ili proizvodnje.

Primeri:

, [1988], cop. 1927

, [198-?], cop. 1927

4.4.9 Ako za izvor ne može da se utvrdi ni godina izdavanja, proizvodnje ili distribucije, ni godina kopirajta, ni godina štampanja ili proizvodnje, unosi se približna godina izdavanja, proizvodnje ili distribucije, u uglastim zagradama. U području 7 može da se navede bilo koja potvrda približne godine izdavanja.

Primeri:

, [1969?]

, [196-?]

, [1560?]

, [ca 1560]

, [not after 21 Aug. 1492]

, [between 1711 and 1715]

, [1727 or 1760]

, [16--]

, [1969?]-

, [196-]-

, [ca 1835]-

, [1980 혹은 1981]

Stariji monografski izvori

A&B. Kada u izvoru ne postoji godina izdavanja ili štampanja, ali može da se odredi na osnovu podatka u delu ili van njega, takva godina se navodi u uglastim zagradama. Izvor iz kog je uzeta godina se navodi u području 7. Ako za izvor ne može da se utvrdi godina izdavanja, unosi se približna godina izdavanja, štampanja i tako dalje, u uglastim zagradama. U području 7 se navodi bilo koja potvrda približne godine izdavanja, bilo da se nalazi u izvoru ili van njega.

Primeri:

, [1560?]

, [ca 1580]

, [ca 1580?]
 , [not before 1479]
 , [not after 21 Aug. 1492]
 , [1727 or 1728]
 , [between 1711 and 1749]
 , [between 1711 and 1749?]
 , [167-]
 , [167-?]
 , [16--]
 , [16--?]

4.4.10 Izvori izdati u više svezaka, delova, iteracija i tako dalje

4.4.10.1 Godine navedene kao godine izdavanja

Monografski izvori u više delova

Prilikom opisivanja izvora izdatih ili objavljenih tokom više godina, unosi se i godina prvog objavljenog toma, dela ili svežnja i godina poslednjeg objavljenog toma, dela ili svežnja.

Stariji monografski izvori

A&B. Kada se izrađuje jedan opis za izvore koji sadrže više tomova, delova ili svežnjeva objavljenih tokom više godina, unosi se godina prvog objavljenog toma, dela ili svežnja i godina poslednjeg objavljenog toma, dela ili svežnja. Ove dve godine se povezuju crticom (videti i Dodatak A).

Primeri:

, 1513 –1524
 , MDXIII-MDXXIII [1513 –1524]

Serijske publikacije

Datum izdavanja je datum izdavanja prve sveske ili dela i poslednje sveske ili dela. Oni mogu da budu u vezi sa datumima sa korica navedenim u području 3 i mogu da se podudaraju sa njima.

Kada se opis izrađuje na osnovu sveske ili dela koji nije prvi i/ili poslednji, datum izdavanja prve i/ili poslednje sveske ili dela može da se unese u područje 4, u uglastim zagradama, ako je pronađen u nacionalnoj bibliografiji ili drugom relevantnom izvoru, ili ako može lako da se utvrdi (videti 4.4.8).

Ako datum ili datumi izdavanja prve i/ili poslednje sveske ili dela nisu dostupni, izostavljaju se iz područja 4. U tom slučaju podatak o datumu izdavanja može da se navede u području 7 (videti 7.4.1).

Integrativni izvori

Početni datum izdavanja je godina kada je integrativni izvor postao dostupan, ako je poznata. Kada se opisuje integrativni izvor čije je izdavanje završeno, unosi se, ako je poznat, i datum kada je on prestao da postoji. Ostali datumi se navode u području 7 (videti 7.4.2.2).

Izvori sastavljeni od slobodnih listova koji se ažuriraju

Početni datum izdavanja je godina kada je izdanje, prerađeno izdanje, i tako dalje, objavljeno prvi put. Kada se opisuje izvor čije je izdavanje završeno, unosi se i datum kada je on prestao da postoji, a koji je naveden u glavnom izvoru podataka. Ako može lako da se utvrdi, unosi se i datum poslednjeg ažuriranja.

Primeri:

- , 1990 –1995 [last updated 1999]
- , 1990 –1995 [1999最新更新]
- , 1997 –2000 [2006 최신갱신]

4.4.10.2 Preuzimanje datuma

Kontinuirani izvori i monografski izvori u više delova

Navodi se godina izdavanja prve sveske, toma, dela ili svežnja, iza koje sledi crtica.

Primeri:

- , 1969-
- , 1968-
- , 1995-
- , 1965-
- u području 3:* Vol. 5, no. 7 (July 1963)-
Urednička napomena: Godina izdavanja se razlikuje od godine sa korica
- , [1969?]-
- , [2004]-
Urednička napomena: Godina na osnovu podatka iz područja 3.

Kontinuirani izvori koji su zaključeni i monografski izvori u više delova koji su zaključeni

Kada se opisuje zaključeni izvor, navode se datumi izdavanja prve sveske, iteracije, toma, dela ili svežnja i poslednje sveske, iteracije, toma, dela ili svežnja, odvojeni crticom.

Primeri:

- , 1968 –1973
- , 1513 –1524
- , 1936 –1960
- u području 3:* Vol. 1, no. 1 (winter 1936)-vol. 24, no. 4 (winter 1959 –60)

Kada su prva i poslednja sveska, iteracija, tom, deo ili svežanj izdati iste godine, datum se navodi samo jednom.

Primeri:

, 1962
u području 3: Бр. 1 (17 септ. 1962 г.)-бр. 21 (10 окт. 1962 г.)
 , 1989
u području 3: Vol. 1, pt. 1 (Dec. 1989)
Napomena: Sledeće sveske nisu izdate.

4.4.10.3 Nepoznat prvi datum

Kada se opisuje zaključeni izvor, a prva sveska, iteracija, tom, deo ili svežanj nisu dostupni, unosi se datum izdavanja poslednje sveske, iteracije, toma, dela ili svežnja, ako je poznat i prethodi mu crtica.

Primer:

, -1896
u području 3: -vol. 47, no. 121 (Aug. 29, 1896)

4.4.10.4 Nepravilnosti**Monografski izvori u više delova i stariji monografski izvori**

A&B. Kada redosled godina izdavanja ne odgovara redosledu numeracije tomova, delova ili svežnjeva, godina svakog toma, dela ili svežnja može da se navede u području 7, redosledom numeracije toma, dela ili svežnja.

Primer:

, 1560–1564
Napomena: Tom 1 izdat 1561; tom 2: 1564; tom 3: 1562; tom 4: 1560.

Kontinuirani izvori

Na nepravilnosti u datumima izdavanja kontinuiranog izvora se ukazuje u području 7 (videti 7.4.1).

4.4.11 Izvori koji sadrže jedno ili više dela**Stariji monografski izvori**

A&B. Kada delovi dela imaju posebne naslovne strane sa godinama koje se razlikuju od one koja je na naslovnoj strani celog dela, te godine se navode u području 7. Međutim, ako neka od ovih godina bolje izražava aktuelnu godinu izdavanja od godine koja se odnosi na ceo izvor, ona treba da se navede kao ispravka, kako je prikazano u 4.4.5.

Viševrsni izvori, zvučni zapisi, video zapisi, nepokretne i pokretne slike i elektronski izvori

Kada su za sva pojedinačna dela u jednom izvoru, kao što je zvučni zapis ili elektronski izvor, datumi kopirajta dati za svako delo ponaosob, oni se ne unose u područje izdavanja, produkcije, distribucije i tako dalje. Oni mogu da se navode ili u napomeni o izdavanju, proizvodnji, distribuciji i tako dalje (videti 7.4), ili u napomeni o sadržaju (videti 7.7); takođe može da se primeni metod obrade na više nivoa, prikazan u Dodatku A.

4.5 Mesto štampanja, proizvodnje ili graviranja

i

4.6 Naziv štampara, proizvođača ili gravera

4.5.1 i 4.6.1 Mesto štampanja, proizvodnje ili graviranja i naziv štampara, proizvođača ili gravera se navode kada se nalaze u izvoru, kao i kada je mesto izdavanja, proizvodnje ili distribucije i naziv izdavača, proizvođača ili distributera nepoznat.

Kada se ovaj podatak preuzima van izvora, unosi se u uglastim zagradama.

Primeri:

- . - [S. l.] : [s. n.], 1974 (Manchester : Unity Press)
- . - [S. l.] : [s. n.], 1980- (Asnières : Kopp et Lahure)
- . - [S. l.] : [s. n.], 1960 (Paris : impr. Michard)
- . - [S. l.] : [s. n.], 1970 (London : High Fidelity Sound Studios)
- . - [S. l.] : [s. n.], 1996 (Seattle : Landmark Data Systems)
- . - [S. l.] : [s. n.], [1869?] (Mexico : Imp. de Juan Nepomuceno del Vaele [i. e. Valle])
- . - [出版地不明] : [出版者不明], 1963製作 ([東京] : 鹿島研究所出版会)
- . - [발행지불명] : [발행처불명], 1997 (서울 : 대광인쇄소)

Stariji monografski izvori

A. U slučajevima kada su štampar i izdavač gramatički odvojeni ili se razlikuju primenjuju se pravila 4.5 i 4.6.

B. U većini slučajeva uloge i funkcije štampara nisu u skladu sa savremenim kategorijama i teško mogu da se razlikuju od funkcija izdavača i distributera. Zbog toga se samo izuzetno u alternativi B koristi poseban podatak o štampanju (videti primer pod Oblik i redosled preuzimanja na strani 3).

A. Mesta štampanja i nazivi štampara se navode kada se nalaze u izvoru, ali ne u glavnom izvoru podataka za mesto izdavanja, štampanja i tako dalje ili element naziva izdavača, štampara i tako dalje. Kada se ovaj podatak ne nalazi u izvoru, ali je poznat i smatra se važnim za korisnike kataloga, može da se navede.

B. Kada se ovaj podatak ne nalazi u izvoru, ali je poznat, navodi se u uglastim zagradama ili se kao alternativa navodi samo u području 7.

4.5.2 i 4.6.2 Kada se mesto štampanja, proizvodnje ili graviranja i naziv štampara, proizvođača ili gravera pojavljuju u izvoru, mogu da se navedu kao dodatak u jednom ili u oba od sledećih oblika: mestu izdavanja, proizvodnje ili distribucije i nazivu izdavača, proizvođača ili distributera.

Primeri:

- . – Stuttgart ; Zurich : Delphin Verlag, 1973 (Yugoslavia)
- . – London : IFLA Committee on Cataloguing, 1975 (London : Palantype Organisation)
- . – Leipzig : Breitkopf & Härtel, 1977 (gedruckt in Jugoslawien)
- . – Firenze : Scala, 1969 (Siena : Meini)
- . – Urbana, Ill. : University of Illinois at Urbana-Champaign, Laboratory for Advanced Supercomputers, 1995 (Tokyo : Zishi)

- . – Paris : Ministère de l'Intérieur, 1979 (Bourges : Tardy Quercy)
- . – Buenos Aires : Javier Vergara, 2002 (Barcelona : Liberdúplex)
- . – London : Chapman and Hall, 1976 (London : Mercury)

Stariji monografski izvori

A. Mesta štampanja i nazivi štampara se navode na isti način kao mesta izdavanja, štampanja i tako dalje, i naziv izdavača, štampara i tako dalje.

Primeri:

- . – A Paris : chez Nyon l'aîné, 1781 ([Paris] : de l'imprimerie de la veuve Thiboust)
Napomena: Štampar naveden u kolofonu
- . – Francfurti : prostat apud Ionam Rosarn, 1616 ([Frankfurt : Abraham Scultetus]).
Urednička napomena: Štampar nije naveden u izvoru
- . – [Parrhisiis] : venales inveniuntur in vico sancti Iacobi apud Leonem Argenteum [Johannem Petit], 1508 (Parrisiis : impressae in Bellovisu [apud] Johannem Marchant).
Napomena: Ime Petit, mesto, godina i podatak o štampanju su preuzeti iz kolofona
- . – Venundatur Parrhisiis : in vico sancti Iacobi sub Leone Argenteo, Jehan Petit, [ca 1509] ([Paris : Jean Marchant]).
Napomena: Na poslednjem listu se nalazi geslo štampara. Ime Petit se pojavljuje u geslu na naslovnoj strani.

Kada se zna da je podatak koji se nalazi na naslovnoj strani netačan, ispravka može da se unese u uglastim zagradama (videti 0.9) ili u područje 7.

4.5.3 i 4.6.3 Kada se navodi više mesta štampanja, proizvodnje ili graviranja i više naziva štampara, proizvođača ili gravera, koristi se ista interpunkcija kao za navođenje više mesta izdavanja, proizvodnje ili distribucije i više naziva izdavača, proizvođača ili distributera.

Primer:

- . – Budapest : Kossuth Ny. ; Debrecen : Alföldi Ny.

4.7 Godina štampanja ili proizvodnje

4.7.1 Kada je godina štampanja ili proizvodnje navedena umesto nepoznate godine izdavanja, proizvodnje ili distribucije (videti 4.4.6, 4.4.7), ovde se ne ponavlja.

Stariji monografski izvori

A. Godina štampanja se navodi kao poseban element samo kada se ne pojavljuje u glavnom izvoru podataka za to područje i kada se razlikuje od godine izdavanja, štampanja, distribucije i tako dalje.

B. Preuzimaju se sve godine koje se pojavljuju u glavnom izvoru podataka za podatak o izdavanju, štampanju, distribuciji i tako dalje.

Primer:

. – In Firenze apresso i Giunti. MDLXV. Con licenza, et priuilegio.
[Colophon:] In Firenze apresso i Giunti 1556. Con licenza, & priuilegio., 1566

4.7.2 Kada se godina štampanja ili proizvodnje razlikuje od već unete poznate godine (godina izdavanja, proizvodnje ili distribucije, ili godina kopirajta), godina štampanja ili proizvodnje takođe može da se unese (videti i 4.4.6).

Primer:

, cop. 1960 (reprinted 1984)

4.7.3 Godina štampanja ili proizvodnje može da se unese ili kao element koji sledi iza naziva štampara ili proizvođača, ili kao zaseban element. Ako se unosi kao element za sebe, dodaje se reč ili kratka fraza kao objašnjenje godine.

Primeri:

. – London : Arts Council of Great Britain, 1976 (Twickenham : CTD Prinetrts, 1974)
. – Harmondsworth : Penguin, 1949 (1968 printing)
. – London : Hutchinson, 1968 (1971 printing)
. – Zagreb : Stvarnost, [1977] (Zagreb : Vjesnik, 1976)
. – Budapest : Akadémiai K., 1977- (Debrecen : Alföldi Ny., 1978-)
. – Paris : F. Nathan, 1976 (imprimé en 1977)-
. – Amiens : Association d'étude et de cartographie régionale, 1975 (Amiens : Yvert, 1976)
, [1980], p 1973 (manufactured 1979)
, ([generated] 1996)
, 1786 (1788 reprint)
Napomena: Godina preštampavanja data u predgovoru
, 1786 ([1788 reprint]).
Napomena: Godina preštampavanja preuzeta iz arhive izdavača.

Stariji monografski izvori

Ako se godina preštampavanja nalazi na naslovnoj strani, unosi se kao deo elementa godine izdavanja (videti 4.4.4).

5. PODRUČJE MATERIJALNOG OPISA

Uvodna napomena

Izvor se u fizičkom smislu opisuje onako kako ga je izdavač objavio. Ako se zna ili se smatra da je izvor menjao oblik nakon objavljivanja (na primer, ukoričen je ili mu je promenjen format), podatak naveden u području 5 se odnosi na izvor u onom obliku u kom je izdat, a podatak o modifikacijama se tretira kao podatak koji se odnosi na primerak u ruci i unosi se u područje 7 (videti 7.11).

Za postupak sa alternativnim oblicima građe koji se javljaju u okviru osnovnog formata videti 5.2.8 i 5.3.1.4. Za opis viševrsnih izvora na dva ili više fizičkih nosioca videti 0.2.3.

Izvori koji zahtevaju posebne uređaje da bi im se pristupilo (na primer, audiovizuelni izvori, elektronski izvori) su proizvodi tehnologije koja se stalno menja. Biće neophodne adaptacije kako bi se tehnološke promene obuhvatile.

Stariji monografski izvori

Svrha materijalnog opisa je da se beleženjem bibliografskog formata, ukupnog broja i redosleda strana ili listova u izvoru, tabli i umetaka – u onoj meri u kojoj oni mogu da se ustanove – kao i propratne građe, olakša identifikacija izvora. Pored toga, namera je da se obezbedi jednoznačan instrument za upućivanje na određene strane ili listove.

Materijalni opis se zasniva na ukupnom broju objedinjenih i dodatnih listova izvora koji se opisuje, onako kako se smatra da ih je izdavač objavio. Ako se zna ili se smatra da je primerak na kome se opis zasniva modifikovan nakon objavljivanja (na primer, ukoričen je ili mu je promenjen format), podatak naveden u području 5 se odnosi na izvor u onom obliku u kom je izdat, a podatak o modifikacijama se tretira kao podatak koji se odnosi na primerak u ruci i unosi se u područje 7 (videti 7.11).

Kartografska građa

Prilikom opisa atlasa primenjuju se odredbe koje se odnose na monografske izvore ili kontinuirane izvore, u zavisnosti od toga šta se može primeniti.

Primer

. – 1 atlas (xiv, 226, 192 p.) : chiefly maps ; 37 cm

Elektronski izvori

Pravila koja slede odnose se na opis elektronskih izvora sa lokalnim pristupom, to jest na fizičkom nosiocu, kao što su kasete, disk/optički disk, kartridž ili kolut, oblikovanom tako da ga korisnik umeće u računar ili periferni uređaj (CD-ROM čitač) priključen za računar. Računarska tehnologija se stalno menja i neophodne su adaptacije kako bi se obuhvatili novi fizički nosioci.

Sadržaj

- 5.1 Posebna oznaka građe i opseg
- 5.2 Druge materijalne pojedinosti

5.3 Dimenzije (za starije monografske publikacije: Format i/ili dimenzije)

5.4 Podatak o prpratnoj građi

Propisana interpunkcija

A. Područlju materijalnog opisa prethode tačka, razmak, povlaka, razmak (. -).

B. Prvom podatku koji se odnosi na druge materijalne pojedinosti prethode razmak, dvotačka, razmak (:).

C. Podatku o dimenzijama prethode razmak, tačka-zarez, razmak (;).

D. Svakom podatku o prpratnoj građi prethode razmak, znak plus, razmak (+).

E. Opseg, druge materijalne pojedinosti i dimenzije prpratne građe, ako se navode, navode se okruglim zagrada (()).

Primeri:

. – Posebna oznaka građe (opseg) ; dimenzije

. – Posebna oznaka građe (opseg) : podatak o drugim materijalnim pojedinostima ;
dimenzije + prpratna građa (opseg prpratne građe : druge materijalne pojedinosti o
prpratnoj građi ; dimenzije prpratne građe)

Stariji monografski izvori

Podatku o formatu i/ili dimenzijama prethode razmak, tačka-zarez, razmak (;).

Dimenzije iza formata se navode u okruglim zagrada (()).

Glavni izvor

Ceo izvor.

5.1 Posebna oznaka građe i opseg

Predviđeno je da će nacionalne ili druge bibliografske agencije utvrditi precizne termine koji će se koristiti kao posebna oznaka građe i koji će odgovarati njihovim potrebama i jezicima. (Za preporučene termine videti Dodatak C).

5.1.1 Prvi element materijalnog opisa imenuje i utvrđuje broj fizičke jedinice ili jedinica koje čine izvor, dodajući po potrebi i druge merne jedinice opsega.

Posebna oznaka građe identifikuje određenu vrstu građe kojoj fizički nosilac pripada i ona se navodi na jeziku koji je izabrala bibliografska agencija.

Kada nijedan od termina za posebnu oznaku građe preporučenih u Dodatku C nije prikladan, navodi se posebna oznaka građe kao što je „sv.“, „deo“ ili „datoteka“.

Štampane knjige

Kod jednodimenzionalnih tekstualnih izvora navedeni opseg, to jest broj strana, listova i/ili stubaca, predstavlja i posebnu oznaku građe i opseg (osim u slučaju kada je paginacija takvog izvora nepravilna, videti 5.1.4.1.6; ili kod knjiga sastavljenih od slobodnih listova, videti 5.1.2).

Viševrsni izvori, zvučni zapisi, video zapisi i nepokretne i pokretne slike

Robna marka ili druga oznaka određenog tehničkog sistema ili formata se unosi u okruglim zagradama posle posebne oznake građe, ukoliko je ovaj uslov za korišćenje izvora.

Primeri:

- . – 1 audio kaset (Elcaset)
- . – 1 video kaset (U-matic)
- . – 1 kolut video trake (Ampex 7003)
- . – 1 gramofonska ploča (Cook binaural)
- . – 24 dijapozitiva (3M Talking Slide)

5.1.2 Broj fizičkih delova koji čine izvor se navode arapskim brojevima uz posebnu oznaku građe. Broj fizičkih jedinica se ne navodi ako se izvor još uvek objavljuje. Identifikacija posebnog formata fizičkog nosioca može da se navede ako je naziv formata u opštoj upotrebi.

Primeri:

- . – 36 dijapozitiva
- . – 3 stereografska koluta
- . – 1 atlas
- . – 2 dijagrama
- . – 1 geogr. karta
- . – 3 geogr. karte na 1 tabaku
- . – 1 geogr. karta na 2 tabaka
- . – 20 geogr. karata na 2 CD-ROM-a
- . – 1 globus

- . – 2 partiture
- . – 1 datoteka
- . – 1 plakat
- . – 3 sv.
- . – 2 portfolia
- . – 6 plakata
- . – 1 računarski disk
- . – 1 CD-ROM
- . – 2 foto CD-a
- . – 1 DVD
- . – 1 partitura (37 str.) + 4 glasa na 1 CD-ROM-u
- . – 2 elektronske kasete
- . – 4 CD-ROM-a
- . – 120 no.

Posebne osobine paginacije fizički odvojenih delova mogu da se navedu u područje 7, osim kada je paginacija fizički odvojenih jedinica navedena na drugom nivou (videti Dodatak A) ili kao napomena o sadržaju (videti 7.7).

Primeri:

- . – 5 sv.
Napomena: Sveske numerisane 1, 2A, 2B, 2C, 3.
- . – 5 sv.
Napomena: 8 sv. u 5.
- . – 6 sv.
Napomena: Na naslovnoj strani šeste sveske se nalazi oznaka „Bde 6-7“.

Kontinuirani izvori i monografski izvori u više delova

Kod zaključenih kontinuiranih izvora i monografskih izvora u više delova, posebnoj oznaci građe prethodi broj bibliografskih jedinica, naveden arapskim brojevima.

Oznake se navode u standardnim skraćenim oblicima. U slučaju kontinuiranih izvora ili monografskih kontinuiranih izvora, ili zaključenih kontinuiranih izvora ili monografskih izvora u više delova za koje se ne može utvrditi broj bibliografskih jedinica, navodi se samo posebna oznaka građe.

Izvori sastavljeni od slobodnih listova koji se ažuriraju

Tekući izvori sastavljeni od slobodnih listova koji se ažuriraju opisuju se kao vol. (listovi u slobodnom uvezu) ili se koriste ekvivalentni izrazi na jeziku koji je izabrala kataloška agencija. Izvor sastavljen od slobodnih listova koji se ažuriraju koji je zaključen opisuje se kao 1 knj. (listovi u slobodnom uvezu), 2 knj. (listovi u slobodnom uvezu) i tako dalje, ili se koriste ekvivalentni izrazi na jeziku koji je izabrala kataloška agencija.

Primer

- . – 3 knj. (listovi u slobodnom uvezu)

Viševrsni izvori

Sadržaji viševrsnih izvora se navode i nabrajaju u nizu. Obično se prvo navode važniji delovi, a kada ovaj kriterijum ne može da se primeni, delovi se navode alfabetskim redosledom njihovih naziva.

Primer

. – 3 odreska filma, 1 geogr. karta, 13 kamena i minerala, 1 zidna tabela

Alternativa

A. Kao posebna oznaka građe može da se koristi opšta oznaka građe „viševrsni izvor“, čime se obezbeđuje vrlo uopšten materijalni opis.

Primer:

. – 1 viševrsna građa

B. Za svaki deo može da se izradi poseban materijalni opis. Ovaj metod bi trebalo primeniti samo kada postoji mali broj sastavnih delova i kada se smatra da je potpun materijalni opis važan za korisnike kataloga.

Primeri:

- . – 3 odreska filma (96 kadrova) : u boji ; 35 mm
- . – 1 geogra. karta : u boji ; 25 x 25 cm, presavijeno na 10 x 18 cm
- . – 13 kamena i minerala ; u spremištu 14 x 9 x 2 cm
- . – 1 zidna tabela : u boji ; 48 x 90 cm, presavijeno na 24 x 15 cm

Elektronski izvori

Opseg izvora sa daljinskim pristupom može da se navede kada je taj podatak poznat i smatra se važnim za korisnike kataloga.

Ako je lako dostupna, može da se navede i ukupna veličina datoteke, pri čemu se koriste prikladne mere (bajtovi, kilobajtovi, megabajtovi i tako dalje). Ovaj podatak se navodi u okruglim zagradama.

Primeri:

- . – 1 geogr. karta (5.2 MB) na 1 CD-ROM-u
- . – 3 geogr. karte (600 kilobajta)

5.1.3 Opseg

Kao sledeća mera opsega utvrđeni su delovi izvora na odgovarajući način (to jest, broj strana, listova, tabaka, sličica, delova i tako dalje) i (tamo gde je prikladno) vreme trajanja (videti 5.1.5). Ovaj podatak o opsegu se stavlja u okrugle zagrade ().

Primeri:

- . – 1 datoteka (6 str.)
- . – 1 portfolio (26 listova)

- . – 1 zidna tabela (8 listova)
- . – 1 prozirnica (4 neuvezana pokrivna lista)
- . – 1 odrezak filma (44 kadra)
- . – 1 odrezak filma (6 duplih kadrova)
- . – 1 stereografski kolut (7 parova kadrova)

Paginacija listova se navodi u okruglim zagradama kada je tekst štampan sa obe strane ili kada je raspoređen po stranama. Kada je prikladno, opisuju se i kao presavijeni listovi (videti i 5.1.4.1.5).

Primeri:

- . – 1 list (2 str.)
 - . – 1 list ([16] str.)
- Urednička napomena:* Strane u izvoru nisu numerisane.

Posebne karakteristike listova, tabaka i slično mogu da se navedu u području 7 (videti 7.5).

Primer:

- . – 1 zidna tabela (6 listova)
- Napomena:* Listovi štampani sa obe strane.

Prozirnice sa pokrivnim listovima

Kod prozirnica sa pokrivnim listovima ukazuje se na postojanje pokrivnih listova, ali se ne navodi njihov broj.

Primer:

- . – 12 prozirnica (sa pokrivnim listovima)

Odresci filma

Kod odrezaka filma bi trebalo navesti podatak o karakteristikama kadrova ako je moguće, čak i kada se broj kadrova ne navodi.

Primer:

- . – 3 odreska filma (dupli kadrovi)

5.1.4 Podatak o paginaciji²⁹

5.1.4.1 Izvor koji je jedna fizička jedinica

5.1.4.1.1 Kada su listovi izvora numerisani sa obe strane opseg izvora se navodi u vidu strana. Kada su listovi odštampani samo sa jedne strane, to se može navesti u području 7.

Primer:

- 80 str.
- Napomena:* poledina prazna.

²⁹ Termin „paginacija“ označava bilo koji niz stranica, listova, stubaca, tabaka, kadrova i tako dalje

Kada su listovi numerisani samo sa jedne strane i svaki list se računa kao jedna jedinica, opseg izvora se navodi u vidu listova. Kada su listovi odštampani sa obe strane, to se može navesti u području 7.

Primer:

56 listova

Napomena: Listovi odštampani sa obe strane.

5.1.4.1.2 Kod izvora sa više stubaca na strani opseg se navodi u vidu stubaca, pošto se prebrojavaju stupci umesto strana. Kada je na strani više od dva stupca, to se konstatuje u području 7.

Primer:

. – 831 stubac

Stariji monografski izvori

Ukupan broj strana ili listova se navodi u području 7, u uglastim zagradama.

Primer:

. – 840 stubaca na [420] str.

ili

. – 840 stubaca na [210] listova

5.1.4.1.3 Unosi se broj poslednje numerisane strane, lista, stupca, tabaka ili kadra svakog numerisanog niza. I arapski i rimski brojevi se unose onako kako su dati u izvoru. Kada su strane ili listovi označeni slovima umesto brojevima, unose se prvo i poslednje slovo, a prethodi im reč ili skraćenica za označavanje strana ili listova.

Primeri:

. – 328 str.

. – iv, 328 str.

. – 16 listova, 328 str.

. – 328 str., 52 stubca

. – 32, 328, 40, 16 str.

. – Str. a-h

. – Str. A-H

. – Listovi A-H

. – Str. A-H, 128 str.

Kada izvor sadrži više numerisanih ili slovima označenih nizova različite vrste (na primer, stubci i strane), i drugi ili sledeći niz nastavlja numeraciju ili slovne oznake prethodnog niza, navodi se prvi i poslednji broj ili slovo drugog ili sledećeg niza, a prethodi im reč ili skraćenica za označavanje strana ili listova.

Primer:

. – 320 stubaca, str. 321–400

Primer za starije monografske izvore

. – 320 stubaca na [160] str., str. 321–400

Kada se numeracija arapskim brojevima nastavlja iza numeracije rimskim brojevima, numeracija celog niza se unosi arapskim brojevima.

Primer:

. – 328 str.

Urednička napomena: izvor ima 16 strana numerisanih i-xvi i 312 strana numerisanih 17–328

Stariji monografski izvori

Numeracija može da se navede kako je gore prikazano ili se umesto toga mogu navesti niz numerisan arapskim brojevima i niz numerisan rimskim brojevima.

Primer:

. – xvi str., str. 17–328

5.1.4.1.4 Kada je pogrešan broj poslednje numerisane strane, lista, stubca, tabaka ili kadra nekog niza, unosi se onako kako je naveden u publikaciji. Ispravan broj se unosi u uglastim zagradama, sa objašnjenjem, ako se to smatra važnim za korisnike kataloga, ili se niz paginacije unosi baš onako kako je dat da bi se označio izvor greške.

Primer:

. – xiv, 823 [i.e. 328] str.

Napomena: Str. 328 pogrešno numerisana kao 823.

. – xiv, 832 [i.e. 848] str.

Napomena: Str. 161–176 se ponavljaju u numeraciji.

. – xiv, 1-176, 161–832 str.

Urednička napomena: Alternativa prethodnom primeru.

. – 1 odrezak filma (64 [i.e. 46] kadrova)

5.1.4.1.5 Nenumerisani nizovi strana ili listova se navode samo ako čine ceo izvor ili njegov glavni deo (ali za listove sa tablama videti 5.1.4.1.8). U tom slučaju nenumerisani nizovi se unose kao nizovi numerisani arapskim brojevima, u uglastim zagradama.

Primer:

. – 329 str.

Urednička napomena: izvor ima 8 nenumerisanih strana i 329 strana numerisanih 1–329.

. – iv, [100] str.

Urednička napomena: izvor sadrži 4 strane numerisane i-iv i 100 nenumerisanih strana.

Kada je ceo izvor bez paginacije ili folijacije, postupa se na sledeći način:

1) Listovi ili strane se zbrajaju i ukupan broj se unosi u broju listova i to arapskim brojevima u uglastim zagradama.

Primer:

. – [80] listova

ili

2) Pravi se procena broja listova ili strana i unosi se približan ukupan broj listova ili strana.

Primer:

. – Oko 400 listova

Stariji monografski izvori

Bilo koja nenumerisana strana, list ili stubac koji je sastavni deo izvora onako kako je objavljen, a koja nije uključena u niz paginiranih strana, listova ili stubaca, prebrojava se i unosi kao što bi se inače unela u opis izvora. Prebrojavaju se i prazne i odštampane strane. Broj takvih strana, listova ili stubaca se navodi arapskim brojevima, u uglastim zagradama.

Primer:

. – [8], 328 str.

Urednička napomena: Podatak o opsegu za izvor koji ima 8 nenumerisanih strana i 328 strana numerisanih 1–328.

Kada se bilo koja nenumerisana strana, list ili stubac nađe u okviru numerisanog niza, navode se prva i poslednja strana, list ili stubac delova niza koji su ispred i iza te strane.

Primer:

. – 1–200, [8], 201–232 str.

Kada je ceo izvor bez paginacije, folijacije ili oznaka stubaca, primenjuje se jedan od sledećih metoda i sledećim redosledom:

A. Listovi ili strane se zbrajaju i ukupan broj se unosi u broju listova i to arapskim brojevima u uglastim zagradama. Lista signatura takođe može da se navede u području 7.

Primer:

. – [80] listova

B. Pravi se procena broja listova ili strana i unosi se približan ukupan broj listova ili strana.

Primer:

. – Oko 400 listova

A&B. Prebrojavaju se i prazne i odštampane strane, kao i prazni listovi koji čine deo skupa. Nenumerisane strane na početku niza se podrazumevaju.

Primeri:

. – 16 str.

Urednička napomena: Podatak o opsegu za izvor koji ima 3 nenumerisane strane i 13 strana numerisanih 4–16.

. – 328 str.

Urednička napomena: Podatak o opsegu za izvor koji ima 8 numerisanih strana i 320 strana numerisanih 9–328.

Nenumerisane strane na kraju niza se navode arapskim brojevima u uglastim zagradama.

Primeri:

- . – 93 [3] str.
- . – xv [1], 160 str.
- . – iv, [100] str.

Urednička napomena: Podatak o opsegu za izvor koji ima 4 strane numerisane i-iv i 100 nenumerisanih strana.

Prazni listovi su uključeni u podatak o paginaciji i navode se u okruglim zagradama iza podatka o paginaciji kada je utvrđeno da čine deo skupa izvora koji se opisuje. Kao podatak mogu se uneti samo prazni listovi koji se nalaze u postojećim primercima.

Primeri:

- . – iv, [100] str. (str. 99–100 prazne)

Urednička napomena: Podatak o opsegu za izvor koji ima 4 strane numerisane i-iv, 100 nenumerisanih strana i prazan poslednji list.

- . – iv, 96, [4] str. (poslednje dve strane prazne)

Urednička napomena: Podatak o opsegu za izvor koji ima strane numerisane i-iv, 1–96 i jedan presavijeni nenumerisani list.

Kada nije moguće ustanoviti opseg, beleži se opseg defektnih primeraka navođenjem strana i/ili listova, u skladu sa odredbom 5.1. Međutim, ispred ili iza podatka o opsegu se koriste reč „str.“ ili „listovi“ i znak plus (na primer, 200+str., str. +41–200) ili se za nepaginirane izvore i izvore bez folijacije primenjuju odredbe za takve slučajeve. U ovim slučajevima, kao i slučaju kada se utvrđuje opseg potpunog primerka, u napomeni se daje objašnjenje.

Viševrsni izvori, zvučni zapisi, video zapisi i nepokretne i pokretne slike

Pri navođenju broja delova izvora ne pravi se razlika između numerisanih i nenumerisanih nizova tabaka, kadrova i tako dalje (to jest, konačan broj koji je utvrdila kataloška agencija se unosi bez uglastih zagrada). U slučaju numerisanih nizova tabaka, kadrova i tako dalje unosi se broj poslednjeg numerisanog tabaka, kadra i tako dalje, svakog numerisanog niza, bez obzira na to da li ovaj krajnji broj uključuje i neki nenumerisani niz (na primer, naslovni kadrovi, završni kadrovi i umetnuti kadrovi bez sadržaja na odresku filma).

5.1.4.1.6 Kada publikacija sadrži više od tri niza (kod starijih monografskih izvora pet) slično numerisanih strana, listova ili stubaca, ili su nizovi slično numerisanih strana kombinovani sa jednim ili više glavnih nizova nenumerisanih strana, postupa se na sledeći način:

- 1) Nizovi se sabiraju i unosi se ukupan broj, uz dodavanje reči „sa različitom paginacijom“ (ili njihovih ekvivalenata na drugom jeziku).

Primer:

- . – 1000 str. sa razl. pag.

Urednička napomena: Ne 48, 53, 99, 300, 410, 90 str.

ili

- 2) Kada je jasno da je jedan od nizova glavni niz, broj tog niza se unosi zajedno sa ukupnim brojem ostalih nizova koji se stavljaju u zagrade, a koji mu prethode i/ili slede.

Primer:

- . – 400, [98] str.
- Urednička napomena:* Ne 400, 18, 60, 20 str.

ili

3) Posebna oznaka građe i opseg izvora se opisuju kao:

Primeri:

- . – 1 knj. (razl. pag.)
- . – 1 partitura (razl. pag)
- . – 1 portfolio

Stariji monografski izvori

Primeri:

- . – 1 knj. (400 str. sa razl. pag.)
- Urednička napomena:* nizovi su: 400, 18, 40 i 20 numerisanih strana i 18 nenumerisani

ili

- . – knj. (400,18, 40, 20, [18] str.)
- . – 1 portfolio

U svim ovim slučajevima popis signatura može da se navede u području 7.

5.1.4.1.7 Kada izvor sadrži strane, listove, stubce, tabake, kadrove i tako dalje koji su numerisani kao deo većeg niza (na primer, jedan deo monografskog izvora u više delova, poseban otisak serijske publikacije, jedan odrezak filma iz grupe u okviru koje su kadrovi numerisani redom), unose se brojevi prve i poslednje strane, lista, stubca, tabaka, kadra i tako dalje. U ovom slučaju, reč ili skraćenica koja označava strane, listove, stubce, tabake, kadrove i tako dalje se unosi pre brojeva.

Primeri:

- . – Listovi 81–93
- . – Str. 713–797
- . – 1 odrezak filma (kadrovi 120–143 (dupli kadrovi))

Kada je takav izvor numerisan i sam za sebe i kao deo šireg niza, unosi se numeracija samog izvora, a numeracija šireg niza se navodi u području 7 (videti 7.5).

Primeri:

- . – 1 odrezak filma (24 dupla kadra)
- Napomena:* Kadrovi takođe numerisani 120–143.
- . – 81 str.
- Nnapomena:* Strane takođe numerisane 321–401.

5.1.4.1.8 Broj strana sa tablama ili listova sa tablama koji nisu uključeni u numeraciju stranica ili listova koje sadrže tekst ili muzičko delo, unosi se na kraju paginiranog niza, bilo da su table nađene zajedno, bilo da su raspoređene kroz ceo izvor, pa čak i onda kada se pojavljuje samo jedna tabla.

Primeri:

- . – 248 str., 24 lista s tablama
 - . – x, 32, 74 str, [1] list s tablom
- Urednička napomena:* List sa tablom nije numerisan u izvoru.

- . – 248 str., 12 str. s tablama
- . – 248 str., 36 listova s tablama, 24 str. s tablama
- . – 16 str., 28 str. s geogr. kartama
- . – 24 str., [16] listova s geneal. tablama
- . – 1 partitura (246 str., 24 lista s tablama)
- . – 1 partitura (246 str., 38 listova s tablama, 24 str. s tablama)
- . – 1 partitura za glas i klavir (246 str., 12 str. s tablama)

Za izvor koji nema oblik knjige (na primer, fascikla, rolna, portfolio) navodi se adekvatna posebna oznaka građe, a ispred se stavlja arapski broj 1. Podatak o paginaciji, folijaciji i tako dalje koji se navodi posle nje stavlja se u okrugle zagrade.

Primeri:

- . – 1 portfolio (26 listova)
- . – 1 atlas ([2] str., [32] lista s tablama)

Stariji monografski izvori

Broj strana sa tablama, listova sa tablama ili listova sa umecima koji nisu uključeni u numeraciju stranica ili listova koje sadrže tekst ili muzičko delo, unosi se na kraju paginiranog niza, bilo da su table nađene zajedno, bilo da su raspoređene kroz ceo izvor, pa čak i onda kada se pojavljuje samo jedna tabla.

Listovi sa tablama ili umecima koji su uključeni u numeraciju strana ili listova izvora mogu da se navedu u području 7.

Primeri:

- . – 272 str.

Napomena: 12 listova sa tablama uključenih u paginaciju

ili

Napomena: 12 listova sa tablama uključenih u paginaciju sa str. 5–6, 11–12, 19–20, 29–30, 39–40, 49–50, 59–60, 69–70, 79–80, 89–90, 99–100, 109–110.

Stariji monografski izvori i štampane muzikalije

Nenumerisani nizovi strana sa tablama ili listova sa tablama se tretiraju slično kao nenumerisani nizovi strana ili listova (videti 5.1.4.1.5). Iste odredbe se primenjuju na strane ili listove sa geografskim kartama, strane ili listove sa genealoškim tablama i tako dalje koji nisu uključeni u numeraciju strana, ili listova koje sadrže tekst.

Dodatni primeri za starije monografske izvore:

- . – 16 str., XX listova s tablama
- . – 16 str., listovi s tablama XXV–XXXV

5.1.4.2 Izvor u više fizičkih jedinica

Za izvor u više fizičkih jedinica se navodi izraz za posebnu oznaku građe iz Dodatka C kome prethodi arapski broj koji označava broj takvih jedinica, a sledi prikladna fraza kao što je „u 4 knj.“.

5.1.4.2.1 Kontinuirana paginacija

Kada izvor sadrži više jedinica istog fizičkog oblika (to jest, više knjiga, odrezaka filma, portfolia i tako dalje) i kada su delovi svake jedinice numerisani u kontinuitetu, kao dodatak broju jedinica navodi se ukupan broj strana, listova, tabaka, kadrova i tako dalje u okruglim zagradama.

Primeri:

- . – 8 knj. (894 str.)
- . – 1 partitura u 8 knj. (894 str.)
- . – 4 odreska filma (220 kadrova)

Stariji monografski izvori

Kada je izvor izdat u više fizički odvojenih jedinica, navodi se adekvatna posebna oznaka građe kojoj prethodi arapski broj koji označava broj takvih jedinica. Propratna građa nije uključena u numeraciju (videti 5.4).

Primeri:

- . – 3 knj.
- . – 2 portfolia
- . – 6 plakata

Specifičnosti vezane za paginaciju fizički odvojenih jedinica se navode u području 7, osim kada se numeracija fizički odvojenih jedinica navodi u drugom nivou opisa (videti dodatak A) ili u napomeni o sadržaju (videti 7.7).

Primeri:

- . – 5 knj.

Napomena: Tomovi su numerisani 1, 2A, 2B, 2C, 3

- . – 6 knj.

Napomena: Na naslovnoj strani šeste knjige se nalazi oznaka „Bde 6–7“.

Štampani tekstualni izvori

Kada samo prva jedinica ima odvojeno paginiran niz preliminarnih strana, listova ili stubaca koji prethodi kontinuiranoj paginaciji, folijaciji ili numeraciji stubaca glavnog niza, navodi se paginacija, folijacija ili numeracija stubaca preliminarnih strana i glavnog niza.

Primer:

- . – 3 knj. (xx, 804 str.)

Urednička napomena: Samo knj. 1 ima niz preliminarnih strana.

Kada svaka jedinica ima niz preliminarnih strana ili listova koji prethodi kontinuiranoj paginaciji ili folijaciji glavnog niza i odvojeno je paginiran, ti nizovi se sabiraju i njihov ukupan zbir se unosi u uglastim zagradama.

Primer:

- . – 8 knj. ([47], 894 str.)

Stariji monografski izvori

Kada samo prva jedinica ima odvojeno paginiran niz preliminarnih strana, listova ili stubaca koji prethodi kontinuiranoj paginaciji, folijaciji ili numeraciji stubaca glavnog niza, navodi se paginacija, folijacija ili numeracija stubaca preliminarnih strana i glavnog niza.

Primer:

. – 3 knj. (xx, 804 str.)

Urednička napomena: Samo knj. 1 ima niz preliminarnih strana.

Objašnjenje može da se navede u području 7.

Primer:

. – 3 knj. (xx, 804 str.)

Napomena: Niz preliminarnih strana, xx str. u knj. 1.

Kada svaka jedinica ima odvojeno paginirani niz preliminarnih strana, listova ili stubaca koji prethodi glavnoj kontinuiranoj paginaciji, folijaciji ili numeraciji stubaca glavnog niza, potpun opis nizova može da se navede u području 7.

Primer:

. – 3 knj.

Napomena: Paginacije tomova: knj. 1: xx, 200; knj. 2: xx, 201–512; knj. 3: xxi [1], 513–896.

5.1.4.2.2 Više paginacija

Kada svaka od jedinica koje čine takav izvor sadrži odvojeno numerisane nizove strana, listova, stubaca, kadrova i tako dalje, broj strana, listova, stubaca, kadrova i tako dalje može da se navede kao dodatak broju jedinica kada se to smatra važnim za korisnike kataloga. U ostalim slučajevima broj strana, listova, stubaca, kadrova i tako dalje se ne navodi.

Primeri:

. – 3 odreska filma (60, 52, 58 kadrova)

. – 2 zidne tabele (6, 8 listova)

. – 12 odrezaka filma

. – 5 knj. (31, 33, 49, 37, 18 str.)

. – 2 portfolija (12, 18 listova)

. – 3 knj. (v, 92 str.)

. – 1 partitura u 5 knj. (31, 33, 49, 37, 18 str.)

. – 1 partitura za glas i klavir u 2 knj. (x, 210 ; v, 310 str.)

. – 3 knj. (vi, 310; vi, 434; viii, 492 str.)

. – 3 knj. (vi, 310 str., 20 listova s tablama; viii, 432 str., 32 lista s tablama; x, 490 str., 52 lista s tablama)

Stariji monografski izvori

Kada paginacija ili folijacija monografskog izvora u više delova nije kontinuirana, više paginacija ili folijacija može da se navede kao dodatak broju jedinica, u okruglim zagradama.

Primeri:

- . – 5 knj. (32; 36; 48; 36; 20 str.)
- . – 3 knj. (vi, 310; vi, 434; viii, 492 str.)
- . – 2 knj. (x, 210 str.; v, 311 str.)
- . – 2 portfolija (12, 18 listova)
- . – 3 knj. (vi, 310 str., 20 listova s tablama; viii, 432 str., 32 lista s tablama; x, 490 str., 52 lista s tablama)

Ako je neophodno zabeležiti postojanje tabli, ali ne njihove paginacije u okviru svakog toma, to može da se navede u okruglim zagradama.

Primer:

- . – 4 knj. (sa 24 lista s tablama)

5.1.4.2.3 Ako to više odgovara agenciji, svi podaci koji se odnose na jednu jedinicu, ali ne i na izvor u celini (kao što je broj strana, listova, stubaca, kadrova i tako dalje) može da se navede u drugom nivou opisa (videti Dodatak A).

5.1.5 Vreme trajanja

5.1.5.1 Opseg bilo kog izvora kome je trajanje reprodukcije bitna osobina se navodi kao vreme trajanja. Po izboru, za filmove i video zapise podatku o vremenu trajanja može da se doda i dužina filmske trake.

Primeri:

- . – 1 kolut filma (22 min., 577m)

5.1.5.2 Zabeleženo vreme trajanja se obično odnosi na čitav izvor. Unosi se onako kako se pojavljuje. Kada na jedinici, njenom spremištu ili propratnoj tekstualnoj građi ne postoji oznaka trajanja, može da se unese približno vreme trajanja. Ukoliko nije moguće navesti bilo precizan bilo približan podatak o vremenu trajanja, ovaj podatak se izostavlja.

Primeri:

- . – 1 video kaset (U-matic) (oko 60 min.)
- . – 1 kolut zvučne trake (37 min., 18 sek.)
- . – 1 audio kartridž (90 min.)
- . – 1 gramofonska ploča (oko 50 min.)
- . – 1 petlja filma (4 min., 20 sek.)
- . – 1 DVD (114 min.)

5.1.5.3 Kada se izvor sastoji od više delova koji imaju isti fizički oblik (to jest, više gramofonskih ploča, kasete i tako dalje), od kojih svaki ima sopstvenu oznaku vremena trajanja, unose se podaci o vremenu trajanja pojedinačnih delova, umesto podatka za ceo izvor.

Primeri:

- . – 3 koluta zvučne trake (25, 30, 27 min.)
- . – 2 audio kasete (30, 90 min.)
- . – 3 gramofonske ploče (50, 55, 50 min.)

5.1.5.4 Kada izvor sadrži dva ili više različitih dela, vremena trajanja pojedinačnih dela, ukoliko postoje na jedinici, unose se u područje 7 (videti 7.10.1). Takva napomena može da se poveže sa napomenom o sadržaju (videti 7.7). Kada su vremena trajanja pojedinačnih dela uneta u područje 7, vreme trajanja čitavog izvora može da se izostavi iz područja materijalnog opisa.

5.1.6 Specifični slučajevi štampanih izvora

5.1.6.1 Štampane muzikalije

Opseg izvora koga čini samo jedna fizička jedinica sadrži izraz za posebnu oznaku građe (videti Dodatak C) kome prethodi arapski broj 1 i broj strana ili listova (osim u slučaju kada je paginacija nepravilna, videti 5.1.4.1.6; ili knjige sastavljene od slobodnih listova, videti 5.1.2). Paginacija se navodi u okruglim zagradama, iza posebne oznake građe.

Primeri:

1 partitura (329 str.)

1 partitura za glas i klavir (259 str.)

1 deo (32 str.)

Urednička napomena: U slučaju odvojeno izdatih delova 1 studijska partitura (32 str.).

Kada nijedan od izraza preporučenih u Dodatku C nije prikladan, koristi se adekvatan termin, kao što je partičela, horska knjiga.

Primeri:

1 partičela (21 list)

1 horska knjiga (240 str.)

Za štampane muzikalije za solo klavir, instrument bez pratnje i tako dalje, numeracija strana ili listova se navodi u području materijalnog opisa i označava i posebnu oznaku građe i opseg knjige (osim u slučaju kada je paginacija nepravilna, videti 5.1.4.1.6; ili knjige sastavljene od slobodnih listova, videti 5.1.2).

5.1.6.2 Kada je izvor objavljen u svežnjevima sa namerom da se poveže u jednu ili više fizičkih jedinica, broj strana, listova i/ili tomova se navodi izrazima koji su adekvatni konačnom obliku, uz napomenu koja ukazuje na to da je izvor objavljen u svežnjevima.

5.1.7 Specifični slučajevi mikrooblika

Za publikacije čiji je izvorni oblik mikrooblik, podatak o paginaciji se navodi prema već spomenutim odredbama (videti 5.1.4), osim u slučaju nepaginiranih mikrooblika kada se podatak koji se odnosi na broj kadrova ili strana izostavlja. Međutim, u slučaju mikroreprodukcija, u području 7 se navodi paginacija originala (videti 7.2).

Primeri:

. – 1 kolut mikrofilma (xii, 317 str.)

Urednička napomena: Izvorna publikacija je u mikroobliku koji reprodukuje paginirani tekst.

. – 1 kolut mikrofilma

Urednička napomena: Izvorna publikacija je u mikroobliku, reprodukovani tekst nema paginaciju.

. – 1 kolut mikrofilma

Napomena: Izvorno izd.: xiv, 624 str.

Urednička napomena: Reprodukција objavljene knjige.

5.2 Ostale materijalne pojedinosti

5.2.1 Drugi element područja materijalnog opisa je podatak koji bliže opisuje ostale fizičke osobine izvora, kao što su način proizvodnje, boja, materijal od kog je izvor napravljen i slično, osim dimenzija. Svaka osobina koja je obuhvaćena posebnom oznakom građe se izostavlja. Na primer, oznaka „zvuk“ (videti 5.2.7) se ne unosi za zvučni zapis.

Specifičnosti koje čine ostale materijalne pojedinosti se, po potrebi, navode sledećim redosledom.

5.2.2 Podaci koji se odnose na materijal od kog je izvor napravljen

Primeri:

- . – 1 globus : drvo
- . – 1 kolut zvučne trake (27 min.) : papir
- . – 1 diorama : različiti materijali
- . – 1 kolut mikrofilma : dijazo
- . – 1 kolut filma (11 min) : nitrat
- . – 1 geogr. karta : prozirnica, u boji
- . – 1 geogr. karta (oko 1.2 MB) : u boji

5.2.3 Podatak o ilustracijama

5.2.3.1 Kada je izvor ilustrovan iza podatka o posebnoj oznaci građe može da se navede skraćenica „ilustr.“ (ili njen ekvivalent na drugom jeziku i/ili pismu). Neznatan broj ilustracija može da se ignoriše.

Primeri:

- . – 8 knj. : ilustr.
- . – 492 str. : ilustr.
- . – 1 partitura (329 str.) : ilustr.

Stariji monografski izvori

Skraćenica „ilustr.“ (ili njen ekvivalent na drugom jeziku i/ili pismu) se navodi iza podatka o posebnoj oznaci građe. Neznatan broj ilustracija može da se ignoriše. Tehnika izrade ilustracija, listova ili tabli može da se navede u području 7.

Primer:

- . – 133 str., [4] str. : 8 ilustr.

Napomena: 8 ksilografija sa tekstom.

Napomena: Listovi s tablama, litografije i čelični rezovi.

Napomena: Listovi s tablama, akvatinta ili bakrorez.

Mikrooblici

Za publikacije čiji je izvorni oblik mikrooblik, podatak o ilustracijama se navodi prema ovim odredbama.

Kod mikroreprodukcija, podatak o ilustracijama (gde je to moguće) se navodi u području 7.

Vizuelni izvori

Vizuelni izvori sadrže ilustracije koje su njihova skoro stalna osobina. Prema tome, za ovakve izvore se ne unosi podatak koji se odnosi na prisustvo ilustracija.

5.2.3.2 Posebne vrste ilustracija

Tačan opis posebnih vrsta ilustracija (na primer, geografske karte, planovi, faksimili, portreti, note) može da se navede iza skraćenice „ilustr.“ (ili njenog ekvivalenta).

Primeri:

- : ilustr., geogr. karte
- : ilustr., faks.

Kada se navodi posebna vrsta ilustracija, a one su jedine ilustracije u izvoru, skraćenica „ilustr.“ (ili njen ekvivalent) se izostavlja.

Primeri:

- : geogr. karte, planovi
- : faks.

5.2.3.3 Broj ilustracija

Može da se navede i broj ilustracija ili određene vrste ilustracija.

Primeri:

- : 31 ilustr.
- : ilustr., 17 faks.
- : 12 geogr. karata

Kada se ceo izvor sastoji uglavnom ili u celini od ilustracija, na to može da se ukaže u podatku o ilustracijama.

Primeri:

- : sve ilustr.
- : uglavnom geogr. karte
- : uglavnom ilustr.

5.2.4 Podaci koji se odnose na prisustvo boje

5.2.4.1 Ilustracije u boji

Kada su neke od ilustracija ili sve ilustracije u boji, to može da se navede. Ako su samo neke od ilustracija u boji i to treba opisati. Taj podatak se navodi u okruglim zagradama.

Primeri:

- : ilustr. u boji
- : ilustr., 31 geogr. karta u boji
- : ilustr. (neke u boji)
- : 31 geogr. karta (neke u boji)

Stariji monografski izvori

Ako postoji potvrda o tome da su neke od ilustracija ili sve ilustracije u boji u svim primercima izvora, na to može da se ukaže. Ako su samo neke od ilustracija u boji i to treba opisati, taj podatak se navodi u okruglim zagradama.

Primeri:

- : ilustr. u boji
- : ilustr., 31 geogr. karta u boji
- : ilustr. (neke u boji)
- : 31 geogr. karta (neke u boji)

Ako nije sigurno da li se boja pojavljuje ili će se pojaviti u svim primercima izvora, taj podatak se navodi u području 7 (videti 7.11).

5.2.4.2 Osobine boja

Vizuelni izvori

Osobine boja izvora se navode kako je prikladno. Osobine boja se razlikuju upotrebom izraza „u boji“ ili skraćenice „c-b“ (ili njihovim ekvivalentima na drugom jeziku i/ili pismu), ili navođenjem ne više od tri pojedinačne boje. Za mikroskopske preparate se navodi prisustvo obojenja.

Primeri:

- : u boji
- : c-b
- : drvo, plavo i belo
- : obojeni

Izvor koji sadrži i delove u boji i crno-bele delove se tako i opisuje.

Primeri:

- . – 1 kolut filma (20 min.) : u boji sa c-b delovima
- . – 1 odrezak filma (64 kadra) : u boji i c-b

Iza ovog podatka se mogu uneti kratka objašnjenja u okruglim zagradama.

Primer:

- . – 1 kolut filma (30 min.) : u boji (Ektachrome)

Elektronski izvori

Osobina boje se navodi za izvor koji se prikazuje u dve ili više boja ili za koji je utvrđeno da proizvodi dve ili više boja. Izraz „u boji“ ili njen ekvivalent na drugom jeziku i/ili pismu se navodi po potrebi. Skraćenica „c-b“ se ne navodi za izvor koji je dizajniran da se prikazuje u jednoj boji (na primer belo, zeleno ili boje ćilibara na tamnoj pozadini). Računarska oprema koja je potrebna za prikaz ili produkciju boje (na primer, grafičke kartice, monitor u boji) se navodi u području 7 (videti 7.5.).

Primeri:

- . - 2 elektronske kasete : u boji
- . - 1 (CD-I) : sa zvukom, u boji

5.2.5 Podaci koji se odnose na razmeru umanjenja (mikrooblici)

5.2.5.1 Oznaka razmere umanjenja se navodi za mikrooblike čija je razmera umanjena ispod ili iznad standardnog raspona 16x–30x. Gde je to moguće, razmera se iskazuje brojevima.

Primeri:

- . – 1 kolut mikrofilma : dijazo, 14x
- . – 6 mikrofiševa : srebro halogeni, 15x

5.2.5.2 Izrazi „malo umanjenje“ (do 15x), „veliko umanjenje“ (31x–60x), „veoma veliko umanjenje“ (61x–90x) i „ultraveliko umanjenje“ (od 91x pa naviše) ili njihovi ekvivalenti na drugom jeziku i/ili pismu se koriste u slučajevima kada razmera umanjenja ne može precizno da se navede.

5.2.6 Podaci koji se odnose na zvuk

5.2.6.1 Izrazi „zvuk“ ili „bez zvuka“ (ili njihovi ekvivalenti na drugom jeziku i/ili pismu) se unose, gde je prikladno, za građu kojoj je osnovna osobina prisustvo zvuka kao sastavnog elementa i za koju u posebnoj oznaci građe nije posebno naglašeno prisustvo zvuka.

Primeri:

- . – 1 kolut filma (20 min.) : c-b, bez zvuka
- . – 1 video kasete (U-matic) (30 min.) : u boji, zvuk

5.2.6.2 Iza izraza „zvuk“ mogu se, u okruglim zagradama, uneti kratka objašnjenja.

Primer:

- . – 1 video kasete (Beta) (120 min.) : u boji, zvuk (Beta HiFi)

5.2.6.3 Za građu (na primer dijapozitive) kod koje je zvuk kao sastavni deo prisutan samo u izuzetnim slučajevima, upotreba podatka „bez zvuka“ kako bi se označio njegov izostanak je izborna.

Elektronski izvori

Izraz „zvuk“ ili njegov ekvivalent na drugom jeziku i/ili pismu se navodi, gde je prikladno, za izvor za koji je precizirano da ima zvuk ili za koji je utvrđeno da proizvodi zvuk. Potrebna oprema za produkovanje zvuka (na primer, sintisajzeri, moduli za govorni ulaz) se navodi u području 7 (videti 7.5).

Primer:

- . – 1 elektronski disk : zvuk

5.2.7 Ostali tehnički podaci

Za mikrofilmske kolutove i za odreske mikrofilma se navodi podatak o poravnanju kadrova.

Primeri:

- . – 1 kolut mikrofilma : uzdužni format
- . – 3 odreska mikrofilma : dijazo, poprečni format

Poravnanje kadrova može da se navede i za odreske filmova.

Primer:

- . – 1 odrezak filma (42 dupla kadra) : poprečni format

Može da se navede i bilo koja pojedinost o procesu ili metodu reprodukcije nepokretnih slika.

Primeri:

- . – 1 gravira : urezivanje, akvatinta

Brzina reprodukcije izvora se navodi odgovarajućim terminima.

Primeri:

- . – 1 gramofonska ploča : 33 1/3 o/min.
- . – 1 kolut zvučne trake (100 min.) : 19 cm/s
- . – 2 video diska (24 min.) : 1500 o/min.

Unosi se broj audio kanala.

Primeri:

- . – 1 gramofonska ploča : 33 1/3 o/min., mono
- . – 1 kolut zvučne trake (50 min.) : 38 cm/s, 2 traga, stereo

Tabela tehničkih podataka i industrijske norme za zvučne snimke

Ova tabela pokazuje koje tehničke osobine se odnose na koju vrstu zvučnih snimaka. Osobine koje se mogu primeniti su označene sa P³⁰, a one koje se ne mogu primeniti sa N/P.³¹ Ukoliko postoji norma za tehničku osobinu i vrstu snimka, uneta je iza slova P.

Unose se svi navedeni tehnički podaci koji se pojavljuju u tabeli, redosledom prikazanim ispod. Međutim, ako je industrijska norma navedena u tabeli, tehnički podaci se unose samo ako se razlikuju od te norme.

Tehnički podaci	Analogni disk		Digitalni disk	Kolut	Kaseta	Kartridž
	78 obrtaja	Druge brzine				
Brzina	P	P	1.4 m/s	P	P: 4.67 cm/s	P: 9.5 cm/s
Način snimanja	P: električni	P: električni	N/P	N/P	N/P	N/P
Smer ureza na gramofonskoj ploči	P: bočni	P: bočni	N/P	N/P	N/P	N/P
Veličina ureza	P: krupan	P: mikro	N/P	N/P	N/P	N/P
Broj tragova	N/P	N/P	N/P	P	P	P:S
Oblik traga	N/P	N/P	N/P	P: naizmeničan	N/P	N/P
Broj audio kanala	P: mono	P	P	P	P	P:stereo
Sistem ekvilizacije	N/P	N/P	N/P	P	P	P: 50µs
Sistem za redukciju šuma	N/P	N/P	N/P	P	P	P

30 Primenljivo. – *prim. prev.*

31 Nije primenljivo. – *prim. prev.*

Za gramofonske ploče, ako su poznati, unose se način snimanja, smer i veličina ureza.

Primeri:

- . – 1 gramofonska ploča : 78 o/min., vertikalna
- . – 1 gramofonska ploča : 33 1/3 o/min., krupan

Za kolutove zvučne trake koji imaju četiri ili više tragova navodi se oblik traga.

Primer:

- . – 1 kolut zvučne trake (90 min) : 19 cm/s, 4 traga, susedna

Broj audio kanala se unosi.

Primer:

- . – 1 kolut zvučne trake (100 min.) : 19cm/s, 2 traga

Sistemi za ekvilizaciju i redukciju šuma mogu da se unesu, ako su poznati.

Primeri:

- . – 1 kolut zvučne trake (45 min.) : 19 cm/s, 4 traga, NAB
- . – 1 audio kaset (60 min.) : Dolby obrađeno

5.2.8 Podaci koji se odnose na alternativne oblike izvora

Kada je izvor dostupan i u alternativnim oblicima koji se razlikuju u smislu sadržaja ovog elementa, materijalni podaci koji su u pitanju se izostavljaju iz područja materijalnog opisa i unose se u područje 8 ili 7 (videti 7.5).

Primer:

- . – 1 kolut mikrofilma : poprečni format
- Napomena:* Dostupan na dijazo ili srebro-halogenom filmu

5.3 Dimenzije

Treći element materijalnog opisa je podatak koji se odnosi na dimenzije izvora. Dimenzija može da bude samo jedna ili (kao u slučaju filma ili presavijenih karata) mnogo složenija. Podatak se izostavlja u slučaju kada su dimenzije date u drugim delovima opisa (na primer, standardne audio kasete i kartridži, dužina trake kod standardnih audio kasete i kartridža) (videti 5.3.1.1).

Stariji monografski izvori

Bibliografski format izvora se navodi standardnim oznakama koje je izabrala kataloška agencija. To, na primer, može da bude jedan od sledećih oblika:

- ; 1°, 2°, 4°, 8°, 120° i tako dalje
- ; 1:o, 2:o, 4:o, 12:o i tako dalje
- ; 1mo, 2do, 4to, 8vo, 12mo i tako dalje
- ; in-plano, in-fol./in-2, in-4, in-8, in-12 i tako dalje

Ako svežnjeve čine polovine tabaka ili drugi delovi tabaka, ili ako svežanj sadrži više tabaka, to može da se navede u okruglim zagradaima iza formata ili u podatku o materijalnom opisu.

Primeri:

- ; 2:o (6 tabaka)
- ili*
- ; 2do (6 tabaka)

Plakati i polulistovi mogu da se navede odgovarajućim terminima, isključujući oznaku formata ili oznake kao što je 1 list i njemu odgovarajući format.

Primeri:

- 1 plakat
- ili*
- 1 list ; 1:0
- 1 polulist
- ili*
- 1 list ; 1/2:0

5.3.1 Podatak o dimenzijama

Ako se dimenzije izvora navode, navode se u centimetrima tako što se zaokružuje na sledeći ceo broj.

Primeri:

- ; 18 cm
- Urednička napomena:* Visina izvora je 17.2 centimetra.

Izvori koji sadrže film ili magnetnu traku

Širina filma ili trake se navodi u milimetrima (videti 5.3.1.1).

5.3.1.1 Uobičajene dimenzije

Za pojedine izvore postoje uobičajene dimenzije.

Štampani tekstualni izvori i štampane muzikalije

Navodi se visina izvora, izmerena paralelno uz hrbat.

Kartografska građa

Dimenzije dvodimenzionalnih izvora koji nisu kružnog oblika se navode u obliku visina x širina. Dimenzije trodimenzionalnih izvora koji nisu globusi i delovi sfere se navode u obliku visina x širina x dubina. Dimenzije globusa, delova sfere i kružnih dvodimenzionalnih izvora se navode u vidu prečnika.

Ukoliko nije drugačije rečeno, za dvodimenzionalne izvore se navode dimenzije u okviru ivice karte. Ako ne postoji ivica karte, navode se dimenzije onog dela koji ima geografske elemente.

Primeri:

- ; 65 x 40 cm
- ; 454 x 35 x 2 cm
- ; 23 cm (prečnik)

Mogu da se navedu i dodatne dimenzije, kao što su dimenzije presavijene geografske karte, dimenzije pojedinačnih tabaka grupno obrađenih jedinica, pojedinačne dimenzije uokvirenih listova. Kada se navodi više grupa mera, čitavo područje materijalnog opisa treba da bude jasnog i nedvosmislenog oblika; drugim rečima, kada nije jasno na koji deo ili delove se odnose dimenzije, razjašnjava se objašnjenjem. (Za jedinice različitih dimenzija videti 5.3.1.5)

Primeri:

- ; na listu 60 x 40 cm
- ; 9 x 30 cm na listu 40 x 60 cm, presavijeno na 21 x 10 cm
- ; na listu 90 x 50 cm ili manje, presavijeno u omot 25 x 16 cm
- ; dupla hemisfera, svaka 6 cm (prečnik), na listu 21 x 15 cm

Viševrsni izvori, zvučni zapisi, video zapisi i nepokretne i pokretne slike

Dimenzije dvodimenzionalnih izvora (zidne tabele, mikrofiševi, dijapozitivi, prozirnice, slike i slično) se navode u obliku visina x širina. Za kružne dvodimenzionalne izvore (sa izuzetkom gramofonskih ploča i video diskova) navodi se prečnik iza koga sledi izraz „prečnik“, u okruglim zagradama ili njegov ekvivalent na drugom jeziku i/ili pismu. Za ovalne dvodimenzionalne izvore navodi se dužina vertikalne ose iza koje sledi izraz „ovalno“, u okruglim zagradama ili njegov ekvivalent. Dimenzije se odnose na tabak ili

drugu površinu, ali ukoliko postoji značajna razlika između dimenzija tabaka i dimenzija odštampane površine, ova druga može da se unese u područje 7 (videti 7.5; videti i 5.3.1.1.2).

Primeri:

- ; 24 x 48 cm
- ; 5 x 5 cm
- ; 36 cm (prečnik)
- ; 9 cm (prečnik)

Za presavijene listove se navode dve dimenzije.

Primer:

- ; 48 x 90 cm, presavijeno na 24 x 15 cm

Dimenzije trodimenzionalnih izvora (diorame i slično) se navode u obliku visina x širina x dubina ili, se kada to nije moguće, unosi samo visina. Složeniji podaci o dimenzijama mogu se uneti u područje 7 (videti 7.5) ili da se izostave.

Primer:

- ; 1 diorama : različiti materijali, u boji ; 9 x 30 x 20 cm

5.3.1.1.1 Kada spremište ili postolje, kao sastavni deo, treba da se uključi u opis, mogu da se unesu dva podatka o dimenzijama. Druga mogućnost je da se unesu samo dimenzije za čitavu jedinicu, uključujući tu i spremište ili postolje.

Primer:

- ; 1 diorama : u boji ; u staklenoj kutiji 35 x 60 x 24 cm

5.3.1.1.2 Kada se radi o izvorima koji zahtevaju upotrebu opreme (gramofonske ploče, kasete, kolutovi trake ili filmovi), glavne dimenzije koje se navode su one za sam izvor, bez obzira na spoljašnje dimenzije bilo kakvog spremišta, poput albuma ili zaštitnog omota (za postupak sa spremištem za skup takvih izvora videti 5.3.1.3).

Mere prečnika ili kružnog izvora (diskovi, kolutovi i slično) se navode bez dodatka.

Primeri:

- . – 1 gramofonska ploča (53 min.) : 33 1/3 o/min., stereo ; 30 cm
- . – 1 kolut zvučne trake (100 min) : 19 cm/s, 4 traga, mono. ; 13 cm
- . – 1 CD-ROM (60 min.) : stereo ; 12 cm

Ovaj podatak se izostavlja kod građe (na primer, audio kasete i kartridži standardnog tipa) čije se dimenzije podrazumevaju u drugim delovima opisa.

Ove standardne dimenzije su:

Kaseta 10 x 6.4 x 1.2 cm

Kartridž 13.5 x 10 x 2.2 cm

Kod izvora koji sadrže film ili magnetnu traku unosi se širina filma ili trake. Super 8 i standardni 8 mm film se unose kao takavi.

Mere koje se podrazumevaju u drugim delovima opisa (na primer širina trake za standardnu audio kasetu ili kartridž) se izostavljaju.

Standardne širine su:

Kolut zvučne trake	6.3 mm
Audio kasete	3.8 mm
Audio kartridž	6.3 mm

Primeri:

- . – 6 kolutova mikrofilma : Kalvar, uzdužni format ; 35 mm
- . – 1 kolut zvučne trake (45 min.) : 19 cm/s, 2 traga, mono. ; 13 cm, traka od 6 mm
- . – 1 petlja filma (4 min., 10 s) : u boji ; super 8 mm

Elektronski izvori

Glavne dimenzije koje se navode su dimenzije samog fizičkog nosioca, bez obzira na spoljašnje dimenzije bilo kog kontejnera, kao što su uložnica ili kutija za disk (za postupak sa kontejnerom za skup takvih izvora videti 5.3.1.3).

Za disk/optički disk ili kolut filma se navodi prečnik. Može da se navede i visina i širina trake koluta.

Primeri:

- . – 1 elektronski disk : u boji ; 14 cm
- . – 1 elektronski kolut trake ; 27 cm
- . – CD-ROM ; 12 cm

Navodi se visina prednje strane čip-kartridža.

Primer:

- . – 1 elektronski čip-kartridž : u boji, zvuk ; 9 cm

5.3.1.2 Dimenzije koje nisu uobičajene

Štampani tekstualni izvori i štampane muzikalije

Kada dimenzije ili oblik izvora nisu uobičajeni (na primer, širina je veća od visine), posle visine mogu da se navedu i druge dimenzije.

Primeri:

- ; 21 x 30 cm
- ; 38 cm, presavijeno na 10 cm

Gramofonske ploče

Kada gramofonska ploča nije uobičajenog oblika (na primer, kada je površina za reprodukciju nepravilnog oblika), u područje materijalnog opisa se unosi prečnik površine za reprodukciju. Podatak koji se odnosi na spoljašnje dimenzije izvora se navodi u područje 7 (videti 7.5).

Primer:

- . – 1 gramofonska ploča (11 min.) : 45 o/min., mono. ; 18 cm
- Napomena:* Ploča je otisnuta na pravougaonoj površini, 20 x 20 cm.

Elektronski izvori

Kada kasete nije standardnih dimenzija (10 x 7 cm), navode se širina i visina, kao i širina trake koja nije standardna (4 mm).

Primer:

- . – 1 elektronska kasete : u boji ; 19 x 9 cm, 7 mm traka

5.3.1.3 Izvori u spremištu

Za izvore koji su objavljeni u spremištu, sa ili bez proratne građe, mogu da se navedu dimenzije spremišta. Umesto toga može da se upotrebi izraz „u spremištu“ (ili njegov ekvivalent na drugom jeziku i /ili pismu) ili da se taj podatak izostavi.

Primeri:

- . – 4 elektronske kasete : zvuk, u boji ; u kontejneru 12 x 36 x 20 cm
- . – 1 laboratorijski komplet (različiti delovi) ; u spremištu 12 x 36 x 20 cm
- . – 5 gramofonskih ploča (256 min.) : 33 1/3 o/min., stereo ; u spremištu 30 cm

5.3.1.4 Alternativni oblici

Viševrsni izvori, zvučni zapisi, video zapisi i nepokretne i pokretne slike

Kada je izvor dostupan i u alternativnim oblicima koji se razlikuju u smislu sadržaja ovog elementa, dimenzije koje su u pitanju se izostavljaju iz područja materijalnog opisa i unose se u područje 8 ili 7 (videti 7.5).

Primer:

- . – 1 petlja filma (4 min., 30 s) : u boji
- Napomena:* Dostupan u verzijama standardni 8 mm i super 8 mm.

5.3.1.5 Fizičke jedinice različitih veličina

Kontinuirani izvori i monografski izvori u više delova

Ukoliko se dimenzije kontinuiranog izvora ili monografskog izvora u više delova promene, manja ili najmanja veličina i veća ili najveća veličina razdvojene crticom se mogu uneti u područje 5 ili se u području 7 može uneti napomena da dimenzije svezaka, tomova ili iteracija variraju (videti 7.5).

Kartografska građa, viševrsni izvori, zvučni zapisi, video zapisi i nepokretne i pokretne slike

Kada izvor sadrži skup dvodimenzionalnih jedinica koje su različitih veličina, unose se dimenzije najvećeg dela, a iza njih „ili manje“ (ili njegov ekvivalent na drugom jeziku i /ili pismu). Umesto toga, dimenzije svih delova mogu da se unesu u područje 7 (videti 7.5).

Primeri:

- . – 6 zidnih tabela : u boji ; 60 x 98 cm ili manje
- . – 1 geogr. karta na 365 listova : u boji ; listovi 60 x 90 cm ili manje
- . – 1 geogr. karta na 25 listova : u boji ; listovi 90 x 50 cm ili manje, presavijeno u omot 25 x 16 cm

Elektronski izvori

Kada izvor sadrži više nosioca koji su različitih veličina, unose se manja ili najmanja veličina i veća ili najveća veličina razdvojene crticom.

Primer:

- . – 2 elektronska diska : u boji ; 9–14 cm

5.3.2 Bibliografski format i dimenzije starijih monografskih izvora

5.3.2.1 Ako je moguće utvrditi da je izvor koji se opisuje u standardnom izdavačkom povezu ili izdavačkom zaštitnom povezu, dimenzije mogu da se navedu u području 5. Visina omota, izmerena paralelno uz hrbat ili visina samog nepovezanog izvora se navodi u okruglim zagradama, iza formata, zaokružena na sledeći ceo broj u centimetrima.

Primeri:

; 4:o (18 cm, izdavački zaštitni povez)

Urednička napomena: Publikacija u kvatro formatu, u izdavačkom zaštitnom povezu iznosi 17.2 centimetra

; 12:o (14 cm, izdavački povez)

U ostalim slučajevima dimenzije se tretiraju kao poseban podatak o primerku i mogu da se navedu zajedno sa bilo kojim drugim relevantnim podatkom u području 7.

Primer:

- . – Primerak x u kolekciji y, obrezan na dnu, iznosi 17. 2 centimetra

Kada su štampani redovi paralelni sa dužom stranom hartije, u okruglim zagradama iza formata može da se unese oznaka „poprečno“.

Primeri:

; 4:o (poprečno)

; 2:o (poprečno)

5.3.2.2 Kada dimenzije ili oblik nisu uobičajeni, u području 7 može da se unese objašnjenje.

5.3.2.3 Kada format ne može da se odredi, u području 5 se navodi procenjeni format iza koga se stavlja znak pitanja. Dimenzije se takođe mogu navesti i u području 7, uz objašnjenje.

Primer:

; 48:o (?)

Napomena: Spojeno u osminu, dimenzija 4 x 3 cm, neobrezano.

5.3.2.4 Kada su tomovi monografskog izvora u više delova različitih formata, svi formati se navode u ponovljenim područjima materijalnog opisa, ako se to smatra važnim za korisnike kataloga. Ako je izvor koji se opisuje u standardnom izdavačkom povezu ili izdavačkom zaštitnom povezu, dimenzije mogu da se navedu, ali ako je izvor samo u jednom formatu, navode se dimenzije najmanjeg i najvećeg dela.

Primeri:

. – 4 knj. ; 4:o (18 cm, izdavački povez)

. – 3 knj. ; 8:o (16 cm, izdavački povez)

Napomena: Tomovi 1-4 su 4:o (18 cm); tomovi 5-7 su 8:o (16 cm).

Urednička napomena: Komplet od 7 tomova različitih dimenzija i formata.

; 2:o (33–37 cm, izdavački povez)

Format i/ili dimenzije pojedinačnih delova mogu da se unesu u područje 7, na „drugom nivou“ (videti Dodatak A) ili u napomeni o sadržaju (videti 7.7).

5.4 Podatak o propratnoj građi

Uvodna napomena

Četvrti element područja materijalnog opisa je podatak o propratnoj građi.

Izraz „propratna građa“ označava bilo koji fizički odvojen deo izvora koji do sada nije opisan u području materijalnog opisa i koji je objavljen (ili je namera da se objavi) u isto vreme kada i izvor. Takav deo može da formira jedan od dva ili više nezavisnih sistema (na primer, skup dijapozitiva ili elektronski disk u kombinaciji sa audio kasetom i priručnikom) ili može da predstavlja mali deo jedinice (na primer, letak sa objašnjenjem uz odrezak filma).

5.4.1 Opis propratne građe

Podatak o propratnoj građi može da se navede ili terminima koji se pojavljuju u izvoru koji se opisuje ili rečju ili frazom koja ukazuje na prirodu građe ili u prikladnom posebnom oznakom građe.

Primeri:

- . – 271 str. : ilustr. ; 21 cm + 1 cenovnik
- . – 96 str. ; 8° (16 cm, izdavački povež) + 1 cenovnik
- . – 1 geogr. karte : u boji ; 108 x 73 cm, presavijena na 30 x 21 cm + 1 biografska beleška
- . – 1 globus : u boji ; 23 cm (prečnik) + 1 registar mesta
- . – 271 str. : ilustr. ; 21 cm + 1 popis radova
- . – 1 odrezak filma (43 kadra) : u boji i c-b ; 35 mm + podsetnik za nastavnike
- . – 1 zidna tabela : u boji ; 65 x 97 cm + podsetnik
- . – 1 gramofonska ploča (55 min.) : 33 1/3 o/min., mono. ; 30 cm + 1 brošura
- . – 2 elektronska diska ; 14 cm + 1 brošura
- . – 180 str. : ilustr. ; 23 cm + 1 zidna tabela + 3 geogr. karte
- . – 20 geogr. karate na 1 CD-ROM-u : zvuk, u boji ; 12 cm + 1 audio kaset
- . – knj. : ilustr. ; 31 cm + nedeljni cenovnik

Kada je propratna građa dostupna u različitim fizičkim formatima (na primer, kao gramofonska ploča ili kaset), podatak o propratnoj građi čini prikladan opšti izraz. Pojediniosti o alternativnim formatima se navode u području 7 (videti 7.5).

Primeri:

- . – 47 dijapozitiva : u boji ; 5 x 5 cm + 1 zvučni zapis
- Napomena:* Zvučni zapis dostupan kao: gramofonska ploča (14 min.) : 33 1/3 o/min., mono ; 18 cm ili audio kaset (14 min.).

Štampane muzikalije

Kada god je moguće koriste se termini preporučeni u dodatku C.

Primeri:

- . – 1 partitura (92 str.) ; 31 cm + 1 deonica
- . – 1 partitura (92 str.) ; 31 cm + 4 deonice

- . – 1 partitura u 2 sv. ; 31 cm +1 deonica
- . – 1 partitura (329 str.) ; 34 cm + 25 deonica + 1 libreto

5.4.2 Kratak materijalni opis

Kratak materijalni opis proratne građe može da se navede iza reči ili fraze koja karakteriše građu. Građa se opisuje prema odredbama od 5.1 do 5.3.

Primeri:

- . – 47 dijapozitiva : u boji ; 5 x 5 cm + 1 audio kaset (25 min. : mono.)
- . – 1 geogr. karta na 4 lista ; listovi 25 x 38 cm + 1 priručnik (10 str. ; 30 cm)
- . – knj. : ilustr. ; 28 cm + elektronski diskovi (zvuk, u boji ; 9 cm)
Urednička napomena: Izvor je još u pripremi.
- . – 47 knj. : ilustr., geografske karte ; 27 cm + 114 mikrofiševa (11 x 15 cm)
- . – 271 str. : ilustr. ; 21 cm + 3 mikrofiša (dijazo ; 11 x 11 cm)
- . – 2 elektronska diska ; 9 cm + 1 uputstvo (110 str. ; 23 cm)
- . – 272 str. : ilustr. ; 8:0 +1 geografska karta (u boji ; 65 x 40 cm kako je izdavač izdao)
Napomena: Geografska karta u primerku x u kolekciji iznosi 65 x 40 cm.
Urednička napomena: Svi primerci su u boji. Veličina geografske karte može da se navede u području 7.
- . – 272 str. : ilustr. ; 8:0 + 1 cenovnik (28 str. ; 8:0)

5.4.3 Alternativni opis proratne građe

Korišćenje ovog elementa je zamena za:

- 1) samostalan opis proratne građe (to jest, u posebnom opisu);
ili
- 2) opisivanje proratne građe u napomeni (videti područje 7);
ili
- 3) opisivanje proratne građe po metodu opisa na više nivoa (videti Dodatak A).

Kada je ceo izvor, uključujući i proratnu građu, smešten u spremište, ukoliko se navode, pojedivosti o spremištu se navode u području 7 (videti 7.5).

Elektronski izvori

Kod izvora sa daljinskim pristupom kod kojih nije naveden materijalni opis (videti područje 5, Uvodna napomena) proratna građa može da se opiše u području 7 (videti 7.5) ili da se izradi samostalan opis.

6. PODRUČJE IZDAVAČKE CELINE

Uvodna napomena

Područje izdavačke celine se koristi kada izvor koji se opisuje pripada većem bibliografskom izvoru: izdavačkoj celini, kolu ili monografskom izvoru u više delova.

Područje 6 se koristi samo kada su svi delovi izvora (sve sveske, delovi ili iteracije kontinuiranog izvora ili svi delovi monografskog izvora u više delova) objavljeni (ili postoji namera da budu objavljeni) u istoj izdavačkoj celini ili kolu. U ostalim slučajevima podaci o izdavačkoj celini ili kolu mogu da se navedu u području 7.

Posebno je važno obratiti pažnju na objašnjenje izraza „zajednički stvarni naslov“ i „podređeni naslov“ koje glasi da ovi izrazi, kako je upotrebljeno u odredbama, podrazumevaju (a) sve glavne stvarne naslove/naslove kola, (b) naslove glavnih izdavačkih celina/kola i (c) sve zajedničke stvarne naslove/podređene naslove monografskih izvora u više delova u kojima je naslov kola ili naslov dela podređen. Kada je izvor deo više većih bibliografskih izvora (na primer, dve izdavačke celine ili neki monografski izvor u više delova i neka izdavačka celina), područje 6 sadrži više podataka. Redosled podataka je određen redosledom izvora za ovo područje kojima se daje prednost. U slučaju da su oni iste važnosti, prati se redosled delova podataka koji se nalaze u izabranom izvoru.

Podatak o izdavačkoj celini, kolu ili monografskom izvoru u više delova sadrži glavni element koji identifikuje izdavački celinu, kolo ili monografski izvor u više delova, uključujući i bilo koju numeraciju odvojenih izvora u okviru izdavačke celine, kola ili monografskog izvora u više delova. Izvori koji pripadaju izdavačkoj celini ili kolu mogu da budu kontinuirani izvori ili monografski izvori u više delova.

Stariji monografski izvori

U starijim monografskim izvorima se retko pojavljuje podatak o izdavačkoj celini. Treba obratiti pažnju na razliku između prave izdavačke celine i podatka uz naslov.

Sadržaj

- 6.1 Glavni stvarni naslov izdavačke celine, kola ili monografskog izvora u više delova
- 6.2 Uporedni stvarni naslov izdavačke celine, kola ili monografskog izvora u više delova
- 6.3 Podatak uz naslov izdavačke celine, kola ili monografskog izvora u više delova
- 6.4 Podatak o odgovornosti koji se odnosi na izdavačku celinu, kolo ili monografski izvor u više delova
- 6.5 Međunarodni standardni serijski broj izdavačke celine ili kola
- 6.6 Numeracija u okviru izdavačke celine ili kola

Propisana interpunkcija

- A. Području izdavačke celine prethode tačka, razmak, povlaka razmak (. -).
- B. Svaki podatak o izdavačkoj celini, kolu ili monografskom izvoru u više delova se navodi u okruglim zagradama (()).
- C. Drugoj i svakoj sledećoj izdavačkoj celini, kolu ili monografskom izvoru u više delova prethodi razmak.

- D. Svakom uporednom podatku prethode razmak, znak jednako, razmak (=).
- E. Svakom podatku uz naslov prethode razmak, dvotačka, razmak (:).
- F. Prvom podatku o odgovornosti prethode razmak, kosa crta, razmak (/).
- G. Svakom sledećem podatku o odgovornosti prethode razmak, tačka-zarez, razmak, osim kada podaci čine frazu.
- H. Međunarodnom standardnom serijskom broju prethode zarez i razmak (,).
- I. Numeraciji u okviru izdavačke celine, kola ili monografskog izvora u više delova prethode razmak, tačka-zarez, razmak (;).
- J. Ispred oznake kola, potkolekcije ili podređenog naslova koji prati zajednički stvarni naslov se nalaze tačka i razmak (.).
- K. Podređenom naslovu koji prati oznaku kola, potkolekcije ili monografskog izvora u više delova prethodi zarez, razmak (,).
- L. Kada postoji više podataka o izdavačkoj celini, svaki podatak se navodi u okruglim zagradama i kao što je predviđeno u području 6 interpunkcija je po modelu B-C, za više podataka o izdavačkoj celini.

Primeri:

- . – (Glavni stvarni naslov prve izdavačke celine) (Glavni stvarni naslov druge izdavačke celine)
- . – (Glavni stvarni naslov prve potkolekcije) (Glavni stvarni naslov druge potkolekcije)
- . – (Glavni stvarni naslov prvog monografskog izvora u više delova) (Glavni stvarni naslov izdavačke celine)
- . – (Glavni stvarni naslov izdavačke celine = Uporedni stvarni naslov izdavačke celine)
- . – (Glavni stvarni naslov izdavačke celine / podatak o odgovornosti koji se odnosi na izdavačku celinu ; numeracija u okviru izdavačke celine)
- . – (Glavni stvarni naslov izdavačke celine : ostali podaci uz naslov izdavačke celine / podatak o odgovornosti koji se odnosi na izdavačku celinu ; numeracija u okviru izdavačke celine)
- . – (Glavni stvarni naslov izdavačke celine, ISSN ; numeracija u okviru izdavačke celine)
- . – (Zajednički stvarni naslov izdavačke celine. Oznaka kola, potkolekcije ili monografskog izvora u više delova, Podređeni naslov)
- . – (Zajednički stvarni naslov izdavačke celine. Podređeni naslov = Uporedni zajednički stvarni naslov izdavačke celine. Uporedni podređeni naslov)
- . – (Glavni stvarni naslov izdavačke celine, ISSN ; numeracija u okviru izdavačke celine = uporedna numeracija u okviru izdavačke celine)
- . – (Glavni stvarni naslov potkolekcije = Uporedni stvarni naslov potkolekcije, ISSN ; numeracija u okviru izdavačke celine)
- . – (Glavni stvarni naslov izdavačke celine, ISSN ; numeracija u okviru izdavačke celine = Uporedni stvarni naslov izdavačke celine, ISSN ; uporedna numeracija u okviru izdavačke celine)
- . – (Glavni stvarni naslov izdavačke celine. Glavni stvarni naslov potkolekcije ; numeracija unutar potkolekcije)

- . – (Glavni stvarni naslov izdavačke celine. Glavni stvarni naslov potkolekcije / podatak o odgovornosti koji se odnosi na potkolekciju, ISSN potkolekcije ; numeracija unutar potkolekcije)

Glavni izvori podataka

Podatak koji se preuzima iz izvora koji nije jedan od dole navedenih glavnih izvora podataka navodi se u uglastim zagradama, ukoliko se navodi u ovom području.

Štampani izvori

Štampani monografski izvori.

Naslovna strana izdavačke celine (za izdavačku celinu ili potkolekciju) ili naslovna strana monografskog izvora u više delova (za monografski izvor u više delova), analitička naslovna strana, druge preliminarne strane, korice, hrbat, kolofon.

Stariji monografski izvori

Naslovna strana izdavačke celine ili naslovna strana monografskog izvora u više delova, analitička naslovna strana, kolofon, druge preliminarne strane, korice, hrbat.

Korice i/ili hrbat se smatraju glavnim izvorom podataka ako je izvor objavljen sa koricama i/ili u povezu.

Kada bilo koji podatak ovog područja sem Međunarodnog standardnog serijskog broja nije preuzet sa naslovne strane, na izvor iz kog je preuzet se ukazuje u području 7.

Kontinuirani izvori

Naslovna strana izdavačke celine, analitička naslovna strana, korice, zaglavlje, impresum, uredničke strane, kolofon, ostali delovi kontinuiranog izvora.

Napomena: Za štampane izvore, korice i/ili hrbat se smatraju glavnim izvorom podataka ako je izvor objavljen sa koricama i/ili u povezu.

Kartografska građa

Sam izvor, spremište, propratna građa.

Za atlase se primenjuju pravila za monografske izvora ili kontinuirane izvore, u zavisnosti od toga šta je prikladno.

Štampane muzikalije

Naslovna strana izdavačke celine (za izdavačku celinu ili potkolekciju) ili naslovna strana monografskog izvora u više delova (za monografski izvor u više delova), analitička naslovna strana, druge preliminarne strane, prva strana muzikalije, korice i kolofon.

Viševrsni izvori, zvučni zapisi, video zapisi i nepokretne i pokretne slike

Sam izvor, zalepljena nalepnica, kontejner, spremište ili druga propratna tekstualna građa, kao što je uputstvo.

Monografski izvori u više delova

Jedinstveno spremište će normalno imati prednost u odnosu na nalepnice i slično pojedinačnih delova, naročito kada je jedinstveno spremište jedini izvor zajedničkog stvarnog naslova.

Kada je neki od izvora u elektronskom obliku, koriste se glavni izvori podataka za elektronske izvore.

Elektronski izvori

Direktan pristup

Sam izvor, dokumentacija, druga propratna građa, kontejner.

Daljinski pristup

Naslovni ekran, glavni meni, podaci o programu, prvi ekran podataka, zaglavlje dokumenta uključujući redove koji počinju oznakom »Subject:«, matična stranica, TEI zaglavlje, ili drugi podaci za identifikaciju koji su istaknuti na ekranu.

6.1 Glavni stvarni naslov izdavačke celine, potkolekcije ili monografskog izvora u više delova

Prvi element područja izdavačke celine je glavni stvarni naslov izdavačke celine, potkolekcije ili monografskog izvora u više delova.

6.1.1 Glavni stvarni naslov izdavačke celine ili potkolekcije

Glavni stvarni naslov izdavačke celine ili potkolekcije odgovara glavnom stvarnom naslovu u bibliografskom opisu izdavačke celine ili potkolekcije kada je opisan kao serijska publikacija prema propisima za područje 1 za kontinuirane izvore, osim kada štamparske greške nisu ispravljene u tom području.

Primeri:

- . – (Pepys series)
- . – (Great newspapers reprinted)
- . – (Interactive digital computer teaching models)
- . – (Acta Universitatis Carolinae. Philologica)
- . – (Viewmaster science series. 4, Physics)
- . – (Problems and progress in development)
Urednička napomena: Potkolekcija sa prepoznatljivim naslovom; glavna izdavačka celina: Commonwealth and international library
- . – (Bibliothèque française et romane. Série B, Éditions critiques de textes)
Urednička napomena: Potkolekcija sa podređenim naslovom
- . – (Archives Blaise Cendrars)
Urednička napomena: Potkolekcija sa prepoznatljivim naslovom; glavna izdavačka celina: Archives des lettres modernes
- . – (Atlas ethno-linguistique. 2e série, Monographies)
- . – (Plan Guide Blay)
- . – (JRO-Panoramakarte)
- . – (Guides et plans Edicart's)
- . – (L'enseignement moderne du saxophone)
- . – (Neue Musik für Solo-Instrumente)
- . – (Collection Trésors classiques)
- . – (Beatrix Potter jigsaw puzzles)
- . – (Interactive digital computer teaching models)
- . – (Canadian travel surveys)
- . – (世界大音楽全集. 声楽編; 第29卷)
- . – (한국문학연구총서. 고전문학편; 7)

6.1.2 Glavni stvarni naslov monografskog izvora u više delova

Kada je izvor koji se opisuje odvojeni deo nekog monografskog izvora u više delova, glavni stvarni naslov u području izdavačke celine je glavni stvarni naslov monografskog izvora u više delova koji se opisuje kao celina prema pravilima za područje 1 monografskih izvora u više delova.

Primeri:

- . – (The lord of the rings ; part 3)
- . – (Selected works of Rudyard Kipling ; vol. 2)
- . – (Carte géologique de la France à 1:50 000 ; IV-19)
- . – (Collected works of Muzio Clementi ; vol. 2)
- . – (L'arte in diapositive ; no 1)
- . – (Dune ; vol. 4)

6.1.3 Preuzimanje

Glavni stvarni naslov izdavačke celine se unosi onako kako se nalazi u glavnom izvoru podataka. Navodi se tačno onim rečima kojima je dat, ali se ne moraju uvek preuzimati i velika slova i interpunkcija. Štamparske greške se ne ispravljaju.

Kontinuirani izvori

Kada se ključni naslov izdavačke celine ili potkolekcije razlikuje od glavnog stvarnog naslova, navodi se u području 7 (videti 7.6.4).

6.1.4 Potkolekcija sa prepoznatljivim naslovom

Kada potkolekcija ima prepoznatljiv naslov, on se unosi u područje 6. Naslov glavne izdavačke celine se navodi u području 7.

Primeri:

- . – (East Asian and Pacific series)
Napomena: Glavna izdavačka celina: Department of State publication
- . – (Lecture notes in artificial intelligence)
Napomena: Glavna izdavačka celina: Lecture notes in computer science
- . – (An anthology of oriental music ; 4)
Napomena: Glavna izdavačka celina: An anthology of world's music
- . – (Applied statistics and econometrics ; 27)
Napomena: Glavna izdavačka celina: Multicollinearity and estimation studies
- . – (Land resources of central Nigeria)
Napomena: Glavna izdavačka celina: Land resource study
- . – (Friedrich von Schiller's Sämtliche Werke)
Napomena: Glavna izdavačka celina: Bibliothek der deutschen Classiker

6.1.5 Glavni stvarni naslov koji se sastoji od zajedničkog stvarnog naslova i podređenog naslova

Kada se glavni stvarni naslov sastoji od zajedničkog stvarnog naslova i podređenog naslova (naslov kola ili naslov podređene potkolekcije ili naslov podređenog dela), prvo se navodi zajednički stvarni naslov, zatim oznaka kola, potkolekcije ili dela i/ili naslov kola, potkolekcije ili dela. Zajednički stvarni naslov se ne ponavlja u području 7.

Primeri:

- . – (Biblioteca románica hispánica. I, Tratados y monografías)
- . – (Cass library of African studies. Africana modern library)
- . – (Bell's British Theatre. Volume the first, Tragedies ; vol. 1)
- . – (Collection Armand Colin. Section de droit)
- . – (Historischer Atlas von Bayern. Teil Altbayern ; Heft 47)
- . – (Xle domaine de recherches. Série B, A la cour de Frédéric II)
- . – (Arithmética para principiantes. Serie 2, Conceptos numéricos)
- . – (Machine sewing. Series 1 ; 3)
- . – (National income patterns. Series 3, Indonesia)
- . – (Mathematics and science series. Concepts ; 2)
- . – (Super graphics. Series I ; 2)
- . – (Patrimoine musical de France. Monumentales)
- . – (Musica antiqua Bohemica. Serie II)
- . – (代韓國文法大系歷. 第1部 ; 第36)

6.2 Uporedni stvarni naslov izdavačke celine, potkolekcije ili monografskog izvora u više delova

Drugi element područja izdavačke celine je uporedni stvarni naslov izdavačke celine, potkolekcije ili monografskog izvora u više delova.

6.2.1 Kada se glavni stvarni naslov izdavačke celine, potkolekcije ili monografskog izvora u više delova pojavljuje u glavnom izvoru podataka na više jezika i/ili pisama, uporedni naslov ili naslovi izdavačke celine mogu da se navedu. Uporedni naslovi izdavačke celine, potkolekcije ili monografskog izvora u više delova se navode kada je to neophodno za identifikaciju ili se iz drugih razloga smatra važnim za korisnike kataloga.

Primeri:

- . – (Modern cinema = Cinéma moderne)
- . – (Статистические проблемы управления = Statistical problems of control)
- . – (Материалы к познанию фауны и флоры СССР = Contributiones pro fauna et flora URSS = Contributions à la connaissance de la faune et la flore de l'URSS = Proceedings on the study of the fauna and flora of the USSR)
- . – (International map of the world 1:1 000 000 = Carte internationale du monde au 1:1 000 000)
- . – (Jeux visuels = Visual games ; 13)
- . – (Travaux de recherche en science sociale = Research monographs in the social sciences)
- . – (Corpus iuris sueo-gotorum antiqui = Samling af Sweriges gamla lagar)
- . – (現代日本音楽選 = The galaxy of contemporary Japanese music)
- . – (현대건축시리즈 = Modern architecture ; 12)

Kada se glavni stvarni naslov sastoji od zajedničkog stvarnog naslova i podređenog naslova, uporedni zajednički naslov i uporedni podređeni naslov mogu da se navedu posle celog glavnog stvarnog naslova.

Primer:

- . – (Sounds of the theatre. Music = Voci del teatro. La musica ; 4)

6.3 Podaci uz naslov izdavačke celine, kola ili monografskog izvora u više delova

Treći element područja izdavačke celine su podaci uz naslov izdavačke celine, kola ili monografskog izvora u više delova.

6.3.1 Podaci uz naslov ili uporedni podaci uz naslov koji se odnose na izdavačku celinu, kolo ili monografski izvor u više delova se navode kada se pojavljuju u glavnom izvoru podataka i kada su neophodni za identifikaciju izdavačke celine, kola ili monografskog izvora u više delova, ili se iz drugog razloga smatraju važnim za korisnike kataloga.

Primeri:

- . – (Die Reihe : Delikte, Indizen, Ermittlungen)
- . – (Words : their origin, use, and spelling)
- . – (English linguistics, 1500-1750 : a collection of facsimile reprints)
- . – (Collection I. P. N. : les industries, leurs productions, leurs nuisances)
- . – (Old Ordnance Survey Maps : the Godfrey edition)
- . – (Die Gitarre : Stücke europäischer Meister)
- . – (Introduction to technology : medieval to modern times)
- . – (スペイン古音楽集成 : 中世・ルネサンス期スペイン音楽史 ; 6)

6.3.2 Kada se glavni stvarni naslov sastoji od zajedničkog stvarnog naslova i podređenog naslova, ako se navode, podaci uz naslov slede posle dela glavnog stvarnog naslova na koji se odnose. Ukoliko postoji nedoumica, podaci uz naslov se navode posle celog glavnog stvarnog naslova.

Primeri:

- . – (Pricing and bying. Module 5, Patterns : automobile prices)
- . – (Enquêtes et recherches statistiques : travaux en cours. Canada)

6.3.3 Podatak o izdanju koji se odnosi na izdavačku celinu ili kolo se navodi kao podatak uz naslov. Navodi se prema odredbama za područje 2.

Primeri:

- . – (Sammlung Göschen : 2. Ausg.)
- . – (National atlas : separate sales ed.)
- . – (Early learning series : 2. ed.)
- . – (Computer simulation models : 2nd ed.)

6.4 Podaci o odgovornosti koji se odnose na izdavačku celinu, kolo ili monografski izvor u više delova

6.4.1 Četvrti element područja izdavačke celine je podatak o odgovornosti koji se odnosi na izdavačku celinu, kolo ili monografski izvor u više delova. Kada je glavni stvarni naslov izdavačke celine, kola ili monografskog izvora u više delova generički izraz, prvi podatak o odgovornosti je *obavezan*. U ostalim slučajevima, prvi i sledeći podaci o odgovornosti se navode kada se pojavljuju u glavnom izvoru podataka i kada su neophodni za identifikaciju izdavačke celine, kola ili monografskog izvora u više delova, ili se iz drugog razloga smatraju važnim za korisnike kataloga.

Primeri:

- . – (Map supplement / Association of American Geographers)
 - . – (Research monographs / Institute of Economic Affairs)
 - . – (Sämtliche Werke / Thomas Mann)
 - . – (Collected software / American University, English Language Institute)
 - . – (Série internationale / Recta Foldex ; 302)
 - . – (Bibliothek der deutschen Classiker / herausgegeben von S. P. Leffler und E. Bruzelius)
- Napomena:* Podatak o odgovornosti preuzet sa korica.
- . – (Technical report / Forest Engineering Research Institute of Canada = Institut canadien de recherches en génie forestier)
 - . – (Miscellaneous report / Geological survey of Canada = Rapport divers / Commission géologique du Canada)
 - . – (Dzieła wszystkie = Complete works / Fryderyk Chopin)
 - . – (Research reports / Canadian Transport Commission, Research Branch = Commission canadienne des transports, Direction de la recherche)
 - . – (交響曲全集 / ベートーヴェン)
 - . – (연구총서 / 한국교회연구소)

Uporedni podaci o odgovornosti mogu da se navedu.

6.4.2 Kada se glavni stvarni naslov sastoji od zajedničkog stvarnog naslova i podređenog naslova, ako se navodi, svaki podatak o odgovornosti se navodi posle dela glavnog stvarnog naslova na koji se odnosi. Ukoliko postoji nedoumica, podaci o odgovornosti se navode posle celog glavnog stvarnog naslova.

6.5 Međunarodni standardni serijski broj izdavačke celine ili kola

Ovaj element se ne koristi kada se područje odnosi na monografski izvor u više delova.

6.5.1 Međunarodni standardni serijski broj (ISSN) koji se odnosi na izdavačku celinu ili kolo se navodi kada je poznat i kada je preuzet prema relevantnom standardu.

Primeri:

- . – (Graeco-Roman memoirs, ISSN 0306-9222)
- . – (Transactions of the Royal Society of Edinburgh, ISSN 0080-4568)
- . – (Actualités scientifiques et industrielles, ISSN 0365-6861)
- . – (Liederblätter deutscher Jugend, ISSN 0342-4820 ; Heft. 22)
- . – (Elsevier's interactive anatomy, ISSN 0929-2225)
- . – (Manuscripte des Geographischen Instituts der FU Berlin, ISSN 0170-6268)
- . – (文科紀要 / 東北大学教養部, ISSN 0495-7210 ; 10集)
- . – (우리문학연구 총서, ISSN 1229-7429 ; 2)

6.5.2 Kada glavni stvarni naslov čini karakterističan naslov kola, u područje 7 se unosi ISSN glavnog niza zajedno sa naslovom na koji se odnosi.

6.5.3 Kada se glavni stvarni naslov izdavačke celine sastoji od zajedničkog naslova ili nadređene izdavačke celine i podređenog naslova, ISSN zajedničkog naslova ili nadređene izdavačke celine se ne unosi u područje 6, a može da se unese u područje 7.

Primeri:

- . – (Dunántúli tudományos gyűjtemény. Series historica, ISSN 0475-9923)
Napomena: ISSN nadređene izdavačke celine: ISSN 0475-9915
- . – (Classic orators. Europe, ISSN 0082-927X)
Napomena: ISSN nadređene izdavačke celine: ISSN 0081-1236
- . – (Der Landkreis. Ausgabe Hessen, ISSN 0340-3246)
Napomena: ISSN nadređene izdavačke celine: ISSN 0342-2259)

6.6 Numeracija u okviru izdavačke celine, kola ili monografskog izvora u više delova

6.6.1 Numeracija izvora u okviru izdavačke celine, kola i monografskog izvora u više delova se navodi onako kako se pojavljuje u glavnom izvoru podataka. Mogu da se koriste standardne skraćenice. Ako se koriste skraćenice, primenjuje se međunarodni standard kao što je ISO 832 (videti 0.6.4). Arapski brojevi zamenjuju druge oblike numeracije ili brojeve pisane slovima. Kada numeracija izvora sadrži i rimske i arapske brojeve, numeracija se navodi doslovno.

Primeri:

- . – (Historic instruments at the Victoria and Albert Museum ; 4)
- . – (Russian titles for the specialist, ISSN 0305-3741 ; no. 78)
- . – (Труды Московского общества испытателей природы ; т. 41)
- . – (Studia islandica ; 13 hefti)
- . – (La bibliothèque bleue entièrement refondue & considérablement augmentée ; no 3)
- . – (Collection des plans anciens de Paris ; 1)
- . – (Plan net ; S75)
- . – (Carte de la Région Ile-de-France ; X-3)
- . – (Eulenburg general music series ; 705)
- . – (Music alter Meister ; Heft. 1)
- . – (Forsytesagaen ; 1)
- . – (A Sunday Times guide to Shakespeare's characters ; 7)
- . – (At-a-flash time line cards ; set 2)
- . – (Beatrix Potter jigsaw puzzles ; no. 1)
- . – (Multimedia learning series ; vol. 2)
- . – (Visit Canada series ; vol. C)
- . – (Computer simulation games ; module 5)
- . – (合唱名曲コレクション ; D11)
- . – (일론의 땅 시리즈 ; 3탄)

6.6.2 Kada se glavni stvarni naslov izdavačke celine sastoji od zajedničkog naslova ili nadređene izdavačke celine i podređenog naslova, numeracija zajedničkog naslova se izostavlja. Odgovarajuća napomena ili kolokacija o numeraciji izdavačke celine ili kola može da se unese u područje 7.

Primeri:

- . – (Publications / Victoria University of Manchester Administration ; 1)
Napomena: Numeracija u okviru glavne izdavačke celine: 244.
- . – (Geological research reports. Map series ; no. 3)
Napomena: Numeracija u okviru glavne izdavačke celine: 135.
- . – (Das Erbe deutscher Musik. Abteilung Oper und Sologesang ; Bd. 8)
Napomena: Numeracija u okviru glavne izdavačke celine: 68.
- . – (Arte moderna staniera. Serie C, Disegnatori ; n. 1)
Napomena: Numeracija u okviru glavne izdavačke celine: n. 8.

. – (Contrasts and similarities in siblings. Series A, Young brothers and sisters (12-21) ; no. 1)

Napomena: Numeracija u okviru glavne izdavačke celine: no. 6.

6.6.3 Monografski izvori u više delova u okviru izdavačke celine

Kada su delovi monografskog izvora u više delova numerisani u okviru izdavačke celine, unose se prvi i poslednji broj, i/ili prvo i poslednje slovo ili slova, a oni se povezuju crticom ako je numeracija kontinuirana. U ostalim slučajevima unose se svi brojevi/slova, odvojeni zarezom.

Primeri:

; vol. 11–15

; vol. 131, 145, 152

; 4–7

; 2, 6, 13

; A-F

; vol 10–13

; A, C, M

; 2051–2059

6.6.4 Kada se numeracija pojavljuje na više jezika, navodi se posle glavnog stvarnog naslova ili uporednog naslova na tom jeziku, kada je to prikladno.

6.6.5 Kontinuirani izvor u okviru izdavačke celine

6.6.5.1 Kada svi brojevi, delovi ili iteracije kontinuiranog izvora u okviru izdavačke celine ili kola imaju isti broj, taj broj se navodi u podatku o izdavačkoj celini zajedno sa oznakom broja, dela ili iteracije (vol., no., i tako dalje).

Primeri:

. – (Public Health Service publication ; no. 1124)

6.6.5.2 Kada tokom izlaženja kontinuiranog izvora numeracija u okviru izdavačke celine ili kola varira to se može konstatovati u području 7 (videti područje 3 za serijske publikacije). Numeracija se ne navodi u području 6.

6.6.5.3 Kada brojevi, delovi ili iteracije imaju više sistema numeracije, navode se sve numeracije (videti 3.3).

7. PODRUČJE NAPOMENA

Uvodna napomena

Područje napomena sadrži bilo koji opisni podatak koji nije naveden u drugim područjima opisa, ali se smatra važnim za korisnike bibliografskih zapisa. Napomene objašnjavaju i dopunjuju opis u područjima 1– 6 i odnose se na bilo koji aspekt izvora. Napomene takođe mogu da ukažu na bibliografski istorijat izvora i na njegove veze sa drugim izvorima.

Napomene po svojoj prirodi ne mogu da budu nabrojane u potpunosti, ali mogu da se svrstaju u kategorije u skladu sa područjima ISBD-a. Pored napomena koje se odnose na ova područja, mogu da postoje i napomene koje se odnose na opis izvora, a koje ne odgovaraju nijednom području ISBD-a.

Osim ako nije drugačije naznačeno, napomene i njihov redosled su *izborni*. Dve ili više napomena mogu da se kombinuju u jednu napomenu kada kataloška agencija to smatra prikladnim.

Kada je napomena obavezna, a katalogizatoru nije poznat potreban podatak na to se ukazuje objašnjenjem.

Primeri:

- . – Nastavlja se kao sekcija u: Canadian Association of Geographers newsletter
- . – Za konverziju u dijapozitive
- . – Napomene nastavnika u pamfletu
- . – Godišnji izveštaj zaključno sa 30. junom
- . – Nasl. iz šifrnika. – Podaci za 1945–1960
- . – Veličina okvira: 40 x 35cm
- . – Reprodukovan sa originalnog plakata R. V. Kejlja koji se čuva u Imperial War Museum
- . – Nasl. izvornika: Dissertatio physica de natura et remediis fulminum
- . – Sv. ua 1999- pod naslovom: Annual report on pipeline safety
- . – Nasl. na naslovnoj liniji (provereno 13. januara 2000.)
- . – Veličina izvora: 100, 300, 220, 500 podataka
- . – Prevod dela: À chacun sa mission
- . – Prikaz ekrana na engleskom i francuskom
- . – Nasl. je dao katalogizator
- . – Ažurira se periodično; provereno 2/18/97
- . – Periodičnost nepoznata

Stariji monografski izvori

Uputno bi bilo da se grupišu sve napomene koje se odnose na pojedinačan izvor ili sve napomene koje su zasnovane na jednom izvoru, kao na primer podatak o dozvoli za štampanje koji može da se odnosi na više elemenata ili područja.

Kontinuirani izvori

Napomene mogu da služe i za povezivanje opisa jednog kontinuiranog izvora sa opisima drugih kontinuiranih izvora ili opisom monografskog izvora. Kod povezivanja sa drugim

kontinuiranim izvorima daje se prednost i preporučuje se citiranje ključnog naslova i ISSN-a. Kada ovi podaci nisu poznati, trebalo bi navesti glavne stvarne naslove drugih izvora ili, samo izuzetno, te izvore navesti u obliku usklađenim sa kontekstom za koji je ISBD zapis izrađen (na primer, odrednica i stvarni naslov pod kojim se izvor pojavljuje u katalogu biblioteke). Pri povezivanju sa monografskim izvorima monografski izvor treba navesti pod glavnim stvarnim naslovom i, ako postoji, podatkom o odgovornosti.

U svakom slučaju, kada su zbog promene glavnog stvarnog naslova kontinuiranog izvora dodeljeni novi ključni naslov i ISSN, napomene o istorijatu izvora i ključnim naslovima povezanim sa njim, kao i ISSN su *obavezni*.

Elektronski izvori

Napomene o sistemskim zahtevima (videti 7.0.3) i načinu pristupa (videti 7.0.4), ovim redosledom, prethode ostalim napomenama.

Sadržaj

- 7.0 Napomena o specifičnoj građi
- 7.1 Napomene o stvarnom naslovu i podacima o odgovornosti
- 7.2 Napomene koje se odnose na područje izdanja i bibliografski istorijat izvora
- 7.3 Napomene koje se odnose na područje podataka specifičnih za građu ili vrstu izvora
- 7.4 Napomene koje se odnose na područje izdavanja, proizvodnje, distribucije i tako dalje
- 7.5 Napomene koje se odnose na područje materijalnog opisa
- 7.6 Napomene koje se odnose na područje izdavačke celine
- 7.7 Napomene o sadržaju
- 7.8 Napomene o identifikatoru izvora i podacima o dostupnosti
- 7.9 Napomene o broju, delu, iteraciji, i tako dalje, koji čini osnovu za opis
- 7.10 Ostale napomene
- 7.11 Napomene koje se odnose na primerak koji se opisuje

Propisana interpunkcija

Svaka napomena je od sledeće odvojena simbolom tačka, razmak, povlaka (. -). Simbol se izostavlja ili se zamenjuje tačkom kada je svaka napomena u novom redu.

U okviru napomena, ako je prikladno, preporučuje se poštovanje interpunkcije iz područja 1– 6. Na primer, naslov se odvoja od podatka o odgovornosti razmakom, kosom crtom, razmakom (/).

Kontinuirani izvori

Kada se ključni naslov i ISSN navode u napomeni povezuju se razmakom, znakom jednako, razmakom (=); kada se navode glavni stvarni naslov i ISSN, ISSN-u prethode zarez i razmak (,).

Glavni izvor

Bilo koji izvor.

7.0 Napomena o specifičnoj građi

7.0.1 Napomena o bibliografskom citatu starijih monografskih izvora

Napomena o bibliografskom citatu se navodi kao prva napomena. Ova napomena sadrži standardni i skraćen oblik citata opisa izvora u vidu popisa kojim se opisuju stariji monografski izvori. Napomena može da sadrži više citata.

Primeri:

- . – Schramm, A., Bilderschmuck, v. 4, p. 10, 50, and ill.
- . – ESTCS126474

Kada su podaci dostupni, takvu napomenu treba uvek navesti za inkunabule, a poželjno je uključiti je i u opis bilo koje druge starije štampane knjige.

7.0.2 Podatak o periodičnosti kontinuiranih izvora

Napomena (*obavezna*) o periodičnosti serijske publikacije ili periodičnosti ažuriranja integrativnih izvora se navodi kada periodičnost nije navedena u području 1.

Primeri:

- Dvomesečno
- Neredovno
- Mesečno (zajedno brojevi za jul–avgust)
- Četiri puta u svakom roku
- Tronedeljno tokom akademske godine

Kada je periodičnost navedena u području 1, može da se ponovi i u području 7 ako je neophodno obezbediti neku dodatnu informaciju.

Primer:

- Nedeljno (10 brojeva svakog semestra)
- Glavni stvarni naslov:* The Mac weekly

Kada se ne zna periodičnost kontinuiranog izvora, može da se navede napomena „Nepoznata periodičnost“.

Promene periodičnosti serijske publikacije ili periodičnosti ažuriranja integrativnog izvora mogu da se navedu u području 7.

Primer:

- Tromesečno od 1975, br. 1-

7.0.3 Napomene o sistemskim zahtevima

Napomena (*obavezna*) o sistemskim zahtevima koji uslovljavaju upotrebu izvora se navodi za sve elektronske izvore sa lokalnim pristupom u području 7, kada je to prikladno.

Napomena o sistemskim zahtevima se navodi kao prva napomena. Pod sistemskim zahtevima može da se podrazumeva jedna ili više tehničkih pojedinosti kojima prethodi fraza „Sistemski zahtevi“: (ili njen ekvivalent na drugom jeziku i/ili pismu), a obično se navode sledećim redosledom:

Naziv, model i/ili broj mašine ili mašina
 Potrebna memorija
 Naziv operativnog sistema ili operativnih sistema
 Softverski zahtevi (uključujući i programski jezik)
 Periferijski uređaji
 Modifikacije hardvera (lokalne)
 Kod znaka.

Svakom zahtevu, sem prvog, prethode tačka i zarez.

Kada izvor sadrži dva ili više različitih fizičkih nosioca (na primer, viševrsni izvor koji se sastoji od elektronskog diska i videodiska) mogu da se navedu odvojene napomene o sistemskim zahtevima kako bi se naglasili različiti sistemi koji se nalaze na istom fizičkom nosiocu. Umesto toga, katalogska agencija može da izabere da se navodi samo jedna napomena o sistemskim zahtevima za oba fizička nosioca.

Primeri:

- . – Sistemski zahtevi: Macintosh; najmanje 1MB; Sistem 6.0.5 ili noviji; HyperCard verzija 1.0 ili novija; čitač diska; čitač video-diska (Pioneer 2200, 4200, 6000A, 6010A, 8000); RS232 kabl (od Macintosh do videodisk čitača).
Urednička napomena: Jedna napomena o sistemskim zahtevima za različite fizičke nosioce (elektronski disk i video-disk).
- . – Sistemski zahtevi za elektronski disk: Macintosh; najmanje 1MB; Sistem 6.0.5 ili noviji; HyperCard verzija 1.0 ili novija; čitač diska; kabl (od Macintosh do čitača video-diska).
Urednička napomena: Odvojena napomena za sistemske zahteve za različite fizičke nosioce.
- . – Sistemski zahtevi: Zahteva BinHex 4.0 za konvertovanje binarnih datoteka.
- . – Sistemski zahtevi: 386SX procesor ili snažniji; 2MB RAM (4M se preporučuje); Windows 3.0 ili noviji; hard disk sa 8MB slobodnog prostora; VGA adapter; monitor u boji; miš.
- . – Sistemski zahtevi: UNIX radna stanica sa Mosaic softverom.
- . – Sistemski zahtevi: Philips-ov interaktivni kompakt disk (CD-I) čitač sa monitorom.
- . – Sistemski zahtevi: Nisu dostupni.
- . – Sistemski zahtevi: Mac lisäksi: Prosessori 68030 tai uudempi (suositellaan Power PC) ; System 7.1 tai uudempi.
- . – Kod znaka: UTF-8.
- . – Kod znaka: Japanese (ISO-2022-JP).

7.0.4 Napomene koje se odnose na način pristupa

Napomena (*obavezna*) koja se odnosi na način pristupa se navodi u području 7 za sve elektronske izvore sa daljinskim pristupom.

Način pristupa se navodi kao druga napomena, posle napomene o sistemskim zahtevima (videti 7.0.3). Prethodi joj fraza „Način pristupa“: (ili njen ekvivalent na drugom jeziku i/ili pismu). Kada ne postoji napomena o sistemskim zahtevima, napomena koja se odnosi na način pristupa se navodi kao prva napomena.

Primeri:

- . – Način pristupa: Lexis sistem. Zahteva se pretplata kod Mead Data Central, Inc.
- . – Način pristupa: World Wide Web
- . – Način pristupa: Internet preko ftp
- . – Način pristupa: Computer university network
- . – Način pristupa: Mikenet

7.1 Napomene o stvarnom naslovu i podacima o odgovornosti

7.1.1 Napomene o glavnom stvarnom naslovu

7.1.1.1 Napomena o prevodu

Kada se zna da je delo koje izvor sadrži prevod, naslov originalnog dela se navodi u području 7 (videti i 1.3.4). Kada se zna da je prevod određenog izdanja dela sa sopstvenim naslovom, ovaj naslov se unosi kao prvi, a iza njega može da sledi i prevod originalnog dela. Kada izvor sadrži nekoliko pojedinačnih dela, napomene o prevodu mogu da se unesu u napomenu o sadržaju. Za kontinuirane izvore videti 7.2.4.1.

Za napomene o jeziku stvarnog naslova videti 7.1.2.

Primeri:

- . – Prevod dela: La muerte de Artemio Cruz
- . – Prevedeno prema: Five on Kirrin Island again
- . – Prevod dela: Gulliver's travels
- . – Naslov originala: Dissertatio physica de natura et remediis fulminum
- . – Naslov originala: North Land footprints, or, Lives on Little Bent Tree Lake; prevedeno s franc. jezika.
Urednička napomena: Originalan engleski tekst preveden sa francuskog na hrvatski jezik.
- . – Naslov originala: Kira kira hikaru; translated into Finnish from the English translation: Twinkle twinkle

7.1.1.2 Napomene o izvoru glavnog stvarnog naslova

Kada je glavni stvarni naslov preuzet iz izvora koji nije glavni izvor podataka, taj izvor se navodi u području 7.

Primeri:

- . – Nasl. na koricama
- . – Nasl. na hrptu
- . – Nasl. iz kataloga izdavača
- . – Nasl. iz P. L. Phillips' A list of maps of America, p. 502

Viševrsni izvori, zvučni zapisi, video zapisi i nepokretne i pokretne slike

Kada izvor glavnog stvarnog naslova nije izvor neodvojivo povezan sa izvorom (videti 0.4) taj izvor se navodi u području 7.

Primeri:

- . – Nasl. sa spremišta
- . – Nasl. sa opisnog umetka
- . – Nasl. je dao katalogizator

Elektronski izvori

Izvor glavnog stvarnog naslova se navodi uvek.

Primeri:

- . – Nasl. sa naslovnog ekrana (provereno 8. avgusta 2003.)
- . – Nasl. sa ključa šifara
- . – Nasl. sa kontejnera
- . – Nasl. sa etikete na disku
- . – Nasl. je dao katalogizator
- . – Nasl. sa IFLANET startne stranice
- . – Nasl. sa prvog prikaza podataka
- . – Nasl. iz TEI zaglavlja
- . – Nasl. sa odštampanog naslovnog ekrana
- . – Nasl. iz zaglavlja elektronske pošte
- . – Nasl. sa matične stranice

7.1.1.3 Napomene o varijantnim naslovima

Napomene o varijantnim naslovima se navode kada se smatraju važnim za korisnike kataloga.

Primeri:

- . – Nasl. na hrptu: Oliver!
- . – Glavni stv. nasl. romaniziran: Zolotoj telenok
- . – Hrpt. stv. nasl.: Bath Road Acts
- . – Hrpt. stv. nasl.: Klavierstücke
- . – Glavni stv. nasl. romaniziran: Kartinki s vystavki
- . – Nasl. na zaštitnom omotu: title: William Shakespeare, 1564-1964
- . – Nasl. transliteriran: Leningrad : na Maloi Neve
- . – Nasl. na levoj margini: Ville de Aix-les-Bains, Savoie
- . – Kor. stv. nasl.: Schweinfurt Stadtplan
Urednička napomena: Glavni stvarni naslov na karti je: Stadt Schweinfurt.
- . – Listovi za 1921-1924 pod naslovom: Official road map of metropolitan district; 1930-1941: Greater metropolitan district; 1950-1963, Official road map New York and vicinity.
Urednička napomena: Potonji listovi pod naslovom: New York city and vicinity.
- . – Nasl. sa ključa šifara: New Democratic Party of Ontario, 1967
- . – Nasl. sa kontejnera: Interactive cells
- . – Nasl. sa sporedne nasl. str.: To the English gentry
- . – HTML nasl: CyberMedia
- . – Naziv datoteke: DUB.1
- . – Nasl. sa drugog naslovnog ekrana: Personal finances and other applications
- . – Nasl. sa etikete na disku: Journal of the U. S. House of Representatives
Urednička napomena: Glavni stvarni naslov je: Journal of the House of Representatives of the United States

- . – Iznad naslova: Bizmap navigator
Urednička napomena: Glavni stvarni naslov: Singapore yellow pages with electronic maps
- . – Neki brojevi imaju naslov i na nemačkom jeziku: Hobbes OS/2 archiviert
Urednička napomena: Glavni stvarni naslov: Hobbes archived OS/2
- . – Nasl. na naslovnoj liniji: Antarctic Meteorology Research Center home page
- . – Nasl. na graviranoj nasl. strani: Dittionario italiano

Za elektronske izvore sa interno dodeljenim nazivom datoteke videti 7.10.1.

7.1.1.4

Kada glavni stvarni naslov čine inicijali ili akronim, ili su deo sadržaja naslova (videti 1.1.3.3), može da se unese varijantni ili razvijeni oblik preuzet iz izvora koji nije glavni izvor podataka (videti 1.4.3).

Primeri:

- . – Pun oblik glavnog stvarnog naslova: Interrogation recording and location system
Urednička napomena: Glavni stvarni naslov: IRLS
- . – Pun oblik glavnog stvarnog naslova: Kantoor en efficiency
Urednička napomena: Glavni stvarni naslov: K. en E.

Kada glavni stvarni naslov čine brojevi ili su sadržani u njemu (videti 1.1.3.5), može da se unese razvijeni oblik.

Primer:

- . – Pun oblik glavnog stvarnog naslova: Le zéro un
Urednička napomena: Glavni stvarni naslov: Le 01

7.1.1.5 Kada naslov sadrži samo ime kolektivnog tela, može da se unese napomena sa opisnim podacima preuzetim van izvora (videti 1.1.3.2, 1.4).

Primer:

Glavni stvarni naslov: City Theatre
Napomena: Program predstava za ovu sezonu.

7.1.1.6 Kontinuirani izvori: Promene glavnog stvarnog naslova

7.1.1.6.1 Serijske publikacije

Većina promena glavnog stvarnog naslova serijske publikacije zahteva izradu novog opisa. Za napomene o manjim promenama glavnog stvarnog naslova serijske publikacije koje su posledica promene bibliografskog istorijata ili uzrokuju promenu bibliografskog istorijata videti 7.2.

Napomene o *manjim* promenama glavnog stvarnog naslova koje su se pojavile posle prvog ili najranijeg broja ili dela se navode zajedno sa numeracijom svezaka ili delova na kojima je došlo do promene, kada je to neophodno radi identifikacije serijske publikacije ili se smatra važnim za korisnike kataloga. Umesto toga, može da se navede napomena da naslov varira (videti 1.1.7). Opšta napomena može da se navede kada rasute sveske ili delovi imaju različit glavni stvarni naslov.

Primeri:

- . – Brojevi od 1999- imaju naslov: Annual report on pipeline safety
(*Glavni stvarni naslov prethodnog broja:* Annual report of pipeline safety)
- . – Brojevi za januar 1928-juli 1952 imaju naslov: The magazine antiques; brojevi za avgust 1952-februar 1971 imaju naslov: Antiques; brojevi za mart 1971- imaju naslov: The magazine antiques.
(*Glavni stvarni naslov prethodnog broja:* Antiques)
- . – Neki brojevi imaju naslov: Viet-Nam bulletin
(*Glavni stvarni naslov prethodnog broja:* Vietnam bulletin)
- . – Neki brojevi imaju naslov: SLIS newsletter
(*Glavni stvarni naslov prethodnog broja:* Newsletter)
- . – Sv. za 1995- imaju naslov: Tax strategies for corporate acquisitions, dispositions, spin-offs, joint ventures, financings, reorganizations, and restructuring (neznatno varira)
(*Glavni stvarni naslov prethodnog broja:* Tax strategies for corporate acquisitions, dispositions, spinoffs, joint ventures and other strategic alliances)
- . – Brojevi za oktobar-decembar 1995—imaju naslov: African woman & health
(*Glavni stvarni naslov prethodnog broja:* African women & health)
- . – Nasl. neznatno varira

7.1.1.6.2 Integrativni izvori

Navode se napomene o naslovima koji se pojavljuju na ranijim iteracijama istog izvora (videti 1.1.7).

Primeri:

- . – Istorijat naslova: Australian industrial safety, health & welfare, 1979-Mar. 1996
- . – Prethodni naslovi: Euroinfo international (viewed on May 10, 1998); Telephone directories international (viewed on Sept 9, 1999)

7.1.2 Napomene vezane za prirodu, namenu, književni ili umetnički oblik, svrhu ili jezik izvora

7.1.2.1 Napomena o obliku je potrebna samo kada se informacija o obliku ne može zaključiti na osnovu drugih opisnih elemenata.

Primeri:

- . – Drama u tri čina
- . – Magistarska teza
- . – Disertacija
- . – Računarska igra
- . – Računarski program

Štampane muzikalije

U području 7 može da se navede muzički oblik i/ili izvođački sastav.

Primeri:

- . – Opera u 3 čina
- . – Engleski madrigali
- . – Dva komada za gitaru
- . – Za gudački orkestar ili gudački kvartet
- . – Za 4-6 glasova
- . – Izvorno za klavir

Viševrsni izvori, zvučni zapisi, video zapisi, nepokretne i pokretne slike i elektronski izvori

Žanr ili druga intelektualna kategorija kojoj izvor pripada može da se navede u području 7.

Primeri:

- . – Komedija u dva čina
- . – Dokumentarna produkcija
- . – Istorijski hronološki pregled
- . – Tabela izračunavanja sa obradom teksta i grafike
- . – Model simulacije ekonomije SAD-a prema Varatonovom ekonometrijskom modelu
- . – Kombinovana analiza vremenskih serija i sistem za iscrtavanje grafova
- . – Program za obradu slika na bazi nijansi sive boje

7.1.2.2 Napomene o jeziku

Napomena o jeziku je potrebna samo ako je jezički sadržaj značajan, a jezik sadržaja ne može da se ustanovi na osnovu drugih opisnih elemenata.

Primeri:

- . – Nemački tekst
- . – Legenda na engleskom, francuskom i nemačkom jez. (Glavni stvarni naslov je na holandskom jeziku)
- . – Geogr. karte je na engleskom jeziku osim naslova i “La mer du Nord“
- . – Legenda na 12 jezika
- . – Francuski jezik. Stv. nasl. na koricama na francuskom, nemačkom i italijanskom jeziku. Legenda na francuskom, nemačkom, italijanskom, engleskom i holandskom jeziku.
- . – Tekst na grčkom, engleskom i nemačkom jeziku. Nazivi mesta na grčkom i latiničnoj transliteraciji grčkog jeziku.
- . – Tekst na engleskom i francuskom jeziku.
- . – Predgovor na danskom i engleskom jeziku.
- . – Prikazi ekrana na francuskom i engleskom jeziku.
- . – Usporedo tekst na italijanskom i francuskom jeziku.
- . – Radovi na engleskom ili japanskom jeziku; sažeci na engleskom jeziku.
- . – Tekst na nemačkom jeziku. Sažeci i sadržaji na ruskom i francuskom jeziku.

7.1.3 Napomene o uporednim stvarnim naslovima i podacima uz naslov

Uporedni stvarni naslovi i podaci uz naslov koji se pojavljuju u glavnom izvoru podataka mogu da se unesu u područje 7 kada nisu navedeni u području 1.

Primeri:

- . – Upor. stv. nasl. na deset jezika
- . – Sveske za juli-avgust 1962 – septembar-oktobar 1966 imaju upor. stv. nasl. na kineskom jeziku: Wen hua
- . – Sveske za oktobar 1975- imaju upor. stv. nasl. na engleskom jeziku: The half-yearly law review
Urednička napomena: Uporedni stvarni naslov na engleskom jeziku ranijih svezaka: Law quarterly review
- . – Upor. stv. nasl. na četiri jezika
- . – Upor. stv. nasl. sa naslovnog ekrana: Les techniques de la prévision à court terme

Uporedni stvarni naslovi i podaci uz naslov koji se pojavljuju na drugom mestu u izvoru, ali ne u glavnom izvoru podataka mogu da se navedu u području 7 (videti 1.3.5.3).

Primeri:

- . – Na poledini nasl. lista upor. stv. nasl. na španskom jeziku
- . – Na spor. nasl. str.: Introduction à la langue française
- . – Upor. stv. nasl. sa spremišta: Songs of redemption
- . – Podaci uz naslov sa spremišta: Gaining financial independence

Serijske publikacije

Kada se uporedni stvarni naslovi i podaci uz naslov menjaju tokom izlaženja serijske publikacije, napomene o uporednim naslovima i/ili podacima uz naslov nastavaka se navode zajedno sa numeracijom sveske ili dela na koji se odnose, kada se to smatra važnim za korisnike kataloga. Umesto toga, u napomeni može da se navede da se uporedni naslovi i/ili podaci uz naslov menjaju (videti 1.3.5.5, 1.4.4.9).

Integrativni izvori

Kod integrativnih izvora poslednji uporedni naslov i podaci uz naslov mogu da se navedu u području 1, a prethodni podaci (uključujući i to da prethodne iteracije nemaju uporedni naslov ili naslove) se navode u području 7 kada se to smatra važnim za korisnike kataloga (videti 1.3.5.5, 1.4.4.9).

7.1.4 Napomene o podacima o odgovornosti

Ove napomene mogu da uključe:

- podatke o odgovornosti koji nisu preuzeti iz izvora, njegovog spremišta ili propratne tekstualne građe;
- napomene o varijantnim ili razvijenim oblicima imena osoba ili naziva kolektivnih tela, napomene o pseudonimima, napomene o osobama ili kolektivnim telima koji su u vezi sa delom, a koja se ne mogu uneti u druga područja opisa (jer, na primer, njihova funkcija nije određena); i

- napomene o osobama i kolektivnim telima koja su povezana sa prethodnim izdanjima, ali ne i sa izdanjem koje je u ruci.

Primeri:

- . – Pripisuje se Džonatanu Sviftu
- . – Crteži Gordona Dejvija
- . – Prevedeno prema autorovom neobjavljenom rukopisu
- . – Puno ime autora: Mignon Good Eberhart
- . – Iznad naslova: Dept. of Defence
- . – Prethodna izdanja su od Normana Smita
- . – Sveske [1]- priredio: Truong Kaj
- . – C. Koeman pripisuje Bleju u: Atlantes Neerlandici, vol ..., str...
- . – Od ... izjave o kopirajtu
- . – Priredio State Highway Dept. 1925-1948; priredio General Drafting Co. 1949-1955; priredio Engineering Services 1965; priredio National Survey 1961-1962; priredio State Highway Dept. 1963-1969; priredio Dept. of Transportation 1970-
- . – “Ground control was supplied by U. S. Coast and Geodetic Survey“
- . – “Plotted ... by G. Petrie and D. P. Nicol, University of Glasgow, 1965. Field reconnaissance, 1962, and geomorphological interpretation by R. J. Price as part of Project No. 1469 of the Institute of Polar Studies, the Ohio State University“
- . – Prethodna izdanja ...
Urednička napomena: Ovu vrstu napomene bi trebalo ograničiti samo na slučajeve kada je osoba ili kolektivno telo potpuno promenjeno, a ne samo oblik imena osobe ili kolektivnog tela.
- . – Prethodno objavljeno pod imenom Jozef Hajdn
- . – Crteži Inigo Jones
- . – Pravo ime autora: Aleksandar Vulkat
- . – Prethodno objavljeno pod inicijalima J. S.
- . – Pripisuje se Tomasu Dekeru
- . – Na nalepnici na kontejneru: The School Council
- . – Podaci sakupljeni u saradnji sa Christiane Klapisch, École pratique des hautes études, Paris
- . – Animacija Gari Simki ; konsultacije Micro Industries
- . – Dizajner sistema Henri Letou ; zvuk LF Acoustics
- . – Na nalepnici na kontejneru: Arizona Arts and Science Council
- . – Priredili Čarl Litl i Vilijam Surver ; dizajn videodiska i steka hiperkartice magacina Mark Tarnar ; programiranje steka hiperkartice Helen Bruks
- . – Pripovedač i pisac teksta: Alen Rič
- . – Programer Lesli Olfson ; priručnik Džin Fakuri
- . – Puno ime producenta: Džejson A. Deler

Podaci o odgovornosti koji se odnose na dodatke i druge priloge koji se pojavljuju u izvoru, ali ne u glavnom izvoru podataka, mogu da se navedu u području 7 (videti 1.5.4.4).

Kada je podatak o odgovornosti preuzet iz izvora koji nije glavni izvor podataka, izvor iz kog je preuzet podatak o odgovornosti može da se navede u području 7.

Primeri:

- . – Podatak o autoru preuzet sa poleđine nasl. lista
- . – Podatak o kompozitoru preuzet sa poleđine nasl. lista

Stariji monografski izvori

Navode se napomene o mestu u glavnom izvoru podataka za podatke o odgovornosti odakle je podatak o odgovornosti prenet na propisano mesto.

Primeri:

- . – Ime autora na vrhu nasl. str.

Podaci o odgovornosti koji se odnose na dodatke i druge priloge koji se pojavljuju u izvoru, ali ne u glavnom izvoru podataka mogu da se navedu u području 7.

Kada je podatak o odgovornosti preuzet iz izvora koji nije glavni izvor podataka, izvor iz kog je preuzet podatak o odgovornosti se navodi u području 7.

Primer:

- . – Podatak o autoru preuzet sa poleđine nasl. lista

Kontinuirani izvori

Mogu da se navedu napomene o podacima o odgovornosti koji se ne odnose na glavni stvarni naslov, niti na bilo koji od uporednih stvarnih naslova (videti 1.5.5.10.1).

Primeri:

Glavni stvarni naslov: Journal of the Professional Institute

Napomena: Pun naziv instituta: Professional Institute of the Public Service of Canada

Glavni stvarni naslov: IRTU

Napomena: Razvijeni oblik glavnog stvarnog naslova: International Road Transport Union

Viševrsni izvori, zvučni zapisi i video zapisi

Takođe se unose i napomene o postavci, instrumentaciji i slično, dela koja se izvode.

Primeri:

- . – Izvedeno na Velikom erardskom koncertu 1841.
- . – Specijalno izvođenje za obeležavanje dvestogodišnjice Šilerovog rođenja
 - . – Adaptacija: Louis Daquin and André Cerf ; dialogue, Roger Vaillant ; music, Jean Wiener ; sound Lucien Legrand ; decor, Paul Bertrand ; Madeleine Robinson (Julie Moret), Albert Préjean (Leon Bouquiquant), Roger Pigaut (Pierre Bouquiquant), Jean Vilar (The Priest)

Elektronski izvori

Mogu da se navedu napomene o osobama ili kolektivnim telima koja su u vezi sa tehničkom produkcijom ili imaju administrativnu ili konsultantsku ulogu prilikom izrade dela.

7.1.4.1 Promene podataka o odgovornosti

Monografski izvori u više delova

Napomene o promenama podataka o odgovornosti koje su se pojavile posle prvog ili najranijeg dela se navode kada je to neophodno za identifikaciju monografskog izvora u više delova ili se iz drugih razloga smatra važnim za korisnike kataloga.

Serijske publikacije

Napomene o promenama podataka o odgovornosti izvora, uključujući manje promene oblika naziva kolektivnog tela koje ne zahtevaju nov opis (videti 0.2.5), a koje se pojavljuju posle prve ili najranije sveske ili dela, se navode kada je to neophodno za identifikaciju serijske publikacije ili se iz drugog razloga smatra važnim za korisnike kataloga. Promene oblika naziva kolektivnog tela se smatraju *manjim promenama*, uključujući, na primer, ono što je *jezički primenljivo*:

zamenu, dodavanje ili izostavljanje člana, priloga, veznika;

promenu načina pisanja ili interpunkcije, ako se time ne menja značenje;

promenu gramatičkog oblika reči, na primer iz jednine u množinu;

promenu redosleda elemenata u nazivu.

Integrativni izvori

Napomene o ranijim podacima o odgovornosti koji se više ne nalaze na aktuelnoj iteraciji, ili koji su se pojavljivali u drugačijem obliku na ranijim iteracijama, unose se kada se to smatra važnim za korisnike kataloga. Ukoliko su izmene bile brojne, može da se navede opšta napomena.

Primer:

Urednik se menja

7.2 Napomene o području izdanja i bibliografskom istorijatu izvora

Ove napomene mogu da obuhvate podatak o izvoru podataka o izdanju i detalje odnosa izvora sa drugim izvorima ili drugim izdanjima, uključujući i prethodna objavljivanja reprodukcija ili ponovljena izdanja (videti 4, Uvodna napomena).

Napomene o prethodnim ili kasnijim delima, adaptacijama, dodacima i slično, navode se kada je njihov odnos takav da korišćenje ili razumevanje izvora koji se opisuje zavisi od poznavanja izvora sa kojim je povezan. Napomena o izvorima sa kojima je izvor povezan se navodi i kada je izvor koji se opisuje prerada izvora sa kojim je povezan.

Primeri:

- . – „Information from official map reproduced under Government Printer's Copyright No. 4219 on 9/1= /69“
- . – Kopija originala iz Archivo General de Indias, Sevilla
- . – „Drugi dio zbirke pjesama Budući bjegunac iz raja istog autora“
Urednička napomena: Drugi deo zbirke pesama istog autora.

7.2.1 Izvor podatka o izdanju

Stariji monografski izvori

Kada podatak o izdanju nije preuzet iz glavnog izvora podataka, izvor iz kog je podatak preuzet se navodi u području 7.

Primer:

- . – Podatak o izdanju preuzet iz kolofona

Ove napomene mogu da sadrže i napomene o ograničenom štampanju ili ograničenoj distribuciji.

Primeri:

- . – Ograničeno izdanje od 20 potpisanih i numerisanih primeraka
- . – Izdanje od 75 primeraka koji nisu namenjeni za prodaju

Kontinuirani izvori

Napomene o području izdanja i bibliografskom istorijatu izvora mogu da uključuju napomene o izvoru ili prirodi podatka o izdanju (videti 2.1.2).

Napomena o redovnoj izmeni sadržaja kontinuiranog izvora je *obavezna*.

Napomena o podatku o odgovornosti koji se odnosi na izdanje i koji nije preuzet iz kontinuiranog izvora može da se navede.

Elektronski izvori

Izvor podatka o izdanju se navodi uvek kada se razlikuje od izvora glavnog stvarnog naslova.

Primeri:

- . – Podatak o izdanju sa brošure
- . – Podatak o izdanju sa etikete diska
- . – Podatak o izdanju iz podatka na kraju izvora

7.2..2 Promene područja izdanja kod kontinuiranih izvora**Serijske publikacije**

Promene podataka o izdanju koje se pojavljuju posle prve ili najranije sveske ili dela, a koje ne zahtevaju nov opis, navode se u području 7 kada se to smatra važnim za korisnike kataloga (videti 2.1.5).

Integrativni izvori

Napomene o ranijim podacima o izdanju koji se više ne nalaze na aktuelnoj iteraciji, ili koji su se pojavljivali u drugačijem obliku na ranijim iteracijama i ne zahtevaju nov opis unose se kada se to smatra važnim za korisnike kataloga (videti 2.1.5).

7.2.3 Napomene o bibliografskom istorijatu izvora*Primeri:*

- . – Originalno izd.: London : J. Tonson, 1747
- . – Originalno izd.: London : Collins, 1967
- . – Originalno izd.: Leipzig : Breitkopf & Härtel, 1889
- . – Original objavljen 1965
- . – Prethodno objavljeno kao: The players of Null-A, London : Dodson, 1970; originalno izdato kao: The pawns of Null-A, New York : Street and Smith, 1948
- . – Prethodno dostupno kao: CAS 675
- . – Reprint drugog izd.: London : [s. n.], 1760
- . – P. o.: Physical review ; 2nd series, vol. 70, no. 5-6, September 1 & 15, 1946
- . – Umnoženo sa geogr. karte koju je objavio Nicolas Berey u Parizu 1663
- . – Umnoženo sa: Johannis Hevelii Uranographia totum coelum stellatum. Gedani, 1690
- . – Faksimilna reprodukcija četvrtog izd.: Amsterdam : [s. n.], 1670. Vol. 1, 2. izd. Vol. 2, 3. izd. Vol. 3, 2. izd.
- . – Faksimilna reprodukcija prvog izd. : St. Omer : [s. n.], 1610
- . – Faksimilna reprodukcija sa ms. originala Kolekcije nacionalnih geografskih karata, Javni arhiv Kanade
- . – Faksimilna reprodukcija prvog izd.: Vienna : Österr. Bundesverlag, 1894
- . – Zasnovano na istoimenoj knjizi Ludvifa Bemelmansa
- . – Zasnovano na: The treasure of Franchard / by Robert Louis Stevenson
- . – Adaptacija: Draculus. 1994

- . – Prerađena verzija odreska filma objavljenog 1969. pod stv. nasl.: Maps and atlas survey
- . – Prerađena verzija filma iz 1972. pod stv. naslovom: The miracle of Bali : a recital of music and dancing

Elektronski izvori

Ove napomene uključuju česte promene sadržaja elektronskih izvora sa daljinskim pristupom.

Primeri:

- . – Dopunjava se nedeljno
- . – Program je prvobitno izdao Educational Software 1994
- . – Elektronska verzija štampane publikacije izdate 1989
- . – Digitalna reprodukcija publikacije izdate 1522
- . – Prethodno: German Embassy study
- . – Često se dopunjava; Poslednja dopuna 18.02.1997
- . – Dopunjava se stalno; Verzija 7 datirana: 5. maj 1997
- . – Prvobitni delovi teksta objavljeni 1984. i 1987. digitalizovani i dostupni onlajn
- . – Ponovljeni pregled autora iz 1993
- . – „Multimedia Master version of the original 1985 two videodisc version“ u kontejner
- . – Prema: Health interview survey 1996

Sledeći datumi mogu da se navedu ako su relevantni za sadržaj, korišćenje ili stanje elektronskog izvora.

Datum ili datumi koje pokriva sadržaj podataka

Datum ili datumi kada su prikupljeni podaci

Datum ili datumi dodatnih dokumenata i prpratne građe koja nije opisana odvojeno.

Primeri:

- . - Propovedi Nove Engleske, 1802-1918
- . - Prvi krug intervjua: april 1991; drugi krug: januar 1992
- . - Podaci su predstavljeni na osnovu popisa iz 1990
- . - Podaci prikupljeni u maju i junu 1995
- . - Dodatni dokumenti za studente druge i treće godine od 1993-1995

Kontinuirani izvori

Pojedinosti o bibliografskom istorijatu izvora mogu da se navedu, ako je to potrebno, zajedno sa numeracijom, kako bi se prikazala veza sa drugim izvorom ili izvorima.

Primer:

Prerađeno izd.: Mental capacity : medical and legal aspects of the aging. 1977

7.2.4 Napomene o odnosima sa drugim izvorima

Pojedinosti o odnosu izvora sa drugim izvorima i drugim izdanjima izvora, uključujući i prethodno objavljivanje reprinta ili ponovljenih izdanja se navode na sledeći način:

Primeri:

- . – Objavljuje se sa: G. T. Stockholm : Rumstedt, 1812; N. T. 4th ed., Stockholm : Rumstedt, 1811. Oba objavljena i odvojeno
- . – Navedeno u David McNeely Stauffer's American engravers upon copper and steel kako se pojavljuje u Pennsylvania magazine, June, 1775

7.2.4.1 Prevodi

Kada se zna da je izvor prevod drugog izvora i pojavljuje se nakon objavljivanja tog izvora, prva napomena (*obavezna*) u području 7 za izvore koji nisu elektronski je naslov (ili gde je to prikladno, ključni naslov i ISSN) originalnog izvora naveden u sledećem obliku (videti i 7.1.1.1):

Primer:

Soviet radiochemistry
Napomena: Prevod dela: Radiokhimii = ISSN 0033-8311

Za izdanja koja se istovremeno pojavljuju na različitim jezicima videti 7.2.4.3.

7.2.4.2 Reprodukcije

Kada se zna da je izvor verna reprodukcija drugog izvora – na primer faksimilni reprint ili druga fotografska (ili mikro-) reprodukcija štampanog naslova, zvučna kasetna koja je kopija gramofonske ploče, reprodukcija igranog filma na video kaseti, digitalizovana verzija – unosi se napomena (*obavezna*) da je izvor reprodukcija (videti 2.1.1, 3.3.10, 4, Uvodna napomena). Navode se naslov originalnog izvora, kada se razlikuje od naslova reprodukcije, originalno mesto ili mesta izdavanja i naziv ili nazivi izdavača; periodičnost originalnog izvora takođe može da se navede.

Primeri:

Le banquet. – Reprod. [en fac-sim.]. – No 1 (mars 1892)-no 8 (mars 1893). – Genève : Slatkine, 1971. – 23 cm
Napomena: Reprint mesečne publikacije, Paris : Librairie Rouquette

La pianiste : [journal spécial, analytique et instructif]. - [Reprod.en fac-sim.]. – 1 (1833/34)-2(1834/35). - Genève : Minkoff, 1972. – Portr. ; 31 cm
Napomena: Reprint mesečne publikacije, kasnije dvomesečne publikacije, Paris : H. Lemoine

7.2.4.3 Izvori sa različitim izdanjima

Kada je izvor jedno od dva ili više izdanja koja se delimično razlikuju u sadržaju i/ili jeziku, unose se i nazivi ostalih izdanja. Ako ime drugog izdanja ili više njih nije lako dostupno, unosi se opšta napomena. Opšta napomena se unosi i u slučaju da se izvor izdaje u više izdanja.

Primeri:

- . – Izlazi i kao Jutarnje izdanje, 2. dnevno izdanje i 3. dnevno izdanje
Urednička napomena: Naslov koji se opisuje je Konačno izdanje.
- . – Izlazi i Nacionalno izdanje
Urednička napomena: Naslov koji se opisuje je Gradsko izdanje.

- . – Podatak o izdanju se odnosi na listing programa
Urednička napomena: Izlazi u više izdanja sa identičnim sadržajem; programski listinzi se odnose na određena geografska područja.
- . – Brojna izdanja
- . – Izdaje se i na francuskom i nemačkom jeziku
- . – Englesko izdanje publikacije: Bulletin critique du livre français = ISSN 0007-4209
Urednička napomena: Glavni stvarni naslov: New French books.
- . – Brojevi 46- su takođe dostupni onlajn

7.2.4.4 Izvori sa dodacima, umecima

Kada izvor koji se opisuje ima dodatak ili dodatke i/ili umetak ili umetke može da se unese napomena o stvarnom naslovu (ili, kada je prikladno, ključnom naslovu ili naslovima i ISSN-u ili više ovih) dodatka ili dodataka i/ili umetka ili umetaka.

Primeri:

Numismatic chronicle

Napomena: Dodatak: Journal of the Royal Numismatic Society = ISSN 0307-8019

Der Kreis = Le cercle = The circle

Napomena: Dodatak: Das kleine Blatt

Kada su ovi dodaci brojni, može da se unese opšta napomena o njihovom postojanju.

Primeri:

. – 8.-10. izd. su dopunjeni tromesečnim i godišnjim kumulativnim dodacima

. – Brojni dodaci

7.2.4.5 Dodatak ili umetak u

Kada je izvor dodatak ili umetak drugog izvora, unosi se napomena (*obavezna*) o stvarnom naslovu (ili, kada je to prikladno, ključnom naslovu i ISSN-u) glavnog izvora (videti i 1.1.5.2).

Primeri:

Advances in physics

Napomena: Dodatak u: Philosophical magazine = ISSN 0031-8086

La lettre du maire (Paris). Textes et documents

Napomena: Dodatak u: La lettre du maire = ISSN 0395-0182

Das kleine Blatt = La petite feuille = The leaflet

Napomena: Dodatak u: Der Kreis

Action transport

Napomena: Umetak u: Transport public = ISSN 0249-5643

7.2.4.6 Ostali odnosi

Napomene o ostalim odnosima između izvora koji se opisuje i drugih izvora može da se unese, pod uslovom da su priroda odnosa, naslov ili naslovi (ili, kada je to prikladno, ključni naslov ili naslovi i ISSN ili više njih) drugog izvora ili više njih određeni.

Kada se dva ili više izvora zajedno objavljuju, svaki izvor se odvojeno opisuje; u svaki opis može da se unese napomena koja ukazuje na to da se dva ili više izvora objavljuju zajedno.

Primeri:

La sucreire belge ...

Napomena: Objavljuje se sa: Sugar industry abstracts.

Sugar industry abstracts ...

Napomena: Objavljuje se sa: La sucreire belge.

Newsletter / Friends of Driftwood Public Library

Napomena: Vol. 4, no. 1- objavljen u: Driftwood Public Library gazette

Urednička napomena: Raniji brojevi su objavljeni zasebno.

7.2.4.7 Napomene o odnosima: kontinuirani izvori

7.2.4.7.1 Nastavak

Kada je kontinuirani izvor nastavak prethodno objavljivanog kontinuiranog izvora, unosi se napomena (*obavezna*) o naslovu (ili, kada je to prikladno, ključnom naslovu i ISSN-u) *prethodnog* kontinuiranog izvora u obliku:

Nastavak publikacije:

Primer:

Pointer

Napomena: Nastavak publikacije: Monthly Scottish news bulletin = ISSN 0307-5273

Kada se kontinuirani izvor koji se opisuje nastavlja sledećim kontinuiranim izvorom, unosi se napomena (*obavezna*) o naslovu (ili, kada je to prikladno, ključnom naslovu i ISSN-u) *sledećeg* kontinuiranog izvora u obliku:

Nastavlja se kao:

Primer:

Report of the General Manager of the year ... / presented to the Glasgow Corporation
Transport Committee

Napomena: Nastavlja se kao: Annual report of the General Manager – Transport Department,
Glasgow Corporation = ISSN 0308-4140

7.2.4.7.2 Spajanje

Kada je kontinuirani izvor rezultat spajanja dva ili više prethodno objavljenih kontinuiranih izvora, unosi se napomena (*obavezna*) o naslovu (ili, kada je to prikladno, ključnom naslovu i ISSN-u) *prethodnih* kontinuiranih izvora u obliku:

Nastao spajanjem: ; i:

Primeri:

Journal of applied chemistry. Abstracts

Napomena: Nastao spajanjem: British abstracts. B 1, Chemical engeneering, fuel metallurgy,
applied electrochemistry and industrial inorganic chemistry = ISSN 0365-8740; i:
British abstracts. B 2, Industrial inorganic chemistry = ISSN 0365-8929

Nordia tiedonantoja / Oulun yliopiston maantieleen laitos

Napomena: Nastao spajanjem: Nordia tiedonantoja. Serja A = ISSN 0359-2510; i: Nordia tiedonantoja. Serja B = ISSN 0359-2529

Urednička napomena: ISSN 1238-2078 = Nordia tiedonantoja (1995)

Berner Zeitung

Napomena: Nastao spajanjem: Emmenthaler Blatt; i: Neue Berner Zeitung

Kada je kontinuirani izvor koji se opisuje spojen sa jednim ili više prethodno objavljivanih kontinuiranih izvora radi formiranja novog kontinuiranog izvora, unosi se napomena (*obavezna*) o naslovu (ili, kada je to prikladno, ključnom naslovu ili naslovima i ISSN-u ili više njih) drugog ili drugih kontinuiranih izvora koji učestvuju u spajanju i *novonastalog* kontinuiranog izvora u obliku:

Spojio se sa: ; i nastaje

Primeri:

Transactions / British Ceramic Society

Napomena: Spojio se sa: Journal of the British Ceramic Society = ISSN 0524-5133; i nastaje: Transactions and journal of the British Ceramic Society = ISSN 0307-7357

Revista de actualidades, artes y letras

Napomena: Spojio se sa: Gran vía; i nastaje: Revista Gran vía de actualidades, artes y letras

Nordia tiedonantoja. Serja A

Napomena: Spojio se sa: Nordia tiedonantoja. Serja B = ISSN 0359-2529; i nastaje: Nordia tiedonantoja (1995) = ISSN 1238-2078

Urednička napomena: ISSN 0359-2510 = Nordia tiedonantoja. Serja A

Euro centre Suisse

Napomena: Spojio se sa: L'exportation en pratique; i nastaje: Commerce extérieur Suisse

7.2.4.7.3 Podela ili izdvajanje

Kada je kontinuirani izvor koji se opisuje nov izvor nastao podelom kontinuiranog izvora na dva ili više kontinuiranih izvora, unosi se napomena (*obavezna*) o naslovu (ili, kada je to prikladno, ključnom naslovu i ISSN-u) *prethodnog* kontinuiranog izvora (koji je podeljen) u obliku:

Delimično je nastavak:

Primer:

Proceedings / Institution of Mechanical Engineers. Part 2

Napomena: Delimično je nastavak: Proceedings - Institution of Mechanical Engineers = ISSN 0020-3483

Takođe se mogu navesti i pojedinci o drugim kontinuiranim izvorima koji su rezultat iste podele.

U opis kontinuiranog izvora koji se deli na dva ili više kontinuiranih izvora unosi se napomena (*obavezna*) o naslovu (ili, kada je to prikladno, ključnom naslovu i ISSN-u) *novonastalih* kontinuiranih izvora u obliku:

Deli se na: ; i na:

Primeri:

Comparative biochemistry and physiology

Napomena: Deli se na: Comparative biochemistry and physiology. A, Comparative physiology

= ISSN 0300-9629; i na: Comparative biochemistry and physiology. A, Comparative biochemistry = ISSN 0305-0491

Nordia tiedonantoja / Pohjos-Suomen maantieteellinen seura

Napomena: Deli se na: Nordia tiedonantoja. Sarja A = ISSN 0359-2510; i na: Nordia tiedonantoja. Serja B = ISSN 0359-2529

Urednička napomena: ISSN 0356-0686 = Nordia tiedonantoja (1970)

Kada je kontinuirani izvor izdvojen iz drugog kontinuiranog izvora, unosi se napomena (*obavezna*) o naslovu (ili, kada je to prikladno, ključnom naslovu i ISSN-u) kontinuiranog izvora čiji je deo bio u obliku:

Izdvojio se iz:

Primer:

Jeugdboekengids

Napomena: Izdvojio se iz: Boekengids

7.2.4.7.4 Preuzimanje

Kada je kontinuirani izvor preuzeo jedan ili više kontinuiranih izvora, zadržavajući pritom sopstveni naslov, unosi se napomena (*obavezna*) o naslovu (ili, kada je to prikladno, ključnom naslovu i ISSN-u) *preuzetog* kontinuiranog izvora u obliku:

Preuzela je:

Primeri:

Philosophical magazine

Napomena: Preuzela je: Annals of philosophy = ISSN 0365-4915

Notizie economiche UBS

Napomena: Preuzela je: Panorama congiunturale

Kada je kontinuirani izvor koji se opisuje preuzet od strane drugog kontinuiranog izvora, unosi se napomena (*obavezna*) o naslovu (ili, kada je to prikladno, ključnom naslovu ili naslovima i ISSN-u ili više njih) kontinuiranog izvora *koji preuzima* u obliku:

Preuzima je:

Primeri:

Marketing forum

Napomena: Preuzima je: Quarterly review of marketing = ISSN 0307-7667

Le cultivateur de la Suisse romande

Napomena: Preuzima je: Journal d'agriculture suisse

Datum kada se preuzimanje dogodilo se unosi u napomenu kada se to smatra važnim za korisnike kataloga.

Primer:

Philosophical magazine

Napomena: Preuzima je 1827: Annals of philosophy = ISSN 0365-4915

Marketing forum

Napomena: Preuzima je 1975: Quarterly review of marketing = ISSN 0307-7667

7.2.4.7.5 Izdavačke celine sa podređenim izdavačkim celinama

Kada je serijska publikacija izdavačka celina koja sadrži podređene izdavačke celine sa nezavisnim naslovima, može da se unese napomena o naslovu ili naslovima (ili, kada je to prikladno, ključnom naslovu ili naslovima i ISSN-u ili više njih) podređenih izdavačkih celina objavljenih u okviru neke izdavačke celine.

Primeri:

Documentos de la Facultad de Filosofía, Letras y Ciencias

Napomena: Podređene izdavačke celine: Cuadernos de geohistoria regional; Cuadernos de investigación social

Kada su ove podređene izdavačke celine brojne, može da se unese opšta napomena o njihovom postojanju.

Primer:

. – Brojne podređene izdavačke celine

7.2.4.7.6 Podređene izdavačke celine

Kada je serijska publikacija koja se opisuje podređena izdavačka celina, pojedinosti o glavnoj izdavačkoj celini se navode u području 6 (videti Podaci o izdavačkoj celini), a ne u području 7.

7.3 NAPOMENE O PODRUČJU PODATAKA SPECIFIČNIH ZA GRAĐU ILI VRSTU IZVORA

7.3.1 Notni izvori: podatak o notnim izvorima/muzičkom formatu

Ove napomene mogu da sadrže specifičnosti ili varijante pojedinih delova izvora.

Primer:

- . – Deonici za solo klavir nedostaje podatak o muzičkom formatu

7.3.2 Kartografska građa: matematički podaci

Primeri:

- . – „This map is constructed by using a special projection system that gives a perspective effect while the immediate lake area remains in scale“
- . – Razmera originala ca 1:1 300
Urednička napomena: Za uvećanu fotografiju iz vazduha
- . – Orijentisano od severa nadesno
- . – Početni meridijani: Fero i Pariz
- . – Grafikon odstupanja razmere: „Statute miles Mercator projection“

7.3.2.1 Za astronomske karte prva napomena koja se odnosi na područje matematičkih podataka je opseg. Unosi se fraza „ograničen obim“, iza koje sledi broj koji može da iznosi najviše 22. Kada je prikladno, koristi se njen ekvivalent na drugom jeziku i/ili pismu.

Primer:

- . – Ograničen obim 3.5

7.3.2.2 Za fotografiju ili slikovni prikaz iz daljine prva napomena koja se odnosi na područje matematičkih podataka je napomena koja se odnosi na ovu vrstu izvora.

Primer:

- . – f6.016 inča, visina (orig.) 8 000 stopa
Urednička napomena: Za uvećanu fotografiju iz vazduha
- . – f5.944 inča, visina 12 000 stopa
- . – MSS Bands 3 i 4
Urednička napomena: Za slikovni prikaz iz daljine

7.3.2.3 Podaci koji nisu sadržani u području 3 kao što su podaci o digitalnom grafičkom prikazu mogu da sadrže pojedinosti o metodi digitalnog grafičkog predstavljanja, kao što je, na primer, metoda daljinske detekcije (to jest, vrste geografskih objekata, odgovarajuće grafikone ili druga sredstva pomoću kojih se vrši referenciranje objekata) kao i podatke o topološkom nivou i prostorne podatke (koordinatni sistem, geodetski datum), sa svim dodatnim informacijama o kvalitetu podataka, tematskim ravnima, formatu prenosa, merenjima i tako dalje.

Za elektronske izvore mogu da se navedu vrste podataka (na primer, raster, vektor, tačka), vrsta objekta (na primer, tačka, linija, poligon, piksel), broj objekata upotrebljenih da se prikaže prostorni podatak i naziv formata (na primer, digitalni prenos informacije).

Vrsta podatka. Navede se metod direktne detekcije (to jest, sistem objekata) korišćen za predstavljanje prostora u elektronskom izvoru.

Vrsta objekta. Naznači se koja je vrsta tačke, rastera i/ili vektora za određene vrste objekata korišćena u elektronskom izvoru. Različite vrste se odvajaju zarezom.

Zbir objekata.

Zbir tačaka/vektora. Navodi se zbir tačaka ili vektora kojima su prikazani objekti ili svaka vrsta objekata u elektronskom izvoru.

Zbir rastera objekata. Navodi se broj redova x broj kolona x broj voksel (vertikalnih) u jednom rasteru elektronskog izvora. Redovi i kolone se koriste za pravougaone rasterske izvore. Vokseli se koriste kod pravougaonih zapreminskih rasterskih izvora.

Format. Navodi se naziv formata i verzija u kojoj je elektronski izvor pohranjen.

Primeri:

- Tačka : tačka entiteta
- Vektor : grane mreže, neplanarni graf
- Raster : piksel
- Raster : piksel ; TIFF
- Vektor : tačka, linija, poligon ; ACR/INFO prenos, verzija 1.0
- Vektor : ivica (70)
 - . – Referentna lokacija: obod 100-godišnje inundacione ravni; obod 500-godišnje inundacione ravni
 - . – Geografski sistem: koordinate ; decimalni stepeni
 - . – North American datum 1927 : elipsoid: Clarke 1866 (velika poluosa: 6378206.4 ; spljoštenost 294.98)
 - . – Format isporuke: SUF2, DGN (microstation format), DXF, DWG (AutoCad format); kolut magnetne trake od 9 inča, Exabite (Kaseta 8mm); na disku mali dokumenti.
 - . – Dostavljeno 31.12.1992: sheet 9W, 9O, 14W, 14O, 15W, 19W, 19O, 20W (excl. Texel); šalje se u šitovima ili njihovim delovima
 - . – Struktura: Svi delovi linija su povezani čvorovima, a kada imaju sopstveni identitet dopunjeni su i sopstvenim kodovima; kreirani poligoni (objekti) su kodirani pomoću centroida.

Može da se navede i rezolucija elektronskog izvora, izražena veličinom u metrima najmanjeg objekta koji je moguće zabeležiti podacima (obično su to pikseli ili čvorovi).

Primeri:

- . – Rezolucija: 1 piksel = 20m
- . – Rezolucija: minimalna razdaljina susednog čvora: prostorna razdaljina 5m

7.3.3 Kontinuirani izvori: napomene o numeraciji

7.3.3.1 Podaci o numeraciji koji nisu uneti u područje 3 mogu da se navedu u područje 7; kao alternativa, može da se navede razlog njihovog izostavljanja iz područja 3 (videti 3.3).

Primeri:

- . – Prekid u izlaženju 1939-1945
- . – Nenumervisana izdavačka celina

7.3.3.2 Kada se opis vrši na osnovu sveske ili dela iz sredine niza serijske publikacije, može da se unese napomena o numeraciji prve sveske ili dela ukoliko taj podatak nije dostupan iz glavnog izvora podataka za područje 3. Ako je serijska publikacija prestala da izlazi, ali poslednja sveska ili deo nisu dostupni u vreme izrade opisa, može da se unese napomena o numeraciji poslednje sveske ili dela (videti 3.3).

Primeri:

- . – Počeo sa: Vol. 1, no. 1 (1972)
- . – Prestao da izlazi sa: Vol. 1, no. 6 (oktobar 1974)
- . – Počeo sa: No. 1, objavljen 1968
- . – Prestao da izlazi sa sv. za 1982
- . – Počeo sa: Vol. 1, no. 1 (maj 1974); prestao da izlazi sa: Vol. 1, no. 6 (oktobar 1974)
- . – Počeo da izlazi 1962 i prestao 1975.

7.3.3.3 Pri opisu dodatka ili umetka koji je podređen glavnoj serijskoj publikaciji može da se unese napomena o numeraciji glavne serijske publikacije (videti 3.3.9).

Primer:

Glavni stvarni naslov: Külpolitika. English-language supplement

Napomena: No. 1 (1983) dodatka odgovara 10. évf., 1. sz. (1983) glavne publikacije

Urednička napomena: U području 3: No. 1 (1983)-

7.3.3.4 Takođe se unose napomene o bilo kakvoj kompleksnoj i nepravilnoj numeraciji koja nije navedena u području numeracije, ili o bilo kakvim osobenostima numeracije koje se smatraju važnim za korisnike kataloga (videti 3.3).

Primeri:

- . – Vol. 29, no. 3-vol. 39, no. 2 izostavljeni iz numeracije
- . – Numeracija počinje od broja 1 svake godine

7.4 Napomene o području izdavanja, proizvodnje, distribucije i tako dalje

7.4.1 Ove napomene mogu da sadrže pojedivosti o drugim izdavačima, proizvođačima, distributerima izvora i tako dalje, napomene o varijantama podataka o izdavanju, proizvodnji, distribuciji i tako dalje, nepravilnostima i dodatnim datumima.

Primeri:

- . – Takođe objavio Ceylon University Press u Kolombu
- . – Originalni podatak o izdavanju prekriven nalepnicom i glasi: Humanitas-Verlag, Zürich
- . – Izdavač naveden u podatku o autorskim pravima kao Sulpice Sabon
- . – Godina u kolofonu 1723
- . – Datum naveden u obliku hronograma
- . – Uneto u Knjižarski registar 22. jula 1587.
- . – Sv. 4 objavljena 1939., sv. 5 objavljena 1946.
- . – Izdato i kao ...
- . – Originalni impresum prekriven nalepnicom i glasi: C. F. Peters, Frankfurt, London, New York
- . – Sa snimaka izrađenih između 1953. i 1968.
- . – Cop. 1954, 1957, 1962, 1968
- . – Distributer za Veliku Britaniju EAV Ltd., London
- . – Podatak o izdavanju na nalepnici kontejnera: Taftville (Conn.) : MCD Software Associates
- . – Uputstvo za korišćenje distribuirala American Political Science Association, Washington, D. C:
- . – Godina na nalepnici na disku: cop. 1992.
- . – Cop. 1992.
- . – Godina napisana rukom 1994.
- . – Ograničeno izdanje u 500 numerisanih primeraka
- . – Proizvedeno kao reklama za Bell Telephone Company
- . – Podatak o godini "na osnovu snimka iz vazduha izrađenog između 1950. i 1951."
- . – Na osnovu statistike iz 1961.
- . – „Geografska karta na osnovu neproverenog snimka iz vazduha 1972. Područje geografske karte provereno 1973.“
- . – Thomas Saint je radio za Tyne u periodu oko 1769. do oko 1788. Izvor: Plomer, H. R. Dictionary of the printers and booksellers who were at work in England, Scotland and Ireland from 1726 to 1775, 3, p. 221
- . – Mesto izdavanja "Cosmopoli" je izmišljeno; identifikovano kao Frankfurt na Majni na osnovu Weller, E. O., Falsche Druckorte, Bd. 1, p. 285
- . – Mesto izdavanja pretpostavio katalogizator na osnovu tipografske evidencije

Stariji monografski izvori

Kada se podatak o izdavanju, proizvodnji, distribuciji i tako dalje preuzima iz izvora koji nije glavni izvor podataka, taj izvor se navodi u području 7.

Primer:

. – Naziv izdavača preuzet iz kolofona

7.4.2 Kontinuirani izvori, monografski izvori u više delova: promene u području izdavanja, proizvodnje, distribucije i tako dalje

7.4.2.1 Serijske publikacije i monografske publikacije u više delova

Promene mesta izdavanja i/ili naziva izdavača koje se pojave posle prvog ili najranijeg broja ili dela se navode u području 7, zajedno sa numeracijom brojeva na koje se odnose, ako se to smatra važnim za korisnike kataloga. Kada su promene brojne, može da se navede uopšten podatak (videti 4.1.17, 4.2.15).

Primeri:

Napomena: Izdato: Redwing [sic] (Minn.), 1864-1865; Le Sueur, Minn., 1865.

Napomena: Podatak o izdavanju se menja

7.4.2.2 Integrativni izvori

Ranija mesta izdavanja i/ili nazivi izdavača koji se više ne pojavljuju u tekućoj iteraciji, ili se pojavljuju u drugačijem obliku u odnosu na prethodne iteracije, se navode u području 7, ako se to smatra važnim za korisnike kataloga (videti 4.1.17, 4.2.15).

Primer:

Napomena: Izdato: New York : McGraw-Hill, 1974–1975 ; South Hackensack, N. J. : F. B. Rothman, 1976–1978.

7.5 Napomene o području materijalnog opisa

Ove napomene mogu da sadrže dodatni fizički opis izvora koji dopunjuje formalni podatak naveden u području 5 i podatke o određenim fizičkim osobenostima.

Primeri:

- . – Poleđine listova prazne
- . – Štampano na obe strane listova
- . – Sveske numerisane: 1, 2A, 2B, 2C, 3
- . – Takođe numerisane strane 321–401
- . – Geogra. karta na papiru za kaširanje
- . – Ilustracije obojene rukom
- . – Štampano na nekiselom papiru
- . – Tête-bêche format
- . – Kartonski povež sa nalepnicom na hrptu: Poems of Gay
- . – Naslovna strana štampana crnim i crvenim
- . – Vodeni znak: C & I Honig
- . – U koverti sa naslovom na preklopu
- . – Nedostaje: Eastern portion and southwest corner wanting
- . – Sadrži neobaveznu deonicu za violončelo
- . – Ploča je otisnuta na pravougaonoj površini, 20 x 20 cm

Stariji monografski izvori

Broj redova na strani i korišćena vrsta slova se navode ako dodatno identifikuju štampara ili se smatraju važnim za korisnike kataloga.

Primer:

- . – 24 reda na str.; štamparska slova 24G

Navodi se i materijalni opis izvora, uključujući i popis signatura, ako se to smatra važnim za korisnike kataloga.

Primer:

- . – Signature: A-K⁴

Ako se navodi pravo područje materijalnog opisa³² navođenje se vrši prema *Principima bibliografskog opisa* Fredsona Bauera (*Principles of Bibliographical Description*, Princeton, 1949). Navodi se primerak ili primerci na osnovu kojih je izrađen materijalni opis.

Primer:

- . – Kolacija: a² A-L⁴. Na osnovu primerka x u okviru kolekcije y
- . – Kolacija: π¹ (=H4) A-F⁸G⁸ (-G1,2+G1.2) H⁴(-H4). Na osnovu primeraka a,b,c u okviru kolekcije xx

³² misli se na Područje 3. – *prim. prev.*

Viševrsni izvori, zvučni zapisi, video zapisi i nepokretne i pokretne slike

Napomene takođe mogu da sadrže i napomene o promenama oblika ili trajanja reprodukcije koje se javljaju u okviru delova koji čine izvor, napomene o dostupnosti jedinice u alternativnim oblicima, napomene o osobinama karakterističnim za posebne vrste građe, napomene o postoljima, stativima, spremištima i slično, napomene o zahtevima za opremu, napomene o odnosima između različitih vrsta građe u jednoj jedinici i napomene o manje važnoj propratnoj građi.

Primeri:

- . – Dimenzije tabaka 24 x 48 cm, 16 x 42 cm, 16 x 28 cm
- . – Dimenzije odštampane površine 30 x 46 cm
- . – Visina sa postoljem 114 cm
- . – Animirane dijakopije koje se koriste pomoću uređaja Photo Motion Activator
- . – Vidljivo pomoću sijalice sa ugljenim vlaknom
- . – Projektuje se pomoću laserskih zraka
- . – Elektronski adaptiran da bi se simulirao stereo
- . – Sinhronizovano sa standardom USPEC 2
- . – Sinhronizovano pomoću Philips N2209/LFD3442 impulsa
- . – Postoji u verzijama od 8 mm i 16 mm
- . – Objavljeno i kao dijazopozitiv na staklu
- . – Tekst pesama štampan na zaštitnom omotu

Kontinuirani izvori

Napomene takođe mogu da sadrže i ranije fizičke detalje koji više nisu prisutni na tekućoj iteraciji integrativnog izvora, kada se to smatra važnim za korisnike kataloga.

Primeri:

- . – Od vol. 9, no. 1 (jan. 1970) visina 38cm
- . – Izdato u 2 vol., 8th ed.-10th ed.; u 3 vol., 11th ed.-15th ed.; u 4 vol., 16th ed.-20th ed.; u 5 vol., 21st ed.-

Elektronski izvori

Napomene sadrže i napomene o fizičkim aspektima koji se odnose na zvuk ili boju izvora sa daljinskim pristupom.

Ove napomene mogu da uključuju i podatke o vrsti i opsegu izvora, kao i napomene o drugim karakteristikama izvora.

Primeri:

- . – Opseg izvora: 100, 300, 220, 500 iskaza
- . – Opseg izvora: 600, 12.000, 1613, 1000 zapisa
- . – Opseg izvora nepoznat

- . – Opseg izvora varira
- . – Program može da podrži do 2000 zapisa
- . – Maksimalna veličina zapisa: 2800 bajtova
- . – Struktura datoteke: Hijerarhijska
- . – Broj varijabli: 960
- . – Broj rutina: 102
- . – Digitalizovan izvor od 3000 zapisa
- . – Master primerak i primerak za korišćenje
- . – Opseg izvora: master primerak (113.776 KB) ; primerak za korišćenje (5.631 KB)

Ove napomene mogu da uključuju napomene o varijacijama fizičkih nosilaca, napomene o dostupnosti izvora na drugom medijumu ili u verzijama koje odgovaraju drugoj mašini ili operativnom sistemu ili formatu, napomene o materijalnom prikazu podataka, napomene o načinu snimanja publikacije, napomene o kontejnerima, napomene o odnosu između različitih vrsta materijala u jednom izvoru i napomene o prapratnoj građi za izvore koji nisu opisani u području 5 i za izvore koji su objavljeni sa izvorom sa daljinskim pristupom.

Primeri:

- . – Digitalni i analogni kanali na engleskom i nemačkom
- . – Takođe izdat za IBM PC i PC kompatibilne
- . – Dostupno i u ASCII i PostScript verziji
- . – Kontejner: 32 x 36 x 16 cm
- . – Zvučna stereo kasete
- . – Nekoliko programa sadrži zvuk
- . – Slike u JPEG formatu
- . – Dostupno i u PDF i HTML formatima
- . – Dokumentacija: Comprehensive occupational health nursing preparation / principal investigator, Daniel Murphy. – Houston, TX : Data Health Nursing Publishers, cop. 1994. – ISBN 0-87301-605-6
Urednička napomena: Prapratna građa uz elektronski izvor sa daljinskim pristupom
- . – Snimljeno na 9 staza na traci

7.6 Napomene o području izdavačke celine

Ove napomene mogu da sadrže podatke o izdavačkoj celini u okviru koje je jedinica izdata (videti područje 6) i napomene o urednicima izdavačke celine.

Primeri:

- . – Nadređena izdavačka celina: Department of State publication
- . – Numeracija nadređene izdavačke celine 244
- . – Urednik izdavačke celine: Samuel Johnson
- . – ISSN nadređene izdavačke celine: ISSN 0342-2259

Ove napomene uključuju i naslov izdavačke celine u kojoj je izvor bio prethodno objavljen, ili u kojoj su bili objavljeni samo neki, ali ne svi delovi.

Primeri:

- . – Izvorno objavljeno u Environmental science series
- . – Vol. 2 objavljen kao tom 39 u ...

Stariji monografski izvori

Kada se podaci o izdavačkoj celini, sem ISSN broja, preuzimaju sa izvora koji nije glavni izvor podataka, taj izvor se navodi u području 7.

Primer:

- . – Podatak o izdavačkoj celini preuzet sa poleđine nasl. lista

Kontinuirani izvori

7.6.1 Kada je tokom izlaženja izvor objavljen u okviru dve ili više izdavačkih celina ili podređenih izdavačkih celina, mogu da se navedu naslovi ovih izdavačkih celina ili podređenih izdavačkih celina ili opšta napomena o njihovom postojanju (videti 6, Uvodna napomena). Kada je ceo izvor u okviru dve izdavačke celine, navode se oba podatka u području 6.

7.6.2 Kada je izvor objavljen u okviru podređene izdavačke celine sa karakterističnim naslovom i kada je u područje 6 unet podatak o podređenoj izdavačkoj celini, može da se unese napomena o naslovu i ISSN-u nadređene izdavačke celine (videti 6.1.4.; videti i 7.6.3).

Kada je izvor objavljen u okviru podređene izdavačke celine čiji je naslov podređen naslovu nadređene izdavačke celine, a u područje 6 je unet odgovarajući podatak o podređenoj izdavačkoj celini, može da se unese napomena o naslovu i ISSN-u nadređene izdavačke celine (videti 6.5.3).

7.6.3 Može da se unese i napomena o numeraciji nadređene izdavačke celine i/ili korelaciji između numeracije nadređene izdavačke celine i podređene izdavačke celine (videti 6.6.2).

Može da se unese i napomena o varirajućoj numeraciji izdavačke celine ili podređene izdavačke celine (videti 6.6.2).

Primer:

Napomena: U okviru izdavačke celine svaka sveska numerisana sa 10, 20, 30 itd.

7.6.4 Kada se ključni naslov razlikuje od glavnog stvarnog naslova izdavačke celine ili podređene izdavačke celine unosi se napomena (*obavezna*) o ključnom naslovu (videti 6.1.3).

7.7 Napomene koje se odnose na sadržaj

Ove napomene mogu da obuhvate popis sadržaja jedinice i napomene o drugim dodacima uz sadržaj, kao što su registri, prilozi, bibliografije, diskografije i slično.

Za audiovizuelnu građu, ukoliko se podatak o trajanju pojedinih dela unosi u napomenu o sadržaju, unosi se odmah posle bibliografskog opisa.

Opšta napomena o sadržaju

Primeri:

- . – Sadržaj: 12 madrigala
- . – Sadrži samo Salustijevo delo De coniuratione Catilinae i Salustov život
- . – Sadrži podatke o svih 50 iskaza
- . – Broj upitanika: 600 državnih službenika iz SAD federalnih agencija
- . – Sadrži 1.200 vremenskih serija

Popis sadržaja

Može da se unese napomena koju čine naslovi dela sadržanih u izvoru sa zajedničkim stvarnim naslovom (videti 1.1.4.3).

Primeri:

- . – Sadržaj: The homecoming / by Harold Pinter. Chips with everything / by Arnold Wesker. Marching song / by John Whiting
- . – Sadržaj: The L-d's address to K. G. II. The K-'s answer. A new ballad
- . – Sadržaj: Voluntary I and Te Deum ; Voluntary and Jubilate
- . – Sadržaj: Trap and guess ; Bumblebug ; Hidden treasures
- . – Sadržaj: CD-ROM data (1:29) ; The young person's guide to the orchestra (16:27) ; Extra audio examples (55:43)
- . – Sadržaj: Les secteurs sanitaires ; Ensemble des médecins spécialistes libéraux par secteur sanitaire au 1.1.1979 ; Evolution de la densité des médecins libéraux par secteur sanitaire du 1.1.1976 au 1.1.1979
- . – Sadržaj: The fourth millenium / Henry Brant (9 min). Music for brass quintet / Peter Phillips (14 min)
- . – Sadržaj: Getting ahead of the game (81 kadar) ; Decisions, decisions (55 kadrova) ; Your money (72 kadra) ; How to be a loser (65 kadrova) ; The law and your pocketbook (70 kadrova) ; The all-American consumer (63 kadra)
- . – Sadržaj: Klarinettenquintett A-Dur, KV 581 / Wolfgang Amadeus Mozart (29 min). Klarinettenquintett B-Dur, op. 31 / Carl Maria von Weber (24 min, 14s)

Napomene o drugim dodacima

Primeri:

- . – Sadrži tekst Gaming Act 1913
- . – Sadrži napomene uz sažetke o demografskim podacima SAD-a
- . – Takođe sadrži i dokumentarne filmove o vojnom defileu

Napomene o registrima, bibliografijama, diskografijama i slično

Primeri:

- . – Bibliografija: str. 291
- . – Popis filmova: str. 323–327
- . – Sadrži registar
- . – Sadrži Bibliography of Northwest materials
- . – Registri: Vol. 1-25 (1927–1951) u vol. 26, no. 1
- . – Sadrži registar pesama
- . – Diskografija: str. 291
- . – Sadrži popis dela za dalje proučavanje
- . – Rezime na engleskom: str. 143–146
- . – Rezime plana

Monografski izvori u više delova

Ove napomene mogu da sadrže popis sadržaja fizički odvojenih jedinica koje su delovi monografskog izvora u više delova. Mogu da uključuju podatke o odgovornosti, podatke o opsegu i tako dalje.

Primeri:

- . – Sadržaj: Vol. 1. A midsummer night's dream ; Vol. 2. Henry IV
- . – Sadržaj: Pt. 1. The fellowship of the ring ; Pt. 2. The two towers ; Pt. 3. The return of the king
- . – Sadržaj: Cohort file 1, Mature men (45-59 yrs.) ; Cohort file 2, Mature women (45-59 yrs.) ; Cohort file 3, Young boys (14-24 yrs.) ; Cohort file 4, Young girls (14-24 yrs.)
- . – Sadržaj: 1. Mixmatch / J. Broady and L. M. Tiems. Ollie the otter / Dana Brynner – 2. Capture the play / Paul Edelstein. Winner take all / Jeniffer Drake.
- . – Sadržaj: 1, 1985–1989 ; 2, 1990–1995
- . – Sadržaj: Pt. 1. The cause of liberty (24 min.) ; Pt. 2. The impossible war (25 min.)

Za opis na više nivoa videti Dodatak A.

Kontinuirani izvori

Ove napomene takođe mogu da sadrže i napomene o fizički odvojenim jedinicama koje čine svesku ili sveske, ili deo ili delove serijske publikacije i slično.

Primer:

- . – Sadržaj: Vol. 1/1. Alfabetni registar. 527 str. ; Vol. 1/2. Predmetni registar. 300 str.

Za opis na više nivoa za fizički odvojene jedinice koje čine svesku ili sveske, deo ili delove, ili iteraciju ili iteracije kontinuiranog izvora, videti Dodatak A.

Kartografska građa

Ove napomene mogu da sadrže napomene koje se odnose na sadržaj ili predmet:

Opis dodataka i ilustracija

Primeri:

- . – Dodaci: tri geogr. karte: Structural regions ; Topographical regions ; Eroisional and depositional regions. Razmera približno 1:170 000 000. Svaka 10 x 24 cm
- . – Severno polarne i južno polarne oblasti svaka u polarnoj proj. 8 cm dijametralno, u levom i desnom donjem uglu
- . – Ilustracije: Dekorativna kartuša sa tekstom u gornjem levom uglu; narodi sveta i alegorijska predstava Evrope, Azije, Afrike i Amerike čini okvir geografske karte
- . – Sadrži opisni registar, tekst, ilustracije u boji koje opisuju razne vrste bova, brodova, svetionika, riba, ptica, morske trave, morske sase i korala i 9 regionalnih geografskih karata
- . – Dodaci u 1:50 000: Pariz, Madrid, Bern, Amsterdam, London
- . – Dodaci sa registrima: Plant City, Brandon Area, Apollo Beach, Del Webb's Sun City Center
- . – Sadrži dodatke regiona Liverpula i Notingema, 3 preporučena itinerera, grafički prikaz razdaljina, tekst i reklame

Opis delova i sličnih prikaza

Primeri:

- . – Poprečni delovi A-B; C-D; i E-F duž donje margine
- . – Sadrži blok dijagram oblasti koju geografska karta pokriva
- . – Sadrži preglednu geografsku kartu na susednim stranicama

Opis objašnjenja ili tekstualne građe koja prati izvor ili koja se odnosi na njega

Primeri:

- . – Sadrži objašnjenje geologije oblasti koju geografska karta pokriva, na engleskom i francuskom
- . – Sadrži registar naseljenih mesta i tabelu razdaljina
- . – Dodatak: ...

Napomene o onome što izvor opisuje, a što nije istaknuto u drugim područjima opisa

Primeri:

- . – „Nor for navigation“
- . – Prikaz eparhije
- . – Prikaz imena vlasnika zgrada i ostalih nekretnina
- . – Prikaz radijalne razdaljine od City Hall-a
- . – Takođe prikaz rudnih nalazišta
Urednička napomena: Stvarni naslov geografske karte je „Mapa puta ...“
- . – Prikaz najjužnijeg stepena ponoćnog sunca

Napomene koje opisuju sadržaj na poleđini izvora*Primeri:*

- . – Na poleđini: New map of South Hadley, Mass. Razmera 1:15 000
- . – Geografske karte 18 „Interchange layouts in Mahoning County“ i geografske karte Craig Beach, Sebring, Beloit, Canfield, Poland, New Middletown, Washingtonville, Loweville, Stouthers, Campbell i Youngstown, sa registrom ulica, na poleđini
- . – Tekst, registri, ilustracije u boji, lista turističkih objekata i radio stanica, putevi sa označenim miljama, karta autoputa sa uključenjima koja se kontrolišu, slikovna karta i karta lokalnih puteva, na poleđini pojedinih listova
- . – Tekst na str. II na latinskom

Napomene koje se odnose na opis reljefa*Primeri:*

- . – Reljef prikazan izohipsama, senčenjem i slojevima u boji
- . – Reljef i udubljenja prikazana izohipsama
- . – Reljef prikazan pomoću slika i senčenjem. Udubljenja prikazana pomoću kota dubine i izohipsama
- . – „Ekvidistance 50m“
- . – Kote dubina u hvatima

7.8 Napomene o području identifikatora i dostupnosti

7.8.1 Napomene koje se odnose na identifikacioni broj i dostupnost

Ove napomene mogu da uključe napomene o ograničenom tiražu, izdanju ili ograničenoj distribuciji.

Primeri:

- . – Štampano u 250 primeraka
- . – Ograničeno izdanje u 20 potpisanih i numerisanih primeraka
- . – Izdanje od 75 primeraka, nije za prodaju
- . – “Price 4s. plain, or 5s. neatly bound and gilt“ – nasl. str.
- . – Ograničeni broj primeraka za demonstraciju
- . – Softver u javnom vlasništvu

Napomena (*obavezna*) o pogrešnom standardnom identifikatoru se navodi kada se u izvoru nalazi pogrešan broj (videti 8.1.3).

7.8.2 Napomene koje se odnose na povez

Napomene o povezu izdanja se odnose na deo novije istorije izdavanja kada je povez postao sastavni deo proizvodnje knjige. Za napomene o pojedinačnim povezima videti 7.11.

Primeri:

- . – Prvih 25 primeraka povezano u koži
- . – „Price 4s. plain, or 5s. neatly bound and gilt“ – nasl. str.

7.9 Napomene o svesci, delu, iteraciji i slično, koji čine osnovu za opis

Elektronski izvori

Ove napomene mogu da sadrže napomene o izdanju ili svesci na kojoj je zasnovan opis dinamičkog elektronskog izvora sa daljinskim pristupom.

Primeri:

- . – Opis zasnovan na verziji datiranoj: 4. oktobar 1997 13:22:11
- . – Opis zasnovan na: Vol. 3, no. 3 (May/June 1995)
- . – Opis zasnovan na matičnoj stranici (provereno 28. februara 2003., ažurirano 8. januara 2002.)

Kontinuirani izvori

7.9.1 Serijske publikacije

Napomena (*obavezna*) se navodi kada se opis serijske publikacije ne zasniva na prvoj objavljenoj svesci ili delu.

Navodi se numeracija ili datum sveske ili dela na kome se zasniva opis. Numeracija se navodi u obliku koji bi imala da je uneta u područje 3.

Primeri:

- . – Opis zasnovan na: Vol. 3, no. 3 (May/June 1975)
- . – Opis zasnovan na: 43 (19-6-1996)
- . – Opis zasnovan na: 1964

Može da se unese napomena o poslednjoj konsultovanoj svesci ili delu ako (a) je poznato da je serijska publikacija završila izlaženje i da poslednja sveska ili deo nije u ruci u vreme kada se opis izrađuje, a podaci o poslednjoj svesci ili delu nisu dostupni iz drugog izvora; (b) nije poznato da li su već objavljene sveske ili delovi kasniji od onih koje imamo u ruci u vreme kada se opis pripremao; (c) je opis izmenjen da bi prikazao podatke o kasnijim sveskama ili delovima; ili (d) postoji želja da se prikaže aktuelnost podataka opisa.

Primeri:

- . – Poslednja konsultovana sveska: Nr. 43 (Mai 2001)
- . – Opis zasnovan na: 3. izd. (1980). Poslednje konsultovano izdanje: 24. izd. (2001)
- . – Opis zasnovan na poslednjoj konsultovanoj svesci: Vol. 5, no. 11 (Dec. 1977)

7.9.2 Nenumerisana monografska serija

Ako je opis izrađen za samu seriju, unosi se napomena o najranijem konsultovanom analitičkom delu i datumu njegovog izdavanja, proizvodnje, distribucije i tako dalje. Ukoliko su konsultovani i drugi analitički delovi, a poslednji analitički deo može da se identifikuje, takođe se unosi i taj analitički deo i datum njegovog izdavanja.

Primeri:

- . – Opis zasnovan na: *The wood demon* / by Anton Pavlovich Chekhov ; translated by Nicholas Saunders and Frank Dwyer, 1993
- . – Poslednji konsultovani tom: *Ibsen : four major plays* / translated by Rick Davis and Brian Johnson, 1995

7.9.3 Integrativni izvori

Ako se opis ne zasniva na prvoj iteraciji, navodi se napomena o poslednjoj konsultovanoj iteraciji pri izradi opisa.

Primer:

- . – Opis zasnovan na: 1994 izd., 10. dopuna

7.9.4 Elektronski izvori sa daljinskim pristupom

Uvek se unosi napomena o datumu kada je elektronski izvor proveren radi opisa.

Primeri:

- . – Opis zasnovan na iteraciji proverenoj 22. aprila 2003. Poslednja iteracija proverena 12. oktobra 2006.
- . – Opis zasnovan na No. 3 (2004) provereno 2. februara 2005.

7.10 Ostale napomene

7.10.1 Sve ostale napomene specifične za određenu građu ili koje se smatraju važnim u okviru kataloške prakse određene kataloške agencije mogu da se unesu.

Štampane muzikalije

Napomene koje se odnose na trajanje

Primeri:

- . – Trajanje: 123 min.
- . – Trajanje: oko 17:00
- . – Trajanja: 34:01; 22:14; 23.21
- . – Trajanje: 1h, 18 min.

Napomene koje se odnose na notaciju

Primeri:

- . – Tabulatura za instrumente sa dirkama
- . – Grafička notacija
- . – Osnovna sol-fa notacija

Elektronski izvori

Ove napomene sadrže interno dodeljeni naziv datoteke i napomene o datumu kada je sadržaj izvora kopiran sa nekog drugog izvora ili u drugi izvor.

Primeri:

- . – Interno ime niza podataka: RBBIT.1
- . – Interni naziv datoteke: MENSAT
- . – Izvor preuzet oktobra 1996 iz lokalne mreže

7.10.2 Napomene koje sadrže apstrakt

Apstrakt pruža činjenički opis predmetnog sadržaja jedinice, bez ocenjivanja tog sadržaja. Sadržaj i način na koji je izražena napomena mogu da budu preneti sa izvora, njegovog spremišta ili prpratne tekstualne građe. Kod elektronskih izvora može da se koristi i dokumentacija. Takođe mogu da budu uključeni i podaci o upotrebi posebnih tehnika ili procesa.

Primeri:

- . – Prikazuje dramu "Julije Cezar" pomoću fotografija sa same predstave.
- . – Koriste se tehnike animacije kako bi se opisale cikloidne krive i njihova primena, i da se prikaže kako se njihove osobine mogu koristiti za objašnjenje konstrukcije Vankelovog rotacionog motora.
- . – Koristi se kamera za usporeno snimanje da bi se prikazao rast kristala.
- . – Koristi situacije pri kupovini u supermarketima i radnjama u svrhu ilustracije osnovnih matematičkih operacija, kao što su sabiranje, oduzimanje, množenje i deljenje. Sadrži i vežbe za proveru i utvrđivanje znanja.

- . – Pruža informacije o visokim državnim službenicima u federalnim agencijama SAD-a, uključujući i lične karakteristike, podatke o obrazovanju i prethodna zaposlenja.
- . – Interaktivno multimedijalno sredstvo za proučavanje anatomije čoveka. Korisnici mogu da izaberu pogled spreda, otopzađi, iz sredine ili sa strane, svaki sa mnoštvom preseka, kao i određeni rod ili rasu.

7.10.3 Napomene koje se odnose na korišćenje/korisnike

Ove napomene, obično preuzete iz podataka sa izvora ili iz izvora, pružaju nekritičke podatke o mogućoj ili preporučenoj upotrebi jedinice i/ili podatke o tome za koje korisnike je predviđena. One takođe mogu da preciziraju ograničenja korišćenja izvora.

Primeri:

- . – Za uzrast 3–6 godina
- . – Samo za službenike javne uprave
- . – Napravljeno za stručnjake iz oblasti analize prostornih podataka (geografe, planere, metereologe, i tako dalje)
- . – Namenjeno studentima viših škola sa poznavanjem algebre
- . – Izvor nedostupan do januara 2010
- . – Samo za bibliotečko osoblje

7.10.4 Napomene o brojevima

Ove napomene se odnose na brojeve koji se nalaze u izvoru, a nisu standardni brojevi ili drugi identifikatori (videti 8.1).

Primeri:

- . – Dodatni broj na etiketi: A-096
- . – Na spremištu: M1 527
- . – ICPSR studija br. 0003

7.11 Napomene koje se odnose na primerak u ruci

Primeri:

- . – Rukopisne beleške autora
- . – Sa potpisom kompozitora
- . – Defektan primerak: nedostaju korice i naslovna strana
- . – Rukom obojen primerak
- . – 11. broj od 50 potpisanih i numerisanih primeraka

Stariji monografski izvori

Ove napomene treba pažljivo odvojiti od drugih napomena, pošto neće biti lako utvrditi da li iste karakteristike jednog primerka imaju i drugi ili svi primerci.

Ove napomene mogu da se svrstaju u kategorije i grupišu sledećim redosledom:

- 1) Napomene koje se odnose na fizičke karakteristike primerka u ruci, na primer listovi koji nedostaju, karakteristike primerka, povez, numerisani primerci izdanja (međutim, videti 7.2), rukom pisane napomene na naslovnoj strani ili na marginama.
- 2) Zajedno povezani primerci.
- 3) Napomene o poreklu, na primer, ekslibrisi, autografi autora i/ili vlasnika, pečati i tako dalje.
- 4) Napomena o konzervaciji, na primer, podatak o zaštiti i/ili postupku sa primerkom u ruci.

Primeri:

- . – Rukom obojen primerak
- . – Povezano u karton sa nalepnicom na hrptu: Poems of Gay
- . – Ručno povezano u velin
- . – Defektan primerak: nedostaje sve posle str. 312
- . – Listovi I5-6 umetnuti između h3 i h4
- . – Defektan primerak: nedostaju listovi 12–13 (b6 i c1); bez poslednjeg praznog lista (S8)
- . – 23. broj izdanja od 75 primeraka
- . – Privezano: The Boston Ebenezer. Boston : printed by B. Green & J. Allen, for Samuel Phillips, 1698; The cure of sorrow. Boston : printed by B. Green, 1709
- . – Privezano: The whole book of Psalms ... 1635 (STC 2661.5); The booke of common prayer ... 1633 (STC 16395)
- . – Povezano kao br. 2 u pamfletu sa 16 drugih naslova
- . – Rukopisne beleške autora
- . – Posveta na unutrašnjem delu prednje korice: Theodorinis ab Engelsberg
- . – Restaurirana iscepana naslovna strana

8. Područje identifikatora izvora i podataka o dostupnosti

Uvodna napomena

Identifikator izvora je bilo koji broj ili alfanumerička oznaka koja se odnosi na izvor prema međunarodnom standardu, kao što je Međunarodni standardni broj knjige ili Međunarodni standardni serijski broj ili oznaka koju je dodelio izdavač.

Kada izvor ima više identifikatora, a smatra se važnim za korisnike kataloga da se unese više identifikatora, područje može da se ponovi. Izvor može da ima više identifikatora:

- 1) zato što je izdat u više formata ili oblika, ili ga je objavilo više izdavača, proizvođača, distributera i tako dalje,
- ili
- 2) zato što poseduje jedan identifikator za pojedinačan deo i jedan za celu grupu čiji je deo.

U oba slučaja identifikator koji posebno identifikuje izvor koji se opisuje se navodi kao prvi. Ostali identifikatori (na primer, za druge formate, za celu grupu, identifikatori drugih izdavača) se navode kao sledeći, u ponovljenom području.

Ako je stvarni naslov cele grupe naveden u području 6, identifikator za celu grupu se ne navodi uz njega, već u području 8, sa identifikatorom za pojedinačan deo ili delove.

Svaki identifikator koji je naveden može da bude praćen bilo kakvim objašnjenjem koje je potrebno da ga preciznije identifikuje (na primer format ili povez) i/ili podatkom o dostupnosti i/ili cenom, koji takođe može da ima svoje objašnjenje. Identifikatori koji su uneti u ponovljena područja moraju da imaju objašnjenje.

Primer:

. – RK 11719 (stereo)

Identifikatori koji se pojavljuju u izvoru, a odnose se na njegov bibliografski istorijat (na primer, ISBN-ovi prethodnih izdanja, robna marka i broj prethodnog izdanja zvučnog zapisa) se ne unose u područje 8. Kada se smatraju značajnim, oni se mogu uneti u područje 7.

Stariji monografski izvori

Pošto kod starijih monografskih izvora ne postoji sistem standardnih brojeva, otisak prsta se za starije monografske izvore smatra zamenom za standardni broj.

Štampane muzikalije

Brojevi otiska i brojevi izdavača mogu da se koriste kao identifikator originalnog izdanja.

Sadržaj

- 8.1 Identifikator izvora
- 8.2 Ključni naslov (kontinuirani izvori)
- 8.3 Podaci o dostupnosti i/ili ceni
- 8.4 Objašnjenja

Propisana interpunkcija

- A. Području standardnog broja i podataka o dostupnosti prethode tačka, razmak, povlaka, razmak (. –).
- B. Ključnom naslovu prethode razmak, znak jednako, razmak (=).
- C. Podacima o dostupnosti i/ili ceni prethode razmak, dvotačka, razmak (:).
- D. Objašnjenja uz identifikator ili podatak o dostupnosti i/ili ceni se stavlja u okrugle zagrade (()).
- E. Svakom sledećem identifikatoru i podatku o dostupnosti prethode tačka, razmak, povlaka, razmak (. –) osim u slučaju kada su ova područja jasno odvojena novim redom, grafičkim uređenjem ili uvlačenjem, kada se tačka, razmak, povlaka, razmak mogu izostaviti ili zameniti tačkom koja se navodi na kraju prethodnog područja.

Primeri:

- . – ISBN
- . – ISBN (objašnjenje). – ISBN (objašnjenje) : cena
- . – ISBN (objašnjenje) : cena. – ISBN (objašnjenje) : cena
- . – ISBN: cena (objašnjenje)
- . – ISBN : podatak o dostupnosti : cena
- . – Podatak o dostupnosti
- . – ISSN = Ključni naslov
- . – ISSN = Ključni naslov : cena
- . – ISSN (objašnjenje) = Ključni naslov : podatak o dostupnosti : cena (objašnjenje)
- . – Broj otiska (objašnjenje) : cena
- . – Broj izdavača (objašnjenje) : cena
- . – ISMN
- . – ISMN (objašnjenje). - OSMN : podatak o dostupnosti : cena
- . – ISRC
- . – Robna_ marka broj _izdanja (objašnjenje) : cena

Glavni izvori podataka

Bilo koji izvor.

Stariji monografski izvori

Sam izvor.

8.1 Identifikator izvora

8.1.1 Ukoliko je poznat, unosi se identifikator koji se smatra važnim za korisnike kataloga.

8.1.2 Standardni identifikatori se unose u skladu sa relevantnim standardom, ukoliko je to prikladno. Standardnom identifikatoru prethode oznake ISBN, ISSN, ISMN i tako dalje.

Primeri:

- . – ISBN 978-952-92-0267-6
- . – ISBN 0-7131-1646-3
- . – ISBN 87-13-01633-4
- . – ISSN 0075-2363
- . – ISMN M-001-11481-3
- . – ISMN M-2306-5969-7
- . – ISRC FR-Z03-91-01231
- . – URN:NBN:se:uu:diva-4321
- . – doi: 10.1000/1
- . – <http://purl.oclc.org/OCLC/RSPD>
- . – EAN 08903549D

Štampane muzikalije

Broj izdavača se navodi ukoliko je poznat. Broju izdavača prethodi objašnjenje "Br. izdavača" ili njegov ekvivalent na drugom jeziku i/ili pismu.

Primer:

- . – Br. izdavača: Z 1309

Broj otiska može da se navede posle ISBN-a i/ili broja izdavača i bilo kog objašnjenja koje se odnosi na jedan ili drugi broj. Broju otiska prethodi objašnjenje "Br. otiska" ili njegov ekvivalent na drugom jeziku i/ili pismu.

Primeri:

- . – ISBN 83-224-2458-2
- . – Br. otiska: PWM-8601
- . – Br. izdavača: Z 1309. – Br. otiska: 9538

Kada ne postoji nijedan drugi broj, navodi se samo broj otiska.

Primer:

- . – Br. otiska: A. F. 539

8.1.3 Kada je standardni broj netačno odštampan u izvoru koji se opisuje, unosi se tačan broj, ukoliko je poznat, i u okruglim zagradama se dodaje objašnjenje "ispravljen" ili njegov ekvivalent na drugom jeziku i/ili pismu. Netačan broj se unosi onako kako se pojavljuje sa objašnjenjem "nepravilan" (ili njegovim ekvivalentom na drugom jeziku i/ili pismu) u okruglim zagradama.

Primeri:

- . – ISBN 0-340-16427-1 (ispravljen). – ISBN 0-340-16427-2 (nepravilan)
- . – ISSN 0027-7495 (ispravljen)

8.1.4 Viševrsni izvori, zvučni zapisi, video zapisi i nepokretne i pokretne slike

Bez obzira na to da li da li komercijalno izdanje zvučnog zapisa ima standardni broj ili ne, robna marka i svi brojevi sa tog izdanja koje mu je dodelio izdavač se moraju uneti.

8.1.4.1 Broj sa izdanja mora da sadrži robnu marku koju može da sledi samo numerički znak ili znak koji je sastavljen od slova i brojeva; razmaci i znaci interpunkcije se unose tačno onako kako se pojavljuju na izvoru podataka.

Primeri:

- . – Telefunken 6.35368
- . – Pathé 2C 066-16.130

8.1.4.2 Kada se izvor sastoji od dva ili više delova koji su numerisani u nizu, broj sa izdanja može da se unese kao sastavni deo.

Primer:

- . – La viox de son maître AN 133-134

Kada numeracija nije u nizu ovi se brojevi prepisuju u celini.

Primer:

- . – HMV XQD 1784, NQD 1003-1004

Kada postoji broj izdanja za čitav izvor, ali i brojevi za pojedinačne delove, unosi se broj za čitavu jedinicu. Brojevi za pojedinačne delove se unose u okruglim zagradama, iza broja za čitavu jedinicu.

Primer:

- . – Erato ERA 9156 (9157-9162)

8.1.4.3 Kada se radi o komercijalnom izdanju kompleta dijapozitiva, unose se naziv kompanije i broj.

Primer:

- . – Sandak Set no. 782

8.1.5 Otisak prsta

Pošto kod starijih monografskih izvora ne postoji sistem standardnih brojeva, poslednjih godina su vršeni eksperimenti radi utvrđivanja da li je moguće pronaći podatak u svakom izvoru koji će ga jedinstveno identifikovati. Kod starijih izvora, sistem otiska prsta se smatra zamenom za standardni broj.

Otisak prsta³³ se sastoji od određenog broja karaktera preuzetih iz niza jednoobraznih mesta u tekstu izvora praćenih brojevima, koji ukazuju na izvor jednog ili više karaktera i/ili slova - pokazatelja smera vodenih crta i/ili datuma - onako kako se oni pojavljuju u području izdavanja, proizvodnje, distribucije i tako dalje.

33 Konačna formula za otisak prsta još nije utvrđena međunarodnim dogovorom. Dok se taj dogovor ne bude postigao, u ovom području će biti prihvatljivi različiti oblici otiska prsta.
Opis metode formiranja otiska prsta u: Fingerprints = Empreintes = Imprime. – Paris : Institute de recherche et d'histoire des textes, 1984. 2 vol., praćen periodičnom publikacijom: Nouvelles des empreintes = Fingerprint newsletter. – No. 1 (1981)- . – Paris : Institute de recherche et d'histoire des textes, 1981-.
Drugu metodu primenjuje holandski STCN tim. Opis se može naći na adresi <http://www.koninklijkebibliotheek.nl/stcn/vingerafdrug-en.html> (11.02.2006.)

8.2 Ključni naslov (kontinuirani izvori)

Ključni naslov koji dodeljuje ISSN mreža se unosi čak i kada je identičan sa glavnim stvarnim naslovom kontinuiranog izvora. Međutim, ključni naslov se unosi samo kada je unet i ISSN broj na koji se odnosi.

Primeri:

- . – ISSN 0308-1249 = Medicos (Nottingham)
- . – ISSN 0028-5390 = The new Hungarian quaterly

8.3 Podatak o dostupnosti i/ili ceni

Podatak o dostupnosti i/ili ceni se unosi tako što se navedu reč, fraza ili numerička oznaka koji označavaju cenu izvora i/ili uslove pod kojima je izvor dostupan.

8.3.1 Podatak o uslovima pod kojima je izvor dostupan može da se navede. Kod jedinice koja je namenjena za prodaju cena jedinice se navodi simbolima međunarodnog ISO standarda za valute, kao što je ISO 4217. Uslovi pod kojim se jedinica može iznajmiti se unose kao takvi.

Primeri:

- : 2.05 GBP
- : 950 EUR
- : udžbenik, nije za prodaju
- : za iznajmljivanje
- : besplatno za obrazovne institucije
- : 325.00 USD
- : 500 DKK
- : 35 EUR

Kontinuirani izvori

Cena kontinuiranog izvora može da se navede kada je cena uzastopnih pojedinačnih svezaka, delova ili iteracija konstantna, ili kada je moguća pretplata. Kada su obe cene dostupne, mogu obe da se unesu, ali se prvo navodi cena pojedinačne sveske, dela ili iteracije. Cena se navodi brojevima sa zvaničnim standardnim simbolom valute.

Primeri:

- : nije za prodaju
- : besplatna pozajmica
- : za iznajmljivanje
- : godišnja pretplata 4 GBP
- : 1,20 EUR za broj : 20 EUR za god.
- : besplatno za osoblje univerziteta i fakulteta

8.4 Objašnjenje

Kada je dodatna informacija neophodna, navode se objašnjenja uz standardni identifikator (videti 8.1.3) i uz cenu (videti 8.3.1).

Objašnjenje je reč koja se dodaje bilo kom elementu tačke 8.1 i 8.3 koja određuje, objašnjava, oblikuje ili je ispravka podatka navedenog u tom elementu. Ako je prikladno, može da se nađe iza elemenata.

Opšte napomene koje se odnose na podatke o dostupnosti i/ili cenu mogu da se unesu u područje 7 (vidi 7.8).

8.4.1 Objašnjenje identifikatora

Reč koja identifikuje izvor broja može da se navede u okruglim zagradama iza broja.

Primeri:

- . – FSM Toccata: 53 617 toe (na kontejneru)
- . – ED 76C34Z (u katalogu izdavača sa dijapozitivima)
- . – ISMN M-001-11270-3 (partitura)
- . – ISMN M-001-12064-7 (deonica)
- . – Pl. no.: LSO037 (partitura)
- . – Pl. no.: LSO046 (dessus de violon)

Kada izvor ima više identifikatora zbog toga što je objavljen u više formata ili na više fizičkih nosilaca ili zbog toga što ga je izdalo više izdavača, proizvođača ili distributera, objašnjenje se unosi iza svakog navedenog identifikatora, ili iza naziva izdavača, proizvođača ili distributera koji se odnosi na broj.

Primeri:

- . – CBS M-34129 (gramofonska ploča)
- . – CBS MT 35158 (kaset)

Štampani monografski izvori i štampane muzikalije

Kratak podatak o tipu i vrsti poveza u kom je izvor izdat može da se navede iza identifikatora na koji se odnosi. Ako se takav podatak navodi, navodi se u okruglim zagradama. Mogu da se koriste standardne skraćenice na jeziku kataloške agencije.

Primeri:

- . – ISBN 0-85020-025-3 (pl.)
- . – ISBN 0-330-23591-5 (broš.)
- . – ISBN 3-525-52139-1 (Lw.)
- . – ISBN 0-19-342594-7 (broš.)
- . – Br. izdavača: Z 1039 (pl.)

Kada nema identifikatora, podatak o povezu može da se unese kao prvi podatak u području, u okruglim zagradama.

Primeri:

. – (Broš.)

Viševrsni izvori, zvučni zapisi, video zapisi i nepokretne i pokretne slike

Uz broj se može dodati kratko objašnjenje o obliku i slično, koji povezuje standardni identifikator sa građom kojoj on pripada. Mogu da se koriste standardne skraćenice na jeziku kataloške agencije.

Primeri:

. – RK 11719 (stereo)

. – ISBN 0-525-56142-X (Beta)

Kada nema identifikatora, kratak podatak o obliku i slično može da se unese kao prvi podatak u području, u okruglim zagradama.

Primer:

. – (Izdanje sa autorovim potpisom)

Izvori sastavljeni od slobodnih listova koji se ažuriraju

Dodaje se objašnjenje (*looseleaf*) ili njegov ekvivalent na drugom jeziku.

. – ISBN 0-86325-016-5 (listovi u slobodnom uvezu)

Urednička napomena: Izvor koji se opisuje je kontinuirani izvor.

8.4.2 Objašnjenja uz podatak o dostupnosti i/ili cenu se navode u okruglim zagradama.*Primeri:*

: 1.00 GBP (0.50 GBP za članove)

: 8.16 GBP (6.25 GBP do 1. januara 1977.)

: C\$25.00 (National Film Board of Canada)

: 8.16 (16.25 do 1. januara 1996.)

: 129.00 USD (100.00 USD za fakultete i univerzitete)

: 49.00 USD (59.00 USD sa radnom sveskom)

Primeri koji ilustruju područje 8*Primeri:*

- . – ISBN 000-211202-7 (karton) : £5.50
 - . – ISSN 0002-9769 = American libraries : 20.00 USD (besplatno za članove Društva)
 - . – ISSN 1159-6724 = U. Droit (Paris)
 - . – K 56334 (stereo) : £3.25. – K 56334M (mono) : £3.00
 - . – M-2306-5831-7 (br.) : 60 EUR
 - . – um:left:rfc:1630
 - . – doi: 10.1000/1
 - . – Besplatno za fakultete i univerzitete
 - . – £4.40 (komplet). - £0.55 (pojedinačni listovi)
 - . – ISBN 3-89942-147-7 : 13.80 EUR
 - . – ISMN M-2002-2055-1 (br.). – ISBN 3-7957-6311-8
- Urednička napomena:* Partitura opere sa ISMN brojem i ISBN brojem.

DODATAK A: OPIS NA VIŠE NIVOA

Opis na više nivoa je jedan od više načina bibliografske obrade delova.

Ako se za neki deo izrađuje pojedinačan opis na jednom nivou, veza između celine i tog dela u opisu mora da se prikaže u sledećim situacijama:

- 1) određeni opisi koji kao glavni stvarni naslov prikazuju zajednički stvarni naslov delova, a naslovi pojedinačnih delova se navode u napomeni o sadržaju (videti 7.7);
- 2) određeni opisi koji naslov svakog pojedinačnog dela prikazuju kao glavni stvarni naslov, a zajednički stvarni naslov delova se navodi u području izdavačke celine (videti 6.1.5);
- 3) određeni opisi koji kao glavni stvarni naslov prikazuju kombinaciju (a) zajedničkog stvarnog naslova delova i (b) naslova svakog pojedinačnog dela (videti 1.1.3.7, 1.1.5.3);
- 4) određeni opisi koji pokazuju analizu komponentnih delova (videti Ipline Preporuke za primenu ISBD-a za opis komponentnih delova).³⁴

Opis na više nivoa se zasniva na podeli podataka za opis na dva ili više nivoa. Prvi nivo sadrži podatke zajedničke za celinu ili glavni izvor. Drugi i sledeći nivoi sadrže podatke koji se odnose na svaku zasebnu jedinicu. Obrada se vrši na onoliko nivoa na koliko je to potrebno da bi se izvor i svi njegovi delovi u potpunosti opisali.

Elementi opisa se na svakom nivou navode istim redosledom i sa istom interpunkcijom kao i za jedinstveni izvor. Neki elementi mogu da se navedu na više nivoa. Kada naslovu dela ili kola izvora prethodi oznaka dela ili kola, ta dva podatka se odvajaju sa dvotačkom i razmakom (:).

U ISBD-u opis na više nivoa se primenjuje u sledećim slučajevima:

- 1) Opis fizički odvojenih jedinica izvora u više delova.

Primer

Remembrance of things past /Marcel Proust ; translated by C. K. Scott Moncrieff. – London : Chatto and Windus, 1957-. – Translation of: A la recherche du temps perdu

Vol. 1, Swann's way / illustrated by Ohilippe Jullian. – Translation of: Du côté de chez Swann. – This translation originally published 1922.

Part 1. – 1957 (1973 reprint). – 303 p., 4 leaves of plates : ill. ; 19cm. – ISBN 0-7011-1048-1 : £1.75

- 2) Opis fizički odvojenih izvora koji su dodatak drugom izvoru ili ga prate (videti 5.4, 5.4.3, 7.5).

³⁴ *Guidelines for the Application of the ISBDs to the Description of Component Parts.* – London : IFLA Universal Bibliographic Control and International MARC Programme, 1988. Dostupno onlajn na adresi: http://www.ifla.org/VII/s13/Component_Parts_final.pdf

Primer

A history of Hampshire and the Isle of Wight. – Westminster : Constable, 1900-1912. – 5 vol. : ill. (some col.), maps, ports. ; 32 cm. – (The Victoria history of the counties of England)

Index to the Victoria history of Hampshire and the Isle of Wight. – London : Constable, 1914. – 135 p. ; 32 cm

3) Opis fizički odvojenih jedinica viševrsne građe.

Primer

Minnesota politics and government : a history resource unit / Educational Services Division, Minnesota Historical Society. – [St. Paul : Minnesota Historical Society, 1976]. – 2 cases in 1 ; 34 cm

People serving people / Judy A. Poseley. – 30 p. : ill. ; 28 cm

Voices of Minnesota politicians. – 1 sound disc : 33 1/3rpm, mono ; 30 cm

Kada su svi delovi monografskog izvora u više delova objavljeni, na prvom nivou se navodi godina izdavanja prvog i poslednjeg dela (videti 4.4.10 i obrazac za interpunkciju G područja 4). Godine izdavanja svakog dela se navode na drugom ili sledećem nivou.

Kada je izlaženje monografskog izvora u više delova u toku, na prvom nivou se navodi godina izdavanja prvog dela bez obzira na numeričku oznaku dela (videti 4.4.10 i obrazac za interpunkciju G područja 4). Godine izdavanja svakog dela se navode na drugom ili sledećem nivou.

Podatak o opsegu se navodi na prvom nivou kada su svi delovi monografskog izvora u više delova objavljeni i opisani. U bilo kom drugom slučaju podatak o opsegu se navodi na drugom ili sledećem nivou.

Kartografska građa

Ako je odmah na početku, ili tokom izlaženja, poznato da se mesto izdavanja i naziv izdavača menja za svaki deo monografskog izvora u više delova, na to se ukazuje na prvom nivou frazama "[Različita mesta izdavanja] : [različiti izdavači]" ili njihovim ekvivalentima na drugom jeziku, a nazivi pojedinačnih mesta izdavanja i izdavača se navode na drugom ili sledećem nivou.

DODATAK B: DVOSMERNI ZAPISI

Dvosmerni zapisi su zapisi sa više pisama, pisani pismima sleva nadesno i zdesna nalevo.

Svaka promena pisma započinje u novom redu opisa na odgovarajućoj margini, osim ako se smer pisma menja u okviru jednog elementa. Propisana interpunkcija se navodi na početku novog elementa načinom koji zahteva to pismo, osim za tačku, zarez ili tačku- zarez datih na kraju prethodnog elementa načinom koji zahteva to pismo (videti i 0.3.2). Tako se tačkom u okviru tačke, zareza, razmaka i zareza (. –) završava prethodni element, a povlakom započinje sledeći element u novom redu na odgovarajućoj margini.

= Dictionnaire moderne, français-arabe / par Mitri Elias القاموس الحديث، فرنسي - عربي / تأليف متري إلياس
= 4e éd., rev. et augm. – طبعة 4 ، منقحة ومزيدة
= Le Caire : Elias' Modern Press, 1974. – القاهرة : المطبعة المصرية

(Prvo su preuzeti podaci na arapskom jeziku)

Dictionnaire moderne, français-arabe / par Mitri Elias القاموس الحديث، فرنسي - عربي / تأليف متري إلياس
– 4e éd., rev. et augm. = طبعة 4 ، منقحة ومزيدة
– Le Caire : Elias' Modern Press = القاهرة : المطبعة المصرية ، 1974.

(Prvo su preuzeti podaci na francuskom jeziku)

DODATAK C: PROPISANE OPŠTE I POSEBNE OZNAKE GRAĐE

Sledeća lista opštih i posebnih oznaka građe je ponuđena kao preporuka za upotrebu pri izradi zapisa na srpskom jeziku. Lista nije sveobuhvatna.

OPŠTA OZNAKA GRAĐE	POSEBNA OZNAKA GRAĐE
Kartografska građa	atlas dijagram globus geografska karta model presek slika dobijena daljinskim opažanjem deo snimak
Elektronski izvor	CD-ROM CD-RW CD-WO DVD-Audio DVD-Data DVD-RW DVD-RAM DVD-Video Elektronski čip-kartridž Elektronski disk Elektronski optički disk Elektronska kasetna Elektronski kolut sa trakom
Grafička građa	umetnička reprodukcija didaktički list blok fotografija slika karte za igru razglednica plakat grafički list ili posebni grafički procesi (na primer, ksilografija, litografija, bakrorez), već prema tome šta je prikladno stereografska slika skripta tehnički crtež zidna tabela
Hologram	hologramski film hologramska ploča

OPŠTA OZNAKA GRAĐE	POSEBNA OZNAKA GRAĐE
Komplet <i>videti</i> Viševrsna građa	
Mikrooblik	aperturna kartica neprozirna mikrokartica mikrofiš mikrokartridž mikrofilmska kasetna kolut mikrofilma odrezak mikrofilma
Film	kinokartridž filmska kasetna petlja filma kolut filma
Viševrsni izvor	konstrukcijski pribor igra
Muzikalije	partitura horska partitura kratka partitura sažeta partitura deonica klavirska (violinska itd.) dirigentska deonica studijska partitura vokalna partitura
Štampani tekst	
Zvučni zapis	audio kartridž audio kasetna gramofonska ploča kolut zvučne trake SACD DVD
Videozapis	video kartridž video kasetna video disk kolut video trake DVD-audio DVD-ROM DVD-video
Vizuelna projekcija	odrezak filma dijafilm mikroskopski preparat dijapozitiv stereografski kolut prozirnica

DODATAK D: SKRAĆENICE

Sledeće skraćenice koje se koriste u području 5 u zapisima na srpskom jeziku su preporučene, ali ne i obavezne. Ostale skraćenice koje se preporučuju u okviru ISBD-a su prema standardu ISO 832 i ISO 31.

c-b	crno-belo
CD	kompakt disk (zvučni zapisi)
CD-I	interaktivni kompakt disk
CD-ROM	memorija samo za čitanje na kompakt disku
cm/s	centimetara u sekundi
u boji	u boji
kopirajt	cop.
prečnik	prečnik
DVD	
DVD-Audio	
DVD-ROM	
DVD-Video	
kadrova	kadrova
inča	inča
ips	inča u sekundi
m/s	metara u sekundi
mono	monofonski.
p	datum fonograma
foto CD	foto kompakt disk
kvad.	kvadrofonski
o/min.	obrtaja u minuti
zvuk	zvuk
bez zvuka	bez zvuka
stereo.	stereofonski

DODATAK E: REČNIK

Akronim (Acronym) Reč sastavljena od početnih slova uzastopnih delova ili glavnih delova i/ili svake uzastopne reči, ili glavnih reči složenog termina kao što su naziv kolektivnog tela ili naslov. (*Vidi i* Skraćenica)

Alternativni stvarni naslov (Alternative title) Drugi deo glavnog stvarnog naslova koji se sastoji od dva dela (od kojih svaki ima oblik samostalnog naslova) spojena veznikom "ili", ili njegovim ekvivalentom na drugom jeziku.

Analitička naslovna strana (Analytical title page) Naslovna strana izabrana kao osnov za opis dela bibliografskog izvora za koji se takođe pravi potpuni opis, na primer naslovna strana monografske publikacije u okviru monografske serije.

Antikvarna knjiga (Antiquarian) *videti* Stariji monografski izvor.

Aperturna kartica (Aperture card) Kartica sa otvorom ili „prozorom“ u koji je ugrađena jedna ili više mikrofotografija.

Audio kartridž (Sound cartridge) *videti* Kartridž

Audio kasetna (Sound cassette) *videti* Kasetna

Bibliografski izvor (Bibliographic resource) *videti* Izvor.

Bibliografski opis (Bibliographic description) Skup bibliografskih podataka koji opisuju i identifikuju izvor.

Blok (Flip chart) Skup tematski povezanih tabaka sa podacima, međusobno pričvršćenih na vrhu ili sa strane, namenjenih za prikazivanje na staklu.

Boja (Colour) Dve ili više boja kojima je program kodiran ili koje monitor prikazuje. Program kodiran da prikazuje boje zahteva monitor u boji, a u slučaju nekih računara zahteva grafičku karticu ili ploču.

Broj izdavača (Štampana muzikalija) (Publisher's number (Notated music)) Kataloški broj koji dodeljuju izdavači muzikalija. Obično se nalazi na naslovnim stranama njihovih štampanih muzikalija, a namenjen je za identifikovanje tog izvora i treba da olakša naručivanje i distribuciju. Može da uključuje i naziv izdavača.

Broj klišea (Štampana muzikalija) (Plate number (Notated music)) Broj dodeljen izvornim klišeima. Javlja se pri dnu stranice štampane muzikalije i identifikuje klišee sa kojih je izdanje otisnuto. Broj klišea može da sadrži kombinaciju brojeva, slova i simbola. Može da sadrži i naziv izdavača.

Celokupan izvor (Whole resource) Entitet koji podrazumeva izvor kao takav, njegovo spremište, dokumentaciju i propratnu građu, onako kako je proizveden i/ili objavljen u obliku jedne jedinice i kao takav čini osnovu za pojedinačan bibliografski opis. (*Videti i* Izvor, Izvor kao takav).

Časopis (Journal) Termin koji se često koristi za periodične publikacije, naročito za one naučnog karaktera.

Daljinski pristup (Remote access) Način pristupa elektronskom izvoru pohranjenom na serveru kome se pristupa preko računarske mreže.

Datum fonograma (Phonogram date) („P“) Znak kopirajta „P“ sa datumom iza je opšte poznat kao „datum fonograma“. Njegovo značenje varira usled različitih konvencija i zakona o kopirajtu, ali uopšteno ukazuje na datum izrade zvučnog zapisa.

Deonica (Part) Muzičko delo štampano za jednog od izvođača u ansamblu.

Didaktički list (Flash card) Kartica ili drugi neprovidni materijal namenjen za brzo prikazivanje, na kome su odštampane reči, brojevi ili slike.

Dijafilm (Filmstrip) Rolna filma, obično od 16 mm ili 35 mm, koja sadrži niz slika namenjenih gledanju kadar po kadar, sa ili bez prpratnog zvuka. Ukoliko je kraća strana kadra paralelna sa ubušenjima za zupce, dijafilm se opisuje kao da ima „jedan kadar“; ako je duža strana kadra paralelna sa perforacijama, opisuje se kao „dupli kadar“.

Dijapozitiv (Slide) Dvodimenzionalna slika na filmu ili drugoj providnoj podlozi stavljenoj u okvir koja je namenjena za upotrebu uz pomoć kinoprojektora ili sredstva za uvećavanje.

Dimenzije (Dimensions) Linearne mere (visina, širina, dubina) izvora i/ili dimenzije relevantne za korišćenje izvora u slučaju izvora za čije je korišćenje neophodna oprema.

Diorama (Diorama) Trodimenzionalni prikaz scene, izrađen postavljanjem predmeta, figura i slično ispred dvodimenzionalne oslikane pozadine.

Direktan pristup (Direct access) Metod korišćenja elektronskog izvora upotrebom nekog fizičkog nosioca kao što su disk/optički disk, kasetna ili kartridž, dizajniranog tako da ga korisnik umetne u periferni uređaj povezan sa računarom.

Dodatak (Supplement) Izvor, obično objavljen odvojeno, koji dopunjuje glavni izvor tako što ga ažurira ili ga na drugi način nastavlja, ili njegov sadržaj čini nešto što glavni izvor ne sadrži. Dodatak može i ne mora da ima naslov koji je podređen naslovu glavnog izvora. (*Videti i Zajednički stvarni naslov, Podređeni naslov*).

Dokument (Document) *videti* Izvor.

Dokumentacija (Elektronski izvor) (Documentation (electronic resource)) Informacije koje je izdao izdavač, proizvođač i slično zajedno sa izvorom, obično u formi uputstva za upotrebu (ponekad i u elektronskom obliku), koje opisuju kako se pokreću, njima rukuje i održavaju elektronski izvor i računarski sistem.

Elektronski izvor (Electronic resource) Izvor koji sadrži računarski upravljaju građu, uključujući i građu koja zahteva upotrebu perifernih uređaja (na primer CD-ROM čitač) koji su povezani sa računarom; izvori mogu i ne moraju da se koriste i na interaktivan način. Postoje dva tipa izvora: podaci (informacije u obliku brojeva, slova, grafičkih elemenata, slika i zvukova ili njihove kombinacije) i programi (komande ili rutine za izvođenje određenih zadataka, uključujući i obradu podataka). Dodatno oni mogu biti kombinovani da uključuju i elektronske podatke i programe (na primer, edukacione softvere sa tekstom, grafike i programe).

Element (Element) Reč ili fraza, ili skup znakova koji predstavljaju odvojenu jednicu bibliografske informacije i obrazuju deo područja bibliografskog opisa.

Faksimilna reprodukcija (Facsimile reproduction) Novo izdanje izvora čiji glavni deo čine reprodukovane originalne stranice ranijeg izdanja. Izdavač se obično razlikuje od izdavača prethodnog izdanja i često ima sopstvenu naslovnu stranu i druge uvodne sadržaje.

Faksimilno izdanje (Facsimile reprint) *videti* Faksimilna reprodukcija.

Film (Motion picture) Film određene dužine, sa ili bez magnetnog ili optičkog zvučnog zapisa, na kome se nalazi sukcesivni niz slika koje pri brzom projekciji jedne za drugom stvaraju iluziju kretanja.

Filmska kasetna (Film cassette) *videti* Kasetna.

Fizički nosilac (Physical carrier) Medijum na koji (ili u koji) mogu da se pohrane podaci, zvuk, slike, programi, i tako dalje. Za određene vrste građe fizički nosilac čini medijum za pohranjivanje (na primer, traka, film) koji je ponekad smešten u plastično, metalno ili drugo spremište (na primer, kasetna, kartridž) koje je integralni deo izvora. (*Videti i* Spremište; Medijum).

Forma (Form/forme) *videti* Štamparska forma

Format (Elektronski izvor) (Format (Electronic resource)) Način na koji su podaci organizovani u ulaznom ili izlaznom mediju ili memoriji.

Format (Format) Uopšteno se odnosi na određenu fizičku prezentaciju izvora.

Format (Stariji monografski izvor) (Format (Older monographic resource)) Oznaka broja svih strana sa štampanim tekstom svih štamparskih formi. Folio (2o, 2:o itd.) čine dva lista sa štampanim tekstom, četvrtinu (4o, 4:o itd.) čine četiri lista, osminu (8o, 8:o itd.) čine osam listova i tako dalje.

Format (Štampane muzikalije) (Format (Printed music)) *videti* Format štampanih muzikalija

Fotografija (Photograph) Neprovidni otisak proizveden delovanjem svetla na osetljivi film.

Generički izraz (Generic term) (1) Opšti izraz koji označava vrstu ili oblik i/ili periodičnost izvora. Izrazi kao što su Abhandlungen, annales, annual report, bulletin, cahiers, compte rendu des séances, circular letter, journal, newsletter, occasional paper, proceedings, report, transactions i njihovi ekvivalenti na drugom jeziku se smatraju generičkim izrazima. (2) Kod muzičkih dela generički izraz se odnosi na muzički oblik ili žanr.

Glavni izvor podataka (Prescribed source of information) *videti* Izvori podataka

Glavni stvarni naslov (Title proper) Glavni naslov izvora, to jest naslov izvora u onom obliku u kom se on pojavljuje u glavnom izvoru podataka za područje glavnog stvarnog naslova i podataka o odgovornosti. Glavni stvarni naslov obuhvata bilo koji alternativni stvarni naslov, ali isključuje uporedne stvarne naslove i ostale podatke uz naslove. U slučaju sekcije ili nekih dodataka i naslova kola ili delova, glavni stvarni naslov može da sadrži dve ili više komponenata: zajednički stvarni naslov (ili naslov nadređene izdavačke celine ili monografskog izvora u više delova), podređeni naslov i oznaku podređenog naslova. Kod izvora koji sadrže nekoliko pojedinačnih dela, glavni stvarni naslov je zajednički naslov. Za izvore koji sadrže nekoliko pojedinačnih dela i koji nemaju zajednički stvarni naslov se smatra da nemaju

glavni stvarni naslov. Izdavačka celina i kolo takođe imaju svoj glavni stvarni naslov. (*Videti i Zajednički stvarni naslov, Podređeni naslov, Oznaka podređenog naslova*).

Grafička građa (Graphic) Dvodimenzionalna slika (ili skup slika) koja je u svom originalnom obliku proizvedena tehnikama kao što su crtanje, graviranje, slikanje ili fotografisanje. Grafička građa je obično čitljiva golim okom, osim u slučaju stereografske slike kada je potrebna posebna oprema za upotrebu.

Grafički list (Print) Bakrorez, gravira, litografija i slično, u ograničenom umetničkom izdanju. Umesto toga, upotrebljava se kao naziv za proces.

Gramofonska ploča (Sound disc) (1) Ploča od plastike ili drugog materijala na kojoj su zabeležene zvučne vibracije. (2) Optički disk na kome je zvuk digitalno kodiran na metalnoj površini zaštićenoj polikarbonatom.

Hologram (Hologram) Trodimenzionalna slika koja je izrađena procesom koji se zasniva na principu interferencije svetlosti.

Horska partitura (Chorus score) Notni zapis dela za glasove i instrumente koji sadrži samo horsku muziku u obliku partiture bez instrumentalne pratnje.

Igra (Game) Komplet materijala proizvedenih za korišćenje prema određenim pravilima igre i/ili uputstvima.

Ilustracija (Illustration) Dijagramski, slikovni ili drugi grafički prikaz koji se pojavljuje u izvoru.

Ilustracija u boji (Coloured illustration) Ilustracija bilo koje boje; crna i bela boja i senčenje sivom bojom se ne smatraju bojom.

Ime fizičke datoteke (Data set name) *videti* Naziv datoteke

Impresum (Masthead) Podatak o naslovu, vlasništvu, urednicima i tako dalje, novina ili časopisa; iako je njegova lokacija promenljiva, kod novina se on obično nalazi na uredničkoj strani ili na vrhu naslovne strane, a kod časopisa na strani sa sadržajem.

Inicijal (Initialism) Početna slova naziva organizacije ili drugog entiteta ili bilo koje grupe reči. (*Videti i Akronim*).

Integrativni izvor (Integrating resource) Izvor koji se dopunjava ili menja pomoću dodataka koji ne ostaju odvojeni već se integrišu u celinu. Integrativni izvor može da bude završen ili kontinuirani. Primeri integrativnih izvora su izvori sastavljeni od slobodnih listova i Web prezentacije koje se ažuriraju.

ISBN (Međunarodni standardni broj knjige) (International Standard Book Number) ISBN identifikuje izdanje dela koje je objavio određeni izdavač i jedinstven je za to izdanje. Dodeljuje ga ISBN agencija i zasniva se na standardu ISO 2108.

ISMN (Međunarodni standardni broj za štampane muzikalije) (International Standard Music Number) Međunarodni broj koji se izrađuje za štampane muzikalije. Brojeve dodeljuje međunarodna agencija u Berlinu. ISMN se ne dodeljuje zvučnim i video zapisima, kompaktnim diskovima, audio kasetama ili knjigama o muzici. Zasniva se na standardu ISO 10957.

ISRC (Međunarodni standardni kod za audio i audio-vizuelne zapise) Međunarodni sistem za identifikaciju audio zapisa i muzičkih video zapisa. Svaki ISRC je jedinstven i stalan identifikator određenog zapisa koji uvek može da se kodira u digitalni otisak prsta. Kodirani ISRC je sredstvo za automatsku identifikaciju određenog zapisa za koji se plaća naknada za licencu.

ISSN (Međunarodni standardni broj serijske publikacije) ISSN broj zajedno sa ključnim naslovom jedinstveno identifikuje određenu serijsku publikaciju (*videti ISSN Manual*³⁵). Dodeljuje ga ISSN mreža i zasniva se na standardu ISO 3297.

ISSN mreža (ISSN Network) Međunarodna mreža operativnih centara koji su zajednički odgovorni za stvaranje i održavanje automatizovanih banaka podataka koje obezbeđuju pouzdan registar kontinuiranih izvora u svetu. ISSN mreža je odgovorna za dodelu Međunarodnog standardnog broja serijske publikacije (ISSN).

Iteracija (Iteration) Primerak integrativnog izvora, onakav kakav je prvi put objavljen ili nakon ažuriranja.

Ivica karte (Neat line) Okvir, obično u obliku mreže, koji uokviruje sadržaj geografske karte.

Izdanje (Edition) Svi primerci jednog izvora izrađeni od istog originala koji je objavila ista agencija ili grupa agencija ili osoba. Za starije monografske izvore to podrazumeva sve primerke izvora štampane bilo kada iz istog štamparskog predloška. (*Videti i Faksimilna reprodukcija, Otisak, Izdanje, Štamparska varijanta, Matrica, Kliše, Varijanta, Verzija*).

Izdanje (Serijska publikacija) (Issue (Serial)) Jedan od uzastopnih delova serijske publikacije; termin se koristi za označi uzastopni deo serijske publikacije na najnižem nivou.

Izdanje (Štampani monografski izvor) (Issue (Printed monographic resource)) Oni primerci izdanja koji čine planiranu izdavačku jedinicu, a imaju jednu ili više razlika u odnosu na ostale primerke tog izdanja (na primer, nova naslovna strana ili kolofon koji izričito identifikuje primerke kao odvojenu jedinicu). (*Videti i Faksimilna reprodukcija, Otisak, Štamparska varijanta, Varijanta*). **Za filmove videti** Ponovljeno izdanje.

Izdavačka celina (Series) (1) Grupa pojedinačnih izvora koji su povezani činjenicom da svaki izvor ima pored sopstvenog naslova i zajednički stvarni naslov koji se odnosi na grupu kao celinu, to jest glavni stvarni naslov izdavačke celine. Pojedinačni izvori mogu i ne moraju da budu numerisani. Tomovi i slično u okviru izdavačke celine mogu da budu monografski ili kontinuirani izvori. (2) Numerisani uzastopni niz svezaka ili delova u okviru serijske publikacije.

Izdavačka celina geografske karte (Map series) Izvestan broj srodnih, ali fizički odvojenih i bibliografski različitih kartografskih jedinica koje je proizvođač (proizvođači) ili kolektivni izdavač (izdavači) grupisao. Pri bibliografskom tretiranju cela takva grupa se identifikuje pomoću bilo koje zajedničke jedinstvene karakteristike ili kombinacije karakteristika, uključujući i zajedničku oznaku (na primer, zajednički naslov, broj ili njihova kombinacija); identifikacioni sistem lista (uključujući i sistem uzastopne ili hronološke numeracije); razmere; izdavača; kartografske specifičnosti; jedinstveni formati, i tako dalje.

35 ISSN Manual. Dostupno na <http://www.issn.org/en/node/343>

Izlazni medijum *videti* Medijum

Izvor (Resource) Entitet, materijalan ili nematerijalan, koji obuhvata intelektualni i/ili umetnički sadržaj i osmišljen je, proizveden i/ili objavljen kao jedinica koja čini osnovu pojedinačnog bibliografskog opisa. Izvori uključuju tekst, muziku, nepokretne i pokretne slike, grafike, geografske karte, zvučne zapise i video zapise, elektronske podatke ili programe, uključujući i one koji se objavljuju periodično. (*Videti* i Izvor kao takav, Celokupan izvor).

Izvor kao takav (Resource itself) Entitet koji sadrži intelektualni i/ili umetnički sadržaj izvora uključujući, i njegov fizički nosilac i neodvojivo pričvršćene nalepnice sa kojima je izvor proizveden i/ili objavljen, u slučajevima kada je to primenljivo. (*Videti* i Izvor, Celokupan izvor).

Izvor u više delova (Multipart resource) Izvor sastavljen od samostalnih delova koji se smatraju, napravljeni su, realizovani su ili uređeni kao jedna jedinica. Izvor u više delova može da bude monografski izvor u više delova ili serijska publikacija.

Izvori podataka (Sources of information) Izvor ili izvori iz kojih se preuzimaju podaci za bibliografski opis. Ovi izvori su propisani u određenom redosledu.

Glavni izvori (Prescribed source) Izvor ili izvori iz kojih se preuzimaju podaci za unos svakog elementa ili područja bibliografskog opisa. Redosled izvora je propisan.

Primarni izvor (Preferred source) Redosled kojim se vrši izbor izvora opisa u okviru mogućih izvora.

Kartografska građa (Cartographic resource) Građa sa prikazom Zemlje u celini ili nekog njenog dela ili nekog drugog nebeskog tela u bilo kojoj razmeri, kao što su dvodimenzionalne i trodimenzionalne karte i planovi; aeronautičke, nautičke i nebeske karte; globusi; blok dijagrami; sekcije karte; aerofotografije, satelitske fotografije i fotografije prostora; slike dobijene daljinskim opažanjem; atlas; ptičje perspektive.

Kartridž (Cartridge) Kolut filma ili magnetne trake trajno zatvoren u kutiji, čiji su krajevi međusobno spojeni kako bi se omogućila neprekidna reprodukcija bez premotavanja. Koristi se za smeštanje mikroreprodukcija teksta i/ili slika (na primer mikrokartridž) ili zvučnih snimaka (na primer zvučni kartridž), filmova (na primer film kartridž) ili vizuelnih sadržaja (na primer video kartridž). Obično je napravljen tako da se umeće u opremu za reprodukciju i da prikazuje sadržaj na ekranu.

Kaseta (Cassette) Trajno zatvorena kutija sa filmskom ili magnetnom trakom koja sadrži kolutove za odmotavanje i namotavanje, a koja služi za smeštanje mikroreprodukcija teksta i/ili slika (to jest mikrokaseta) ili zvučnih snimaka (to jest audio kaseta), filmova (to jest filmska kaseta) ili vizuelnih sadržaja (to jest video kaseta). Obično je napravljena tako da se umeće u opremu za reprodukciju i da prikazuje sadržaj na ekranu.

Kinokartridž (Film cartridge) *videti* Kartridž.

Klavirska (violinska i tako dalje) dirigentska deonica (Piano (violin, etc.) conductor part) Izvođačka deonica kojoj su dodati sitnijim notama označeni nastupi pojedinih instrumenata, što omogućuje izvođaču da deluje i kao dirigent; poznata i pod nazivom „klavirska (violinska i tako dalje) dirigentska partitura“.

Kolektivni izdavač (Issuing body) Kolektivno telo pod čijim pokroviteljstvom izvor može da se objavi. Telo može i ne mora da bude odgovorno za intelektualni sadržaj izvora i može i ne mora da bude izdavač.

Kolektivno telo (Corporate body) Organizacija ili grupa osoba i/ili organizacija koju identifikuje određeni naziv. To mogu da budu povremene grupe i događaji, poput sastanaka, konferencija, kongresa, ekspedicije, izložbi, festivala i sajmova.³⁶ Tipični primeri kolektivnih tela su udruženja, institucije, poslovne firme, neprofitne organizacije, vlade, vladine agencije, verske organizacije i konferencije. (*Videti i Kolektivni izdavač*).

Kolo (Subseries) Izdavačka celina koja se pojavljuje kao deo nadređene izdavačke celine. Kolo može, ali i ne mora da ima naslov koji je podređen stvarnom naslovu nadređene izdavačke celine.

Kolofon (Colophon) Podatak koji se obično nalazi na kraju izvora i daje informacije o njegovom izdavanju ili štampanju, a u nekim slučajevima sadrži i druge bibliografske podatke, uključujući i naslov. Naročito u knjigama iz petnaestog i šesnaestog veka i azijskim knjigama do dvadesetog veka kolofon je mogao da sadrži podatke koje se u kasnije štampanim knjigama nalaze na naslovnoj strani. (*Videti i Naslovnu stranu, Zamena za naslovnu stranu*)

Kolut (Reel) Obodni okrugli držač sa rupom koji se okreće i oko koga je obavijen kotur filmske ili magnetne trake. Koristi se za zapisivanje mikroreprodukcija teksta i/ili slika (kolut mikrofilma), ili reprodukciju zvuka (kolut zvučne trake), filmova (kolut filma) ili video snimka (to jest kolut video trake). Obično je napravljen tako da umetanje u uređaj za prikazivanje ili reprodukovanje.

Kolut filma (Film reel) *videti* Kolut.

Kolut mikrofilma (Microfilm reel) *videti* Kolut

Kolut video trake (Videoreel) *videti* Kolut

Kolut zvučne trake (Sound reel) *videti* Kolut

Komplet (Kit) *videti* Viševrsna građa

Kontejner (Container) Bilo koje spremište izvora, grupe izvora ili dela izvora koji je fizički odvojiv od građe koju sadrži. (Zaštitni omot, album, zaštitna kutija, ili fascikla za niz diskova/optičkih diskova je kontejner, ali kasete ili kartridži nisu.) (*Vidi i Fizički nosilac*)

Kontinuirani izvor (Continuing resource) Izvor koji se objavljuje tokom vremena i nema unapred utvrđen završetak. Kontinuirani izvor je ili serijska publikacija ili tekući integrativni izvor.

Korice (Cover) Spoljašnji omot izvora od bilo kog materijala.

Korični naslov (Cover title) Naslov štampan na (originalnoj) prednjoj korici izvora.

List (Sheet) Za potrebe područja materijalnog opisa, pojedinačan list hartije koji nije tabla, ali je štampan samo sa jedne ili sa obe strane.

List (Stariji monografski izvori) (Sheet (Older monographic resource)) List hartije ili drugog ručno izrađenog materijala veličine koja pokriva štamparsku formu štamparske prese.

Logo (Logo) Karakterističan znak ili skup znakova koji čine izraz (poput novina, kompanije, organizacije), često oblikovan u stilizovanoj ili dekorativnoj formi.

³⁶ Videti Form and structure of corporate headings : recommendations of Working Group on Corporate Headings / approved by Standing Committees of the IFLA Section on Cataloguing and the IFLA Section on Official Publications. – London : IFLA International Office for UBC, 1980.

Lokalni pristup (Local access) *videti* Direktan pristup.

Matična stranica (Home page) Glavni ili uvodni ekran hipertekstualnog dokumenta World Wide Web lokacije. Matične stranice su podskup "Web stranica" koje prezentuju informacije o sistemima, uslugama i proizvodima, a sadrže i veze u obliku reči, URL i slično, ka drugim srodnim dokumentima i Web lokacijama.

Medijum (Medium) Građa *bilo kog* oblika (filmovi, dijafilmovi, dijapozitivi, video snimci, audio snimci, CD-ROM-ovi, DVD-jevi, mašinski čitljive datoteke, računarski programi i tako dalje) koja sadrži i prenosi informacioni sadržaj. (*Videti i* Format (Elektronski izvori); Viševrsni izvor; Fizički nosilac).

Mikrofilmska kasetna (Microfilm cassette) *videti* Kasetna

Mikrofiš (Microfiche) Pravougaoni delić filma koji sadrži komplet dvodimenzionalno raspoređenih mikrofotografija. Mikrofiševi obično sadrže naslove i druge bibliografske podatke čitljive bez uvećanja.

Mikrokartridž (Microfilm cartridge) *videti* Kartridž

Mikrooblik (Microform) Izvor koji sadrži slike premale da bi bile vidljive golim okom; predviđeno je uvećanje da bi se koristio.

Monografski izvor (Monographic resource) Izvor koji je celovit kao jedan deo, ili čiju celovitost treba da čini određeni broj delova.

Monografski izvor u više delova (Multipart monographic resource) Monografski izvor u određenom broju fizički odvojenih delova za koje se zna da se smatraju jednom jedinicom ili su tako izdati; odvojeni delovi mogu da imaju sopstvene naslove i podatke o odgovornosti. Nijedan deo nema primarni značaj.

Muzička deonica (Music part) *videti* Deonica (Štampana muzikalija).

Nadnaslov (Avant-titre) Podaci uz naslov koji prethode glavnom stvarnom naslovu i pojavljuju se iznad glavnog stvarnog naslova u glavnom izvoru podataka za područje glavnog stvarnog naslova i podataka o odgovornosti.

Nadređena izdavačka celina (Main series) Izdavačka celina koja sadrži jednu ili više podređenih izdavačkih celina.

Nadređeni stvarni naslov (Common title) Onaj deo stvarnog naslova koji nosi grupa srodnih jedinica pored posebnih naslova sekcija. Nadređeni stvarni naslov služi da ukaže na njihovu vezu i zajedno sa naslovom sekcije identifikuje određeni izvor. Nadređeni stvarni naslov može da bude zajednički za glavnu jedinicu i njen dodatak ili dodatke, kao i za glavnu izdavačku celinu i kola, ako dodaci ili kola imaju podređeni stvarni naslov ili naslove.

Naslov (Title) Reč ili fraza ili skup karaktera koji se obično pojavljuje u izvoru i predstavlja naziv izvora ili dela (ili grupe samostalnih dela) sadržanog u njemu. Izvor će obično imati nekoliko naslova (na primer, u glavnom izvoru podataka, na nekom drugom mestu u izvoru ili na njegovom spremištu ili na propratnoj građi) i ti naslovi mogu da budu identični ili da se međusobno razlikuju. (*Videti i* Zajednički stvarni naslov, Podređeni naslov).

Naslov geografske karte (Map sheet title) Stvarni naslov pojedinačnog lista geografske karte koja pripada nekoj celini nevezano od naslova celine.

Naslov nad tekstem (Caption title) Naslov izvora koji se nalazi na početku prve strane teksta.

Naslov sekcije (Section title) Naslov specifičan za sekciju koji služi za razlikovanje dela grupe srodnih izvora koji imaju zajednički stvarni naslov. Naslov sekcije je podređen zajedničkom stvarnom naslovu kojim se identifikuje izvor, bez obzira na to da li je naslov sekcije karakterističan ili ne.

Naslovna strana (Title page) Strana koja je obično na početku izvora i daje najcelovitiju informaciju o izvoru i delu ili delima sadržanim u njemu. Sadrži naslov i obično, mada ne neizostavno, najpotpuniji podatak o naslovu, podatke o odgovornosti i ceo podatak o izdavanju ili njegov deo. Kada su elementi, koji se obično nalaze na naslovnoj strani, bez ponavljanja podeljeni na dve suprotne strane, obe se smatraju naslovnom stranom.

Naslovna strana izdavačke celine (Series title page) Dodatna naslovna strana na kojoj se nalazi glavni stvarni naslov izdavačke celine i obično, mada ne uvek, ostali podaci o izdavačkoj celini (na primer, podatak o odgovornosti, numeričku oznaku, datum koji se odnosi na izdavanje, naslov izvora u okviru izdavačke celine).

Naslovni ekran (Title screen) Podatak o stvarnom naslovu koji se pojavljuje na monitoru ili ekranu, obično prikazani u prvom ili uvodnom kadru izvora.

Naziv datoteke (File name) Naziv koji se obično sastoji od maksimalnog broja alfanumeričkih znakova koji se koriste za identifikaciju, ili od izvora podataka ili računarskog programa. Takođe je poznat i pod nazivom ime fizičke datoteke.

Neknjižna građa (Nonbook resource) Monografski izvori kao što su audiovizuelni izvori, zvučni zapisi, video zapisi i nepokretne i pokretne slike.

Neprozirna mikrokartica (Microopaque) Pravougaona neprovidna kartica na kojoj se nalazi skup dvodimenzionalno raspoređenih mikrofotografija.

Nosilac (Carrier) *videti* Fizički nosilac.

Novine (Newspaper) Serijska publikacija koja se objavljuje u čestim intervalima, obično dnevno, nedeljno ili dva puta nedeljno, i koja izveštava o događajima i razmatra tekuće teme od opšteg interesa.

Numeracija (Numbering) Identifikacija svakog od uzastopnih svezaka ili delova izvora. Opis može da sadrži numeričku, slovnu ili neku drugu oznaku, ili njihovu kombinaciju sa propratnim izrazom ili bez njega (tom, broj i slično) i/ili hronološku oznaku.

Objavljeno sa (Issued with) Oznaka koja se koristi za izvor koji je izdavač uredio i objavio zajedno sa jednim ili više drugih izvora (obično sa različitim naslovnim stranama i paginacijom). (*Videti i Privezano*)

Oblik štampane muzikalije (Notated music format) Oblik u kome je delo predstavljeno u izvoru koji se opisuje (na primer, partiture, deonice).

Odrezak mikrofila (Microfilm slip) Manja dužina filma koja se ne nalazi na kolutu.

Opis na više nivoa (Multilevel description) Metod bibliografskog opisa koji se zasniva na podeli podataka opisa na dva ili više nivoa. Prvi nivo sadrži podatke koji su zajednički za ceo ili glavni izvor. Drugi i sledeći nivoi sadrže podatke koji se odnose na pojedinačni deo ili drugu jedinicu.

Opseg (Extent) Broj jedinica i/ili delova jedinica koje čine izvor. Opseg takođe može da uključuje i trajanje.

Opšta oznaka građe (General material designation) Termin koji označava vrstu građe kojoj izvor pripada.

Otisak (Impression) (1) Svi primerci jednog izdanja stvoreni u jednom trenutku ili jednim postupkom. (2) Svi primerci listova izvora štampani u jednom tiražu sa istog štamparskog predloška.

Otisak prsta (Fingerprint) Skup karaktera izvedenih iz starijeg monografskog izvora, sa ciljem jednoznačnog identifikovanja izdanja. Sastoji se od određenog broja karaktera preuzetih iz više utvrđenih mesta u tekstu izvora, praćenih brojevima koji ukazuju na izvor jednog ili više karaktera i/ili slova koji su pokazatelj smera vodenih crta i/ili datuma, onako kako se oni pojavljuju u području izdavanja, proizvodnje, distribucije i tako dalje.

Ova definicija se uglavnom odnosi na izvore, uključujući i interaktivne multimedije, koji su opšte dostupni, a uključuje i one kojima se pristupa putem telekomunikacija. Uključeni su, međutim, i izvori proizvedeni i/ili napravljeni za ograničenu distribuciju, za plaćanje po upotrebi, ili napravljeni po narudžbini. Izvori koji su uskladišteni u dugotrajnoj memoriji računara (ROM) se smatraju delom uređaja u koji su pohranjeni, i ako se katalogizuju tretiraju se kao izvori koji zahtevaju daljinski pristup. Programirane igračke, kalkulatori, i drugi programirani objekti nisu obuhvaćeni ISBD-om.

Oznaka dela (Part designation) Numeracija koja prati zajednički stvarni naslov i koja sama za sebe ili zajedno sa naslovom dela služi da bi se međusobno razlikovali delovi izvora u više delova.

Oznaka izdavačke celine geografskih karata (Map series designation) Kodiran numerički ili alfanumerički identifikator koji je izdavač dodelio izdavačkoj celini geografskih karata.

Oznaka kola (Subseries designation) Numeracija koja prati stvarni naslov nadređene izdavačke celine i koja može da stoji sama ili zajedno sa stvarnim naslovom kola (*videti i Oznaka sekcije*).

Oznaka podređenog naslova (Dependent title designation) Numeracija koja sama ili zajedno sa podređenim naslovom služi da razlikuje jednu od dve ili više povezanih izvora sa zajedničkim stvarnim naslovom. (*Videti i Oznaka dela, Oznaka kola*).

Oznaka sekcije (Section designation) Numeracija koja prati zajednički stvarni naslov i koja sama ili zajedno sa naslovom sekcije služi za razlikovanje dela grupe srodnih izvora koji imaju zajednički stvarni naslov.

Partitura (Score) Štampana muzikalija koja sadrži sve delove za neki ansambl, a koje su predviđene da se čuju istovremeno. Obično su poređane jedna ispod druge na posebnim slog linijama. Takođe i generički izraz za različite načine notiranja u ovom obliku.

Periodična publikacija (Periodical) Vrsta serijske publikacije koja se objavljuje u redovnim intervalima, češće nego jednom godišnje i obično sadrži više članaka.

Periodičnost (Frequency) (1) Intervali u kojima se serijska publikacija objavljuje: dnevno, nedeljno, mesečno, godišnje. (2) Intervali u kojima se objavljuju dopune integrativnih izvora.

Petlja filma (Filmloop) Neprekidna petlja filma, obično u obliku kartridža sa 8 mm filmom čije je maksimalno trajanje 4½ min.

Plakat (Broadsheet, Broadside) Samostalno izdat list, štampan samo sa jedne strane koji se koristi nepresavijen; obično je namenjen slanju, javnom distribuiranju ili prodaji: na primer, proglas, oglas, informativni bilten.

Plakat (Poster) Objava ili oglas namenjen javnom izlaganju.

Podatak o izdanju (Edition statement) Reč, fraza ili skup karaktera koji ukazuju na to da je izvor deo nekog izdanja.

Podatak o izdavačkoj celini (Series statement) Glavni elementi koji identifikuju izdavačku celinu, uključujući i svaku numeraciju pojedinačnih izvora u okviru izdavačke celine. Takođe podrazumeva i podatak o tome da je izvor deo monografskog izvora u više delova.

Podatak o kolu (Subseries statement) Glavni element koji identifikuje kolo, uključujući i bilo koju numeraciju pojedinačnog izvora u okviru kola. U slučaju kola čiji naslov zavisi od naslova nadređene izdavačke celine, podatak o kolu uključuje oba naslova: i nadređene izdavačke celine i kola, a može da uključuje i oznaku kola. (*Videti i* Podatak o izdavačkoj celini).

Podatak o odgovornosti (Statement of responsibility) Ime, fraza, skup karaktera ili više njih koji se odnose na identifikaciju i/ili funkciju bilo koje osobe ili kolektivnog tela koje je odgovorno ili je učestvovalo u stvaranju ili izvođenju intelektualnog ili umetničkog sadržaja dela. Podatak o odgovornosti može da se pojavi zajedno sa naslovima (na primer, glavnim stvarnim naslovima, uporednim stvarnim naslovima, stvarnim naslovima pojedinačnih dela sadržanih u izvoru, naslova u podacima o izdavačkoj celini ili kolu) ili podatkom o izdanju.

Podatak o prapratnoj građi (Accompanying material statement) Kratak opis prapratne građe.

Podatak uz naslov (Other title information) Reč ili fraza ili grupa karaktera koja se pojavljuje uz glavni stvarni naslov izvora i podređena mu je. Podatak uz naslov se takođe pojavljuje i uz druge naslove i podređen im je (na primer, uporedni stvarni naslovi, stvarni naslovi pojedinačnih dela sadržanih u izvoru, naslovi izdavačkih celina/kola). Podatak uz naslov određuje, objašnjava ili dopunjuje naslov na koji se odnosi ili ukazuje na prirodu, sadržaj i slično izvora ili dela sadržanih u njemu, ili ukazuje na motiv ili priliku za koju je izvor napravljen. Termin podrazumeva podnaslove i nadnaslove, ali ne podrazumeva varijantne naslove (na primer, naslov na hrptu, spremištu, zaštitnom omotu, druge oblike glavnog stvarnog naslova) koji se nalaze u izvoru, ali ne u glavnim izvorima podataka.

Podela (Split) Podela kontinuiranog izvora na dva ili više novih i zasebnih kontinuiranih izvora.

Podređeni naslov (Dependent title) Naslov koji sam po sebi nije dovoljan da identifikuje izvor i koji zahteva dodavanje zajedničkog stvarnog naslova ili naslova glavnog izvora, ili naslov nadređene izdavačke celine. Primeri su naslovi delova, naslovi pojedinačnih listova kolekcije karata, naslovi nekih dodataka i neki naslovi kola i naslovi nekih delova monografskog izvora u više delova.

Područje (Area) Osnovni deo bibliografskog opisa koji sadrži podatke određene kategorije ili nekoliko kategorija.

Pojednostavljena partitura (Condensed score) Notni zapis glavnog muzičkog dela na minimalnom broju slog linija, obično organizovan prema instrumentalnim sekcijama.

Polulist (Half-sheet) (Stariji monografski izvor (Older monographic resource)) (1) Polovina lista, objavljena kao samostalna ili štampana, tako da se čita bez savijanja. (2) Takođe se koristi i kao tehnički izraz za označavanje polovine lista.

Ponovljeno izdanje (Audiovizuelna građa, zvučni zapisi, video zapisi i nepokretne i pokretne slike) (Reissue (Audiovisual resources, sound recordings, videorecordings, and still and moving images)) Imenovan ili na drugi način identifikovan određen broj primeraka izvora proizveden od iste matrice kao i prehodno izdanje, istog fizičkog oblika i od iste izdavačke ili produkcijske agencije. (*Videti i Izdanje*).

Ponovljeno izdanje (Film) (Reissue (Motion picture)) Kasnije izdanje dela koje je objavio drugi distributer. Kasnije izdanje izvornog distributera se naziva „re-izdanje“.

Posebna oznaka građe (Specific material designation) Termin kojim se označava specifična vrsta kojoj izvor pripada.

Preliminarije (Preliminaries) Naslovna strana ili naslovne strane (ili zamena za njih) zajedno sa njihovom poledinom i sve stranice koje prethode naslovnoj strani ili stranama (ili zameni za njih).

Prethodni naslov (Former title) Raniji naslov kontinuiranog izvora koji je nastavio sa izlaženjem pod drugim naslovom (u celini ili delimično), ili se spojio sa drugim kontinuiranim izvorom pod drugim naslovom ili naslovima, ili ga je preuzeo drugi kontinuirani izvor (u celini ili delimično) pod drugim naslovom.

Preuzimanje (Absorption) Inkorporacija jednog ili više kontinuiranih izvora u drugi kontinuirani izvor, pri čemu preuzeti izvori obično gube svoje zasebne identitete.

Preuzimanje (Transcribe) Precizno prenošenje tekstualnih podataka područja koje se opisuje onako kako se oni nalaze na izvoru, sem interpunkcije i velikih slova, a radi izrade opisa.

Primarni izvor podataka (Preferred source of information) *videti* Izvor podataka

Pristup (za elektronske izvore) (Access (For electronic resources)) Način pristupa podacima i programima. (*vidi i* Lokalni pristup, Daljinski pristup)

Privezano (Bound with) Oznaka koja se koristi za primerak sadržan u jednoj svesci zajedno sa jednim ili više izvora koji su složeni i povezani, bez obzira na to kako su objavljeni (*vidi i* „Objavljeno sa“). Koristi se u specifičnom podatku o primerku.

Producent (Elektronski izvor) (Producer (Electronic resource)) Osoba ili kolektivno telo koje snosi finansijsku i/ili administrativnu odgovornost za fizički proces stvaranja elektronskog izvora. Posebne vrste odgovornosti mogu da se odnose u različitoj meri na stvaralačke i tehničke aspektate određenog dela, uključujući sakupljanje podataka i njihovo pretvaranje u elektronski oblik.

Producent (Film) (Producer (Motion picture)) Osoba koja se smatra „producentom“ i koji snosi apsolutnu odgovornost za stvaranje filma. Posebne vrste odgovornosti mogu da se odnose u različitoj meri na stvaralačke i tehničke aspektate određenog dela.

Producent (Zvučni zapis) (Producer (Sound recording)) Osoba koja snosi odgovornost za snimanje zvuka u tehničkom smislu. Producent takođe može da snosi odgovornost u različitoj meri i za stvaralačke i druge aspekte zvučnog zapisa.

Produkcijaska kompanija (Film) (Production company (Motion picture)) Kompanija koja snosi potpunu odgovornost za upravljanje stvaranja filma u finansijskom, tehničkom i organizacionom smislu.

Produkcijaska kompanija (Zvučni zapis) (Production company (Sound recording)) (1) Kompanija odgovorna za beleženje zvuka tokom snimanja. (2) Kompanija odgovorna za masovnu proizvodnju zvučnog zapisa (na primer za proizvodnju ploča ili umnožavanje kopija kasete).

Projekcija geografske karte (Map projection) Svaki sistemski raspored meridijana i paralela koji prikazuje zakrivljenu površinu nebeske sfere ili sferoida.

Propisana interpunkcija (Prescribed punctuation) Interpunkcija koju je dala katalogska agencija i koja prethodi ili zatvara podatak svakog elementa (osim prvog elementa područja 1) ili područja bibliografskog opisa.

Prpratna dokumentacija (Elektronski izvor) (Accompanying documentation (Electronic resource)) *videti i* Dokumentacija (Elektronski izvor)

Prpratna građa (Accompanying material) Bilo koja građa objavljena uz osnovni deo ili delove izvora koji opisujemo, namenjena za korišćenje uz nju. (*Videti i* Umetak/Dodatak)

Prozirnica (Transparency) List prozirnog materijala koji može da bude uramljen u kartonski okvir na kome se nalazi slika. Namenjena je za upotrebu pomoću projektor za folije ili svetlosne kutije za posmatranje negativa. Pojedinačna prozirnica može da ima i pokrivne listove.

Publikacija (Publication) *videti* Izvor

Razglednica (Postcard) Slika proizvedena na kartonu i namenjena za slanje poštom bez koverta.

Razmera (Kartografska građa) (Scale (Cartographic resource)) Odnos razdaljina u izvoru i stvarnih razdaljina koje one prikazuju.

Rečnik sadrži definicije termina koji su korišćeni u ISBD-u sa određenim značenjem ili u jednom od više mogućih značenja u opštoj upotrebi. Takođe su date i definicije nekih termina koji su korišćeni sa običnim bibliografskim značenjem.

Realizacija (Audiovizuelni izvor) (Realization (Audiovisual resource)) Stvaranje dela izvođenjem procesa montiranja, scenskog postavljanja ili na neki drugi način.

Reprint (Reprint) (1) novo izdanje koje reprodukuje prethodan tekst što je moguće preciznije; (2) napravljen novi otisak ili izveden iz iste matrice kao i prethodan.

Rezolucija (Elektronski izvor) (Resolution (Electronic resource)) Kod grafičkih izvora rezolucija označava najmanju jedinicu mere koja se upotrebljava za beleženje podataka računarskih slika i izražava se u tačkama po inču, pikselima po liniji ili linijama po milimetru. Njom se izražava količina podataka koji se nalaze u jednom pikselu slike.

Kod kartografske građe rezolucija označava tačnost kojom pomoću razmera geografske karte mogu da se predstave položaj i oblik geografskih elemenata. Što je razmera veća, veća je i moguća rezolucija. Kako razmera opada rezolucija se smanjuje i granice objekata moraju da budu ravnije i pojednostavljene, ili uopšte nisu prikazane, to jest male oblasti moraju se prikazati tačkama. Na primer, slika rezolucije od jednog metra znači da svaki piksel slike predstavlja jedan kvadratni metar zemlje.

Robna marka (Label name) Brend ili zaštićeno robno ime koje se nalazi na svim ili na pojedinim proizvodima izdavačke ili producentske kuće, pogotovo na zvučnim snimcima.

Samostalni naslov (Independent title) Naslov koji je sam po sebi dovoljan za identifikaciju izvora.

Sažeta partitura (Close score) Notni zapis svih deonica na minimalnom broju slog linija, obično na dve.

Sekcija (Kontinuirani izvor) (Section (Continuing resource)) Jedan deo grupe srodnih izvora koji imaju zajednički stvarni naslov. Sekcija je obično posvećena posebnoj predmetnoj oblasti i identifikuje je zajednički stvarni naslov grupe i naslov sekcije i/ili oznaka sekcije. Moguće je postojanje dva ili više hijerarhijskih nivoa sekcije (podsekcija).

Serijska publikacija (Serial) Kontinuirani izvor koji se objavljuje uzastopno u odvojenim sveskama ili delovima, obično numerisanim, i koji nema unapred predviđen završetak. Primeri serijskih publikacija su časopisi, magazini, elektronski časopisi, kontinuirani adresari, godišnji izveštaji, novine i monografske serije.

Signatura (Stariji monografski izvori) (Signature (Older monographic resource)) Slovo i/ili simbol, i/ili broj ili više njih, obično odštampani na dnu prve i poledini nekih narednih strana svakog svežnja izvora koji obezbeđuju pravilno štampanje, preklapanje i povezivanje izvora.

Skripta (Study print) Slika propraćena pitanjima ili objašnjenjima koja su obično štampana na poledini.

Slobodan list (Looseleaf) *videti* Publikacija dopunjena nevezanim listovima.

Slobodni listovi koji se ažuriraju (Updasting looseleaf) Integrativni izvor koji se sastoji od jedne ili više osnovnih svezaka koje se dopunjuju odvojenim stranama koje se umeću, izlučuju i/ili zamenjuju.

Snimanje zvuka (Fixing of the sound) Proces kojim se određuje i stvara verzija koja će se objaviti kao zvučni zapis. Može da bude rezultat mešavine nekoliko snimaka.

Snimateljska kompanija (Zvučni zapis) (Recording company (Sound recording)) *videti* Produkcijaska kompanija (Zvučni zapis).

Spajanje (Merger) Združivanje dva ili više kontinuiranih izvora radi formiranja novog kontinuiranog izvora, pri čemu spojeni kontinuirani izvori obično gube svoje prethodne zasebne identitete.

Sponzor (Sponsoring body) Kolektivno telo koje pruža intelektualnu, a ne samo finansijsku pomoć može da se unese u opis.

Standardni sadržaj (Content standard) Detaljan skup pravila za izradu bibliografskih zapisa kojima se opisuju i predstavljaju izvori dodati bibliotečkoj ili arhivskoj kolekciji. Standardni sadržaj je stvoren

da bi se održala konzistentnost samog kataloga i između bibliotečkih ili arhivskih kataloga koji se zasnivaju na istom standardu. Reč „standardni“ se odnosi na sadržaj bibliografskog ili opisnog zapisa, ne i na sadržaj izvora koji se opisuje.

Stariji monografski izvor (Older monographic resource) Uglavnom oni izvori koji su stvoreni pre uvođenja štamparskih mašina u devetnaestom veku, a uključuju i one izvore koji su namenjeni tržištu, kao i one koji su štampani u nekoliko ili čak u samo jednom primerku, za ličnu upotrebu ili za ograničenu distribuciju. ISBD takođe može da se koristi pri opisu izvora nastalih kasnije, pisanih rukom ili nastalih metodama kojima se nastavlja tradicija rukopisnih knjiga.

Stereografska slika (Stereograph) Dijapozitivi ili slike postavljeni u parovima i napravljeni da proizvedu trodimenzionalni optički efekat kada se koriste uz pomoć stereoskopa. Stereografske slike takođe mogu da se odštampaju na neprovidnoj površini, kako bi se posmatrale pomoću ručnog uređaja za pregledanje, sastavljenog od dvobojnih sočiva uokvirenih kartonom. Obično se ovakav tip stereografskih slika pojavljuje kao ilustracija u knjizi.

Studijska partitura (Study score) Partitura koja nije prvenstveno namenjena za upotrebu pri izvođenju. Takve partiture su često smanjenog formata („minijatura partitura“, „džepna partitura“).

Svežanj (Gathering) Određeni broj međusobno spojenih presavijenih listova. Kod starijih monografskih izvora obično jedan list čini tabak, ali ako je štamparski slog podešen za polovinu lista ili za druge segmente cele štamparske forme, štampani list može da čini i više od jednog svežnja. Svežanj takođe čini i više listova. Jedan folio (2o, 2:o i tako dalje) može da se sastavi ili savije na četvrtine (dva lista u svežnju) ili šestine i tako dalje.

Štampana muzikalija (Notated music) Muzički izvor u čitljivom obliku proizveden metodom štampanja, fotokopiranja, ofset štampe, digitalizacije i tako dalje. Štampana muzikalija sadrži muzičko delo namenjeno izvođenju, učenju, izučavanju, vežbanju, a takođe i faksimilna izdanja rukopisa muzičkih dela.

Štampani izvor (Printed resource) Izvor čitljiv golim okom ili u taktilnom obliku namenjen slabovidima, uključujući i izvor objavljen za ograničenu distribuciju ili za prodaju na zahtev.

Štamcarska forma (Stariji monografski izvor) (Type-forme (Older monographic resource)) Kombinacija štamparskih ploča koje su složene i stavljene u okvir i koriste se za štampanje jedne strane papira.

Štamcarska varijanta (Stariji monografski izvor) (State (Older monographic resource)) Različitost izvora koja ga čini drugačijim od ostalih primeraka istog otiska ili izdanja u bilo kom pogledu, pri čemu ga izdavač nije odredio kao poseban izdavački pokušaj.

Tabla (Plate) List koji sadrži ilustraciju, sa objašnjenjem ili bez njega, koji nije ni deo preliminarija niti deo glavnog niza strana ili listova i koji ne ulazi u integralni deo tabaka listova teksta. Kod starijih monografskih publikacija table su uvek listovi koji su štampani tehnikom koja nije tehnika štamparske prese. Table mogu da podrazumevaju i listove koji ne sadrže štampu koja se razlikuje od graviranog teksta. (*Videti i Ilustracija*).

Tetbeš (Tête-bêche) Vrsta povezivanja gde jedan tekst počinje „spreda“, a drugi „otpozadi“, s tim što su tekstovi u obrnutom smeru u odnosu jedan na drugi.

Štamparska površina (Type-page) Složena pokretna slova - onako kako će biti odštampana strana papira.

Umetak (Insert/Inset) (1) Izvor koji je objavljen sa drugim izvorom tako što je umetnut u njega, slobodan ili fiksiran, redovno ili povremeno. (*Videti i* Propratna građa, Zajednički stvarni naslov, Podređeni naslov). (2) Kod starijih monografskih izvora bilo koji list, ili svežanj štampan na štamparskoj presi odvojenim procesom, koji nije formalno integralni deo svežnja listova ali je objavljen sa izvorom.

Umetnička reprodukcija (Art reproduction) Mehanički reprodukovano umetničko delo kao komercijalno izdanje.

Uporedni element (Parallel element) Podatak o elementu na jeziku i/ili pismu koji se razlikuje od podatka koji je dat prvi; na primer, uporedni podatak o izdanju, uporedni podatak uz naslov, uporedni podatak o odgovornosti, uporedni stvarni naslov.

Uporeni stvarni naslov (Parallel title) Naslov koji se nalazi u glavnom izvoru podataka kao ekvivalent glavnog stvarnog naslova, na jeziku i/ili pismu koje se razlikuje od jezika i/ili pisma glavnog stvarnog naslova izvora ili pojedinačnog dela u izvoru bez zajedničkog stvarnog naslova.

Uzdužni format (Cine mode) Mikrofilm i odrezak filma čija je osnova rama vertikalna u odnosu na strane filma.

Varijantni primerak (Variant copy) Primerak koji poseduje bilo koju veću bibliografsku različitost u odnosu na jedan ili više primeraka istog izdanja. Ovaj termin može da se odnosi na otisak, izdanje ili štamparsku varijantu.

Verzija (Version) (1) Termin srodan izdanju. Verzije mogu da sadrže manje ili veće promene i stoga ne mogu da budu pouzdan pokazatelj novog izdanja. (2) U izdavaštvu se često koristi da se naglasi pojavni oblik. (*Videti i* Izdanje).

Video disk (Videodisc) Okrugli disk kome se pristupa direktno pristupa pomoću igle ili lasera, na kome su u zabeleženi analogni i audio i video signali (na primer optički disk) ili su oni u digitalnom obliku (digitalni video disk ili DVD). Može da se koristi pomoću televizora ili računara.

Video kartridž (Videocartridge) *videti* Kartridž

Video kasete (Videocassette) *videti* Kasete

Video zapis (Videorecording) Snimak vizuelnih slika, obično u pokretu i sa propratnim zvukom, namenjen emitovanju putem televizora.

Viševrsni izvor (Multimedia resource) Izvor koji se sastoji od dva ili više različitih oblika istog medijuma od kojih nijedan nema primarni značaj. Obično se koristi kao jedna jedinica. (*Videti i* Medijum).

Vizuelna projekcija (Visual projection) Dvodimenzionalna slika (ili skup slika) koja je u svom originalnom obliku proizvedena tehnikama kao što su crtenje, slikanje ili fotografisanje, a namenjena je za upotrebu pomoću projektoru ili sredstva za uvećanje kao što su lupa ili mikroskop.

Vokalna partitura (Vocal score) Notni zapis dela za glasove i instrumente koji sadrži samo deonice za glas u obliku partiture bez instrumentalne pratnje.

Zajednički stvarni naslov (Collective title) Naslov izvora koji sadrži dva ili više pojedinačnih dela, a koji se odnosi na izvor u celini.

Zamena za naslovnu stranu (Title-page substitute) Strana, deo strane ili drugi sastavni deo izvora koji sadrži podatke koji se obično nalaze na naslovnoj strani, a koji zamenjuju naslovnu stranu kada ona nedostaje (na primer, korice, naslov nad tekstom, impresum, uredničke strane, prvu stranu muzičkog dela, kolofon). (*Videti i* Kolofon).

Zapis (Record) Kreiranje opisa na osnovu podataka izvedenih ili zaključenih iz izvora, a ne doslovno prenošenje tekstualnih podataka.

Zaštićeno robno ime *videti* Robna marka.

Zidna tabela (Wallchart) Neprovidan list namenjen prikazivanju i izlaganju podataka u grafičkom ili tabelarnom obliku.

Zvučni zapis (Sound recording) Snimljeni zvuk koji nije praćen vizuelnim slikama.

REGISTAR

Akronimi i inicijali 0.6.6

- u podacima uz naslov 1.1.4.1.1, 1.4.3
- u podacima o odgovornosti 1.5.5.1, 1.5.5.4
- u glavnom stvarnom naslovu 0.2.5.1.2, 0.2.5.1.6, 1.1.3.3, 1.4.3, 7.1.1.4
- videti* i Skraćenice

Alternativni stvarni naslov 1.1.3.4

Atlasi 5

Bibliografije

- napomene o 7.7

Bibliografski istorijat

- napomene o 7.2

Bibliografski zapisi

- pojedinačni ili više njih 0.2.1, 0.2.2

Boja 5.2.4

Brojevi u naslovima 1.1.3.5

Datum kopirajta 4.4.6, 4.4.7

Dijafilm 5.1.3, 5.2.7

Dimenzije izvora 5.3

Distribucija

- videti* Područje izdavanja, proizvodnje, distribucije i tako dalje

Distributer 4.2.5, 4.3

- podatak o funkciji 4.3

Dodaci 1.1.4.6

- promene naslova 1.1.7
- napomene 7.2

Dostupnosti, podaci o

- videti* Podaci o dostupnosti

Dvosmerni zapisi Dodatak B

Elektronski izvor sa daljinskim pristupom 5

- opseg 5.1
- napomene 7.0.4
- druge materijalne pojedinosti 5.2.4.2, 5.2.6.3

Elektronski izvor sa direktnim pristupom 7.0.3

- dimenzije 5.3.1.1.2

Elektronski izvori

- videti* Elektronski izvori sa direktnim pristupom
- Elektronski izvori sa daljinskim pristupom

Faksimil

- izdavanje, proizvodnja, distribucija 4

napomene 7.2.4.2

numeracija 3.3.10

Generički izraz kao naslov 0.2.4.2.1, 1.1.3.1

Glavni izvori podataka 0.4.3

Glavni stvarni naslov 1.1

- promene 0.2.4, 0.2.5, 1.1.7
- napomene 7.1.1.6

izbor 1.1.4

oblik 1.1.3

- u izdavačkoj celini i kolu 6.1

napomene 7.1.1

numeracija 1.1.3.5

preuzimanje 1.1.5

varijante 1.1.6

Godina izdavanja, proizvodnje i/ili

distribucije 4.4

Godina kopirajta 4.4.7

Godina štampanja, proizvodnje ili

graviranja 4.4.7

Graver

- videti* Štampar, proizvođač ili graver

Greške 0.11

Hronološka oznaka

- videti* Numerički podaci

Impresum

- videti* Područje izdavanja, proizvodnje, distribucije i tako dalje

Inicijali

- videti* Akronimi i inicijali

Interpunkcija 0.3.2

ISBN 8

ISSN 8

- u izdavačkim celinama i kolima 6.5
- napomene 7.2.4

Izdanja, različita

- napomene o 7.2.4.3

Izdato sa 7.2.4

Izdavač, proizvođač i/ili distributer 4.2

- promene 4.2.15

Izdavanje, proizvodnja i/ili distribucija, godina

- videti* Godina izdavanja, proizvodnje i/ili distribucije

Izvor sa slobodnim listovima 4.4.10.1,

- 5.1.2, 8.4.1

Izvori podataka 0.4

- Jezici, više njih 0.3.2.9
Jezik opisa 0.5
u dvosmernim zapisima Dodatak B
- Ključni naslov 8.2
Kolo 6
promene stvarnog naslova 1.1.7
oznaka koja se ne opisuje kao podređena
1.1.5.3
napomene 7.2.4.7.5, 7.2.4.7.6
- Latinizacija *videti* Transliterirani naslov
Logo
u glavnom stvarnom naslovu 1.1.3.3
- Manje promene glavnog stvarnog naslova
videti Glavni stvarni naslov - promene
Matematički podaci (kartografska građa) 3.1
napomene 7.3.2
Materijalni opis (stariji monografski izvori)
5.3, 7.5
videti i Područje materijalnog opisa
Međunarodni standardni broj knjige
videti ISBN
Međunarodni standardni serijski broj
videti ISSN
Mesto izdavanja, proizvodnje i/ili
distribucije 4.1
promene 4.1.17
Mesto štampanja, proizvodnje ili graviranja 4.5
Mikrooblici 5.1.7, 5.2.5
- Nadređeni stvarni naslov 1.1.3.7, 6, 6.1.5
preuzimanje 1.1.5.3
Napomena o načinu pristupa 7.0.4
Napomena o prevodu 7.2.4.1
Napomena o sažetku 7.10.2
Napomena o sistemskim zahtevima 7.0.3
Napomene koje se odnose na korisnike
videti Napomene koje se odnose na
korišćenje/korisnike
Napomene o korišćenju/korisnicima 7.10.3
Napomene o nastavljanju 7.2.4.7.1
Napomene o podeli 7.2.4.7.3
Napomene o podeli li izdvajanju 7.2.4.7.3
Napomene o povezu 7.8.2
Napomene o preuzimanju 7.2.4.7.4
Napomene o primerku 7.11
Napomene o sadržaju 7.7
- Napomene o spajanju 7.2.4.7.2
Napomene o vrsti 7.1.2.1
Naslov
videti
Alternativni stvarni naslov
Zajednički stvarni naslov
Nadređeni naslov
Podređeni naslov
Generički izraz kao naslov
Ključni naslov
Uporedni stvarni naslov
Naslov sekcije
Glavni stvarni naslov
Transliterirani naslov
Varijantni naslov
Naslovna strana 0.4.2
više naslovnih strana 0.4.2.1
zamena za naslovnju stranu 0.4.2.1
Naziv datoteke 1.1.1, 1.1.6
napomene 7.10.1
Naziv izdavača, proizvođača i/ili
distributera
videti Izdavač, proizvođač i/ili
distributer
Naziv štampara, proizvođača ili gravera
videti Štampar, proizvođač ili graver
Nepravilnosti 0.9
u datumima 4.4.5
u nazivu izdavača, proizvođača i/ili
distributera 4.2.10
Numerički podaci 3.3
bez numeričkih podataka 3.3.11
napomene 7.3.3
u izdavačkoj celini i kolu 6.6
preuzimanje 3.3.1
- Objašnjenje 8.4
identifikatora izvora 8.4.1
Odnosi sa drugim kontinuiranim izvorima
napomene 7.2.4
Opis na više nivoa 5.4.4, Dodatak A
Opis
osnova za 0.4.1
promene koje zahtevaju novi opis 0.2.4
promene koje ne zahtevaju novi opis
0.2.5
Opseg 0.1.1
Opseg izvora 5.1
Opšta oznaka građe 1.2

- Ostale materijalne pojedinosti 5.2
 Otisak prsta 8.1.5
- Pisma, različita 0.3.2.9
 Pismo opisa 0.5
 u dvosmernim zapisima Dodatak B
- Podaci uz naslov 1.4
 promene 1.4.4.9
 u nadređenim i podređenim stvarnim
 naslovima 1.4.4.6
 u izdavačkoj celini i kolu 6.3
 napomene 7.1.3
 preuzimanje 1.4.4
- Podatak o autoru
 videti Podatak o odgovornosti
- Podatak o ilustracijama 5.2.3
- Podatak o izdanju 2.1
 dodatni podatak o izdanju 2.4
 promene 0.2.4.2.2, 2.1.5
 u izdavačkoj celini ili kolu 6.3.3
 napomene 7.2
 uporedni podatak o izdanju 2.2
 podatak o odgovornosti 2.3, 2.5
 utvrđeni podatak 2.1.3
 preuzimanje 2.1.2
- Podatak o koordinatama 3.1.3
- Podatak o odgovornosti 1.5
 skraćeni 1.5.5.1
 promene 1.5.6
 oblik 1.5.3
 u dodatnom podatku o izdanju 2.5
 u nadređenom i podređenom stvarnom
 naslovu 1.5.5.12
 u podatku o izdanju 2.3
 u podatku uz naslov 1.4.2
 u izvorima bez glavnog stvarnog naslova
 1.5.5.11
 u izdavačkoj celini ili kolu 6.4
 u glavnom stvarnom naslovu 1.1.3.6
 napomene 7.1.4
 uporedni podatak o odgovornosti
 1.5.5.10
 preuzimanje 1.5.5
- Podatak o paginaciji 5.1.4
- Podatak o periodičnosti 7.0.2
- Podatak o projekciji 3.1.2
- Podatak o propratnoj građi 5.4
 u opisu na više nivoa Dodatak A
- Podatak o razmeri 3.1.1
- Podređeni stvarni naslov 1.1.3.7, 1.1.4.6,
 1.1.7, 6.1.5
 preuzimanje 1.1.5.3
- Područje identifikator izvora i podataka o
 dostupnosti 8
 napomene 7.8
- Područje izdanja 2
 napomene 7.2
- Područje izdavačke celine 6
 napomene 7.6
 numeracija 6.6
 podaci uz naslov 6.3
 uporedni stvarni naslov 6.2
 podatak o odgovornosti 6.4
 stvarni naslov 6.1
- Područje izdavanja, proizvodnje,
 distribucije i tako dalje 4
 napomene 7.4
- Područje materijalnog opisa 5
 napomene 7.5
- Područje napomena 7
- Područje podataka specifičnih za građu
 ili vrstu izvora 3
 napomene 7.3
- Područje podataka specifičnih za vrstu
 građe *videti* Područje podataka
 specifičnih za građu ili vrstu izvora
- Područje stvarnog naslova i podataka o
 odgovornosti 1
 napomene 7.1
- Podatak o muzičkom formatu (štampana
 muzikalija) 3.2
- Pogrešno napisane reči 0.9
- Posebna oznaka građe 5.1, Dodatak C
- Postupanje sa izvorima 0.2
- Povezano sa 7.11
- Primeri 0.8
- Proizvođač
 videti Štampar, proizvođač ili graver
- Proizvodnja
 videti Područje izdavanja, proizvodnje,
 distribucije i tako dalje
- Promene glavnog stvarnog naslova
 videti Glavni stvarni naslov – promene
- Promene naziva izdavača, proizvođača i/ili
 distributera
 videti Izdavač, proizvođač i/ili
 distributer – promene
- Promene podataka o izdanju
 videti Podatak o izdavanju – promene

- Promene podataka o odgovornosti
videti Podaci o odgovornosti – promene
Propisan redosled izvora podataka 0.4.3
Propisana interpunkcija 0.3.1
- Različita pisma
videti Pisma, više njih
Reprodukcija 4
napomene 7.2
- Sažimanja 0.6.6
Simboli 0.10
Skraćenice 0.6, Dodatak D
u podatku o izdanju 2.1.2
u materijalnom opisu Dodatak D
u nazivu izdavača 4.2.7
u objašnjenju identifikatora 8.4.1
u numeraciji izdavačke celine ili kola
6.6.1
u podatku o projekciji 3.1.2.2
u naslovu 0.2.5.1.1
videti i Akronimi i inicijali
Skraćivanja i skraćenice 0.6
u izvorima bez glavnog stvarnog naslova
1.1.5.4
u podacima uz naslov 1.4.4.2
u podacima o odgovornosti 1.5.5.3
u glavnom stvarnom naslovu 1.1.5.1
Slova u naslovu 0.2.5.1.6, 1.1.3.5
Spremište 5.3.1.1.1, 5.3.1.3
Standardni brojevi 8
napomene 7.8
Stvarni naslov sekcije 1.1.4.6.1, 1.1.5.3
promene 1.1.7
Svrha 0.1.2
- Štampanje, proizvodnja ili graviranje
datum
videti Godina štampanja, proizvodnje ili
graviranja
Štampar, proizvođač ili graver 4.6
Štamparske greške 0.9
Štamparske greške 0.9
- Tehnički zahtevi 7.0.3
Transliterirani naslov 0.5
napomene 7.1.1.3
- Umeci/dodaci
promene naslova 1.1.7
- napomene 7.2.4.4
Uporedni podaci uz naslov 1.4.4.7
Uporedni podatak o izdanju
videti Podatak o izdanju – uporedni
podatak o izdasku
Uporedni stvarni naslov 1.3
promene 1.3.5.6
u izdavačkoj celini i kolu 6.2
napomene 7.1.3
preuzimanje 1.3.5
Uslovi dostupnosti 8.3
napomene 7.8
- Varijantni naslov 1.1.6
napomene 7.1.1.3
Veće promene glavnog stvarnog naslova
videti Glavni stvarni naslov - promene
Velika slova 0.7
podaci uz naslov 1.4.4.2
uporedni stvarni naslov 1.3.5.1
stvarni naslov izdavačke celine ili kola
6.1.3
glavni stvarni naslov 1.1.5.1
Verzije 2.1.1
Višejezičnost
videti Jezici, više njih
- Zajednički stvarni naslov 1.1.4.3
nepostojanje zajedničkog stvarnog
naslova 1.1.4.4
podatak o izdanju 2.1.4.2
Zvuk 5.2.7

Edicija «Savremena biblioteka»

Ova edicija je pokrenuta u Narodnoj biblioteci Srbije tokom 2004. godine sa idejom da se u njenom okviru objavljuju značajnija dela iz oblasti bibliotekarstva i informacionih nauka. Posebna pažnja posvećena je objavljivanju prevoda međunarodnih standarda za obradu različitih vrsta bibliotečke građe.

Do sada je u ovoj ediciji objavljeno četrnaest knjiga:

1. ISBD(M) : Međunarodni standardni bibliografski opis monografskih publikacija
[priređivač] Međunarodna federacija bibliotekarskih društava i ustanova = [edited by] International Federation of Library Associations and Institutions; [prevodioci Dobrila Begenišić, Biljana Rakočević]. – Beograd : Narodna biblioteka Srbije, 2004 (Beograd: Zuhra). – 90 str. : tabele ; 29 cm; povež: broš; pismo: ćirilica.

2. ISBD(CR) : Međunarodni standardni bibliografski opis serijskih publikacija i drugih kontinuiranih izvora: prerađeno izdanje ISBD(S) Međunarodni standardni bibliografski opis serijskih publikacija [priređivač] Međunarodna federacija bibliotećkih udruženja i institucija = [edited by] International Federation of Library Associations and Institutions; prevod prerađenog izdanja iz 2002. godine [Biljana Ilić]. – Beograd: Narodna biblioteka Srbije, 2004 (Beograd: Zuhra). – 148 str. : tabele ; 29 cm; povež: broš; pismo: ćirilica.

3. Priručnik za UNIMARC. Format za normativne podatke
[priređila] Međunarodna federacija bibliotećkih udruženja i institucija; [prevela i priredila Ljiljana Kovaćević ; redaktor prevoda Gordana Popović-Bošković]. – Beograd : Narodna biblioteka Srbije, 2004 (Beograd : Zuhra). – 221 str. : tabele ; 29 cm; povež: broš; pismo: latinica.

4. ISBD(G) : Opšti međunarodni standardni bibliografski opis
[priređivač] Međunarodna federacija bibliotećkih udruženja i institucija = [edited by] International Federation of Library Associations and Institutions; prevod prerađenog izdanja iz 2004. godine [Ljubica Pavlović]. – Beograd: Narodna biblioteka Srbije, 2005 (Beograd : Zuhra). – 46 str. : tabele ; 29 cm; povež: broš; pismo: latinica.

5. UPUTSTVA za normativne zapise i uputnice ; & Uputstva za predmetne normativne i uputne jedinice
[priređila] Međunarodna federacija bibliotećkih udruženja i institucija= [prepared by] International Federation of Library Associations and Institutions; [prevela i priredila Ljiljana Kovaćević]. – 2. izd. - Beograd: Narodna biblioteka Srbije, 2005 (Beograd : Zuhra). - 115 str. : tabele; 29 cm; povež: broš; pismo: latinica.

6. FUNKCIONALNI zahtevi za bibliografske zapise : završni izveštaj
[priređila] Međunarodna federacija bibliotećkih udruženja i institucija, Radna grupa IFLA za funkcionalne zahteve za bibliografske zapise; [preveo Bogoljub Mazić]. – Beograd : Narodna biblioteka Srbije, 2005 (Beograd:Zuhra). – 123 str: tabele; 29 cm; povež: broš; pismo: latinica.

7. IFLA/UNESCO smernice za razvoj javnih biblioteka u ime Sekcije javnih biblioteka pripremila Radna grupa kojom je predsedavao Filip Džil ; [prevodilac Gordana Ljubanović]. – Beograd : Narodna biblioteka Srbije: Biblioteka grada Beograda, 2005 (Beograd: Zuhra). – 100 str. ; 29 cm; povež: broš; pismo: ćirilica.

8. Slobodanka Komnenić, Ljiljana Dragićević, *Uputstvo za primenu standarda ISBD(CR)*, – Beograd : Narodna biblioteka Srbije, 2006 (Beograd: Standard 2) . – 94 str. ; 21,5 cm; povež: tvrdi; pismo: ćirilica.

9. ISBD(ER): Međunarodni standardni bibliografski opis elektronskih izvora:
dopunjen na osnovu ISBD(CF) Međunarodnog standardnog bibliografskog opisa računarskih datoteka priredila IFLA, preveo Predrag Đukić, – Beograd: Narodna biblioteka Srbije, 2006. (Beograd : Standard 2) . – 122 str. ; 21,5 cm; povež: tvrdi; pismo: latinica.

10. *Skraćeni AACR2*: na osnovu revizije iz 2002, dopunjene 2004. godine, priredio Majkl Gorman, prevela Ana Savić, – Beograd : Narodna biblioteka Srbije, 2006. (Beograd: Standard 2) . – 198 str. ; 21,5 cm; povez: tvrdi; pismo: latinica.

11. *ISBD(NBM) Međunarodni standardni bibliografski opis neknjižne građe*

priredila IFLA, prevela Biljana Kalezić, – Beograd: Narodna biblioteka Srbije, 2006. (Beograd: SGR Original). – 128 str; 21,5 cm; povez: tvrdi; pismo:latinica.

12. Kenet A. Megil, *Korporativna memorija*, prevela Vesna Gluščević, – Beograd : Narodna biblioteka

Srbije, 2007. (Beograd: SGR Original). – 171 str; 21,5 cm; povez: tvrdi; pismo: latinica.

13. Majkl V. Hil, *Uticaoj informacije na društvo*: Ispitivanje njene prirode, vrednosti i upotrebe, prevela Ana Savić - Beograd : Narodna biblioteka Srbije, 2008. (Beograd : SGR Original) . – 350 str.; 21,5 cm; povez: tvrdi; pismo: latinica.

14. *Unapređivanje bibliotečkih usluga za osobe sa invaliditetom*

priredila Kortni Dejns-Džouns, prevela Dragana Milunović – Beograd : Narodna biblioteka Srbije, 2009. (Beograd : SGR Original). -165 str.; 21,5 cm; povez tvrdi; pismo: latinica.

Izdavač
Narodna biblioteka Srbije
Skerlićeva 1, Beograd
e-mail: nbs@nb.rs • www.nb.rs

Za izdavača
Sreten Ugričić

Urednik
Saša Ilić

Lektura i korektura
Vladimir Jović

Tehnički urednik
Rageb Kokaš

Dizajn korica
Olivera Batajić

Štampa
SGR Original

Tiraž
500

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

025.31/.32(083.74)
006.44:[025.31/.32(100)
011/016(083.74)

MEĐUNARODNI standardni bibliografski opis
: (ISBD) : po preporukama Radne grupe za ISBD
odobrio Stalni odbor Sekcije IFLA-e za
katalogizaciju / [priređivač] Međunarodna
federacija bibliotečkih udruženja i
institucija = [edited by] International
Federation of Library Associations and
Institutions ; prevela sa engleskog Ana Savić
; redakcija prevoda Vesna Injac. – Uvodno
objedinjeno izd. – Beograd : Narodna
biblioteka Srbije, 2009 (Beograd : Original).
- 1 knj. (razl. pag.) ; 32 cm. – (Edicija
Savremena biblioteka ; knj. 15)

Prevod dela: International Standard
Bibliographic Description. – Listovi u
slobodnom uvezu. - Tiraž 500. – Str. VII-XII:
Uvod / Elena Eskolano Rodrigez. – Rečnik:
str. E-1 – E-15. – Registar.

ISBN 978-86-7035-208-7
1. Међународна федерација библиотечких
удружења и институција
а) Каталогизација – Стандарди б)
Библиографија – Стандарди
COBISS.SR-ID 169574924